This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Lp 15, 9.04 *

Harvard College Library

FROM THE

SALISBURY FUND.

In 1858 STEPHEN SALISBURY, of Worcester, Mass. (Class of 1817), gave $5000, the income to be applied to "the purchase of books in the Greek and Latin languages, and books in other languages illustrating Greek and Latin books."

*481. ROME, 1904. Ed. Consoli.

A. Persii Flacci Saturarum Liber. Recensuit adnotatione critica instruxit testimonia usque ad saeculum XV addidit Santi Consoli. Editio maior. Romae apud Hermannum Loescher et Socium (Bretschneider & Regenberg) anno MCMIV. 8°. pp. xvii + 256.

M. HCL.

The book was prin[redacted] et Scuderius' (p. iv).

A. PERSII FLACCI

SATVRARVM

LIBER

INDEX

librorum, quos SANTI CONSOLI scriptor edidit:

Italiensk Grammatik til brug for Norske og Danske. — Catania, 1884. L. 3. (in deposito presso E. Hauffs boghandel, Kristiania, in Norvegia).

Istituzioni di lingua latina esposte, secondo il metodo scientifico, agli alunni delle scuole secondarie classiche. — Catania, F. Tropea, 1887. L. 3, 50 (esaurito).

Introduzione allo studio del D. N. — Torino, F.lli Bocca, 1888. L. 6 (esaurito).

Fonologia latina. — 2ª ediz. riveduta e migliorata.—Milano, U. Hoepli, 1892. L. 1, 50.

Letteratura norvegiana. — Milano, U. Hoepli, 1894. L. 1, 50.

De C. Plinii Caecilii Secundi rhetoricis studiis. — Catinae, C. Galatola, 1897. L. 3 (esaurito).

Il neologismo negli scritti di Plinio il giovane. Contributo agli studi sulla latinità argentea. — Palermo, A. Reber, 1900. L. 3.

Neologismi botanici nei carmi bucolici e georgici di Virgilio. Contributo agli studi sulla latinità dell' evo augusteo. — Palermo, A. Reber, 1901. L. 3.

L' autore del libro " De origine et situ Germanorum ": ricerche critiche. — Roma, E. Loescher & C.°, 1902. L. 3.

La " Germania " comparata con la " Naturalis historia " di Plinio e con le opere di Tacito; ricerche lessigrafiche e sintattiche. — Roma, E. Loescher & C.°, 1903. L. 3.

Note critiche e bibliografiche di letteratura latina, puntata I. — Catania, Barbagallo & Scuderi, 1903. L. 1.

Brevi annotazioni critiche alle satire II III e IV di Persio.—Roma, E. Loescher & C.°, 1904. L. 1.

Litterarum formis propediem describetur eiusdem scriptoris liber, qui inscribitur

De Persii saturarum fontibus.

A. PERSII FLACCI

SATVRARVM

LIBER.

RECENSVIT ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT TESTIMONIA
VSQVE AD SAECVLVM XV ADDIDIT

SANTI CONSOLI

Editio maior

ROMAE
APVD HERMANNVM LOESCHER ET SOCIVM
(Bretschneider & Regenberg)
ANNO MCMIV

~~S/15.219.04~~
Lp 15.9.04.
Salisbury fund

Ius describendi litterarum formis hunc librum SANTI CONSOLI *scriptor sibi suisque peculiare ex legibus reseruauit.*

Catinae in uia Maddem quae uocatur, no. 160.

Hunc librum litterarum formis descripserunt Catinae S. Barbagallus et L. Scuderius, artifices socii, anno MCMIV.

PIIS MANIBVS

MARGRETHAE GLÖERSEN

CONIVGIS DILECTISSIMAE

SACRVM

Catinae Kal. Mart. MDCCCXCVII

PRAEFATIO

' uaporata lector mihi ferueat aure '
PERS.

Ad recensendam hanc saturarum Persianarum editionem *a)* codices Pers., *b)* electorum commentarii *(excerpta)*, *c)* scriptorum, qui nonnullis locis Persium laudauerunt et eius uerba sententiasque imitati sunt, codices et editiones litterarum formis descriptae, mihi subsidia fuerunt.

A) I. Ex codd. Pers. Montepessulanum no. ~~212~~ *(P)*, uulgo Pithoeanum ex Petri Pithoei olim possessoris nomine, ad textum Persianum constituendum elegi ; etenim cod. laudatus ex libro quodam Cornuti philosophi uel Caesii Bassi poetae manu scripto haustus, non dubie recensionis optimae firmamentum existimandus, eamque ob rem quam accuratissime describendus est. cod. *P*, in membranis saec. X exeunte scriptus, olim in monasterio s. Nazarii Laurishemensi, nunc in scholae medicae Montepessulanae bibliotheca, manibus correctorum saeculis XI, XIV, XV haud raro euersus quam emendatus, Persii et Iuuenalis saturas cum interpretationibus antiquis praebet. (1) sunt quidem

(1) Codicem *P* I. V. Bertinus, R. Beerus, Fr. Buechelerus, S. G. Owenius diligenter contulerunt : atque Io. Biegerus in commentatione aditiali, quae inscribitur *de A. Persii Flacci codice Pithoeano C recte aestimando*, Berol. 1890, quantum praestantia cod. *P* codicibus ceteris, qui recensione Sabiniana innituntur, excelleret, cum perspicuitate docuit.

nonnulla deprauata in hoc cod., quae mihi aliorum codicum, praecipue correctoris P^2, subsidiis corrigenda, ut :

a) ex ratione metrica : *prooem.* 3 ' memini me ut ' ; 10 ' ingeniique ' ; 14 ' perpegaseum melos '. *sat.* 1, 73 ' dentialia ' ; 111 ' euge omnes bene '. *sat.* 2, 13 ' nam est ' ; 39 ' non nutrici ' ; 55 ' subit '. *sat.* 3, 97 ' sepelli '. *sat.* 4, 40 ' fluxasque '. *sat.* 5, 102 'perornatus'; 129 ' in pectore'; 148 'picem'; 157 'instantibusque'; 159 'arrumpit'. *sat.* 6, 7 ' hibernaque ' ; 36 ' castae ' ; 59 ' etiam si terrae ';

b) ex rerum et uerborum contextu : *sat.* 1, 12 ' petulantis plenae ' ; 34 ' uanum ... siquis ' ; 87 ' laudatu ' ; 93 ' didici '. *sat.* 2, 6 ' susurros ' *om.* ; 45 ' fibram '. *sat.* 3, 9 ' oridas ' ; 15 ' hunc ine ' ; 94 et 96 ' pallens ' (cf. *sat.* 1, 124. 3, 85. 4, 47. 5, 80 et 184). *sat.* 5, 148 ' picem ' ; 170 ' radere cassas '. *sat.* 6, 11 ' pauonem ' ; 40 ' crassa ' ; 59 ' ritum ' ;

c) ex uera ac recta uerborum scriptura : *sat.* 1, 31 ' satyri ' ; 93 ' bere cynthius ' ; 99 ' torba mimilloneis ' ; 101 ' lyncae ' (*lineola add. sup.* ae). *sat.* 2, 19 et 22 ' iaio ' ' taio ' ; 26 ' iuuente '. *sat.* 3, 20 ' etfluis '. *sat.* 4, 25 ' quaesieri '. *sat.* 5, 71 ' cantum ' ; 85 ' liberio ' ; 123 ' beatilli ' (cf. Sen. *n. q.* VII 32, 3. Tac. *ann.* I 54, 8. Iuuenal. II 6, 63. Cass. Dion. *rer. Rom.* LIV 17, 5); 150 ' suadare deunges ' ; 171 ' uoce et ' ; 184 ' recutit atque ' ; 188 ' alit '. *sat.* 6, 6 ' aegrecius ' ; 16 ' obit ' ; 56 ' uerbi ' ; 71 ' tu sista ' : qui omnes fere ll. uulgares sunt lapsus. sed in textum Persianum aliquot recepi codicis *P* lectiones, quas alii repudiandas putauerunt, ut : *sat.* 1, 107 'uerbo'; 124 ' Eupoliden '. *sat.* 2, 10 ' patruum '; 26 ' Ergenaque '; 52 ' incusasque '; 53 ' laeto '; 57 ' purgantissima '; 73 'animos '; 75 ' admoueant '. *sat.* 3, 23 ' est '; 60 ' dirigas '; 93 ' laturo ' ; 97 ' sepellitur istas ' (sepeli tu ristas). *sat.* 4, 9 ' illut '; 13 ' est '; 30 ' mordes '; 51 ' est '. *sat.* 5, 9 ' inuiso '; 10 ' camini ' ; 11 ' raucos ' ; 15 ' rodere ' ; 2 ' quandoque '; 36 ' seposui ' ; 51 ' certum ' ; 58 ' putris

et ' ; 61 ' uita ... relicta '; 82 ' donat '; 97 ' uitiauit '; 103 ' exclamat ' ; 117 ' seruans ' ; 136 ' et sitiente camello '; 137 'audiat'; 174 'ne nunc'; 186 ' hinc'; 190 ' Pulfenius'. *sat.* 6, 3 ' rerum '; 9 ' pretium est operae cognoscere '; 39 ' piper'; 54 ' patruis'; 61 ' in decursum ' (indecursum); 68 ' surge ' ; 69 ' coquetur '.

II. Anno 402° p. Chr. n. (1), Flauius Iulius Tryfonianus Sabinus, haud illitteratus iuuenis, saturas Persianas 'temptauit emendare sine antigrapho' Barcinone (2): praebent enim recensionem Sabinianam certo testimonio hi codices:

a) Montepessulanus no. 212 (*A*), saec. IX exeunte uel saec. X ineunte litteris minutis Carolingicis, quae dicuntur, in membranis scriptus, olim in bibl. Bouheriana, nunc in scholae medicae Montepessulanae bibl. adseruatus, qui Nonium Marcellum, Persium, Prisciani uersus de *est et non,* uerborum indicem quendam continet: praebet praeterea correctiones a manu quadam eiusdem aetatis adlatas (A^2), adiectis interpretationibus nonnullis ; (3)

b) Vaticanus 36 H (*B*), qui in tabulario basilicae Vaticanae adseruatur, saec. IX, ut uidetur, in membranis scriptus ; et continet Boethii *de arithm., tract. theol.*, Persium, iterum *tract. theol.*, Prisciani uersus de *est et non*, fin. *tract. theol., praecept. art. rhet., collect. de dialecticis.* (4)

(1) Cf. P. Relandum, *fast. cons.* a. 1154 ab u. c., 402 p. Chr. n., p. 544 sq.

(2) De codicum *A B* subscriptione, quae Persium emendatum esse a Sabino nos docet, uide, sis, Iahnii commentationem in actis, quae inscribuntur *Berichte ueb. die Verhandlungen der kgl. saechsischen Gesellschaft der Wissenschaft zu Leipzig*, 1851 p. 332 sqq.

(3) Hunc codicem accurate contulerunt Duebnerus, Ad. Michaelis, nuper Oxonii S. G. Owenius, quem incredibili iuuit liberalitate Delcassius, rei publicae Francogallicae moderator summus de rebus, quae cum exteris nationibus et gentibus agendae sint.

(4) Codicem *B*, collatum, intercedente Niebuhrio, in Heinrichii usum, denuo a. 1879 Ioh. Henr. Wheelerus contulit.

III. Ex antiquissimo libro rescripto Bobiensi (*Bob*) saec. IV, in quo concilii primi Chalcedoniensis acta superscripta erant, duo folia exstant, quae in bibl. Vaticana insignita no. 5750 adseruantur: continent Pers. 1, 53-104 et Iuuenal. V 14, 323 - 15, 43. (1)

IV. Codicum reliquorum saturas complectentium Persianas, quorum numerus quidem ingens exstat, antiquissimos quosdam elegi aetate et fide commendatos, uidelicet:

a) codd. Bernenses (*Bn*) nn. 257, 398, 542, 327, quos ex litterarum ordine *Bn.a*, *Bn.b*, *Bn.c*, *Bn.d* distinxi: *aa*) Bern. no. 257 (*Bn.a*) mutilus (desunt enim 1, 96 - 2, 48) in membranis scr. saec. X, olim in bibl. Iac. Bongarsii adseruatus, a Casaubono, Iahnio, aliis magni putatus; *bb)* Bern. no. 398 (*Bn.b*) in membr. scr. saec. X, interpolatus; *cc)* Bern. no. 542 (*Bn.c*) mutilus (initium enim capit a *sat.* 2, 46) in membr. scr. saec. X; *dd)* Bern. 327 (*Bn.d*) in chartis scr. saec. XI; (2)

b) codd. Pariss. (*Pr*) nn. 8048, 8049, 8055, 8070, 8272, quos ex litterarum ordine, ut codd. Bernenses, *Pr.a*, *Pr.b*, *Pr.c*, *Pr.d*, *Pr.e* notaui: *aa)* Parisiacus no. 8048 (*Pr.a*) in membr. scr. saec. XI, olim in bibl. Claudii Puteani, contin. Pers., Ouid. *de rem. am.*, Auien., *chron. Britonum*, Ser. Sammon., *uit. s. Bern.*, *carm. de computo*, *de diff. uerborum*, uaria, uerborum indic., *rhet. ad Herennium*; *bb)* Parisiacus no. 8049 (*Pr.b*) in membr. eleganter scr. saec. XI, contin. Persii uitam et saturas cum uerborum explicatione, Petronii excerpta, Senecae sententias; *cc)* Parisiacus no. 8055 (*Pr.c*) in membr. scr. saec. XI, contin.

(1) Reliquias libri rescripti Bobiensis a Gustauo Loewio exscriptas edidit Georg. Goetzius, *Iuuenalis et Persii fragm. Bob.*, Ienae 1884; lectiones enim discrepantes ediderat Maius, *class. auct.* t. III p. XVIII sqq.

(2) Codd. Bernenses in adiumentum ed. Weberianae C. G. Muellerus contulit.

Stat. *Theb.*, Pers., Sen. *tragoed.*; *dd)* Parisiacus no. 8070 *(Pr.d)* in membr. scr. saec. XI, contin. Iuuenal. (ab alt. m. scr. saec. XII) et Pers.; *ee)* Parisiacus no. 8272 *(Pr.e)* in membr. clare scr. saec. XI, olim in bibl. Colbertina no. 4067, contin. uitam et saturas Persii, adscriptis *scholiis,* quae uocantur; (1)

c) codd. Monacenses (*Mn*) duo insignitos, alterum no. 330, alterum litteris *F/I*: *aa)* Monacensis no. 330 (*Mn.a*) in membr. scr. saec. XII (sed fol. 58u. *prooem.* et *sat.* 1, 1 - 7 scr. ab alt. m. saec. XI), contin. Auitum et Persium; *bb)* Monacensis *F/I* (*Mn.b*) in membr. scr. saec. XI. (2)

Praeter codd. laudatos inspexi: *aa)* codicem Leidensem no. 78 (*L*) scr. saec. X; (3) *bb)* codicem Laurentianum plut. LXVIII 24 (*Lr*) in membr. scr. saec. XI, contin. Aratoris carm., Auian., libr. Homeri, Pers., Bedam *de metris;* (4) *cc)* codicem Treuirensem (*T*) in membr. scr. saec. IX/X, contin. Persium, adscripta uerborum interpretatione; (5) *dd)* codicem Guelferbytanum Gud. 79 (*G*) in membr. scr. saec. XI; (6) *ee)* codicem Hauniensem no. 2028 (*H*) in membr. rescriptum saec. XI, adiecta uerborum interpretatione; (7) *ff)* codicem Ebnerianum (*Eb*) bibl. Meyerianae Norimbergensis, in membr. scr. saec. XI-XII; (8) *gg)* codicem Bodleianum, Auct. *F.* I. 15 (*Bdl*) in membr. scr. saec. X; (9) *hh)* codicem Can-

(1) Cod. *Pr.a* C. B. Hasius, cod. *Pr.c* Roesius, codd. Parisiacos reliquos Iahnius contulerunt.

(2) Cod. *Mn.a* Iahnius, cod. *Mn.b* Schweigerus contulerunt.

(3) Codex *L* a C. F. Hermanno et A. Kisselio collatus est.

(4) Cod. *Lr* Iahnius contulit.

(5) Cod. *T* Loersius cont.

(6) Cod. *G* Schoenemannus cont.

(7) Cod. *H* et reliquos codd. Persianos bibl. reg. Hauniensis Plumius cont.

(8) Cod. *Eb* C. F. Hermannus cont.

(9) Cod. *Bdl* S. G. Owenius cont.

tabrigiensem collegii sacrosanctae Trinitatis *O.* IV. 10 (*C*) in membr. scr. saec. X, contin. Pers. et Iuuenal. ; (1) *gg)* codicem Ottoburanum (*O*) bibl. monasterii Ottoburani (Ottobeuren) in Bauaria, in membr. scr. saec. XII, contin. Pers. *sat.* et uerborum interpretationem. (2) horum codd. lectiones, a sinceris atque ueris non numquam discrepantes, cum iisdem non numquam conspirantes, omnino non adieci, sed tantummodo lectiones, quae mihi instrumentum necessarium uidebantur, ut earum adiumentis uitia corrigerem codicum *P A B Bob*, adiunxi; reliquos codd. recentiores, (3) quorum ex collatione parum utilitatis saturarum Pers. editioni meae fore habui pro certo, omnino omisi.

V. Ad recensendam Persii uitam de commentario Probi Valerii sublatam codd. adhibui hos:

a) Bernensem no. 257 (*Bn.a*), (4) Monacensem *F/I* (*Mn.b*), Parisiacum no. 8049 (*Pr.b*), Parisiacum 8272 (*Pr.e*), Guelferbytanum Gud. 79 (*G*), quos supra laudaui ;

b) Monacensem *e. 3* (*Mn.d*) in membr. scr. saec. XII ; Laurentianum pl. XXXVII 20 (*Fl*) in membr. scr. saec. XIII; Bernensem no. 223 (*Bn.e*) scr. saec. XV ; (5)

---

(1) Cod. *C* Coningtonius et Owenius contulerunt: uid. de codd. *Bdl C* disputationem Georgii R. Scottii editam in *Class. Rev.* IV 17 sqq., 241 sqq.

(2) Cod. *O* Matthias Zilloberus contulit.

(3) Codicibus recentioribus Persianis adscribendi sunt: *a)* cod. Messanensis VII (14) in chart. scr. a. 1459, quem Vincentius Vssani in *Stud. it. di filol. class.* X 1902 p. 167 sqq. descripsit; *b)* cod. Magliabechianus VII 276 in membr. scr. saec. XV; *c)* cod. Magliabechianus VII 948 in chart. scr. saec. XV: utrumque descripsit Aloysius Galante in comment. philol. laud. X 1902 p. 344 et p. 349 sq.

(4) Codicis *Bn.a* lectiones una cum codicis Lugdunensis (*Ld.a*) lectionibus Io. Iac. Breitingerus inspexit atque in *exercitat. crit. in uitam Pers.* ap. Schelhornium, *amoen. litt.* t. X p. 1103 sqq., edidit.

(5) Hos codd. Iahnius contulit.

c) codd. Lugdunenses insignitos no. 18 e Vossianis (*Ld.b*), no. 78 e libris Vulcanii (*Ld.c*), quibus Oudendorpius in recensendis Suetonianis libris usus erat. inspexi praeterea uitae Persii editionem principem a. 1499, cuius curam egit Io. Bonardus Veronensis.

B) At uero, cum ad textum Tibullianum constituendum subsidia critica parmagni momenti ex *excerptis Frisingensibus* cod. Monacensis Lat. 6292 uenissent, mihi non praetereundum putaui, quin electorum commentarios inspicerem hos :

a) codicem Sangallensem no. 870, olim *D* 476, (*S*) in membranis scr. saec. IX, qui Persii quadraginta uersus continet; (1) *b)* codicem Monacensem no. 6292 (*F*), olim Frisingensem 92, in quo inest (ff. 91-98) 'excerptio quaedam prouerbiorum de libro Persii '; *c)* codicem Coloniensem no. 194 (*K*) scr. saec. XI, qui continet Pers. *sat.* 1, 58-60. 2, 69. 3, 66-72. 4, 23-24. 5, 52-53, 116-117, 132-139; *d)* codicem Parisiacum no. 7647 (*D*), olim in bibl. Iacobi Augusti de Thou, in membr. scr. saec. XIII ineunte, fortasse saec. XII exeunte ; (2) *e)* codicem Parisiacum no. 17903 (*E*), olim in bibl. eccl. *Notre-Dame* no. 188, scr. saec. XIII; (3) *f)* codicem Monacensem no. 4423 (*Mn.c*), scr. saec. XV, cuius foll. 240 sqq. Persii electa continent ; *g)* codicem Parisiacum no. 8818[A] (*Mz*), olim Mazarinaeum, scr. saec. XV, qui pauca ' ex libro Persii metrico' excerpta continet; *h)* codicem Vaticanum

(1) Cod. *S* Christophorus Stephanus contulit : uid. eius commentationem inscriptam *das prosodische Florilegium der S. Gallener Handschrift nr.* 870 *und sein Werth für die Iuvenalkritik* editam in *Rh. Mus.* XL 1885 p. 268 sqq.

(2) Hunc cod. Meynckeus nota *T* distinxit.

(3) Cod. *E* ex Meynckei nota *N. D.* insignitus est.

Reg. 1428 (*V*), scr. saec. XV, cuius foll. 232-240 'deflorationes Persii' continent. (1)

C) Ad textum Persianum constituendum inspexi praeterea scriptores aetate posteriores usque ad saeculum XV, qui locos Persianos laudauerunt uel excerpserunt; sed mihi caute de his cura agenda erat, nam, ut ait Gulielmus Meyer Spirensis, (2) 'qui excerpserunt, iidem expoliuerunt'; qua re in mea pristina sententia permansi, optimorum codicum Persianorum fidem potiorem semper habendam esse quam testimoniorum, quae haud raro ambigua apparent. in laudandis scriptorum locis eorum rationem scribendi seruaui immutatam; atque in laudandis scriptorum libris manu scriptis notis usus sum iisdem, quibus codices grammaticorum Latinorum H. Keilius, codd. Seruianos Georgius Thilo, codd. commentariorum Porphyrionis G. Meyerus, codd. librorum XXII Augustini *de ciuitate Dei* B. Dombartius, codd. *scholiorum in Horatium* Fr. Paulyus, codd. Apollinaris Sidonii Chr. Luetiohannes, cett. distinxerunt.

D) A lectionibus codicum uariis secreui uirorum doctissimorum coniecturas, quibus Persii textus, librorum fide

(1) Codicum *F K D E Mn.c Mz* V lectiones collegit Caroli Wotkii et Caroli Hosii commentatio quaedam inscripta *Persiusexcerpte*, edita in *Rh. Mus.* XLIII 1888 pp. 494-504. de codd. Parisiacis disputauit Gustauus Meyackeus in *Rh. Mus.* XXV 1870 pp. 369-392. Rud. Peiperus codicem quendam memorat bibl. Berolinensis (Ms. Diez. B. Santen. 60) in membr. scr. saec. XIV, inscriptum *florilegium de diuersis poetis et auctoribus antiquis*, cuius in fol. 33ᵛ laudatur Persius: uid. editionem Peiperianam comoediae, quae inscribitur *Aululuria siue Querolus*, litterarum formis descriptam Lipsiae a. 1875 p. XV.

(2) Vid. G. Meyeri *praefat.* edit. commentariorum Porphyrionis in Horatium, p. X.

satis innisus, mea quidem sententia nusquam fere eget; attamen in textum, ut cod. *P* lectiones quaedam seruarentur, coniecturas tantummodo recepi has: *sat.* 3, 23 sq. 'properandu's' | 'fingendu's', cui lectio *P* 'est' uersus 23[i] apte accommodaretur; *sat.* 3, 60 'tendas', quod uerbum cum lectione *P* 'dirigas' congrueret (cf. Hemphillium, *the satires of Persius* p. 44); *sat.* 4, 30 'si' pro 'sit', ut facultas recipiendae lectionis *P* 'mordes' daretur; *sat.* 5, 116 'politu's', qua coniectura lectio *P* 'seruans' uersus 117[i] seruaretur. adnotationes persaepe addidi, ut quasi tabula quadam imaginem conspiceres fatorum, quae textus Persianus longo temporum interuallo passus esset per uiros ingenio et doctrina praeditos, qui Persii saturas ediderunt uel summo studio in eis uersati sunt. ceterum in adnotationibus coniecturis subiunctis quid sensissent uiri docti, quos supra laudaui, de librariorum notis in textu ponendis commemoraui; atque iuxta paginae numerum uersuum num. saepissime scripsi, ut locos laudatos legere esset perfacile. ad extremum denique librum nominum indices adiunxi.

Consilio igitur magis codices optimos quam meam persuasionem persequendi, saturas Persianas recensui: 'quibus parum uel quibus nimium est, mihi ignoscant' (Augustin., *de ciu. Dei* XXII 30); sed spes bona me tenet homines doctissimos atque humanissimos benigne librum meum esse excepturos.

Scribebam Catinae mense Septembri a. MCMIV.

SANTI CONSOLI

SVBSIDIORVM CONSPECTVS

I. *de saturis Persianis:*

A cod. Montepessulanus no. 212 bibliothecae medicae, saec. IX exeunte scriptus

A ² huius codicis aequaeuus corrector

B cod. tabularii basilicae Vaticanae 36 H, saec. fortasse IX scr.

B ² huius codicis corrector

Bdl cod. Oxoniensis bibl. Bodleianae Auct. F. I. 15 saec. X

Bdl ² huius codicis corrector

Bn.a cod. Bernensis no. 257 saec. X: desunt *sat.* 1, 96 - 2, 48

Bn.b cod. Bernensis no. 398 saec. X

Bn.c cod. Bernensis no. 542 saec. X: desunt *sat.* 1, 1 - 2, 45

Bn.d cod. Bernensis no. 327 saec. XI

Bob scheda libri rescripti Vatic. no. 5750, olim Bobiensis, circiter fin. saec. IV scr.: continet *sat.* 1, 53-104

C cod. Cantabrigiensis collegii ss. Trinitatis *O.* IV. 10, saec. X

Eb cod. Norimbergensis (bibl. Meyer.), olim Ebnerianus, saec. XI-XII

G cod. Guelferbytanus Gud. no. 79 saec. XI

H cod. bibl. Hauniensis no. 2028 saec. XI

L cod. Leidensis no. 78 saec. X

L ² huius codicis corrector

Lr cod. bibl. Laurentianae pl. LXVIII 24 saec. XI

Mn.a cod. Monacensis int. Lat. no. 330 saec. XI

Mn.b cod. Monacensis *F/I* saec. XI

O cod. Ottoburanus saec. XII

P cod. Montepessulanus no. 125 bibl. medicae, olim Pithoeanus, saec. IX exeunte scriptus

P ² huius codicis corrector antiquus

Pr.a cod. Parisiacus no. 8048 saec. XI

Pr.b cod. Parisiacus no. 8049 saec. XI

Pr.c cod. Parisiacus no. 8055 saec. XI

Pr.d cod. Parisiacus no. 8070 saec. XI
Pr.e cod. Parisiacus no. 8272 saec. XI
T cod. Treuirensis saec. IX-X

II. *de electorum commentariis:*

D cod. Parisiacus no. 7647, olim Thuaneus, saec. XII-XIII
E cod. Parisiacus no. 17903, olim in bibl. aedis sacrae, quae 'Notre-Dame' uocatur, no. 188, saec. XIII
F cod. Monacensis no. 6292, olim Frisingensis 92, saec. X-XI
K cod. Coloniensis no. 194 bibl. aedis sacrae 'cathedralis' Coloniensis saec. XI
Mn.c cod. Monacensis no. 4423 saec. XV
Mz cod. Parisiacus no. 8818[A], olim Mazarinaeus, saec. XV
S cod. Sangallensis no. 870 saec. IX
V cod. Vaticanus Reg. no. 1428 saec. XV: *deflorationes Persii*

III. *de Persii uita:*

Bn.a cod. Bernensis no. 257 *(uid. supr.)*
Bn.e cod. Bernensis no. 223 saec. XV
Fl cod. bibl. Laurentianae pl. XXXVII 20 saec. XIII
G cod. Guelferbytanus Gud. no. 79 *(uid. supr.)*
Ld.a cod. Lugdunensis ap. Breitingerum
Ld.b Ld.c codd. Lugdunenses ap. Oudendorpium
Mn.b cod. Monacensis *F/I (uid. supr.)*
Mn.d cod. Monacensis *e. 3* saec. XII
Pr.b cod. Parisiacus no. 8019 *(uid. supr.)*
Pr.e cod. Parisiacus no. 8272 *(uid. supr.)*

A. PERSII FLACCI

SATVRARVM

LIBER

PROOEMIVM

Nec fonte labra prolui caballino,
nec in bicipiti somniasse Parnaso
memini, ut repente sic poeta prodirem;
Heliconidasque pallidamque Pirenen
illis remitto, quorum imagines lambunt
hederae sequaces: ipse semipaganus
ad sacra uatum carmen adfero nostrum.
Quis expediuit psittaco suum 'chaere'
picasque docuit uerba nostra conari?
magister artis ingenique largitor
uenter, negatas artifex sequi uoces.
quod si dolosi spes refulserit nummi,
coruos poetas et poetridas picas
cantare credas Pegaseium nectar.

Lectiones uariae

Prooemii choliambos in extremo libro A B, ante saturam primam P cett. ponunt persii flacci satirarum incipit prohemium *Bdl* incipit prologus persii *L* persius in prooemio libri sui. quod fames etiam muta animalia cogit loqui *D* prolog' psii (p *litt. lineola subtus transfixa)* sic incipit *Mn.c* prologus *schol. Pers.* **2** parnoso *Pr.e* pnaso (1) (p *litt. lineola subtus transfixa) Mn.c*

3 memini me (2) ut *P A B Bdl Bn.a Bn.b C G H L Lr Mn.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e O V Aldhelmus ap. Maium, class. auct. t.* V *p.* 519, 6 me *(sup. scr.) Eb* me *(alt. m. del.) Mn.b* sic repente *Eb Pr.a Pr.d V* sic *om. Mn.a* prodierim *Eb* fierem *Pr.c* **4** eliconiadasque *Bn.a Bn.d Lr* heliconiadasque (3) *G L Pr.a* heliconidasque *Pr.c* aeliconiadas *A B* eliconiadas *V* heliconiadas *Mn.a* heliconidas *Eb* helyconasque *O* pyrenen *Bn.a Mn.a Mn.b Pr.a* pirenem (4) *Bn.b* pirene *O* sirenen *A B* **5** remitto *G Mn.a Pr.a Pr.b Pr.e O al.*

---

(1) ' Parnaso ' habent Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' Parnasso '.

(2) ' me ' est quidem omittendum rat. metr.: uide, sis, Fr. Buecheleri disputationem, quae inscribitur *der Text des Persius* in *Rh. Mus.* XLI 1886 p. 455.

(3) ' Heliconiadasque ' in textum receperunt Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Hermannus, (eiusque uid. *lect. Pers.* III p. 2), Bucciarellius, alii; ' Heliconidasque ' Casaubonus (1647: in *comm.* p. 11 ' Heliconiadas '), Prateus, Montius, Passowius, Iahnius (1851.1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) ' Pirenem ' habent edd. Schreuelianae 1648 et 1664, et Wetsteniana.

remitto *(sup. scr.* relinquo) *Mn.b* relinquo (1) *Eb V* lambunt *P (sup. scr.* ambiunt uel coronant P^2) labunt *Pr.a* ambiunt *A B* **6** (2) ipse ego *Eb* ego *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 462, 7 **7** offero (3) *Bn.d O* **8** expediit *A B* expetiuit (*sup. scr.* d *litt.*) *D* psitacho *P D E* psytacho *L* psitaco (4) *O* phitaco *V* kere (5) *P Mn.a* cere supine *A B* chere *L O D E V al.* **9** picasque *P* A^2 *L V* picamque (6) *A B Eb Mn.a Pr.d* picas quis *Bn.b* picaque *(sup. scr.* s *litt.) D* uerba nostra (7) *P Bn.a Bn.d Pr.a Pr.d V* nostra uerba *A B Eb L* uestra uerba *D* mala uerba *E*

conari. et blandiri legitur *schol. Pers. pr.* 9 *proxime ab u.* 8° *H aliique codd. recentiores, proxime a u.* 9° *L haec uerba habent:* ' coruos quis olim concauum salutare? ' *sed in cod. Berolinensi n. 38 pro* ' concauum '

---

(1) ' relinquo ' Montius, Passowius, Iahnius (1843) scripserunt; ceteri ' remitto '.

(2) ' ederae ' praebet Duentzerus.

(3) Scripserunt ' adfero ' Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' affero '.

(4) Sic Hauthalius.

(5) De u. ' kere ' scripsit G. Harsterus, *Vualtheri Spirensis uita et passio s. Christophori martyris,* Muenchen, akademische Buchdruckerei von F. Straub 1878, p. 6 sq. adnot.

(6) ' picamque ' receperunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus (1879), Bucciarellius ; ceteri ' picasque '.

(7) ' uerba nostra ' inuenies ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Achaintrium, Weberum, Iahnium (1851), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, alios; ' nostra uerba ' ap. Prateum, Passowium, Hauthalium, Iahnium (1843. 1868), Duentzerum, Némethyum, alios.

apparet ‘ caesarem ’. (1) 10 ingeniique (2) *P A B Bn.a Bn.b L Lr Mn.a Pr.a Pr.b T O D E V Seruius, comm. in georg.* I 146 *p.* 166, 20 *uol.* III *Thilo* 11 negates *cod. Seruianus H l. l.* artis sex *A B* 12 refulserit *P L V* refulgeat P^2 *A B Eb Lr (in ras.) Pr.a Pr.b Pr.c Pr.e Io. Saresberiensis, policrat.* VII 16 refulgeat *(sup. scr.* ul. refulserit) *Pr.b* refulserit. et refulgeat (3) *schol. Pers. pr.* 12 13 poetrias (4) *Bn.c Bn.d* 14 pegaseium *schol. Pers. pr.* 14 perpectascum *Pr.a* ppegaseum (p. *litt. prior lineola subtus transfixa est) P G Mn.a Pr.b Pr.e O Mn.b* (per *del.) : cum interpretatione* ualde pegaseum *cod. Turicensis c.* 58 275 *s.* XIII pegaseum *A B Bdl Bn.a Bn.b Bn.d L Pr.c Pr.d V* nectar *A B Eb Mn.a* melos (5) *P L O V al.* melos. in aliis est nectar *Pr.b Pr.e schol. Pers. pr.* 14

---

(1) Editio Britannici a. 1505 haec praebet: ‘ uersus hic a Fonteio, non ab aliis ponitur ’. uersum laudatum in Persii prooemio interscripsit post u. 9^{im} G. P. Clericius in commentatione, quae inscribitur *il prologo di A. Persio Flacco interpretato,* Parmae 1885 p. 2, 2 et p. 31 adnot. 1.

(2) Lect. ‘ ingeniique ’, cui metrum obstat, elegerunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, alii.

(3) ‘ refulgeat ’ praetulerunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius; ceteri ‘ refulserit ’ receperunt. ‘ numi ’ pro ‘ nummi ’ scripsit Hauthalius. de uocis ‘ nummi ’ ui in u. 12° disputauit Morris H. Morganus, *notes on Persius, Class. Rev.* III 1889, p. 10 sq.

(4) Scripserunt ‘ poetrias ’ Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, alii.

(5) ‘ melos ’, quod ex interpretatione uocis ‘ nectar ’ natum idemque contra metrum est, receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, alii; ‘ nectar ’ Reizius, Passowius, Orellius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius,

Coniecturae

6 ' secaces ' pro ' sequaces ' coniecit Aurelianensis (Dorleans), *ad Tac. ann.* I p. 87: u. Iahnii ed. 1843 p. 4; Duentzeri ed. 1844 p. 12 9 ' blatire ' pro ' conari ' Wagnerus 14 ' cernas ' pro ' credas ' Lucius Ioannes Scoppa, *collectan.* I 34 in Gruteri *lamp. critica* t. I p. 944 ' cantáre Pegaséium melós credas ' Turnebus, *aduersar.* IV 22 p. 125, 10 et X 13 p. 299, 24 ed. Argent. 1599, ex cod. Berolinensi 39 s. XV: u. Passowii ed. 1809 I p. 233

Testimonia

1-3 ' nec fonte (inquit) labra prolui caballino, | nec in bicipite somniasse Parnasso | memini me' Aldhelmus, *de re grammatica et metrica ad Acircium regem,* ap. Maium, *class. auct.* t. V p. 519, 4 sqq., Romae 1833
1 sq. ' nec fonte labra prolui caballino, | nec in bicipiti

Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii. De hac lect. Politianus, *miscellan.* centur. I 44 p. 262, 46 sqq. Basileae 1553 scripsit: ' quare nihil dubitandum, quin sit illud m e l o s in Persiano uersiculo tanquam uerruca deformis recidendum restituendumque n e c t a r: quod ratio nobis toto capite et uetusta pariter autoritas *(sic)* adnuerunt '. uid. etiam Politiani *epist.* XII 1 Ioanni Pico Mirandulae, p. 164, 42 sqq. cf. Ferdinandi Hauthalii libros qui inscribuntur *a) A. Persii Fl. satira prima edita et castigata,* Lps. 1833 p. 5 sq.; *) Beitraege zur Geschichte, Verbesserung, Feststellung und Erklaerung des Textes der Satiren des Persius,* erster Theil, Lps. 1837, p. 88 sq.

somniasse Parnasso' Rufinus, *comm. in metra Terentiana* p. 560, 1 sq. uol VI *g. L.* K. Hugo Trimberg., *registr. mult. auct.* 136, p. 21 I. Huemer **1** ' nec fonte labra prolui caballino ' *schol. in Stat. Theb.* IV 61, p. 162 *B*, 20 sq. Emer. Cruceus, Parisiis 1618 ' nec f. l. p. caballino ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 132, 28 sq. et p. 467 *a*, 18 sqq., Romae 1836 **2** sq. ' nec in bicipiti som niasse Parnaso | memini ' *schol. in Stat. Theb.* I 62 p. 7 *C*, 37 sq. ed. l. **6** sq. ' ego semipaganus | ad sacra uatum carmen affero nostrum ' Maius, t. l. p. 462, 7 sq. **10** sq. ' magister artis ingeniique largitor | uenter, negatas artifex sequi uoces ' Seruius, *comm. in georg.* I 146 p. 166, 20 sq. uol. III fasc. 1 Thilo **13** sq. ' coruos, poëtas, et picas poëtridas | credas ' Maius, t. l. p. 443, 22 sq.

Imitatores

1 ' Orpheaque et laticem simulatum fontis equini ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 16, 2 p. 239, 10 Luetjohann, *mon. Germ. hist., auct. antiquiss.* t. VIII, Berol. 1887 ' neque labra prolui fonte caballino ' Walterus Map Lincolniensis, *contra ambitiosos et auaros* 12 p. 153, 4, *the latin poems commonly attributed to W. M., collected and edited by Thomas Wright,* Lond. 1841. (1) **2** ' triceps namque Parnassus noster, non iam biceps, sicut olim Iocuti sunt poetae priores ' Petrus Mauricius, *epist.* IV 32

(1) Mihi omittendum puto quod de Thiofridi Epternacensis *uita Willibrordi metrica* Konradus Rossbergus scripsit (Lps. 1883, p. 115, c. I): « Pers. prol. 1 = I 2 »; nihil enim Thiofridi lib. I u. 2 p. 3, 3 ' non salit ingenii mihi proflua uena profundi ' continet quod, ut mihi uidetur, cum Persii prol. u. 1 comparari possit.

c. 862, 44 sq., *biblioth. Cluniacens.* M. Marrier et A. Quercetanus, Lut. Paris. 1614 ' inter Cyrreas dea plus celebranda sorores | Parnassi biiugo nutrita cacumine montis ' Aegidius Corboilensis, *lib. de uirtutibus et laudibus compositorum medicaminum prolog.* 29 sq. p. 506, 16 sq., Polycarpi Leyseri *hist. poetarum et poematum medii aeui* cet., Halae Magdeb. 1721 ' quocirca licet forte ironice me somniasse dicant aliqui in Parnasso ' *prolog. in historiam peregrinorum (Friderici I imperatoris cognomento Barbarossae expedit. Asiat. ad sepulchrum Domini* cet.) p. 499, 7 sq. t. III par. II *thes. mon. ecclesiast. et hist. siue Henrici Canisii lect. antiq.* Basnage, Amstelaedami 1725 8 ' dic quaeso psittacum quis « chaere » docuit ? ' Walterus Map Lincolniensis, *de palpone et assentatore* 505 p. 121, 21 ed. l. ' dabis aut expedies frustra tuum «chaere» ' Walterus Map Lincolniensis, *de auaritia et luxuria mundi* 119 p. 166, 25 ed. l. (1) 10 sq. ' pascuntur autem his escis qui laetantur eis, nec illi laetantur eis quorum Deus uenter est ' Augustinus, *confess.* XIII 26, 39 c. 283, 14 sqq. t. I opp., Venetiis 1756 ' magister stomachus qui uoces tribuit ' Walterus Map Lincolniensis, *de palpone et assentatore* 506 p. 121, 22 ed. l.
12 ' nullum graue periculum est, si spes dolosi nummi refulgeat ' Io. Saresberiensis, *policrat. siue de nugis curialium et uestigiis philosophorum* VII 16 p. 465, 12 sq., Lugd. Batau. 1639 14 ' fontigenarum uirginum chorus Pegaseae uocis nectare diffluebat ' Martianus Capella, *de musica* IX 908 p. 340, 1 Eyssenhardt. (2)

(1) Max. Manitius, *Beitraege zur Geschichte römischer Dichter im Mittelalter, Philol.* I 1889 p. 719, laudat etiam uerba ' illud psittaci: chere basileos ' Ricardi Diuisiensis, *de rebus gestis Ricardi I,* p. 414 Howlett.

(2) De Politiani testimonio uide, sis, quae scripsi in notis criticis de prooemii uersu quarto decimo.

I

« O curas hominum, o quantum est in rebus inane.
quis leget haec ? »
« min tu istud ais? nemo hercule, nemo...
uel duo uel nemo. »
« turpe et miserabile. »
« quare ?
ne mihi Polydamas et Troiades Labeonem
praetulerint ? nugae. non, si quid turbida Roma
eleuet, accedas examenue improbum in illa
castiges trutina, nec te quaesiueris extra.
nam Romae est quis non...? ac si fas dicere... sed fas
tunc cum ad canitiem et nostrum istud uiuere triste
aspexi ac nucibus facimus quaecumque relictis,
cum sapimus patruos; tunc tunc, ignoscite, nolo:
quid faciam ? sed sum petulanti splene cachinno.
Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
grande aliquid quod pulmo animae praelargus anhelet.
scilicet haec populo pexusque togaque recenti
et natalicia tandem cum sardonyche albus
sede legens celsa, liquido cum plasmate guttur
mobile collueris, patranti fractus ocello.
tunc neque more probo uideas nec uoce serena
ingentis trepidare Titos, cum carmina lumbum
intrant, et tremulo scalpuntur ubi intima uersu.
tun, uetule, auriculis alienis colligis escas,
auriculis quibus et dicas cute perditus 'ohe' ?
quo didicisse, nisi hoc fermentum et quae semel intus

innata est rupto iecore exierit caprificus? »
« en pallor seniumque. o mores, usque adeone
scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter ? »
« at pulchrum est digito monstrari et dicier 'hic est';
ten cirratorum centum dictata fuisse
pro nihilo pendes? ecce inter pocula quaerunt
Romulidae saturi quid dia poemata narrent.
hic aliquis cui circum humeros hyacinthina laena est,
rancidulum quiddam balba de nare locutus,
Phyllidas, Hypsipylas, uatum et plorabile si quid
eliquat, ac tenero supplantat uerba palato.
assensere uiri: nunc non cinis ille poetae
felix? non leuior cippus nunc imprimit ossa?
laudant conuiuae: nunc non e manibus illis,
nunc non e tumulo fortunataque fauilla
nascentur uiolae? rides, ait, et nimis uncis
naribus indulges. an erit qui uelle recuset
os populi meruisse et cedro digna locutus
linquere nec scombros metuentia carmina nec tus?
Quisquis es, o modo quem ex aduersodicere feci,
non ego cum scribo, si forte quid aptius exit,
quando hoc rara auis est, si quid tamen aptius exit,
laudari metuam, neque enim mihi cornea fibra est.
sed recti finèmque extremumque esse recuso
'euge' tuumet 'belle'. nam 'belle' hoc excute totum:
quid non intus habet? non hic est Ilias Atti
ebria ueratro? non si qua elegidia crudi
dictarunt proceres? non quidquid denique lectis
scribitur in citreis? calidum scis ponere sumen,
scis comitem horridulum trita donare lacerna,
et 'uerum, inquis, amo, uerum mihi dicite de me'.
qui pote? uis dicam? nugaris, cum tibi, calue,

pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
o Iane, a tergo quem nulla ciconia pinsit,
nec manus auriculas imitari mobilis albas,
nec linguae, quantum sitiat canis Apula, tantae.
uos, o patricius sanguis, quos uiuere ius est
occipiti caeco, posticae occurrite sannae.
Quis populi sermo est? quis enim nisi carmina molli
nunc demum numero fluere, ut per leue seueros
effundat iunctura unguis? ' scit tendere uersum
non secus ac si oculo rubricam derigat uno.
siue opus in mores, in luxum, in prandia regum
dicere, res grandes nostro dat Musa poetae '.
ecce modo heroas sensus afferre docemus
nugari solitos Graece, nec ponere lucum
artifices nec rus saturum laudare, ubi corbes
et focus et porci et fumosa Palilia faeno,
unde Remus sulcoque terens dentalia, Quinti,
cum trepida ante boues dictatorem induit uxor
et tua aratra domum lictor tulit. ' euge poeta:
est nunc Brisaei quem uenosus liber Acci,
sunt quos Pacuuiusque et uerrucosa moretur
Antiopa, aerumnis cor luctificabile fulta? '
hos pueris monitus patres infundere lippos
cum uideas, quaerisne unde haec sartago loquendi
uenerit in linguas, unde istud dedecus, in quo
trossulus exultat tibi per subsellia leuis?
nilne pudet capiti non posse pericula cano
pellere, quin tepidum hoc optes audire 'decenter'?
'fur es' ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis
librat in antithetis, doctas posuisse figuras
laudatur: 'bellum hoc'. hoc bellum? an, Romule, ceues?
men moueat? quippe et cantet si naufragus, assem

protulerim ? cantas, cum fracta te in trabe pictum
ex humero portes ? uerum nec nocte paratum
plorabit, qui me uolet incuruasse querella. »
« Sed numeris decor est et iunctura addita crudis.
claudere sic uersum didicit ' Berecyntius Attis '
et 'qui caeruleum dirimebat Nerea delphin',
'si costam longo subduximus Appennino' »
«'arma uirum', nonne hoc spumosum et cortice pingui,
ut ramale uetus praegrandi subere coctum ?»
« quidnam igitur tenerum et laxa ceruice legendum ?
' torua Mimalloneis implerunt cornua bombis,
et raptum uitulo caput ablatura superbo
Bassaris et lyncem Maenas flexura corymbis
euhion ingeminat: reparabilis adsonat echo'. »
« haec fierent, si testiculi uena ulla paterni
uiueret in nobis ?. summa delumbe saliua
hoc natat in labris, et in udo est Maenas et Attis,
nec pluteum caedit, nec demorsos sapit unguis. »
« Sed quid opus teneras mordaci radere uerbo
auriculas ? uide, sis, ne maiorum tibi forte
limina frigescant, sonat hic de nare canina
littera. »
« per me equidem sint omnia protinus alba:
nil moror. euge omnes, omnes bene, mirae eritis res.
hoc iuuat? ' hic, inquis, ueto quisquam faxit oletum'.
pinge duos anguis, 'pueri, sacer est locus, extra
meite ': discedo. secuit Lucilius urbem,
te Lupe, te Muci, et genuinum fregit in illis ;
omne uafer uitium ridenti Flaccus amico
tangit et admissus circum praecordia ludit,
callidus excusso populum suspendere naso :
me muttire nefas? nec clam? nec cum scrobe? nusquam ?

hic tamen infodiam. uidi, uidi ipse, libelle :
auriculas asini quis non habet? hoc ego opertum,
hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi uendo
Iliade. audaci quicumque afflate Cratino
iratum Eupoliden praegrandi cum sene palles,
aspice et haec, si forte aliquid decoctius audis.
inde uaporata lector mihi ferueat aure,
non hic qui in crepidas Graiorum ludere gestit
sordidus et lusco qui possit dicere ' lusce ',
seque aliquem credens, Italo quod honore supinus
fregerit heminas Arreti aedilis iniquas,
nec qui abaco numeros et secto in puluere metas
scit risisse uafer, multum gaudere paratus,
si cynico barbam petulans nonaria uellat.
his mane edictum, post prandia Callirhoen do. »

Lectiones uariae

I Thebaidorum (1) persi satura *P* Persii flacci satirarum incipit *A B* Incipit Liber Persii Flacci Satirarum Primus *Bdl* Incipit liber persii *L* Excerptio prouerbiorum | de libro Persii *F* In prima ecloga *D E* Incipit liber psii (p *litt. lineola sublus transfixa)* Satira pma *Mn.c* Prima satira *V* Ex libro persii metrico *Mz* 1 o *ante* quantum *om. Mn.c Pr.a Pr.d* et quantum *Io. de Monsterolio, epist. sel.* XLIII *ad praeceptorem c.* 1405 *E,* 53 est *om. E* inane est *V* in *om. Bn.b*

---

(1) Haec mira saturae Persianae inscriptio, ut recte monuit Henricus Duentzerus *(A. P. Fl. satirae,* Treueris 1844, praef. p. 3 adn. *), ' sine dubio a cod. miscellaneo Statium et Persium complectente, qualis est Parisiensis 8055, originem traxit '.

2 illud *Bn.b* hercle *Bn.b Bn.d* 3 mirabile *Bn.d* 4 nec *Bn.b G Pr.a Pr.c T Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 7, 11 n *(sup. scr.* c *litt.) Mn.c* an *pro* ne *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 300, 7 *et p.* 461, 17 michi *Mn.c* polidamas (1) *O Mn.c* ac *pro* et *Mn.a* troades *Bn.b* troadies *O* 5 praetulerit *Mn.c* nuge *L* num si *Bn.d O* 6 examenue *P L* examenque (2) P^2 *A B Bn.d H Lr (in ras.) Mn.a Pr.b Pr.d Pr.e T* 7 tritina *S p.* 29 *u.* 423 ne *Mz Ratherius, praeloq.* I 10, 24: nec *in florilegiis D E V* quesieris *L* qsiueris *(lin. add. sup.* q *litt.) S. l. l.* quaesiuerit *A B* quaesierit *Macrobius, comm. in somn. Scip.* I 8, 3 8 romae est *P Eb L* romaest *A B* est *om. Bn.b* ac *P A B Bn.a Bn.b Bn.d Eb L Lr Pr.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e T* ah (a) (3) *Mn.a Mn.b (ex corr.)* si fas est *Mn.a* 9 tunc *P L* tum (4) *A B* caniciem (5) *O* caniciem *(sup. scr.* ul. Canidiam) *Bn.d* 10 musis *(adscr.* ul. nucibus) *Bn.d* quodcunque *Bn.b* 12 nam sum *Bn.d* sub *pro* sum *codd. Seruiani R H comm. in Aen.* VIII 219 ' tum ' *pro* ' sum ' *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 143 *a,* 28 petulantis plenae *P Eb* petulantis plene *cod. Seru. R l. l.* chacinno *Eb cod. Seru. H l. l.*

---

(1) ' Pulydamas ' scripsit Némethyus pp. 6; 20; 56 sqq.

(2) Receperunt ' examenque ' Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), Owenius; ceteri ' examenue '.

(3) ' ah ' scripserunt Prateus, Walthardus, Montius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 345, alii; ' a ' Iahnius (1863); ' at ' Schreuelius (1664), Wetstenius, Passowius; ' ac ' ceteri.

(4) ' tum ' habet Iahnius (1851. 1868); ceteri ' tunc '.

(5) ' caniciem ' est in edd. Casauboni, Schreuelii, Wetstenii, Bipontin., cet.

chachinno *cod. Seru. A l. l.* cacinno *cod. Seru. F l. l.* chachinne *cod. Seru S l. l.* **13** numero *Bn.b* **14** quod *P L* quo (1) *A B Eb* prelargus *L* hanelat *Bn.d* **15** ut *pro* haec *Bn.d* pexus *A B* pexusque *A* [2] **16** tandem natalicia (2) *Mn.a* sardonice *Bn.a Bn.b Bn.d L Lr Mn.a Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e O: cf. Hieron., in Iesai.* 15, 54 *u.* 11-12 sardoniche (3) *S p.* 29 *u.* 424 albus *(corr. ex* altus) *P* aluus *S l. l.* **17** legens (4) *P A B Eb L Porphyrio, comm. in Hor. serm.* II 2, 21 *p.* 247, 7 *Meyer* leges *Pr.c ed. pr.* celsa *om. cod. Porphyrionis M l. l.* plosmate *O* **18** mobile *om. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 453, 2 colueris *Bn.d* colluerit (5) *Bn.b Bn.c Bn.d G Lr Mn.b Pr.b Pr.c Pr.e O*

---

(1) Lectione ' quo ' Iahnius (1851. 1868) usus est; ceteri ' quod '.

(2) Scripserunt ' natalitia ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii, inter quos I. Lipsius, *elect.* I 13 p. 681, 39 t. I.

(3) ' sardoniche ' scripsit Walthardus: ' Sardonyche ', cum S littera maxima nulla ex causa, Bucciarellius.

(4) ' leges ' receperunt Pithoeus, Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Reizius, Montius, Achaintrius, Orellius, Iahnius, Buechelerus (1893), Némethyus, alii; ' legens ' Schreuelius, Wetstenius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Duentzerus, Hermannus (cuius uid. etiam *lect. Pers.* II p. 12, Marb. 1842), Bucciarellius, Owenius, alii. I. Lipsius scripsit et ' sede leges celsa ' *(elect.* I 13 p. 681, 40 t. I Vesaliae 1675) et ' sede legentem celsa ' *(epist. select. centur.* II *ad Belgas* XLVIII p. 895, 11 t. II ed. l.).

(5) ' colluerit ' scripserunt Passowius, Hauthalius, alii; ' collueris ' Prateus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843. 1868), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii: cf. Maii op. l. p. 453, 2; ' conlueris ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

fraetus *A B* fructus *codd. Seruiani A H P R comm. in buc.* 3, 8 fractus *cod. Seru. M l. l.* ocellos *cod. Seru. P l. l.* **19** tunc (1) *P Eb* tunc *(sup. scr.* hic) *Bn.b* hic P^2 *A B* nec (*sup. scr.* neque) *Bn.b* ne uoce (2) *Bn.d* . **20** ingentis (3) *Bn.a al.* carmine *O* **21** trepido *Pr.a* scalpantur *Pr.b* **22** tunc *A B* tu *(lin. add. sup.* u *litt.: sup. scr.* tunc o) *Bn.d* tune *codd. Prisciani B D G K L inst. gr.* III 6, 34 tun$_*$ *cod. Prisc. H l. l.* uetulae *codd. Prisc. H K l. l.* auriculus *cod. Prisc. R l. l.* colligit *Io. Saresberiensis, pol.* III 4 aescam *cod. Prisc. G l. l.* aescas *cod. Prisc. K l. l.* escas *cod. Prisc. Heidelb. Krehlii l. l. Io. Saresberiensis, pol. l.l.* escam (4) *ed. Prisc. Keiliana g. L. uol.* II *p.* 107, 19 **23** (5) perdito soae *A B* perdita *Bn.b* hohe *Bn.a L O* hoe *Lr* hec *Pr.d* oche *Bn.b* **24** quod *A B Mn.b Pr.b Pr.e* quod *(sup. scr.* ad quid) *Pr.a* quid (6) *Eb F Humbertus de Sylua Candida, adu. calumn. Michaelis patr. Const. p.* 293, 28 fermentatum P^2 et *om. cod. Prisc. G inst gr.*

---

(1) ' tunc ' scripserunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' hic ' Prateus, Montius, Achaintrius, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii; ' heic ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, alii.

(2) ' neque uoce ' habent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii.

(3) ' ingentis ' Iahnius (1851. 1868), Buechelerus ed. III, Owenius, Némethyus, alii ; ' ingentes ' ceteri scripserunt.

(4) Lect. ' escam ' usurpauit Achaintrius, ed. 1812 p. 17.

(5) ' tute ' pro ' cute ' praebet ed. pr. *Graecismi* Eberhardi Bethuniensis cap. 24 u. 50, formis descripta c. a. 1480.

(6) ' quid ' pro ' quo ' legerunt Passowius, Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839) ; ' qui ' Hauthalius.

VI 10, 52 qui *cod. Prisc. D l. l.; sed* quae *d* quo *Humb. de Syl. Cand. l. l.* semel *(in ras.) Pr.e* **25** caprificos *codd. Prisc. G K L l. l.* **26** adeo ne *Ratherius, praeloq.* I 16, 32 *c.* 178 *B,* 25 **27** sicire *A B* nichil *O D E Mz Mn.c* **28** ad *A B* att *Mn.c* at *(in ras.) cod. Prisc. n inst. gr.* XVIII 4, 43 s& *cod. Prisc. V inst. gr.* XVIII 25, 260 et *L* sed *ed. Prisc. Keiliana g. L. uol.* III *p.* 226, 10 *et p.* 342, 5 pulcrum (1) *L D E* bonum *codd. Prisc. inst. gr.* XVIII 4, 43; 25, 260, *praeter codd. N R (m. rec.), qui praebent* pulchrum *in* XVIII 4, 43 at pulchrum est *(in lit.) cod. Prisc. n inst. gr.* XVIII 25, 260 est *om. Bn.b* monstrare *cod. Prisc. O inst. gr.* XVIII 25, 260 dicere *codd. Prisc. D M O R V l. l.* dicier *codd. Prisc. N d r l. l. et ed. Keiliana g. L. uol.* III *p.* 226, 10 *et p.* 342, 5 hi *cod. Prisc. d inst. gr.* XVIII 4, 43 hic *cod. Prisc. D l. l. et ed. Keiliana l.l. Petrarca, epist. de r. fam.* X 3 *p.* 70, 17 *uol.* II *Fracassetti* **29** dicata *Pr.e* ditata *Bn.b Pr.b* **30** nichilo *O Mn.c* pendes (2) *P* pendes *(sup. scr.* a *litt.) O* pendas P^2 *A B Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 124, 6 **31** Romulides *O* pontifices *Berengarius scholasticus, apolog. contra b. Bern. Claraeuall. abb. cet. p.* 773, 13 *t.* II *Cousin et Jourdain* satyri *P Pr.a* satuli *A B* quis d. p. narret *A B* dya *O* narraet *Bn.a* narrant *O* pendant *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 164, 18 **32** circum (3) *P L Mico, op. prosod.*

---

(1) ' pulcrum ' scripsit Walthardus; ceteri ' pulchrum '.

(2) ' pendes ' receperunt Schreuelius, Wetstenius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' pendas ' Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buccia-rellius, alii.

(3) Omnes qui ediderunt saturas Persianas ' circum ' habent,

(carm. Centulens.) u. 187 *p.* 286, 18 *t.* III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini Rogerus Baco, comp. stud. philos. p.* 461 *Brewer* circa *A B Lr Mn.b Pr.a T Hieronymus, epist.* 54, 5 (284), *c.* 552, 16 *Migne t.* XXII *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 304, 5 super *pro* circa *Hieronymus, epist.* 22, 13 (97), *c.* 402, 18 *Migne t. l.* humeros (1) *A B Eb L S p.* 11 *u.* 108 *Hieronymus epp. ll. Mico l. l. Maius l. l.* yacintina *P* yiacinthina *L* iacinctina *O S l.l.* iacintina *Mn.c Mico l.l.* iacentina *cod. Miconis B l.l.* lena *L S l.l. Mico l.l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 304, 6 plena *cod. Miconis B l.l.* est *om. Mn.b Pr.b* **33** randiculum *Bn.d* quicquam *Pr.a* balua *Cassiodorius, de orthogr. p.* 186, 4 *uol.* VII *g. L. K. ex ed. Antuerpiensi L. Carrionis a.* 1579 ualba locutus de nare *cod. Cassiodorii B l.l.* ualba de nare loquutus *cod. Cassiodorii A l.l.* **34** phillidas *L O codd. Prisciani B D H K R inst. gr.* VIII 6, 30 philidas *cod. Eutychis P ar. de uerbo* II phylidas *cod. Prisc. G l.l.* pyllidas *cod. Prisc. L l.l.* ypsipilas *L* ysiphilas *O* hypsipilas *cod. Prisc. B l.l.* hypsip^{h}ylas *cod. Prisc. R r l.l.* hypsypylas *cod. Prisc. L l.l.* phypsipylas *cod. Prisc. K l.l.* uanum *P* fatum *pro* uatum *O* aut *pro* et *Eutyches, ar. de uerbo* II p. 480, 31 *uol.* V *g. L. K.* uatum explorabile *codd. Prisc. K L l.l.* prorabile *B* pro*r*abile (*in ras.* or) *A* siquis *P* si quit (2) (*sup. scr.* d *litt.*) *cod. Prisc. R r l.l.* **35** aliquid

---

praeter Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, qui ' circà ' seruauerunt.

(1) ' umeros ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' humeros '.

(2) ' siquid ' scripsit Eutyches, *ar. de uerbo* II p. 480, 31 uol. V *g. L.* K.: eum secuti sunt Buechelerus (1893), Owenius, alii.

Pr.b aeliquat (e *litt. scr. sup.* ae) *cod. Prisc. R r l.l.* a *pro* ac *Bn.b Bn.d* et *pro* ac *Ir.a* tenore *cod. Prisc. H l.l.* (tenoro *h*) supplantat (1) *Eb L S p.* 6 *u.* 1 *Hieronymus, epist.* 54, 5 (284) *c.* 552, 18 *Migne t. l. Mico, op. prosod.* (*carm. Centulens.*) *u.* 132 *p.* 284, 23 *t.* III *ed. l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 194 *a*, 23 *schol. Pers.* 1, 35 supplanta *cod. Miconis B l.l.* suplantat *cod. Prisc. K l.l.* subplantat *O Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 311, 12 palatho *codd. Prisc. G L l.l.* palat* *cod. Prisc. K l.l.* (palato *k*) tenera supplantant uerba (2) palatum *cod. Eutychis t ar. de uerbo* II **36** adsensere (3) *Mn.b T* nunc nunc A^2 *Bdl C G Pr.b O* non nunc *Pr.c Pr.d* num nunc *Bn.d* nunc nonc (*sup. scr.* u *litt.*) *Pr.e* illi *A B* **37** (4) num (5) leuior *Bn.b Bn.d* imprimat (6) *Mn.a* comprimit *G* **38** non nunc *Pr.d* n *(sup. scr. lineola)* nunc *Bn.b* num nunc *Bn.d* de man. *O* **39** num nunc *Bn.d* non nunc *Bn.b*

---

(1) ' subplantat ' legerunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' supplantat '.

(2) ' uerbo ' per errorem scripsit Montius, p. 634.

(3) Habent ' adsensere ' Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' assensere ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(4) ' feiix ' pro ' felix ' habet Bucciarellius, errore quidem artificis, qui librum litterarum formis descripsit.

(5) ' nunc... non ' Prateus, p. 313, et Montius, p. 634, ex cod. Turicensi s. XIII scripserunt.

(6) ' inprimit ' legerunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius; ceteri ' imprimit ', praeter Achaintrium qui coniecit ' imprimet '; uid. coniecturas de Pers. sat. 1, 37.

Pr.d et *pro* e *A B* **40** nascuntur (1) *L* ast *pro* ait *A B* **41** recusat (2) *E* **42** hos *A B* locuti *Seruius, comm. in Aen.* VII 178 *p.* 139, 17 *uol.* II *Thilo* et cedro d. l. *om. codd. Seruiani H L M R l. l., add. in mg. l m* **43** n (*sup. scr. lineola*) scombros *Bn.b* scambros *O* **44** fas est (3) *pro* feci *A B T* feci (*sup. scr.* fas est) *G Pr.c* fas est ul. feci *Pr.b* **45** (4) conscribo *A B Pr.a* **46** hoc (5) *P Eb Mn.b* haec *A B Bdl C F Gunzo gramm., epist. ad Augienses fr. c.* 1287 *A,* 3 *Migne t.* CXXXVI est *om. Pr.c totum u.* 46um om. *Bn.b Bn.d Lr: add. in mg. Lr*^{2} **47** nec *Bn.d Sedulius Scottus, carm.* II 46, 37 *p.* 205, 7 *t.* III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* mihi *om. A B* est *om. Pr.c* neque enim mihi cornea fibra est quando hæc rara auis est *F uersum* 47um *ante u.* 46um *praebent A B* **48** set *Bn.b* ego esse *O* **49** (6) suge *Bn.b* et *om. Bn.d* uello *pro* belle *codd. Prisciani D M O R inst. gr.* XVIII 25, 260 tle *cod. Prisc. V l.l.* belle tuum *codd. Prisc. d k inst. gr.* XI 2, 7 belle (*sup. scr.* tuum) *cod. Prisc. R r l.l.* nan *O* tuum *pro* totum

---

(1) ‘ nascuntur ’ Masuicius primus add. commentario Seruii in *Aen.* III 63.

(2) ‘ recuses ’ Schreuelius, ed. 1648 p. 541, per errorem scripsit; sed recte ‘ recuset ’ in ed. 1664 p. 511.

(3) Lectionem ‘ fas est ’ Achaintrius primus reuocauit.

(4) ‘ non ego laudari metuam, si forte quid aptius exit ’ praebet Gunzo grammaticus, *epist. ad Augienses fratres* c. 1287 *A,* 2 Migne t. CXXXVI.

(5) ‘hoc’ receperunt Schreuelius, Wetstenius, Buechelerus (1893), Owenius; ceteri ‘ haec ’. uide, sis, Buecheleri disputationem laud. *der Text des Persius* p. 457.

(6) ‘ exute ’ pro ‘ excute ’ praebet per errorem ed. Iahnii Weidmanniana a. 1868 p. 17.

cod. Prisc. O inst. gr. XVIII 30, 298 **50** quod *Pr.c* ylias *O* attii *L* acci (1) *Eb* acii *Bn.b* acti *O* **51** uoratro *Pr.d* siqua elegidia (*in ras.* a e *litterae sunt*) *P* siquelege dia *A B* siqua legidia A^2 eligidia (2) *Bn.a Bn.d* **52** et quicquid *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 113, 17 si quid (3) *Eb* **53** cytreis *O* cereis *A B: cf. schol. Pers.* 1, 53 ' spondas citreas illitas cera ' si cal. *Io. Saresberiensis, pol.* III 7 **54** scit *codd. Seruiani A H P comm. in georg.* III 199 : *sed* scis *cod. V et ed. Thil. uol.* III *p.* 293, 11 sic *cod. Seru. M l.l.* horridum *cod. Seru. A l.l.* trito *A B* lacerta (t *litt. del.;* n *litt. superposita*) *D* laconna *A B* lucerna *codd. Seru. H P l.l., ut cod. Pers. Monacensis n.* 83 **55** uere mihi *Bn.d* dicito (4) *Bn.b Bn.d Mn.b O* **56** iuridicam *pro* uis dicam *cod. Seruianus F comm. in Aen.* X 481 mugaris *cod. Seru. R l.l.* cum tibi calue *om. cod. Seru. F l.l.* **57** aqualicalus *Gunzo gramm., epist. ad Augienses fr. c.* 1296 *C,* 37 *Migne t. l.* propenso (5) *P Bdl C Eb L Gunzo gramm., epist. l.*

---

(1) ' Acci ' receperunt Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii; ' Actii ' Prateus; ' Atti ' ceteri. in eod. u. 50° ' heic ' scripserunt Casaubonus, Walthardus, Passowius, Weberus alii; ' his ' per errorem Montius, p. 634.

(2) Lectione ' eligidia ' Hauthalius, Iahnius (1843), alii usi sunt.

(3) Sic Io. Ad. Nasserus (1807). ' quicquid ' habent Casaubonus, Prateus, Walthardus, Montius, Weberus, Iahnius (1843. 1851) : cf. Maii l. sup. l. ; ceteri ' quidquid '.

(4) ' dicito ' scripserunt Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus ; ceteri ' dicite '.

(5) ' propenso ' receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' protenso ' Walthardus, Montius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Nencinius pp. 291, 292, alii.

Petrus Blesensis, epist. 85 *ad R. Sarisberiensem p.* 129 *a,* 12 *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 446, 27 protenso *A B Bob: cf. Hieron. adu. Iouin.* II 21 *c.* 358, 5 *t.* II *ed. Vallarsii:* ' protensus est aqualiculus ' protento *cod. Prisciani h inst. gr.* VI 12, 67 *et ed. Keiliana g. L. uol.* II *p.* 251, 21 proponto *cod. Prisc. K l.l.* protentoses quipede *cod. Prisc. H l.l.* propontoses quipede *uel* protentos es quipede *cod. Prisc. G l.l.* propontosesquipede *cod. Prisc. L l.l.* sexquipede *L Gunzo l.l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 412, 7 *et p.* 446, 28 exstat (extat) *Bn.d Lr O cod. Prisc. L l.l. Petrus Blesensis l.l.* ex*tat *cod. Prisc. G l.l.* exstet *cod. Prisc. K l.l. Gunzo l.l.* extet (1) *ed. Prisc. Keiliana l.l. Maii t. l. p.* 446, 28 58 o uane *cod. Eutychis P art. de uerbo* 11 o diane *cod. Eutych. t l.l.:* o lane *ed. Keiliana g. L. uol.* V *p.* 483, 7 ut ergo *codd. Diomedis A M art. gramm.* 1: *uid. g. L. K. uol.* 1 *p.* 373, 2 a (*sup. scr.*) *D* siconia *V* cigonia *cod. Diomed. B l.l.* pinsit *P C V* pisat an pinsit *Scioppius ex membranis ueteribus cod. Diomedis l.l.* pin*sit *A* pincsit *B* pinxit *Bn.b Bn.d Pr.a Pr.c O E F K* pixit (*sup. scr.* n *utt.*) *D* pinsit, assidue percussit, dictum a pistoribus *schol. Pers.* 1, 58 59 et *pro* nec *Bn.b* imitata est (2) *P*[2] *A B O F K E V Guarinus Veronensis, epist.* 2 *c.* 862 *E,* 63 *t.* III *ampliss. coll. ed. Martène et*

(1) ' extet ' praetulerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, alii; ' exstet ' Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii.

(2) ' imitata est ' habent Casaubonus (1647: ' imitari ' in ed. Duebner. 1839), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii.

Durand nobilis *Bn.b* altas (1) *G* **60** tantum sitiat canis Apula quantum (2) *Bn.b Bn.d* siciat *O* sitiat *om. V* apula (3) *Bn.a Bn.b Bn.d Pr.a Pr.e al.* appula *K* tantae *(sup. scr.* um) *Pr.e* tante *Pr.a* tante *(corr. in* um) *Lr Mn.b* tantum (4) *O V al. Guarinus Veronensis, epist. l. c.* 863 *A*, 2 tantu (*scr. lin. sup.* u *litt.*) *ex* tantæ *F* **61** ouos patr. *Pr.c* patritius *L D E F* ius est (5) *P Bn.a Bn.b Pr.e* ius (*sup. scr.* fas) *G* fas est *codd. cett. Iulius Rufinianus, de schematis lexeos* § 33 *p.* 56, 19 *ap. Caroli Halmii rhet. Lat. min.*

62 sannae *ex* samnae *F* **63** sermo populi *Bn.d* quid enim *G Mn.b O* **64** effluere *O al.* lene (6) *Pr.b T* **65** etfundat (7) *Bob* efundat *Bn.b* iuctura *O* ungues (8) *A B F schol. Pers.* 1, 65 *schol. in Hor. serm.* I 5, 32 *p.* 151, 14 *uol.* II *ed.* II *Pauly* scis *Bn.d* sic *Mn.a* uersus *Bn.d O* **66** nec *L* siculo

---

(1) Eandem lectionem praebet Frid. Volg. Reizius (1789).

(2) Achaintrius recepit.

(3) ' Apula ' scripserunt Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Hauthalius, Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' Appula '.

(4) ' tantum ' elegerunt Prateus, Walthardus, Montius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii.

(5) Lectionem ' ius est ' receperunt Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, Achaintrius, alii, quos ipse, ut lect. *P* restituerem in textum, secutus sum; ceteri ' fas est ' praetulerunt.

(6) Sic in ed. Fabriciana a. 1555 scholiorum in Hor. serm. I 5, 32. ' laeue ' scripserunt Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii.

(7) ' ecfundat ' scripsit Iahnius in ed. 1851 p. 9; ceteri 'effundat'.

(8) ' unguis ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Owenius; ceteri ' ungues '.

(o *scr. sup.* i *litt.)* dirigat (1) *P* ² *Bob Eb L F* dirimat *Bn.b* 67 et prandia (2) *Bn.a Bn.d L Pr.e O* regnum *codd. Prisciani D M O R V inst. gr.* XVIII 23, 181 in regnum *cod. Prisc. d l.l.* 68 (3) discere *O* 69 heroos (4) *H* heroas modo *O* afferre (5) *S p.* 29 *u.* 427 docemus (6) *P Bob Bn.a L Lr Mn.a S l.l.* uidemus *P* ² *A B* 70 lucrum *Mn.a* 71 (7) 72 fucus *Bn.a* porti *O* pa*lilia* (lili *in ras.) P* palilia (8) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 421, 27 pallia

---

(1) Habent ' dirigat ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 351, alii; ' derigat ' Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii: eandemque lect. ' derigat ' praebent *scholia in Heirici carm. uit. s. Germani Autissioderensis* I u. 86 p. 441 t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini.*

(2) ' et prandia ' in textum receperunt Montius, Weberus, alii.

(3) ' grandis ' pro ' grandes ' legerunt Iahnius (1851. 1868) et Nencinius p. 293.

(4) Casaubonus (ed. 1647 p. 111 ; ed. Duebner. 1839 p. 82) : ' heroas pro heroos: et fortasse sic scribendum '. Passowius (ed. 1809 I p. 291): ' doch glauben wir nicht nur eine leichtere, sondern auch eine sprachgemaessere Emendation zu treffen, wenn wir *heroos sensus* lese moegten '. de uocis ' heroas ' interpretandae ratione uide, sis, Albinii op. l. p. 352.

(5) ' adferre ' scripserunt Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' afferre '.

(6) Lect. ' docemus ' praetulerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Owenius; ceteri ' uidemus ' habent.

(7) ' corbens ' pro ' corbes ' per errorem scripsit Montius, p. 635.

(8) ' Parilia ' praebent Schreuelius (ed. 1648 p. 547 ; ed. 1664 p. 517) et ed. Amstelaedamensis Henrici Wetstenii p. 25. ' faeno ' scripserunt Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' foeno '.

Bn.b **73** sulcosque *Bob* dentialia *P* dentilia P^2 *O* quinti (1) *Bn.a Bn.d L Mn.a Mn.b* quintus *Bn.b Lr* **74** cum (2) *P Bn.a Mn.a Mn.b Lr Pr.e T* quem P^2 *A B Bob G L Pr.b Pr.c Pr.d O Io. Saresberiensis, pol.* VI 2 *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 159, 8 cui (3) *Pr.a* dictatorem (4) *P A B Bob Bn.a Mn.a Mn.b Herigerus, gesta pontificum Tungrensium siue Leodicensium cap.* 29 *p.* 177, 21 *mon. Germ. hist. Pertz t.* IX *(ss. t.* VII) dictaturam P^2 *G Lr L Pr.a Pr.c Pr.e T O Io. Saresberiensis l.l.* dictaturam *(ex corr. u.* dictatorem) *Pr.b Pr.d* dicturam *codd. Herigeri* 1. 2. 3 *(ex not. Rudolfi Koepke), gesta pontific. cet. l.l.* dictatura *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 159, 8 **75** cum *pro* tua *Bn.a G Mn.a* sua *pro* tua *Lr (ex corr.) Io. Saresberiensis l.l.* dum aratur *pro* tua aratra *codd. Herigeri* 1. 2. 3. *l.l.* **76** brisei (5) *Bn.a*

---

(1) ' Quincti ' scripserunt Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Iahnius (1851), Albinius p. 351, alii ; ceteri ' Quinti '.

(2) Lect. ' cum ' receperunt Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843. 1851), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; 'quem' Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 351, alii.

(3) Cf. Nic. Heinsium, *ad Ouidii met.* VI 629.

(4) Legerunt ' dictatorem ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Hauthalius, Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; , dictaturam ' Achaintrius, Weberus, Duentzerus, Hermannus, (cuius uid. *lect. Pers.* II p. 20, Marb. 1842), Bucciarellius, Albinius p. 351, alii : cf. Plin. *n. h.* XVIII 3 (4), 20.

(5) ' Brisei ' habent Prateus, Iahnius (1851), alii ; ' Brysaei ' Weberus, Hauthalius ; ceteri ' Brisaei ', praeter Walthardum, Montium, Passowium, Achaintrium, alios, qui Scoppae coniecturam ' Briseis ' secuti sunt.

G Maius, class. auct. t. VIII *p.* 604, 26 bresaei *Bn.b* quae *O* accii (1) *L* acti *O* Actii *Maius l.l.* 77 (2) pacuuius*que* (que *in ras.) Mn.b* pacuuius et *Bn.a Bn.d Mn.a Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 618, 3 morentur *Bn.b Maius l.l.* moratur *T* 78 (3) antiope (4) *Bob* anciopa *O* aerumpnis *O* 79 hoc *cod. Seruianus H comm. in Aen.* X 689 pueri *Pr.d* monitis pueris *cod. Seru. L comm. in Aen.* IV 331 lyppos *cod. Seru. H comm. in Aen.* X 689 pro uelut lippos *add. schol. in Hor. serm.* I 3, 25 *p.* 114, 20 *uol.* II *ed.* II *Pauly* (5) 80 quaerisnec (6) *Pr.a* 81 linguis *Pr.b* lingas unum *Bn.b* unde est *Pr.b* istut *P* istud P^2 istuc (7) *A B Bob. T* istoc *Pr.a Pr.d* 82 trosulus (8) *Bn.b* trosilus *Bn.d* exul-

---

(1) ' Accii ' scripsit Schreuelius in ed. 1648 (sed. ' Acci ' in ed. 1664); ' Atti ' Passowius, Iahnius (1843), Duentzerus; ceteri 'Acci'.

(2) ' uerucosa ' per errorem scripsit Hauthalius, *Beitraege* I. p. 10.

(3) De uoce ' fulta ', quae in uersu 78° legitur, uide, sis, quae Ph. G. Sandfordius in *Class. Rev.* IV 1890 p. 272 scripsit; idem sententiam ' aerumnis cor luctificabile fulta ' in Angliorum sermonem sic conuertit : « with her woesome heart overwhelmed (bowed down) with cares » : cf. Plaut. *Pers.* 12, *Pseud.* 772; Prop. I 8, 7.

(4) 'Antiope' legimus ap. Casaubonum, ed. Duebner. 1839 p. XXI.

(5) Sed uerba laudata in *scholiorum Horat.* cod. Guelpherbytano 81. 38 et in ed. Mediol. 1486 omissa sunt.

(6) ' quaerisque ' legitur in ed. Wetsteniana ex librarii mendo ' qmaerisque ', quod manet in ed. Schreueliana a. 1664 p. 519. librarii mendum ' loquedi ', in corrigendis schedulis neglectum, praebet ed. Montiana p. 635.

(7) ' istuc ' scripserunt Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius; ceteri ' istud '.

(8) In adnotat. quadam addita uersui 67° (' trossulus et natae

tam (1) *Pr.a* exultet *Lr (in ras.) Pr.c* 83 (2) pos se *D* 84 (3) *u*ellere (u *in ras., sup. scr* p *litt.) D* ellere *E* trepidum *Bn.d* 85 Pedio quid *Bn.b* rosis *A B* 86 librans *Willelmus Malmesburiensis, de gestis regum Angl. c.* 306 *p.* 488 II *Hardy* anthithetis *O uersum* 86um *om. Lr Pr.e: add. in mg.* 87 laudatu *P* laudatur P^2 *Eb* laudatus *Bob L T* laudatus *(corr. in* laudatur) *Bn.a* laudatis (4) *A B* bellum hoc bellum *A B Bn.a L T G (sup. scr.* hoc) bellum hoc bellum est (5) *Bdl Bn.b Bn.d C H Mn.a O* bellum hoc bellum hoc (6) *Mn.b Pr.c Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 147 *b,* 27 ciues P^2 cebes *Bob* crisas A^2 caeues *cod. Probi B cath.* III *p.* 37, 9 *uol.* IV *g. L. K.* ceuis *Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos, art. gram.* II *p.* 489, 10 *uol.* VI *g. L. K.; sed* ceues *in p.* 487, 15

---

retrusit claustra repente ') carminis quod inscribitur *gesta Apollonii* in *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* ex rec. Ernesti Duemmler t. II p. 486, haec uerba lego : ' trossulus id est strenuus '.

(1) ' exultat ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, alii ; ' exsultat ' Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii. habent ' laeuis ' in extremo uersu 82° Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839).

(2) ' nil ne ' per errorem ap. Walthardum, p. 18.

(3) Pro ' optes ' inepte ' optas ' Casaubonus (ed. 1647 p. 4), ' potes ' Montius (p. 635) habent.

(4) Solus, quod sciam, Iahnius in ed. 1851 p. 10 ' laudatis ' recepit.

(5) Sic Passowius et Hauthalius.

(6) Lectionem laud. inuenies ap. Achaintrium et Weberum.

uol. l. **88** menus (1) *pro* men *Pr.a* moneat *A B Pr.a* et si cantet *Bn.b* **89** pculero *Bn.b* frata *L* trabe *(om.* in) *Bn.d* **90** umero (2) *Bn.a Mn.b* humero *F* portes (e *litt. in ras.) P:* uel a *supr. scr. P*^{2} portaes (a *litt. del.) Bn.a* portas *L* patum *Bn.d uersum* 91um *uersui* 90^{r} *anteponit Bn.b* **91** me *om. D* querela (3) *Eb L V* quærela *F* querellas *Bob* **92** cruris *A B* crudis *A*^{2} *Bob* **93** cludere (4) *A B* si *pro* sic *A B* didici *P* didicit *P*^{2} dedicit *A B* didicit uersum *H Lr Mn.a Pr.e O* bere cynthius *P* berecinthius (5) *O* atthis *Bn.d* atis *Bn.b* atys *G* atin *L* attin (6) *Bn.a* **94** ceruleum *L* delphi *A B Bn.a L* delphin *A*^{2} delphim *Mn.b* **95** si (7) *P A B Bdl C Eb Pr.a Pr.d* sic *Bob Bdl*^{2} appennino *Bn.a Pr.a* appenninino *O* apennino (8) *Eb L*

---

(1) ' Praue intellecto apostrophi signo, quod etiam *us* significat ' scripsit recte Iahnius, ed. 1843 p. 17.

(2) ' umero ' habent Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' humero '.

(3) ' querela ' scripserunt omnes, praeter Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, qui ' querella ' praetulerunt.

(4) ' cludere ' in ed. Iahnii a. 1868 p. 18 inuenitur.

(5) ' Berecinthius ' scripsit Walthardus; ' Berecynthius ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Hauthalius; ceteri ' Berecyntius '.

(6) ' Attin ' receperunt Casaubonus (1647), Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii; ' Atin ' Montius; ' Atys ' Schreuelius, Wetstenius, Passowius, Hauthalius; ' Attis ' ceteri.

(7) Lect. ' si ' recepit Baehrensius, *p. L. m.* uol. VI p. 368, 15; eumque secutus sum.

(8) ' Apennino ' scripserunt omnes praeter Walthardum, Iahnium, Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, alios, qui lectionem ' Appennino ' praetulerunt.

Quintilianus, i. o. IX 4, 65 *p.* 136, 16 *uol.* II *Bonnell*
96 (1) numne *Bn.d* spumosum hoc *Bn.d* cortice *P A*² uertice *A B* **97** at *pro* ut *cod. Seruianus H comm. in georg.* IV 303 uetas *cod. Seru. M l.l. : sed* uetus *m l.l. et ed. Thil. p.* 344, 5 *uol.* III praegrandi (2) *P A B Bob O Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 503, 3 *et p.* 566 *a,* 30 pregrandi *L* uitusue grandis ubere *codd. Seruiani A S comm. in Aen.* XI 553 uetusus uaegrandi subere *cod. Seru. R l.l.* uetusus uaegrandi subire *cod. Seru. H l.l.* uetus ac grandi subere *cod. Seru. M l.l.* uentus uaegrandis ubere *cod. Seru. F l.l.* uegrandis sububere *codd. Porphyrionis Guelpherbyt. Gud.* 85 *et Monac. Lat.* 181. 2 *comm. in Hor. serm.* I 2, 129 **98** lapsa *Bn.b* legendum est (3) *O cum codd. recentioribus* **99** torba *P* toruam *A B* mimilloneis *P* mimalloneis *P*² mallonis *A B : corr. A*² mimalionis *Eb* mamilloneis *O* malloniis *cod. Diomedis M art. gram.* III *p.* 499, 23 *uol.* I *g. L. K.* mimallonis *cod. Diom. B l.l.* inflatur tibia *pro* implerunt (4) cornua *Diomedes, art. gram. l.l. ed. Keilian. p.* 499, 23 **100** raptum *om. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 71, 6 **101** lyncae *(lineola add. sup.* ae) *P* licet *A B* lincen *A*² lincem

---

(1) De sententia ' arma uirum ', quae uersu 96° continetur, uide Mart. VIII 56, 19. XIV 185, 3 ; Auson. *epigr.* 137, 1 ; Apollin. Sidon. *carm.* 3, 4 : cf. Ouid. *trist.* II 534.

(2) ' uegrandi ' receperunt Passowius, Weberus, Iahnius (1843. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' praegrandi ' ceteri. ' uegrandi ' antiqua quidem lectio existimanda, sed lectioni ' praegrandi ', quam consensu admiratione digno codd. Persiani optimi atque antiquissimi praebent, fides, aut ego fallor, habenda est.

(3) Sic scripsit Passowius, ed. 1808 p. 7 et ed. 1809 I pp. 12. 322.

(4) ' inplerunt ' habent Passowius, Hauthalius, Iahnius (1868).

O corimpis *A B* corimbis *O* **102** euhion (1) *(sup. scr.* fili) *G* euchion *Bn.b Pr.b O* euhyon *schol. in Hor. carm.* I 18, 11 *p.* 89, 4 *uol.* I *ed.* II *Pauly* heuion *Pr.d* heyion *Pr.a* assonat *O* **103** uenulla *Bob* **104** summe *A B* summa A^2 natat delumbe saliua *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 178 *b*, 27 : *sed* summa d. s. | h. n. *in p.* 320, 15 **105** est *om. Bn.d* menas *L* aitis (2) *A B* **106** neapluteum *cod. Porphyrionis Monac. Lat.* 181. 2 *comm. in Hor. serm.* I 10, 71 cedit *L cod. Porphyr. Monac. l.l.* nec *om. cod. Porphyr. Monac. l.l.* ungues *D E Quintilianus i. o.* X 3, 21 *p.* 174 *uol.* II *Bonnell Gunzo gramm., epist. l. c.* 1287 *A*, 13 *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 422, 29 unguis (3) *Porphyrio, comm. in Hor. serm.* I 10, 71 *p.* 242, 11 *Meyer cod. Guelpherbyt.* 81. 38 *scholiorum in Hor. serm. l.l.* **107** set *Bn.b Mn.b* uerbo (4) *P* uero *uel* uersu *codd. cett.* **108** caue *(sup. scr.* uide) *Bn.b* sis *om. A B* uideas (5) *D E* maiorum ne *D E* **109** hec (6)

---

(1) Lect. ' euhion ' praetulerunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' euion ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(2) ' Atys ' scripserunt Schreuelius, Wetstenius, Passowius, Hauthalius, alii ; ' Attys ' Prateus ; ' Attin ' Casaubonus (1647), Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii ; ' Atin ' Montius : ceteri ' Attis '.

(3) ' unguis ' ap. Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum inuenis ; ap. ceteros ' ungues '.

(4) Restitui lect. *P* ' uerbo ' : omnes ' uero ' praetulerunt.

(5) Sic emendauit Schraderus, *emendat.* p. 218. Prateus et Buechelerus (1893) scripserunt ' uidesis ' ; ceteri ' uide sis '.

(6) Habent ' heic ' Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, alii.

V camena *pro* canina (1) *A B* **110** quidem *Pr.b* sunt *O E* abba (2) *A B* alba A^2 **111** marore *A B* moror A^2 euge omnes bene (3) *P A B Eb* euge omnes etenim bene (4) *Bdl C Mn.a (in ras.)* euge omnes omnes bene *Mn.b Pr.a O (ex corr.)* mire *L* **112** hoc (5) inquis *O cod. Prisciani B inst. gr.* IX 10, 54 f*axit *cod. Prisc. H l.l.* **113** pingue *cod. Seruianus F comm. in Aen.* V 85 *codd. Prisc. K L R inst. gr.* X 1, 1 *cod. Prisc. K inst. gr.* XIV 3, 35 pingue (u *litt. del.*) *cod. Prisc. Hh inst. gr.* XIV 3, 35 pinguedo sanguis *A B* anges *cod. Prisc. L l.l.* angues (6) *Mn.c Seruius, comm. in Aen.* V 85 *p.* 603, 6 *uol.* I *Th. Priscianus, inst. gr.* X 1, 1 p. 495, 3 *uol.* II ; XIV 3, 35 *p.* 42, 12 *uol.* III *g. L. K. Isidorus, orig.* XII 4, 1 *c.* 1121, 40 *Maius, class. auct. t.* VII *p.* 288, 4 *(uett. interpr. ex palimpsesto Veronensi in Aen.* V 95 (85?)) *Mythographus* III 6, 19 p. 185, 22 *uol.* I *Bode* pueris *codd. Prisc. G K L R inst. gr.* X 1, 1 *Rabanus Maurus, de uniuerso* VIII 3 *c.* 228 *B,* 27 *Migne t.* CXI pueris acer *cod. Prisc. B*

---

(1) ' carina ' legitur in ed. Bipontina a. 1785 p. 7.

(2) De u. ' abba ' cf. Th. Birtii commentationem, quae inscribitur *Beitraege zur lateinischen Grammatik: sprach man* avrum *oder* aurum? *Rh. Mus.* LII 1897 p. 81.

(3) Hac lectione pes unus uersui deest.

(4) Lect. laud. receperunt Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843), alii. praetulerunt lect. ' omnes, omnes b. ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Buccia-rellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(5) ' heic ' scripserunt Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, alii.

(6) ' anguis ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' angues '.

inst. gr. XIV 3, 35 exita *A* extra A^2 114 mei cedis seuit cedo lucilius *A B : corr. A* ^{2} melte *Bn.d* miete *Pr.d* mete *Pr.a* mingite *Bn.b* megite *O* meie te *G* meiete (*corr.* meiite (1)) *cod. Prisciani K inst. gr.* X 1, 1 meiite *uulgo additur comm. Seruii in Aen.* V 85 *p.* 603, 7 *uol.* I *Th. codd. Prisc. G L l.l.* meiere *cod. Prisc. H l.l.* menite *cod. Prisc. K inst. gr.* XIV 3, 35 mente *cod. Prisc. G l.l.* Lucillius *schol. in Iuuen.* I 1, 155 *p.* 165, 8 *uol.* I *Heinrich* 115 muti (2) *Mn.c O schol. in Iuuen. l.l.* et *om. O* 116 uicium *O Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 609, 5 117 amissus *Pr.d* 118 collidus *A B* callidus A^2 119 me (3) *P A B* men P^2 *F al. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 343, 19 menus (4) *Pr.a* mutire (5) *L F Maius, class. auct. l.l.* metire (*sup.* e *litt. prior. scr.* u) *Pr.b* mutare (*sup.* a *litt. scr.* i) *Bn.b* scribe *A B :*

---

(1) ' meiite ' legerunt omnes fere qui saturas Persianas ediderunt, praeter Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, quibus optima uisa est lectio ' meite ' codd. Pers. *Mn.b Pr.b Pr.c Pr.e V* aliorum, et cod. Prisc. *h* inst. gr. X 1, 1.

(2) Lectione ' Muci ', de qua uid. Heusdii *stud. crit. de Lucilio* p. 215, usi sunt Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri lect. ' Muti ' praebent.

(3) ' me ' receperunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' men ' uel ' men' ': sed « unnuetz ' men ', inquit Buechelerus (*der Text des P.* p. 457), gut und praecis nach Lucilius und Flaccus ' me ' ».

(4) Cf. adnotat. ad u. 88um.

(5) ' mutire ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Némethyus, alii; ' muttire ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, alii.

corr. A 2 **120** (1) uidi hic uidi (2)
ricula A B auriculas asini Mida rex
de comment. Probi Valerii sublata
Saresberiensis, pol. III 12 a. a. Mi
Blesensis, epist. 59 *ad R. Bathoniens*
122 tam nihil *Iulius Rufinianus*
§ 41 *p.* 58, 10 *ed. l.* uendam *Mn.a*
cf. adnot. u. 50° afflante A B Eb
affate *Pr.a* cradina A B cradino
den (5) *P B* 2 *Bn.b Tal.* pregrandi *L*
pro aliquid *Bn.d* **127** in *om. Mn.b*
cratorum A B graiorum A 2 *Mn*
VIII *p.* 93, 3 laudere A B
corr. A 2, *om. Pr.a* possis A B
scit (7)) *Pr.c* **129** seque (8) *P*
que (9) *Bn.d* sopimus *Pr.a*

---

(1) ‘heic’ habent Casaubonus, Walthardus
sowius, Weberus, alii.
(2) Fabricius primus lectionem detexit: u.
I p. 350.
(3) Hanc lect. receperunt Casaubonus (1647)
Bipontin., Passowius, Achaintrius, alii.
(4) ‘adflate’ scripserunt Hauthalius, Duentz
1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus
(5) ‘Eupoliden’ restitui: omnes ‘Eupoliden
(6) ‘adspice’ legerunt Passowius, Weberus, H
(1843), alii.
(7) ‘poscit’ legerunt Casaubonus, Prateus,
tius, Achaintrius, alii.
(8) Lect. *P* ‘seque’ probauerunt Schreuelius
Bipontin., Casaubonus (ed. Duebner. 1839), P
Nencinius p. 302, Owenius, Némethyus; ceteri
praetulerunt.
(9) Mendum librarii ‘guod’ praebet ed. Mon

cf. Iahnii *proleg.*

· Walterus Map
· p. 5, 2 ed. Th.

: audet | mendi-
· | fodit, et igno-
illa, *architren.*
roleg. ed. 1843

alti | ingenii,
siue carm. de
0 p. 827, 7 sq.
ai X cet., Ha-

or uitii, lima
l. auct. 136 p.

sium poetam
is homo pon-
ne dubium
enere atque
, subsecutus
m dignum-
epist. de r.
i ' satis-
poema non
sius' *(seq.*
19, 19 sqq.
s inexper-
pexit, no-
epist. de

o *(sic)*....

corr. A ² **120** (1) uidi hic uidi (2) *Pr.d* **121** auricula *A B* auriculas asini Mida rex habet (3) *uit. Persii de comment. Probi Valerii sublata* a. a. Midas h. *Io. Saresberiensis, pol.* III 12 a. a. Midas rex h. *Petrus Blesensis, epist.* 59 *ad R. Bathoniensem electum p.* 89 *b*, 8 **122** tam nihil *Iulius Rufinianus, de schem. lexeos* § 41 *p.* 58, 10 *ed. l.* uendam *Mn.a* **123** yliade *O: cf. adnot. u.* 50° afflante *A B Eb* aflate (4) *Bn.b* affate *Pr.a* cradina *A B* cradino *A* ² **124** eupoliden (5) *P B* ² *Bn.b T al.* pregrandi *L* **125** (6) et haec *pro* aliquid *Bn.d* **127** in *om. Mn.b* increpitas *Bn.b* cratorum *A B* graiorum *A* ² *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 93, 3 laudere *A B* **128** es *pro* et *A B corr. A* ², *om. Pr.a* possis *A B* possit *(sup. scr.* poscit (7)) *Pr.c* **129** seque (8) *P* sese *A B* italoque (9) *Bn.d* sopimus *Pr.a* **130** eminas *O*

---

(1) ‘ heic ’ habent Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, alii.

(2) Fabricius primus lectionem detexit: u. Passowii ed. 1809 I p. 350.

(3) Hanc lect. receperunt Casaubonus (1647), Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, alii.

(4) ‘ adflate ’ scripserunt Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ‘ afflate ’.

(5) ‘ Eupoliden ’ restitui : omnes ‘ Eupolidem ’ scripserunt.

(6) ‘ adspice ’ legerunt Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii.

(7) ‘ poscit ’ legerunt Casaubonus, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, alii.

(8) Lect. *P* ‘ seque ’ probauerunt Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Buechelerus (1893), Nencinius p. 302, Owenius, Némethyus ; ceteri lect. *A B* ‘ sese ’ praetulerunt.

(9) Mendum librarii ‘ quod ’ praebet ed. Montiana, p. 636.

areti (1) *L O S p.* 29 *u.* 430 *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 184, 20 Arethi *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 351, 22 131 in ablato (l *litt. eras.) A* in abato *B* abaci (2) *Pr.c* puluere *(om.* in) *A B Bn.d G Pr.a Pr.c Pr.d* in *(eras) Lr* 133 cinico *O* non alia *Lr Pr.e* uellet *Bn.b* 134 parandia *A B* calliroen (3) *Bn.b* callirohen *Pr.d* callirhoen do *om. A B*

Coniecturae

1 (4) 2 (5) 4 ' nae ' pro ' ne ' Achaintrius,

(1) ' Areti ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, alii ; ' Arreti ' Achaintrius, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(2) Lectionem ' abaci ' secutus est Hauthalius, *Beitraege* l. p. 14.

(3) Hanc lect. receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, alii ; scripserunt recte ' Callirhoen ' Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) ' hominum o quantum ' interpunxit A. de Rooy, *spicil. crit.* 22 p. 162. admirandi signum in extremo uersu 1° posuerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Owenius, Némethyus, alii.

(5) ' nemo hercule, nemo ' interpunxit Henricus de Heruordia, *chron.* (Bruns *Beitraege III* p. 255): uid. Passowii ed. 1809 I p. 242. eadem uerborum interpunctione usus est Fl. Nencinius, *osserv. crit. ed eseg. a Pers., Giov., Marz.*, p. 287 *(Stud. it. di filol. class.* IV 1896).

ed. Paris. 1812 p. 10, scripsit **5** (1) **8** ' st ' pro ' est ' (quae uox interiecta significet silentium (2)) putauit A. Palmerus, *Hermathena* XVIII 195 **10** ' aspexti ' pro ' aspexi ' Beierus, *animaduers. in I Persii sat. init.* Zuiccau. 1809: uid. Iahnii ed. 1843 p. 7 **11** (3) ' et tunc ignoscere nolo ' Koenigius: uid. Passowii ed. 1809 I p. 252 ' nolont ' uel ' nolunt ' pro ' nolo ' Marcilius ' ignoscere nolo | quae facimus ' Schuetzius, *opp.* p. 324 **12** ' si sum ' pro ' sed sum ' Lucius Io. Scoppa, *collectan.* II 12 in Gruteri *lamp. critica* t. I p. 956: uid. Passowii ed. 1809 I p. 255 ' sed sum petulanti splene : cachinno ' Heindorfius in marg. ed. Bipontinae, auctore Ernesto Guilielmo Webero, *A. P. Fl. sat. sex,* Lps. 1826 p. 29: uid. Meisteri op. quod inscribitur *letzte Studien ueber A. Pers. Fl.*, Lps. 1812; ceterum cf. *schol. Pers.* 1, 12 ' cachinno nomen est

---

(1) ' praetulerint. nugae! ' distinxit Ios. Albinius, *praecip. quaest. in sat. A. P. Fl.* p. 345 *(Stud. it. di filol. class.* II 1894*)*.

(2) Qua re Persii sententiam in Angliorum sermonem sic Samuel Hemphillius conuertit: « For at Rome — Hush !— Who is not — ? Ah if I might only say it — » *(the satires of Persius translated: with an introduction and some notes,* Dublin — London 1901, p. 4).

(3) Qui saturas Persianas ediderunt, non uno modo interpunxerunt u. 11um; etenim Passowius (1808. 1809 I), Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Iahnius (1851), alii scripserunt: '...patruos: tunc, tunc, ignoscite. — Nolo. ' Hauthalius (1833): ' p.: t., t. — — i. — Nolo. ' Iahnius (1868), Hermannus (1879), Bucciarellius: ' p.; t. t. — i., n.; ' cf. Hauthalii adnot. ad u. 24um p. 15 ed. 1833. Buechelerus (1893): ' p.; t. t.—i.—«nolo»'. Albinius l. l. p. 345: ' p., t., t.... Ignoscite. Nolo. ' Summersius in *corp. poet. Rom.* (I. P. Postgate), Londini 1900: ' p. t. ... t. ....i. ' Owenius (ed. Oxoniens. s. anno et s. pag. num.) ' t. t. ignoscite. ' Geyza Némethyus (ed. Budapestin. 1903 p. 20): ' p., t., t., i... — « Nolo. » '

et uerbum ' 13 (1) ' inclusus numeris ' Marklandus, *ad Stat. silu.* IV 4, 67 p. 219; Wageningenius (J. van Wageningen), *Persiana,* Progr. Gymn. Groning. 1891-92 : cf. L. Friedlaenderi *Bericht ueb. d. Litter. der roemischen Satiriker* 1892 II p. 170 'inclusi numeris ' Crucius, *antidiatr.* II p. 86 ' inclusus numeros ' Passowius, ed. 1808 p. 4 ; 1809 I p. 4 et p. 255 ' illi ' pro ' ille ' Gronouius, *antidiatr.* II p. 267 (2) ' illhic ' Handius, *ad Gronouii diatr.* I p. 276 15 ' hoc ' pro ' haec ' I. Lipsius, *elect.* I 13 p. 681, 38 t. I, Vesaliae 1675 17 (3) 18 (4) ' putrenti fractus ocello ' Hildebrandus, *ad Apul. met.* p. 175 21 ' inguina ' pro ' intima ' Cortius in mg. edit. Schreuelianae: uid. Passowii ed. 1809 I p. 260 22 (5) 23 (6) ' articulis ... et .. cute perditus ' Mad-

---

(1) ' scribimus i. n. i., h. p. l. ' interpunxit Gronouius, *diatr. in Stat.* cap. 27, I p. 276 sq. ' scribimus, i., n. i., h. p. l. ' Hauthalius, ed. 1833 p. 16, ed. 1837 p. 4.

(2) Gronouii emendationem exceperunt Orellius p. 189, Plumius, Duebnerus in ed. libri Casauboniani Lps. 1839 p. XIX et p. 46, alii.

(3) Mendum ' cela ' pro ' celsa ' legitur in Iahnii ed. Weidmanniana a. 1868 p. 16.

(4) In extremo uersu 18° punctum omiserunt Schreuelius, Wetstenius, Iahnius (1843), Bucciarellius, alii.

(5) Interrogandi signum in extremo uersu 22° omiserunt Prateus, Passowius, Duentzerus, Némethyus.

(6) ' auriculis quibus? et dicas cute perditus : ohe, | quo did. ' interpunxit Wagnerus. ' perditus? ohe ' legit Th. quidam in *Heidelberg. Jahrbb. für Philologie* a. 1822 n. 51 p. 803. in extremo uersu 23° scripserunt ' ohe? ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ' ohe, ' Schreuelius (1648) ; ' ohe. ' Casaubonus (1647), Iahnius (1868), alii; ' ohe! ' Schreuelius (1664), Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achain-

gius, *adn. crit.* II 128: uid. Priscian. ed. Putsch. p. 613, 42 '.uersiculis quibus edicas cute perditus: ohe!' Wageningenius, *Persiana* l.l. pro 'ohe' Murmellius 'euoe', Marcilius 'euohe' coniecerunt 24 (1) 'frumentum' pro 'fermentum' Cortius: uid. Passowii ed. 1809 I p. 263 'simul' pro 'semel' Albinius, op. l. p. 350, ex Casauboni commentario p. 75 et ex cod. Rehdigerano s. XIV: cod. *Pr.e* habuisse uidetur 'simul', in ras. 'semel'; uid. Iahnii ed. 1843 p. 9 25 (2) 26 'heu' pro 'en' Burtonius: uid. Passowii ed. 1809 I p. 264 27 (3) 39[m] uersum insiticium putauerunt Stieberus et Koenigius: uid. Passowii ed. 1809 I pp. IX. 136. 272; Weberi ed. 1826 p. 31 41 (4) 46 'quamquam' pro 'quando' Lucius Io. Scoppa, *collectan.* II 12 in Gruteri *lamp. crit.*

---

trius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii: uid. etiam Eberhardi Bethuniensis *Graecism.* cap. 24 u. 50 p. 216, 20 ed. Io. Wrobel.

(1) Versus 24-25 monitori attribuerunt Passowius, Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii; idemque existimauerunt usque ad u. 'seniumque' uersus 26[i] Iahnius et Buechelerus. sed poetae irridenti uersus laudatos tribuendos esse putauerunt Casaubonus, Hauthalius, alii; eademque scripsit Ios. Schlueterus in commentatione quadam *de sat. Persianae natura et indole*, Progr. d. Gymn. z. Andernach 1885-86.

(2) In extremo uersu 25° interrogandi signum omiserunt Charisius, *art. gr.* I 15 p. 87, 1 uol. I *g. L.* K. Maius, *class. auct.* t. VIII p. 119, 9.

(3) In extremo uersu 27° interrogandi signum omiserunt Ratherius, *praeloq.* I 16, 32 *c.* 178 *B*, 28; et *comm. Einsidlens. in Don. art. min.* p. 205, 34 et *in Don. art. mai.* p. 250, 24 (*anecd. Heluet.* ex recens. H. Hageni).

(4) De 'an' particula interrog. ap. Pers. 1, 41 uide, sis, quae scripsit Morris H. Morganus in *Class. Rev.* III 1889 p. 10 sq.

t. I p. 957: uid. Passowii ed. 1809 I p. 275; Iahnii ed. 1843 p. 11 totum uersum insiticium putauit Sinnerus **50** ' quid numnam ' pro ' quid non ' et ' est, si ' pro ' est ' Nasserus **51** sqq. (1) **52** ' ructarunt ' pro ' dictarunt ' coniecit Eilhardus Lubinus, probauitque Guyetus; ' ructantur ' emendauit A. Cosattinius, *not. lat.* n. III p. 203 (*Stud. it. di filol. class.* VII 1899) **55** (2) **56** (3) **57** (4) **58** ' quoi ' pro ' quem ' Corn. Val. a Vonck, *syll. obss. crit. et etym.* c. 3, in actis Acad. Theod. - Palatinae I p. 169 sqq.: uid. Iahnii ed. 1843 p. 12 **60** ' tentae ' pro ' tantae ' C. Barthius, *aduu.* CLI 22 in bybl. Hauniensi: uid. Iahnii ed. l. p. 13 **63** sqq. (5) **65** (6) **66** ' diregat ' pro ' derigat ' Marcilius ' non secus atque oculo rubricam dirigis uno ' ex Guyeti

---

(1) Proxime a uerbis ' ueratro ' (u. 51), ' proceres ' (u. 52) ' citreis ' (u. 53) interrogandi signum omiserunt Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Achaintrius: Duentzerus tantummodo cum u. ' citreis ' interrog. signum coniunxit.

(2) ' uerum mihi dicite. de me | ..... quis populi sermo est? ' (u. 63) interpunxit Prateus, p. 314, qui uersus 56-62 signis inclusit. in extremo uersu 55° Passowius interrogandi signum, fortasse absque sententia, posuit.

(3) In u. 56° interrogandi signa omissa sunt ap. Rabanum Maurum, *excerpt. de art. gr. Prisc.* c. 658 *A*, 13 Migne, t. CXI ' qui pote — uis dicam? nugaris —, cum tibi, calue ', interpunxit Nencinius, p. 292.

(4) In extremo uersu 57° interrogandi signum Marcilius posuit.

(5) Interrogandi signo clauserunt tantum uocem ' enim ' u. 63[i], non uocem ' unguis ' u. 65[i] Casaubonus, Schreuelius (1664), Wetstenius, Walthardus, ed Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii: utrobique interrog. signum posuit Schreuelius, Prateus negauit.

(6) Verba ' scit.....poetae ' uersuum 65-68 monitori attribuunt Passowius, Hauthalius (1833), Buechelerus (1893), Némethyus, alii.

sententia 67 'etsi' pro 'siue' Wageningenius, *Persiana* l. l. 'seu luxum et prandia' Pinzgerus in *Jahn's nn. Jahrbb.* VIII 3 p. 297 'an prandia' Passowius, ed. 1809 I p. 287 ex cod. Fr. Creuzeri s. XV nunc in bybl. Heidelbergensi 68 (1) 69 'heroum' pro 'heroas' Burtonius: uid. Passowii ed. 1809 I p. 291 'efferre' pro 'afferre' Prateus, ed. Londinens. 1699 p. 316 73 (2)-75 (3) uu. insiticios putauit Guyetus 76 'Briseis' (4) Lucius Io. Scoppa, *collectan.* I 34 in Gruteri *lamp. crit.* t. I p. 945: cf. codicis Vaticani 5390 s. XV uel XVI adnot. laudatam ab O. Iahnio in ed. 1843 p. 16 'naeuosus' pro 'uenosus' suspicatus est Turnebus, *aduu.* XXVIII 26, p. 1010; improbauit ipse 'uinosus' pro 'uenosus' amicus quidam Iahnii 76-78 (5) 80 'farrago' pro 'sartago' Bluemnerus in *nn. Jahrbb.* CXXXVII 1888 p. 298 84 'lepidum' uel 'crebrum' pro 'tepidum'

---

(1) 'dicere — res grandes! — n. d. M. p.' Hauthalius, p. 8; 'dicere res grandis n. d. M. p.' Nencinius, p. 293, legerunt.

(2) Maius, *class. auct.* t. VIII p. 161, 30, et Hauthalius, ed. 1837 p. 10, uoces 'dentalia Quin.' arte coniunxerunt.

(3) In extremo uersu 75° admirandi signum Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius (1837), Casaubonus (ed. Duebner. 1839) Duentzerus, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 351, Owenius, Némethyus, alii posuerunt; signum (,) Schreuelius, Wetstenius; signum (;) Prateus; punctum Casaubonus (1647), ed. Bipontin. ipse ex uersus sententia signum (:) posui, ut Hauthalius (1833), Buechelerus (1893), alii.

(4) Scoppae coniecturam 'Briseis' in textum Persianum receperunt Walthardus, Montius, Passowius, Achaintrius, alii.

(5) In uersibus 76-78 uim interrogandi inesse negant Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Albinius p. 351 sgg., Némethyus, alii; aiunt Hermannus, Bucciarellius, Coningtonius-Nettelshipius, Buechelerus

coniecit uir doctus qui Koenigianam editionem Persii recensuit in *neue allgem. deutschen Bibl.* CIII 2 p. 399 sq.

86 ' doctus ' pro ' doctas ' Ios. Scaliger (1) **87** (2) **88** (3) **89** (4) **90** (5) **92-93** (6)

94 ' ut ' pro ' et ' Wagnerus, fortasse recte, coniecit

95 ' sic os tam ' Io. Vadianus, *epist.* ad Rud. Agricolam Pomponii Melae editioni praemissa, coniecit ex cod. quodam uet. bybliothecae praedicatorum Vindobonensis: uid. Passowii ed. 1809 I p. 314; Iahnii ed. 1843 p. 18 ' sic nos

---

(1893), Owenius, Festa *(la prima sat. di Pers.:* uid. de litt. et bonis artibus commentarium, qui inscribitur *Atene e Roma* VII 1904 n. 61-62 col. 16, 34), alii.

(1) Ios. Scaligeri coniecturam probauerunt Casaubonus (ed. 1647 p. 127; ed. 1839 p. 93), Bentleyus (*ad Hor. s.* I 10, 78), Guyetus, Nencinius (op. l. p. 302); eandemque in textum receperunt Montius, Iahnius (1851), alii. Iahnius, ed. l. a. 1851 p. 10, in extremo uersu 86° punctum posuit.

(2) In extremo uersu 87° interrogandi signum omisit Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos, *art. gram.* II p. 487, 15 uol. VI *g. L.* K; in p. 489, 10 posuit.

(3) Iuxta ' moueat ' interrogandi signum omiserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii; Montius ' moueat quippe? ' interpunxit.

(4) Interrogandi signum proxime a uoce ' protulerim ' omiserunt Schreuelius (1648), Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), alii.

(5) Iuxta ' portes ' interrogandi signum non habent Schreuelius (1648), Achaintrius, Duentzerus.

(6) ' sed numeris decor est; et iunctura, addita crudis, | claudere sic uersum didicit ' interpunxit Meisterus, *ueber Pers.* 1, 92-106 ap. Beckium, *comm. soc. philol. Lips.* t. II 1 p. 103 sqq.: uid. Passowii ed. 1809 I p. 151 et p. 307; Iahnii ed. 1843 p. 17. Maduigius, *opp.* p. 62, uerba ' decor est et iunct. ' arte coniungenda esse docuit; et Owenius: « distinxi, inquit, ut uu. 92-97, 99-102 amicus Persi, u. 98 Persius ipse loquatur ».

tam ' Breitingerus, p. 405 **96** (1) ' hoc non rugosum ' pro ' nonne hoc spumosum ' Koenigius **97** (2) ' de grandi ' pro ' praegrandi ' Koenigius ' tubere ' pro ' subere ' Meisterus l.l. p. 109 uersum 97um insiticium putat Guyetus **99** ' Mimalloniis ' Baehrensius, *p. L. m.* uol. VI p. 368, 10 ex Diomedis *art. gram.* III p. 499, 23 uol. I *g. L.* K. ' mimalloneos implerunt cornua bombos ' Scaliger, *ad Catull.* 63, 1 ' mimalloneos efflerunt cornua bombos ' Hagenbuchius ap. Breitingerum l. l. p. 409 ' inflarunt ' pro ' implerunt ' Passeratius ap. Breitingerum l. l. **100** 'raptim' pro 'raptum' Marcilius 'adlatura' pro ' ablatura ' censor quidam K. F. in *Heidelberg. Jahrbb. f. Philol.* 1814 II p. 1032 : uid. Iahnii ed. 1843 p. 18 ' abiectura ' pro ' ablatura ' Baehrensius, *p. L. m.* uol. VI p. 368 **101** ' lynceis ... corymbeis ' Marcilius **102** (3) ' ingemino ' pro ' ingeminat ' Marcilius **103** ' pars ' pro ' uena ' Schreuelius, ed. 1648 p. 555 ; ed. 1664 p. 524 : sed in adnotat. ' uena ' ' uis pro ' uena ' Walthardus, ed. 1765 p. 18 **105** ' innatat ' pro ' hoc natat ' d. uir quidam scripsit in mg. cod. *O* ' ieiuno; et Maenas ' pro ' et in udo est M. ' Koenigius, qui totum uersum insiticium putat **106** ' derosos ' pro ' demorsos ' N. Heinsius, *aduu.* p. 682 **111** (4) uersum insiticium

---

(1) In extremo uersu 96° interrogandi signum posuerunt Casaubonus (1647), Schreuelius (1664), Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, alii.

(2) In extremo uersu 97° interrogationem non legerunt Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* I 2, 129 p. 198, 25 Meyer ; Seruius, *comm. in Aen.* XI 553 p. 544, 23 uol. II Thilo ; Maius, *class. auct.* t. VIII p. 503, 3 et p. 566 *a*, 31.

(3) Interrogandi signo uersum 102um Passowius, Hauthalius, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, alii clauserunt.

(4) ' omnes bene, mirae e. r. ' interpunxerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus.

existimat Guyetus 112 (1) 113 ‘ pueri, lucus sacer; ’ Hauthalius, ed. 1833 p. 37 115 ‘ Iulis ’ pro ‘ in illis ’ Dousa, *comm. Hor.* c. 9 : uid. Iahnii ed. 1843 p. 20 118 ‘ exterso ’ pro ‘ excusso ’ Erasmus, *adag.* I 8, 22 119 (2) ‘ mussem ’ pro ‘ nusquam ’ deleto interrogandi signo quod praecedit, Schuetzius, *opp.* p. 324 sq. 124 ‘ praegnanti ’ pro ‘ praegrandi ’ Nasserus 127 ‘ plaudere ’ pro ‘ ludere ’ suspicatus est Nencinius, op. l. p. 295 et p. 302 128 ‘ quin ’ pro ‘ qui ’ coniecit Nencinius, op. l. p. 297 et p. 302 130 ‘ Ereti ’ pro ‘ Arreti ’ Norisius: uid. Duentzeri ed. 1844 p. 24 131 ‘ sectasque ’ pro ‘ secto ’ Passowius in ed. 1809 I p. 365 coniecit et ipse improbauit ‘ facto ’ pro ‘ secto ’ Grotefendius in Erschii et Gruberi *encycl.* t. I p. 53: uid. Iahnii ed. 1843 p. 21 ‘ notas ’ pro ‘ metas ’ Duentzerus, ed. l. p. 24 133 (3) 134 ‘ Callirrhoe ’ pro ‘ Callirhoe ’ N. Festa, *la prima sat. di Pers.* col. 19, 15 et 28 (*Atene e Roma* VII n. 61-62)

Testimonia

1 ‘ o curas hominum, o quantum est in rebus inane ’ Bruno, *uit. s. Adalberti* additam. capiti 32, p. 611, 53 *mon.*

---

(1) Interrogandi signum iuxta ‘ iuuat ’ omiserunt Casaubonus (quamuis in *comm.* ed. 1647 p. 150, ed. 1839 p. 110 legendum quidem locum cum interrogatione putaret), Schreuelius, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Duentzerus, alii. Hermannus, Bucciarellius, alii uersum 112um interrogandi signo clauserunt.

(2) Versum 119um interrogandi signo clauserunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) In extremo uersu 133° Walthardus punctum omisit

Germ. hist. ed. Pertz t. VI (scriptorum t. IV), Hannouerae 1841 Petrus Blesensis, *epist.* 23 p. 41 *a*, 1 opp. omn. Parisiis 1667 *political songs* u. 8 p. 28, *a collection of political poems and songs relating to english history from the accession of Edward III to the reign of Henry VIII*, edited by Thomas Wright, 1859-61 Petrarca, *de rebus familiaribus epist.* IX 5 p. 19, 22 uol. II Fracassetti, Florentiae 1862 ' o curas hominum, et quantum est in rebus inane ' Ioh. de Monsterolio, *epist. select.* 43 *ad praeceptorem* c. 1405 *E*, 53 sq., *ueterum scriptorum et monumentorum histor.* cet. *amplissima collectio* t. II, Edm. Martène et Vrs. Durand, Parisiis 1724 (1) 4 sq. ' nec mihi Polydamas, et Troiades Labeonem | praetulerint ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 7, 11 sq. ' an mihi polydamas et troiades labeonem | p. ' Maius, t.l. p. 300, 7 sq. (2) ' an mihi polydamas, et troiades Labeonem | p. ' Maius, t. l. p. 461, 17 sq. (3) 4 ' Troiades ' *schol. in Iuuenal.* I 2, 65 p. 169, 13 uol. I Heinrich, Bonnae 1839 7 ' nec te quaesiueris extra ' Porphyrio, *comm. in Hor. epist.* I 16, 19 p. 286, 27 Gul. Meyer, Lps. 1874 ; p. 350, 22 sq. uol. II ed. II Franc. Pauly, Pragae 1861 (4) ' nec se quaesierit extra ' Macrobius, *comm. in somn. Scip.* I 8, 3 p. 510, 8 Franc. Eyssenhardt, Lps. 1868 ' ne quaesiueris extra ' Ratherius Veronensis episc., *praeloq.* I 10, 24 c. 170 *A*, 4 Migne *patrolog. c. c.* t. CXXXVI, Lut. Paris. 1853 ' ne te quaesiueris extra ' Heloissa, *epist.* VI *ad Petrum Abaelardum* p. 118, 9 t. I P. Abaelardi opp.

---

(1) De uersuum 1-2 testimonio uid. Hugonis Trimberg. op. l. 136.

(2) Ibique interpretatio : ' et hic labeo, nis .i. tabernarius uel lecator '.

(3) Ibique : ' et hic polydamas .i. multicuba, et multarum amator '.

(4) Ed. Fabriciana a. 1555 : ' ne te q. e. '

edd. V. Cousin, C. Jourdain, E. Despois, Parisiis 1849 9 sq. ' et nostrum istud uiuere triste | aspexi ' Quintilianus, *i. o.* IX 3, 9 p. 112, 8 uol. II Bonnell, Lps. 1883 12 ' sed sum petulanti splene cachinno ' Seruius, *comm. in Aen.* VIII 219 p. 229, 24 sq. uol. II fasc. 1 Thilo Maius, *class. auct.* t. 1. p. 143 *a*, 28 sq. (1); p. 544, 21 sq. 16 sq. ' albus | sede legens *celsa* (2) liquido cum plasmate ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 2, 21 p. 247, 7 sq. Meyer ; p. 231, 15 sq. uol. II ed. II Pauly (3) 16 ' et natalicia tandem cum sardonyche albus ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 374, 22 sq. 17 sq. ' liquido cum plasmate guttur | collueris ' (4) Maius, t. 1. p. 453, 1 sq. 18 patranti fractus ocello ' Seruius, *comm. in buc.* 3, 8 p. 31, 23 uol. III fasc. 1 Thilo 20 sq. ' cum carmina lumbum | intrant, et tremulo scalpuntur ubi intima uersu ' Gunzo grammaticus diaconus Nouariensis, *epist. ad Augienses fratres* c. 1286 *C*, 36 sq. Migne *patrolog. c. c.* t. CXXXVI, Lut. Paris. 1853 22 ' tun, uetule, auriculis alienis colligis escam ? ' Priscianus, *inst. gr.* III 6, 34 p. 107, 19 uol II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 130, 2 sq. .... *escas)* ' auriculis alienis colligit escas ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 4 p. 158, 6 ed. 1. 23 ' cute (5) perditus ohe ! ' Eberhardus Bethuniensis, *Graecism.* 24, 50 p. 216, 20 Wrobel, Vratislauiae 1887 24 sq. ' quid.

(1) Sed p. 143, 28 impressum formis uocabulum ' tum ' pro ' sum ' praebet.

(2) Vocem additam ' celsa ', litteris inclinatis expressam, om. cod. Monacensis Lat. 181. 2.

(3) Paulyus in sua ed. u. ' guttur ', om. in codd. et ed. Patauina a. 1481, adiecit ; et u. ' celsa ' omisit.

(4) Deest ' mobile '.

(5) Pro ' cute ' praebet ' tute ' ed. princ., quam, ut uidetur, circiter a. 1480 Drachius Spirensis formis descripsit.

didicisse nisi hoc fermentum, et quo semel intus | innata est rupto iecore, exierit caprificus ? ' Humbertus de Sylua Candida episc. card., *aduersus calumnias Michaelis patriarchae Constantinopolitani* p. 293, 28 sq. t. III 1 *thes. mon. ecclesiast. et hist. siue Henrici Canisii lect. antiq.* Basnage, Amstelaedami 1725 ' et quae semel intus | innata est rupto iecore exierit caprificus ? ' Priscianus, *inst. gr.* VI 10, 52 p. 238, 18 sq. uol. II *g L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 252, 26 sq.) ' et quae semel intus | innata est, rupto iecore exierit caprificus ' Maius, t. l. p. 119, 8 sq. 25 ' rupto iecore exierit caprificus ' Charisius, *artis gram.* I 15 p. 87, 1 uol. I *g. L.* K 26 sq. ' usque adeone | scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter ? ' Quintilianus, *i. o.* IX 3, 42 p. 117, 13 sq. uol. II Bonnell ' usque adeo ne (1) (inquiens) | scire tuum n. e., n. t. s. h. s. a. ' Ratherius Veronensis episc., *praeloq.* I 16, 32 c. 178 *B,* 25 sqq. ed. l. 27 ' scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter ? ' Augustinus, *epist.* 118 (56) *ad Dioscorum* 1, 3 c. 329 *D,* 33 t. II *opp.,* Parisiis 1688 ' scire tuum n. e. n. t. s. h. s. a. ' *Einsidlens. comm. in Donati artem minorem* p. 205, 34 *g. L.* K. supplem. cont. *anecdota Heluetica* VIII ex recens. Herm. Hageni; et *Einsidlens. comm. in Donati artem maiorem* p. 250, 24 in eodem supplem. IX (2) ' scire tuum nihil est ' *schol. in Hor. epist.* I 17, 33 p. 359, 20 uol. II ed. II Pauly

---

(1) Sed *amplissima collectio* supra laudata t. IX, Parisiis 1733 col. 816 *A,* 5, in qua Ratherii episcopi libri VI *praeloquiorum* ex cod. Laubiensi continentur, ' adeone ' pro ' adeo ne ' praebet.

(2) *Anecdota Heluetica* eundem Persianae sat. uersum 27um in p. 250 adn. praebent, ex interpretatione aliena codicis Bernensis 386 f. 9 *b* marg. sin.

28 ' sed † bonum (1) est digito monstrari et dicier : hic est ' Priscianus, *inst. gr.* XVIII 4, 43 p. 226, 10; et XVIII 25, 260 p. 342, 5 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 123, 17 sq.; p. 238, 15) ' digito monstrari et dicier, hic est ' Petrarca, *epist de rebus fam.* X 3 Gerardo fratri suo monacho p. 70, 17 uol. II ed. l. 29 sq. ' ten cirratorum centum dictata fuisse pro nihilo pendas? ' Maius, t. l. p. 124, 6 30 sq. ' ecce (inquit Satyricus) inter pocula quaerunt | pontifices saturi quid dia poemata narrent ' Berengarius scholasticus, *apologet. contra beatum Bernardum Claraeuallensem abbatem et alios, qui condemnauerunt Petrum Abaelardum,* in P. Abaelardi opp. ed. l. t. II p. 773, 12 sq. ' ecce inter pocula quaerunt | Romulidae saturi, quid dia poemata pendant ' Maius, t. l. p. 164, 16 sqq. 32 sq. ' cui circa humeros hiacynthina laena est; | rancidulum quiddam, balba de nare loquuta ' (2) Hieronymus, *epist.* 54 *ad Furiam* (uett. edd. 10 ; Ben. 47) 5 c. 282 *E,* 45 sqq. t. I Vallarsius, Veronae 1734

32 ' hic aliquis cui circum humeros iacintina lena est Mico, *op. prosod. (carm. Centulens.)* u. 187 p. 286, 18 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III rec. Lud. Traube, Berol. 1896 Rogerus Baco, *compend. studii philos.* p. 461 Brewer ' et super humeros hyacinthina laena ' (3) Hieronymus, *epist.* 22 *ad Eustochium* (uett. edd. 22; Ben. 18) 13 c. 96 *D,* 34 sq. t. I ed. l. ' cui circa humeros hyacinthina lena est ' Maius, t. l. p. 304, 5 sq.

---

(1) ' Sed pulchrum ' in ed. Krehliana p. 123, 17 uol. II : « equidem, inquit Krehlius, a me impetrare non potui, ut uitiosam uocem *bonum* reponerem ».

(2) ' locuta ' ap. Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII c. 552, 17 Parisiis 1845.

(3) Verba ' hyacinthina laena ' in ed. Benedectina expuncta sunt : uid. Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII c. 402 adn. *h.*

33 ‘rancidulum quiddam balba de nare locutus’ Maius, t. l. p. 500, 2 ‘balua de nare locutus’ Cassiodorius, *de orthographia* p. 186, 4 uol. VII *g. L.* K.; ex Adamantii siue Martyrii *de B muta et V uocali,* ibid. p. 186, 6 **34** sq. ‘Phyllidas, Hypsipylas, uatum et plorabile si quid, | eliquat ac tenero supplantat uerba palato’ Priscianus, *inst. gr.* VIII 6, 30 p. 398, 4 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 381, 12 sqq.) ‘Phyllidas, Hypsipylas, uatum aut plorabile siquid, | eliquat, ac tenero supplantat uerba palato’ Eutyches, *art. de uerbo* II p. 480, 31 sq. uol. V *g. L.* K. **35** ‘perstrepit, ac tenero supplantat uerba palato’ Hieronymus, *epist.* 54 *ad Furiam* (uett. edd. 10; Ben. 47) 5 c. 282 *E,* 48 t. I ed. l. (Migne *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII col. 552, 18) ‘eliquat ac tenero supplantat uerba palato’ Mico, *op. prosod.* (*carm. Centulens.*) u. 132 p. 284, 23 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III ed. l. ‘eliquat ac tenero supplantat uerba palato’ Maius, t. I. p. 194 *a,* 28 sq. ‘eliquat a. t. subplantat u. p.’ Maius, t. l. p. 311, 11 sq. (1)
37 ‘cippus’ (2): ut huius uocis uim confirmaret, scriptor libelli, qui *de idiomatibus generum* inscribitur, Persium laudat p. 574 *a,* 7 uol. IV *g. L.* K. **38** et **40** *
42 ‘et cedro digna locuti’ Seruius, *comm. in Aen.* VII 178 p. 139, 16 sq. uol. II fasc. 1 Thilo ‘et cedro digna locutus’ Isidorus, *orig.* XVII 7, 33 c. 1246, 43 ‘et cedro

---

(1) Eundem uersum 35um inuenio in u. 107 libelli Vaticani, qui *exempla diuersorum auctorum* inscribitur: uide, sis, Keilii *progr. Halens.* 1872; Alcimi Auiti ed. Peiperianam p. LX1X; et quae edidit Chatelainius in *Rev. de philologie* 1883, VII 65.

(2) Sed ‘cipus’ in cod. Neapol. IV A 8 (*N* ex Keiliana nota).

* Versus 38um et 40um ‘nunc non e manibus illis | nascuntur uiolae’ ad Seruii *comm. in Aen.* III 63 Masuicius primus addidit: cf. editionem Georgii Thilo p. 347 adnot. uol. I fasc. 1.

digna locutus ' Rabanus Maurus, *de uniuerso* XIX 6 c. 517 *A*, 14 Migne *patrolog. c. c.* ser. II t. CXI, Lut. Paris. 1852

45 sq. ' non ego laudari metuam, si forte quid aptius exit, | quando haec rara auis est ' Gunzo grammaticus diac. Nouariensis, *epist. ad Augienses fratres* c. 1287 *A*, 2 sq. Migne *patrolog. c. c.* ser. II t. CXXXVI, Lut. Paris. 1853

47 ' neque enim mihi (ut ait quidam) cornea fibra est ' Augustinus, *epist.* 231 (264) *ad Darium* 2 c. 839 *D*, 32 t. II *opp.* ed. l. ' nam nec mihi cornea fibra ' Sedulius Scottus, *carm.* II 46, 37 p. 205, 7 t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* Traube, Berol. 1896

49 ' euge tuum et belle (1); nam belle hoc excute totum ' Priscianus, *inst. gr.* XVIII 30, 298 p. 369, 17 uol. III *g. L.* K. ' euge tuum et belle ' (2) Priscianus, *inst. gr.* XI 2, 7 p. 552, 9 uol. II; et XVIII 25, 260 p. 342, 7 uol. III *g. L.* K. **52** sq. ' et quicquid denique lectis | scribitur in citreis ' Maius, t. l. p. 113, 17 **53** sq. ' si calidum scis ponere sumen, | scis comitem horridulum trita donare lacerna ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 7 p. 167, 11 sq. ed. l.

53 ' calidum scis ponere sumen ' *schol. in Hor. art. poet.* 422 p. 511, 17 sq. uol. II ed. II Pauly Maius, t. l. p. 525, 13 sq. **54** ' scis comitem horridulum trita donare lacerna ' Seruius, *comm. in georg.* III 199 p. 293, 11 sq. uol. III fasc. 1 Th. Maius, t. l. p. 270, 13 sq.

56 sq. ' qui pote? uis dicam? (3) nugaris, cum tibi, calue, | pinguis aqualiculus protento sesquipede extet ' Priscianus, *inst. gr.* VI 12, 67 p. 251, 20 sq. uol II *g. L.*

---

(1) In ed. Krehliana p. 265, 10 uol. II ' tuum belle '.

(2) In ed. Krehliana p. 519, 22 sq. uol. I ' euge tuum et belle tuum '; « adieci, inquit Krehlius, e mss. ' tuum ' ».

(3) Ed. Krehliana p. 263, 9 uol. I praebet: ' qui pote uis dicam? ' cet.

K. ‘ nugaris cum tibi calue | pinguis aqualicalus propenso sexquipede ex. ’ Gunzo gramm. diac. Nouariensis *epist. ad Augienses fratres* c. 1296 *C,* 36 sq. Migne t. l. ‘ nugaris, cum tibi, calue, | pinguis aqualiculus propenso sexquipede extet ’ Maius, t. l. p. 412, 6 sq.

56 (1) ‘ qui pote? uis dicam? nugaris, cum tibi, calue ’ Seruius, *comm. in Aen.* X 481 p. 441, 16 sq. uol. II fasc. 2 Th. Priscianus, *inst. gr.* XV 2, 10 p. 68, 15 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 619, 18 sq.) ‘ qui pote uis dicam nugaris cum tibi, calue ’ Rabanus Maurus, *excerpt. de arte gram. Prisciani* c. 658 *A*, 13 Migne *patrolog. c. c.* ser. II t. CXI, Lut. Paris. 1852 ‘ qui pote? uis dicam? nugaris cum tibi calue ’ Maius, t. l. p. 454, 25 ‘ qui pote? uis dicam? nugaris ’ Diomedes, *art. gram.* I p. 386, 6 uol. I *g. L.* K. **57** ‘ pinguis aqualiculus propenso sesquipede extat ’ Petrus Blesensis, *epist.* 85 *ad R. Sarisberiensem* p. 129 *a,* 12 sq. ed. l. ‘ pinguis aqualiculus propenso sesquipede extat ’ Maius, t. l. p. 11, 16 ‘ p. a. propenso sexquipede extet ’ Maius, t. l. p. 446, 27 sq.

58-60 ‘ o Iane, a tergo quem nulla ciconia pinsit, | nec manus auriculas imitata est mobilis albas, | nec linguae quantum sitiat canis Appula tantum ’ Guarinus Veronensis, *epist.* 2 c. 862 *E,* 62 sqq. et c. 863 *A*, 1 Martène et Durand *ampliss. collect.,* quam supra laudaui, t. III, Parisiis 1724 (2) **58** ‘ o Iane, a tergo quem nulla ciconia pinsit ’

---

(1) In libello Vaticano, qui inscribitur *exempla divers. auct.* (uide, **sis**, quae de hoc libello dixi, p. 46) uersus 56ᵘˢ in u. 72° laudatur. de eiusdem uersus 65ⁱ scholio quaedam recte indicauit F. Buechelerus, *coniectan., Rh. Mus.* uol. XLIII 1888 p. 295.

(2) Guarinus Veronensis commentario saturas Persianas ditauit, de quo nonnulla egregie scripsit R. Sabbadinius, *la scuola e gli studi di Guarino Guarini veronese,* Catinae 1896: XI p. 90, 28; p. 93, 19 sqq. ; p. 94, 36 sqq. XIII p. 109, 15 sqq.

Eutyches, *art. de uerbo* II p. 483, 7 uol. V *g. L.* K. *Einsidlens. comm. in Donati barbarismum* p. 271, 14 *anecd. Heluet.* ex rec. H. Hageni, *g. L.* K. supplem. ' a tergo quem nulla ciconia pinsit ' Seruius, *comm. in Aen.* I 179 p. 71, 22 sq. uol. I fasc. 1 Th. (1) ' et est apud Persium ambiguum « a tergo ciconia pisat » an « pisit » legendum sit ' Diomedes, *art. gram.* I p. 373, 2 sq. uol. I *g. L.* K. (2) **61** ' uos, o patricius sanguis, quos uiuere fas est ' Iulius Rufinianus, *de schematis lexeos* 33 p. 56, 19 *rhet. Lat. min.* Halm, Lps. 1863 **62** ' occipiti caeco posticae occurrite sannae ' Maius, t. l. p. 402 *a*, 2 sq. ' posticae occurrite sannae ' Maius, t. l. p. 457, 22 **64** sq. ' ut per leue (3) seueros | effundat iunctura ungues ' *schol. in Hor. serm.* I 5, 32 p. 151, 13 sq. uol. II ed. II Pauly **66** ' non secus ac si oculo rubricam derigat uno ' *schol. in Heirici carm.* « *uit. s. Germani Autissiodorensis* » I 86 p. 441 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III ed. l. (4) **67** sq. ' siue opus in mores, in luxum, in prandia regum | dicere ' Priscianus, *inst. gr.* XVIII 23, 181 p. 293, 3 sq. uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 189, 5 sq.) **72** ' fumosa palilia foeno ' Maius, t. l. p. 421, 27 sq. **73** ' sulcoque terens dentalia Quinti ' Maius, t. l. p. 161, 29 sq. **74** sq. ' trepida ante boues dictatorem induit uxor, | et tua aratra domum

(1) Sed hoc testimonium in cod. Seruiano bybl. Bernensis 363 (*B* Thilo) omissum est.

(2) In Diomedis *artis grammaticae* editionibus interpolatis quibusdam legimus ' o Iane a tergo quem nulla ciconia pinsit an pinsat '.

(3) Ed. Fabriciana a. 1555 praebet ' lene '.

(4) Versus 66us conferendus est etiam cum u. 114mo libelli Vaticani, qui *exempla diuersorum auctorum* inscribitur.

lictor tulit' Herigerus, *gest. pontificum Tungrensium siue Leodicensium* 29 (de sancto Iohanne) p. 177, 21 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. IX (scriptorum t. VII), Hannouerae 1846 'quem trepida ante boues dictaturam induit uxor, | et sua aratra domum lictor tulit' Io. Saresberiensis, *pol.* VI 2 p. 338, 30 sq. ed. l. **74** 'quem trepida ante boues dictatura induit uxor' Maius, t. l. p. 159, 8 **76** 'est nunc Brisei quem uenosus liber Actii' Maius, t. l. p. 604, 26 sq. **77** 'sunt quos Pacuuius, et uerrucosa morentur' Maius, t. l. p. 618, 3 sq. (1) **79** 'hos pueris monitus patres infundere lippos' Seruius, *comm. in Aen.* IV 331 p. 523, 1 uol. I fasc. 2 et *comm. in Aen.* X 689 p. 460, 17 uol. II fasc. 2 Th. 'hos pueris monitus patres infundere lippos pro uelut lippos' *schol. in Hor. serm.* I 3, 25 p. 114, 19 sq. uol. II ed. II Pauly **80** sq. 'unde haec sartago loquendi | uenerit in linguas?' Maius, t. l. p. 538, 28 sq. **85** sq. 'crimina rasis | librat in antithetis' Maius, t. l. p. 34, 5 sq. 'crimina rasis | librans i. a.' Willelmus Malmesburiensis monachus, *de gestis regum Angliorum* 306 p. 488 II Hardy **87** 'bellum hoc, an Romule ceues?' Maius, t. l. p. 147 *a*, 27 sq. 'an, Romule, ceues?' Probus, *cath.* III p. 35, 24 et III p. 37, 9 uol. IV *g. L.* K. 'an Romule ceues' Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos, *art. gram.* II p. 487, 15 uol. VI *g. L.* K. 'an Romule ceuis' id., *art. gram.* II p. 489, 10 uol. l. **95** 'cum uersus cluditur «Apennino»' Quintilianus, *i. o.* IX 4, 65 p. 136, 16 uol. II Bonnell **97** 'ut ramale uetus uegrandi subere coctum' Seruius, *comm. in Aen.* XI 553 p. 544, 23 uol. II fasc. 2 Th. 'ut ramale uetus praegrandi subere coc-

(1) Max. Manitius cum Pers. 1, 77 contulit Sexti Amarcii Galli Piosistrati uersum 'quod uerrucosum uerrucis plenus abhorret': *serm.* III 805 p. 72, 29 n. 10, Lps. 1888.

tum ' Maius, t. l. p. 503, 2 sq. ; p. 566 *a*, 29 sqq. ' ut ramale uetus ' Seruius, *comm. in georg.* IV 303 p. 344, 5 uol. III fasc. 1 Th. ' uegrandi subere coctum ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* I 2, 129 p. 198, 24 sq. Meyer; p. 109, 27 uol. II ed. II Pauly **98-101** ' quidnam igitur ? tenerum et laxa ceruice legendum, | torua Mimalloneis implerunt cornua bombis, | et raptum uitulo caput ablatura superbo | Bassaris ' (1) Gunzo grammaticus diaconus Nouariensis, *epist. ad Aug. fr.* c. 1286 *C*, 40 sqq. Migne t. l. **99** ' torua Mimalloneis implerunt cornua bombis ' *schol. in Stat. Theb.* IV 660 p. 201 *A*, 8 ed. l. **100** sq. ' et (2) uitulo caput ablatura superbo | Bassaris ' Maius, t. l. p. 71, 6 sq. **101** sq. ' Bassaris, et lyncem Maenas (3) flexura corymbis (4) | euhyon ingeminat ' *schol. in*

(1) ' Bassaris ' legitur apud Apollinarem Sidonium, *carm.* 5, 497 p. 200, 4 ed. l. : uid. Eugenii Geisler *loc. sim. auctorum Sidonio anteriorum* p. 394 *a*, 1.

(2) Deest ' raptum. '

(3) De uocabulo ' Maenas ' Probus, *cath.* I p. 25, 15 sqq. uol. IV *g. L.* K, haec, auctore Persio, scripsit: « Graeca tertiae sunt acuto in nouissima syllaba contra rationem Latinae linguae, sed *dis* facientia genetiuo, Maenas Maenadis, nomen Bacchae : sic Persius et Horatius ». Eadem fere leguntur in Marii Plotii [M. Claudii] Sacerdotis *art. gram.* II p. 476, 3 sqq. uol. VI *g. L.* K.: cf. Pers. *sat.* 1, 101 et 105 : apud Horatium ' Maenas ' non inuenitur.

(4) Recte ' corymbos hederaceos ' uel ' racemos hederae ' interpretatus est Morris H. Morganus, *notes on Persius, Class. Rev.* III 1889 p. 10. : « the thyrsus is meant, which was frequently tipped with an ivy - cluster. The striking Pompeian fresco of a Bacchante urging on a centaur with such a thyrsus (*pitt. antiche d' Ercolano* I p. 135) explains, to me at least, the thought of Persius. »

Hor. carm. I 18, 11 p. 89, 3 sq. uol. I ed. II Pauly (1) **104** sq. ' summa delumbe saliua | hoc natat in labris ' Maius, t. l. p. 320, 15 ' natat delumbe saliua ' Maius, t. l. p. 178 *b*, 27 **106** ' quaeque Persius notat, cum leuiter dicendi genus significat, « nec pluteum », inquit, « caedit nec demorsos sapit ungues » ' Quintilianus, *i. o.* X 3, 21 uol. II p. 174, 28 sqq. Bonnell ' nec pluteum caedit *nec* (2) demorsos sapit unguis ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* I 10, 71 p. 242, 10 sq. Meyer ' nec p. c. nec d. s. unguis ' *schol. in Hor. serm.* I 10, 71 p. 214, 2 sq. uol. II ed. II Pauly ' nec p. c., n. d. s. ungues ' Gunzo grammaticus diac. Nouariensis *epist. ad Aug. fr.* c. 1287 *A*, 13 Migne t. l. ' n. p. c., n. d. s. ungues ' Maius, t. l. p. 422, 28 sq. **108** sq. ' uide sis ne maiorum tibi forte | limina frigescant ' (3) *schol. in Hor. serm.* II 3, 38 p. 249, 17 sq. uol. II ed. II Pauly **109** sq. ' sonat hic de nare canina | littera ' Probus, *append.* p. 195, 29 uol. IV *g. L.* K. **110** ' per me equidem sint omnia protinus alba ' Seruius, *comm. in Aen.* I 576, supplem. petit. e cod. Dresdensi *D* 136 p. 174, adnot. ad lin. 18 uol. I fasc. 1 Th. ' per me sint o. p. a. ' Meinhardus Babenbergensis, *epist.* ap. Giesebrechtium, *Geschichte d. deutschen Kaiserzeit* III 1241 **112** sq. ' ueto quisquam faxit oletum. | pinge duos angues ; pueri, sacer est locus '

(1) Vocabula ' Maenas e. q. s. ' desunt in ed. Mediol. a. 1486, quae Horatii opp. cum scholiis ps.-Acronis et Porphyrionis continet, et in editionis Cruquianae comment. a. 1579. cod. Guelferbyt. ' Bassarius ' pro ' Bassaris ' praebet, cetera uocabula om.

(2) Cod. Monacensis Lat. 181. 2 exhibet: ' neapluteum cedit demorsos ' ; qua re uox ' nec ', litteris inclinatis expressa, in cod. Monac. deest.

(3) Hoc *scholium* totum om. cod. Guelferbytanus 81. 38 et ed. Mediol. a. 1486.

Vergilii Maronis interpretes ueteres ex palimpsesto Veronensi in Aen. V 95 p. 288, 3 sqq. ap. Maium, *class. auct.* t. VII, Romae 1835 112 ' hoc iuuat ? hic, inquis, ueto quisquam faxit oletum ' Priscianus, *inst. gr.* IX 10, 54 p. 490, 6; X 1, 2 p. 496, 3 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 468, 22 ; p. 473, 28 ; p. 474, 1 (1) ' ueto quisquam faxit oletum ' Maius, t. l. p. 392, 2 113 sq. ' pinge duos angues: pueri, sacer est locus, extra | meite ' Priscianus, *inst. gr.* X 1, 1 p. 495, 3 sq. uol. II ; et XIV 3, 35 p. 42, 12 sq. uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 473, 6 sq.; p. 599, 3 sq.) (2) 113 ' pinge duos angues : pueri, sacer est locus ' (3) Seruius, *comm. in Aen.* V 85 p. 603, 6 sq. uol. I fasc. 2 Th. Isidorus, *orig.* XII 4, 1 c. 1121, 40 sq. ' pinge duos angues pueris, sacer est locus ' Rabanus Maurus, *de uniuerso* VIII 3 c. 228 *B*, 27 sq. ' pinge duos angues ' *mythograph.* III 6, 19 p. 185, 22 uol. I G. H. Bode, Cellis 1834 114 sq. ' secuit Lucillius Vrbem, | te Lupe, te Muti, et genuinum fregit in illis ' *schol. in Iuuen. sat.* I 1, 155 p. 165, 8 sq. uol. I ed. l. 115 ' et genuinum fregit in illis ' Maius, t. l. p. 248, 5 sq.

116 sq. ' omne uafer uitium ridenti Flaccus amico | tangit, et admissus circum praecordia ludit ' Io. Saresberiensis, *pol.* prol. p. 4, 12 sq. ; III 14 p. 205, 25 sq. ed. l. ' omne uafer uitium ridenti Flaccus amico | tangit ' *schol. in Hor. serm.* I 9, 55 p. 197, 24 sq. et p. XXXVIIII uol. II ed. II Pauly; *in serm.* II 6, 43 p. 289, 25 sq. uol. II, ed. l. ' omne uafer uicium r. F. a. | t. ' Maius, t. l. p. 609, 5 sq. 119 ' men mutire nefas ? ' Maius,

---

(1) Versum 112um iterum legit Ermenricus, *epist. ad Grimold.* p. 16 Duemmler.

(2) Eadem uerba uersuum 113^{i} sq^{tis} ex Prisciani auctoritate laudauit Ermenricus, *epist.* l. l.

(3) Vulgo additur : ' extra meiite '.

t. l. p. 343, 19 121 ‘ auriculas asini Midas habet ’ Io. Saresberiensis, *pol.* III 12 p. 190, 14 ed. l. ‘ auriculas asini Midas rex habet ’ Petrus Blesensis, *epist.* 59 *ad R. Bathoniensem electum* p. 89 *b*, 8 ed. l. 122 ‘ hoc ridere meum tam nihil ’ Iulius Rufinianus, *de schematis lexeos* 41 p. 58, 10 *rhet. Lat. min.* Halm 127 ‘ non hic, qui in crepidas Graiorum ludere gestit ’ Maius, t. l. p. 93, 2 sq. 130 ‘ fregerit heminas Areti aedilis iniquas ’ Maius, t. l. p. 184, 20 sq.; p. 351, 22 (1) 133 ‘ si cynico barbam petulans nonaria (2) uellat ’ Maius, t. l. p. 91, 24; p. 376, 4 sq.: cf. schol. ms. Iuuen. IV 11, 181 ap. Orellium epist. crit. ad Maduigium p. LIX

Imitatores

3 ‘ turpe est ac nimis miserabile, quod peccator unusquisque non uult delitescere ’ Thietmarus, *chron.* IV 41 p. 786, 6 sq. ed. Lappenberg, *mon. Germ. hist.* Pertz t. V (t. III scriptorum), Hannouerae 1839 6 sq. ‘ non enim examen improbum in illa castigauit trutina nec se quaesiuit extra ’ Ruotgerus, *uit. Brunonis* 6 p. 9, Hannouerae 1841 10 ‘ lusibus abiectis iuuenum nucibusque relictis ’ Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christophori martyris* I 234 p. 33, 13 ed. W. Harster, München 1878 14 ‘ grande aliquod cuius per hiatum crimen anhelet ’ Prudentius, *contra Symmachi orat.* II 647 p. 470, 6 ed. Cellarii, Halae Magdeb. 1703 20 cf. Ioannem Lydum, *de magistratibus populi Rom.* I 19 p. 23, 9 sq. ed. Ric. Wuensch,

(1) ‘ Arethi ’ pro ‘ Areti ’ legitur in op. l. p. 351, 22.

(2) Vocabulum ‘ nonaria ’ ductum esse a ‘ nonis Capratinis ’ recte putat F. D. Moricius, *Class. Rev.* IV 230: de quibus cf. Plutarch. *Camill.* 33, 12 p. 175, 14 Doehner, Parisiis 1857.

Lps. 1903 **29** ' in tantam uenit opinionem eloquentiae, ut soleant dicta eius cirratorum esse dictata ' Hieronymus, *epist.* 50 *ad Domnionem* (uett. edd. 51; Ben. 32) 4 c. 237 *D*, 39 sqq. t. I Vallars., Veronae 1734 **35** ' paruulus et tenero suspendere uerba palato ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christophori martyris* I 4 p. 15, 11 ed. l. ' qua uisa haec lepido trutinauit uerba palato ' Vualtherus Spirensis, op. l. V 122 p. 81, 9 **43** ' chartae, | quae scombros merito piperque portet ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 9, 319 sq. p. 220, 4 sq. Luetjohann, Berol. 1887 (*mon. Germ. hist., auct. antiquiss.* t. VIII) **45** sq. ' si quid exierit numeris aptius, fortasse non possit; sed tamen si quid exierit ' Quintilianus, *i. o.* XII 10, 26 p. 266, 28 uol. II Bonnell **46** ' rara auis in terris coruoque ignotior albo ' Heiricus, *uit. s. Germani Autissioderensis* I 73 p. 440, 25 t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* Traube, Berol. 1896 **47** ' bestialium rigidarumque nationum corda cornea fibraeque glaciales procul dubio emollirentur egelidarentur ' Apollinaris Sidonius, *epist.* IV 1, 4 p. 53, 8 sq. ed. l. ' saxa et robora corneasque fibras | mollit (*sc.* Orpheus) ' Apollinaris Sidonius, *epist.* VIII 11, 20 sq. p. 139, 35 sq. ed. l. **57** ' rubent buccae, nitet cutis, comae in occipitium frontemque tornantur: protensus est aqualiculus ' Hieronymus, *aduersus Iouinianum* II 21 c. 358, 3 sqq. t. II Vallars., Veronae 1735 **58-60** ' ne credas laudatoribus tuis, immo irrisoribus aurem ne libenter accommodes; qui quum te adulationibus fouerint, et quodammodo impotem [impetum, *Guarinus*] mentis effecerint, si subito respexeris, aut ciconiarum deprehendes [-ndas, *Guar.*] post te colla curuari, aut manu auriculas agitari asini, aut aestuantem canis protendi [portendi, *Guar.*] linguam ' Hieronymus, *epist.* 125 *ad Rusticum monachum* (uett. edd. 4; Ben. 95) 18 c. 939 *A*, 6 sqq. t. I ed. l. (uid. Migne *patrolog. c. c.* ser. I t.

XXII c. 1082, 48 sqq.) (1) ' concutit a tergo mihi multa ciconia rostrum. | hic aures asini fingit, et ille canem ' Henricus Septimellensis, *carm. de diuersitate fortunae et philosophiae consolatione* I 13 sq. p. 4, 1 sq., Florentiae 1730 (2) **62** ' pro inscicia tamen a lanionibus attaminari non temere formido, quorum detractiones me posticae occurrere sannae nescium nisi sub uestri umbonis obumbramine euadere posse diffido ' Wolfherius, *uit. Godehardi episc. Hildenesheimensis pr.* p. 169, 9 sqq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (scriptorum t. XI), Hannouerae 1854 **63-65** ' leuis *(sc.* structura) ac modis omnibus erotundata quaeque lectoris linguam inoffensam decenter expediat, ne salebrosas passa iuncturas per cameram palati uolutata balbutiat; tota denique liquida prorsus et ductilis, ueluti cum crystallinas crustas aut onychitinas non impacto digitus ungue perlabitur, quippe si nihil eum rimosis obicibus exceptum tenax fractura remoretur ' Apollinaris Sidonius, *epist.* IX 7, 3 p. 155, 7 sqq. ed. l. **73-75** de Quintio Cincinnato laudato a Persio uid. Io. Lydum, *de mag. pop. Rom.* I 32 p. 33, 13 sqq. ed. l. **73** ' et ut mirabilior praedicaretur dispositio Omnipotentis etiam in gentibus discolis, sulco terentem dentalia Quintium Seranum ' cet. Herigerus, *gest. pontificum Tungrensium*

(1) Hieronymi uerbis Guarinus Veronensis adiecit haec : « e satira Persii carmen in prosaicum traductum est sermonem » : *epist.* 2 c. 862 *D*, 60 sq. t. III *ampliss. collect.* cet. Martène et Durand, Parisiis 1724.

(2) Henrici Septimellensis carmen siue elegiam legimus etiam ap. Polycarp. Leyserum, *historiam poetarum et poematum medii aeui decem* cet. *Halae Magdeb. 1721*, p. 454, 17 sq. Max. Manitius cum Persianae saturae I uersu 58° et scholio haec Sexti Amarcii Galli Piosistrati *serm.* III 115 p. 48, 25, Lps. 1888, conferenda existimauit : « pastillos faciens gracili sibi pollice pinsi ».

siue Leodicensium 29 (de sancto Iohanne) p. 177, 19 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. IX (scriptorum t. VII), Hannouerae 1846 **74** sq. ' sic quondam ad patriae res fractas pauper arator, | Cincinnate, uenis, ueterem cum te induit uxor | ante boues trabeam dictatoremque salignae | excepere fores atque ad sua tecta ferentem | quod non perseuit, turpique e fasce grauata | uile triumphalis portauit purpura semen ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 7, 382-387 p. 212, 38 sqq. ed. l. **99** ' torua Mimalloniis inflatur tibia bombis ' Diomedes, *art. gram.* III p. 499, 23 uol. I *g. L.* K. **102** ' clamabantque simul salientes Euhion! Euhoe! ' Sextus Amarcius Gallus Piosistratus, *serm.* II 361 p. 34, 4 ed. M. Manitius **103** sq. ' haec, si ulla uena paternae disciplinae uiueret, fierent? ' Aelius Spartianus, *Pescen. Nig.* 3, 11 p. 158, 25 sq. uol. I Peter *script. hist. Aug.*, Lps. 1884 (1893) **104** ' non delumbem matronarum saliuam delicata secteris ' Hieronymus. *epist.* 22 *ad Eustochium* (uett. edd. 22; Ben. 18) 29 c. 112 *C*, 27 sq. t. I ed. l. (uid. Migne *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII c. 415, 44 Parisiis 1845) (1) **106** ' quamuis mihi tempus deforet uel pluteum cedendi *(sic)* uel ungues demordendo sapiendi, praesumpsi tamen haec ingentia ' Wolfherius, *uit. Godehardi episc. Hildenesheimensis* p. 169, 4 sq. ed. l. **107** sq. ' aures praesertim tam delicatas raderet ' Quintilianus, *i. o.* III 1, 3 uol. I p. 105, 28 sq. Bonnell **110** ' tua facta per me sunt omnia protinus alba ' Altmannus Patauiensis episc., *rescript. ad Adalberonem Herbipolensis ecclesiae antistitem*, quod in *uita Adalberonis episcopi Wirziburgensis*, a quodam Lambacensis coenobii monacho

(1) Verbis ' dictio exossis tenera delumbis ' Apollinaris Sidonius, *epist.* VIII 16, 2 p. 148, 4 ed. l., Persianae saturae I uersum 104um imitari uidetur: cf. Eugenii Geisler *loc. sim. auctorum Sidonio anteriorum* p. 378 *b*, 20.

scripta, continetur, n. 12 p. 135, 3 Wattenbach, *mon. Germ. hist.* Pertz. t. XIV (scriptorum t. XII), Hannouerae 1856 **115** ' possum remordere *(al.* respondere), si uelim, possum genuinum laesus infigere ' (1) Hieronymus, *epist.* 50 *ad Domnionem* (uett. edd. 51 ; Ben. 32) 5 c. 238 *B,* 16 sqq. t. I ed. l. **118** ' Persius emuncto suspendit ludicra naso ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christophori martyris* I 97 p. 22, 5 ed. l. ' naribus excussis suspendere cuncta ' Sextus Amarcius Gallus Piosistratus *serm.* I 298 p. 11, 25 ed. l. **120** ' uidi, uidi ipse, libelle, cottidieque uideo ' Politianus, *miscellan. praef.* p. 215, 29 sq., Basileae 1553 **128** ' uerum quid prodest luscum uocare luscum, et accusatoris docere inconstantiam ' cet. Hieronymus, *adu. Iouinianum* II 22 c. 358, 26 sqq. t. II ed. l. **130** ' uasa minora | frangere pannosus uacuis aedilis Vlubris ' Iuuenalis, *sat.* IV 10, 101 sq. (2) **131** ' inde abaci metas defert Geometrica miras ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christophori martyris* I 169 p. 28, 5 ed. l. **133** ' quae *(sc.* Laida, *uulgo;* liuida, *codd.)* Cynici per menta feri rugosaque colla | rupit odoratam redolenti forcipe barbam ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 15, 183 sq. p. 238, 30 sq.

(1) Fortasse ' infringere '.

(2) Cf. Samuelis Hemphillii op. l. p. 42 adnot.

II

AD PLOTIVM MACRINVM DE BONA MENTE

Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo,
qui tibi labentis apponet candidus annos.
funde merum genio. non tu prece poscis emaci,
quae nisi seductis nequeas committere diuis.
at bona pars procerum tacita libauit acerra.
haut cuiuis promptum est murmurque humilesque susurros
tollere de templis et aperto uiuere uoto.
‘ mens bona, fama, fides ’ haec clare et ut audiat hospes:
illa sibi introrsum et sub lingua murmurat ‘ o si
ebulliat patruum praeclarum funus ’ et ‘ o si
sub rastro crepet argenti mihi seria dextro
Hercule; pupillumue utinam, quem proximus heres
impello, expungam, namque est scabiosus et acri
bile tumet; Nerio iam tertia conditur uxor ’.
haec sancte ut poscas, Tiberino in gurgite mergis
mane caput bis terque et noctem flumine purgas.
heus age, responde, minimum est quod scire laboro,
de Ioue quid sentis ? estne ut praeponere cures
hunc ... cuinam ? cuinam? uis Staio? an scilicet haeres?
quis potior iudex, puerisue quis aptior orbis ?
hoc igitur, quo tu Iouis aurem impellere temptas,
dic agedum Staio: ‘ pro Iuppiter, o bone ’ clamet
‘ Iuppiter ’. ad sese non clamet Iuppiter ipse ?

ignouisse putas, quia, cum tonat, ocius ilex
sulpure discutitur sacro quam tuque domusque?
an quia non fibris ouium Ergenaque iubente
triste iaces lucis euitandumque bidental,
idcirco stolidam praebet tibi uellere barbam
Iuppiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum
emeris auriculas? pulmone et lactibus unctis?
Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis
exemit puerum, frontemque atque uda labella
infami digito et lustralibus ante saliuis
expiat, urentis oculos inhibere perita;
tunc manibus quatit et spem macram supplice uoto
nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedis:
'hunc optent generum rex et regina, puellae
hunc rapiant; quidquid calcauerit hic, rosa fiat'.
ast ego nutrici non mando uota. negato,
Iuppiter, haec illi, quamuis te albata rogarit.
Poscis opem neruis corpusque fidele senectae.
esto, age: sed grandes patinae tuccetaque crassa
adnuere his superos uetuere Iouemque morantur.
rem struere exoptas caeso boue Mercuriumque
accersis fibra: 'da fortunare penatis,
da pecus et gregibus fetum'. quo, pessime, pacto,
tot tibi cum in flammis iunicum omenta liquescant?
et tamen hic extis et opimo uincere ferto
intendit: 'iam crescit ager, iam crescit ouile,
iam dabitur, iam iam ...' donec deceptus et exspes
nequiquam fundo suspiret nummus in imo.
Si tibi crateras argenti incusasque pingui
auro dona feram, sudes et pectore laeto
excutiat guttas laetari praetrepidum cor.
hinc illud subiit, auro sacras quod ouato

perducis facies. ' nam fratres inter aenos,
somnia pituita qui purgantissima mittunt,
praecipui sunto sitque illis aurea barba. '
aurum uasa Numae Saturniaque impulit aera
Vestalesque urnas et Tuscum fictile mutat.
o curuae in terris animae et caelestium inanis,
quid iuuat hoc, templis nostros immittere mores
et bona dis ex hac scelerata ducere pulpa ?
haec sibi corrupto casiam dissoluit oliuo
et Calabrum coxit uitiato murice uellus,
haec bacam conchae rasisse et stringere uenas
feruentis massae crudo de puluere iussit.
peccat et haec, peccat, uitio tamen utitur. at uos
dicite, pontifices, in sancto quid facit aurum ?
nempe hoc quod Veneri donatae a uirgine pupae.
quin damus id superis, de magna quod dare lance
non possit magni Messalae lippa propago ?
compositum ius fasque, animos sanctosque recessus
mentis, et incoctum generoso pectus honesto,
haec cedo ut admoueant templis, et farre litabo.

Lectiones uariae

II ad plotium macrinum de bona mente *P* hanc satiram scribit ad plotium macrinum de bona mente *L* ad macrinum de uitae honestate *A B* secunda satira de uotis *V* in II quod auari palam uota sanctitatis proponunt sed dant uota auaritiae *D E* 2 quid *B* quid (d *litt. eras.*) *A* labentes (1) *F Mn.c* apponet (2) *P Eb*

(1) ' labentis ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' labentes '.

(2) Lect. P ' apponet ' praetulerunt Schreuelius, Wetstenius,

apponet *(corr. in* -it) *Mn.b* apponit *A B* 3 si *pro* non *Bn.b* tu *om. Lr* amaci *Pr.a* amici *Bn.b* 4 (1) non *pro* nisi *Bn.b* 5 libauit (2) *P Pr.a alii* litabit *schol. in Lucan.* II 513 p. 159, 22 *Weber* (litabat *e Bened.)* 6 haut (3) *Bn.b O E V* haud A^2 hauc *D* aut *A B* facile est cuiuis *pro* cuiuis promptum est *D* facile cuius *E* cuius *pro* cuiuis *Eb L E* proprium *pro* promptum *H* murmur *A B* murmurque A^2 *D* humilisque *A B* humilesque (4) *D F V* susurros *om. P; add.* P^2 7 aperte *A B* *(corr.* A^2) 8 dare *pro* clare *Pr.a* clare utque *V* et *om. Pr.b* ut *om. Bn.b* 9 illi *D* introrsus *E* immurmurat (5) *Bn.d Mn.a Mn.b Pr.c Pr.d* 10 ebullit (6) P^2 *A B Bdl C Eb L O D E F codd. Seruiani A S comm. in Aen.* VI 187 ebulliat *Bn.b* (i *litt. eras.) G V* ebuliat *Mn.b (e corr.) Pr.b Pr.e codd. Seru. H R l.l.*

Buechelerus (1893), Owenius ; lect. *A B* ‘ apponit ’ ceteri : Hauthalius scripsit ‘ adponit ’.

(1) ‘ conmittere ’ ap. Hauthalium, p. 16.

(2) ‘ libauit ’ legerunt Schreuelius, Wetstenius, Weberus; ceteri ‘ libabit ’, quod defendit Maduigius, *de formarum quarundam uerbi Lat. nat. et usu,* Hauniae 1836, p. 26 sqq.

(3) haut scripserunt Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851), Owenius, Buechelerus (1893) ; ceteri ‘ haud ’.

(4) ‘ humilesque ’ scripserunt omnes praeter Iahnium (1851. 1868), qui lect. *A B* ‘ humilisque ’ praetulit.

(5) ‘ immurmurat ’ habent Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii ; ‘ murmurat ’ Schreuelius, Wetstenius, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(6) Lectionem ‘ ebullit ’ receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, alii.

ebullat *codd. Seru. F G M l.l.* si patruus ebulliat *schol. Pers.* 2, 10 patruum *P* patruus (1) *Mn.b Pr.b Pr.d* patrui *P (in mg.) A B Eb L Mn.b*^{2} *Pr.e (in ras.) O D E F V* patris *Bdl C* 11 seria mihi *Bn.b* 12 pupillumne (u *litt. scr. sup.* n) *V* quam protinus *D* (2) 13 inpello (3) *O cod. Porphyrionis Monac. Lat.* 181. 2 *comm. in Hor. serm.* II 6, 12 impello *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 455, 28 exspecto *pro* impello *V* expugnem *O V* expugnas *A* expungas *A*^{2} *B Pr.a cod. Porphyrionis Monac. Lat.* 181. 2 *l.l.* nam est *P Bn.b Eb Mn.a* namque est (4) *P*^{2} *Bn.d Pr.d T V* nam et est *A B G Lr Pr.a Pr.b Pr.c Pr.e* namque et est *Mn.b* (et *del. alt. m.)* nam hic est *L O F* namque et scabiosus *D* (paci *add. D*^{2}) 14 tercia *cod. Seruianus*

---

(1) ' patruus ' legerunt Hauthalius, Duentzerus, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' patrui ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, alii. ego uero lectionem *P* ' patruum ', quam nemo, quod sciam, recepit, in textum Persianum restituere ausus sum; nam poetae sententia est haec: ' o si praeclarum funus ebulliat patruum ', hoc est ' o si praeclarum funus magnifice patrui genus et nomen et diuitias iactet atque ostentet ' uel dicam ' si patruum agnoscere liceat ex praeclaro funere '. de eadem uerbi ' ebullire ' ui cf. Cic. *Tusc.* III 18, 42 ' qui si uirtutes ebullire uolent et sapientias ' ; *de fin.* V 27, 80 ' quod quidem solet (sc. Epicurus) ebullire nonnumquam '; cet.

(2) ' here ' pro ' heres ' praebent per errorem ed. Schreueliana a. 1664 p. 532 et ed. Wetsteniana p. 40.

(3) ' inpello ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius ; ceteri ' impello '.

(4) ' namque est ' omnes legerunt praeter Buechelerum (1893), Owenium, alios, qui lect. ' nam et est ' praetulerunt; lectioni *P* ' nam est ' lex uersuum obstat.

M comm. in georg. IV 256 tertio *cod. Seru. V l.l.* testi adducitur *codd. Seru. A H P l.l.* ducitur *O V codd. Seru. M V l.l.* conditur (1) *A Bn.b Bn.d Lr Mn.a Pr.a Pr.c Pr.d T alii* 15 hoc *Bn.d* poscat *A B* tyberino *O* mergit *A B* mersas *(sup. scr.* ul. mergis) *G* 16 nocte *A B* nocte in *ed. Mediol.* 1486 *schol. in Hor. epist.* I 1, 37 noctem in *ed. Fabriciana* 1555 *schol. in Hor. epist. l.l.* purgat *A B Seruius comm. in Aen.* VIII 69 purgant *Hieronymus, comm. in Isaiam proph.* XVIII 66, 17 *c.* 815 *E,* 46 *t.* IV *ed. Vall.* 17 nimium *Bn.b Mn.a (sup. scr.* minimum) qui *pro* quod *Bn.b* 18 est ut *Bn.b Eb* 19 (2) cuinam *semel P (bis P*^{2} *mg.) A B Lr T* cuiquam cuinam (3) *Bn.b O V* cuinam *(corr.* cuiquam) *Mn.b* iaio *P* stagio *P*^{2} *(mg.) Mn.a Pr.b Pr.e* statio *Bn.b* 21 quod *A B Bn.b Eb G Pr.a*

---

(1) ' conditur ' receperunt Schreuelius, Wetstenius, Achaintrius, Iahnius (1851.1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' ducitur ' Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(2) Voce ' heres ' pro ' haeres ' Schreuelius et Wetstenius uersum 19um per errorem clauserunt.

(3) De hac lectione, a Prateo, Walthardo, Passowio, Achaintrio, aliis recepta, uid. Weberi ed. 1826 adnot. p. 35 ' cuinam cuinam ' legitur in edd. Casauboni, Schreuelii, Wetstenii, Bipontin., Fuelleborni, Koenigii, Nasseri, Montii, Weberi, Plumii, Orellii, Hauthalii, Duentzeri, Iahnii, Hermanni, Bucciarellii, Buecheleri, Owenii, Némethyi, aliorum: sed prius ' cuinam ' ei, qui loquens inducitur, Montius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Némethyus; utrumque ' cuinam ' poetae ipsi Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipont., Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius attribuerunt.

Pr.b temptes (1) *O* 22 taio *P* staio P^2 proh *V* iupiter (2) *O V* clamaet *A* clamat *O* 23 ad *P A B O alii* non ipse iuppiter clamet *Mn.a* iupiter *V* clamat *Bn.d O* 24 otius (3) *L O* ylex *O* 25 sulphure (4) *L O V* sulfure *Eb* 26 *ouium *ex* *obium *P* ergenaque (5) *P* ergennonaque *Pr.a* iuuente *P* 27 iacet P^2 et uitandumque (et *del.*) *Mn.b* 29 ut *pro* aut *T* quia *pro* qua *T* 30 unde *pro* unctis *Bn.b* 31 (6) haud (h *litt. in ras.*) *Pr.e* mattera *A B* 32 huda *Pr.b Pr.e* 33 salinis *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 313, 25 34 exspica *B* expica *A* expicat A^2 excipiat *Pr.a* urentesque (7) *O* 35 nunc *(e corr.) Lr* quarit *B* quant *A* quatit A^2 spe macra *Lr F Pr.c* (*alt. man. add.* et) aeram *pro* macram *Pr.a* suplice *O* 36 licinii *Eb* lini *A B* edes *L* aedes (8) *schol.*

---

(1) ' inpellere ' Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Owenius. ' tentas ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, alii scripserunt.

(2) Sic in uu. 22° sqq. scripserunt Prateus, Walthardus, Passowius, Achaintrius, alii.

(3) Habent ' ocyus ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, Montius, alii.

(4) ' sulphure ' receperunt Prateus, ed. Bipontin., Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, alii ; ' sulpure ' Iahnius (1851.1868), Buechelerus, Owenius, Némethyus ; ceteri ' sulfure '.

(5) Lectionem *P* in textum restitui : omnes qui saturas Persianas ediderunt, ' Ergennaque ' habent.

(6) ' diuom ' scripsit Duentzerus, ed. 1844 p. 30.

(7) ' urentis ' habent Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' urentes '.

(8) ' aedes ' scripserunt omnes praeter Iahnium (1851. 1868),

in Iuuen. sat. I 1, 109 *p.* 162, 20 ed. l. **37** optent (1 *P Eb Hieronymus, epist.* 40 *ad Marcellam* § 2 *c.* 185 *C*, 31 *t.* I *Vall.* optet *A B Bn.b Lr Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e T G (sup. scr.* n) **38** quicquid (2) *F V* quidquid *Hieronymus, epist. l.* hoc r. f. *Hieronymus, epist. l.* **39** non nutrici *P* nutrici non P^2 negata *O* **40** hoc *pro* haec *Bn.b Lipsius, elect.* I 13, *t.* I *p.* 681, 23 *Vesaliae* 1675 haec *om. A B; add.* A^2 ablata *Pr.a* rogabit *A B H Mn.b* rogavit *Bn.b* **41** poscit *A B Bn.b Bn.d Eb H Lr Pr.a Pr.c Pr.d F* necuis *Pr.a* nercuis *Bn.b* **42** grandes (3) *P Bn.d L Mn.a Pr.b Pr.d Pr.e D E V Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 572, 3 pingues *pro* grandes A^2 *G (sup. scr.* grandes) *Lr (in ras.) O (sup. scr.* uel grandes) pingens *A B* patine *D E* patenae *Mn.b Pr.d* tucetaque (4) *D E V Maius, class.*

Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui ' aedis ' praetulerunt.

(1) ' optent ' legerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' optet ' Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buccia-rellius, alii.

(2) Sic scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Weberus, Iahnius (1851), alii; sed ' quidquid ' praebent Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1843. 1868), Duentzerus, Hermannus, Buccia-rellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) Legerunt ' grandes ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Buccia-rellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' pingues ' Passowius, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), alii. uid. Hermanni *lect. Pers.* II p. 26 sq.

(4) ' tuccetaque ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus,

auct. l.l. tuetaque (*sup. scr.* c *litt.*) *Pr.e* 43 annuere (1) *D E F V* 44 rex (*sup. scr.* m *litt.*) *Pr.d* res *Pr.c* 45 accersis (2) *P Bn.b Eb G Lr Mn.a T O Priscianus, inst. gr.* VIII 14, 79 p. 433, 26 *g. L.* K. accessis *A B* aarcessis *L* acersis *cod. Prisc. K l.l.* acersis (*sup. scr. alt.* c *litt.*) *codd. Prisc. R r D l.l.* fibram *P* fibra *P*² fortunate *O* furtunare *cod. Prisc. K l. l.* penates (3) *Eb L V Prisc. inst. gr. l. l.* 46 e gregibus foetum (4) *L* 47 in *om. Pr.a* flammis (5)

Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ceteri ' tucetaque '.

(1) ' annuere ' habes ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Passowium, Achaintrium, Weberum, Iahnium (1843), Duentzerum, alios; ' adnuere ' ap. Hauthalium, Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(2) ' accersis ' receperunt Passowius, Hauthalius, Hermannus (cuius uid. etiam *lect. Pers.* III p. 19), Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' arcessis ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius, Duentzerus, alii.

(3) ' penatis ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' penates '.

(4) ' fetum ' scripserunt recte Schreuelius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Albinius p. 357, Owenius, Némethyus, alii ; ' foetum ' Casaubonus, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Duentzerus, alii.

(5) ' in flammis ' legerunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' in flammas ' Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 357, alii: sed pergrata Iahnio (1843) et Duentzero lectio ' in flamma '.

P Bn.b Pr.d O Maius, class. auct. t. VIII *p.* 279, 12 flammas *A B Bn.d Pr.c T alii* flamma *L F* iunicum in flammis *V* **48** et tamen (1) *P H Lr Pr.d* at tamen *A B Eb L O* his *pro* hic *Bn.b* exstis *V* uiuere uoto *pro* uincere ferto *Bn.c* festo *A B* ferto A^2 et ferto *F* ferro *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 390, 16 *(n. marg.* ferto) **49** crescet *Pr.d (sup. scr.* a *litt.)* aser *A B* ager A^2 iam *om. Pr.a* oliue *Pr.b* **50** expes *Lr Mn.b Pr.a Pr.b Pr.e Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 547, 16 expes *(sup. scr.* uel expers) *O* expers *Bn.b* **51** nequicquam (2) *Eb V* nequaquam *O al. recentiores* nec quicquam *Petrus Blesensis, epist.* 14 *ad sacellanos aulicos p.* 22 *b,* 55 suspiraet *Bn.c* suspirat (3) *Petrus Blesensis l.l.* suspicit *cod. Seruianus C comm. in Aen.* II 546 numus (4) *cod. Seru. H l.l.* **52** sit *pro* si tibi *E* crateras *P Eb L D E F Isidorus, orig.* XX 5, 3 *c.* 1318, 56 *Rabanus Maurus, de uniuerso* XXII 4 *c.* 600 *A,* 3 *Migne t.* CXI creterras (5) *A B* creterram *cod. Prisciani R inst. gr.* VI 5, 27 crateram *codd. Prisc. praeter R l.l.* cratera *Pr.a* arguenti *cod.*

---

(1) Lego ' et tamen ' in edd. Casauboni (1647), Schreuelii, Wetstenii, Pratei, Walthardi, Bipont., Achaintrii, Iahnii (1851. 1868), Buecheleri (1893), Owenii, Némethyi, aliorum ; ' at tamen ' in edd. Montii, Passowii, Weberi, Hauthalii, Casauboni (1839), Duentzeri, Hermanni, Bucciarellii, Albinii p. 357.

(2) ' nequicquam ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii ; ' nequidquam ' ed. Bipont., Passowius, Hauthalius, Duentzerus, alii ; ' nec quicquam ' Walthardus.

(3) Sic Reizius (1789).

(4) Ita Hauthalius, *Beitraege* l. p. 20, scripsit.

(5) Lect. ' creterras ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius receperunt ; ceteri ' crateras '.

Prisc. K l.l. incusasque *P* incussaque (1) P^2 *Bn.b Eb H L Lr Mn.a Mn.b Pr.a Pr.c Pr.d T O D E F* **53** sudas (2) *Lr T* sudaes *Pr.a* laeto (3) *P* leuo P^2 **54** excutiat (4) *P A B* L^2 *Lr Mn.a Pr.a Pr.b Pr.e* excutias P^2 *Bdl Bn.a C G H L Pr.c Pr.d T D E F* excucias *Bn.b Mn.b* excuties *Bn.c Bn.d O* laetatur *Pr.c* praetrepidum *P cod. Prisciani r inst. gr.* VI 5, 27 praetepidum *A B Bn.b Bn.c* pertrepidum *Pr.d O codd. Prisc. D L l.l.* praeterpidum *cod. Prisc. R l.l.* **55** subit (5) *P A B* subito (6) (*sup. scr.* subiit) *Pr.c* subiti *Bn.a* (*altera* i *litt. non suo loco posita*) sacras auro *Pr.c* sacrasque

---

(1) Cum lectio ' incussaque ', ex Iahnii (ed. 1843, p. 26) sententia, uix explicari posset, uiri doctissimi qui saturas Persianas ediderunt, omnes ' incusaque ' scripserunt ; lectioni enim codicis *P* ' incusasque ' ratio metrica obstat.

(2) Cf. Bentleyum, *in Hor. carm.* II 19, 5.

(3) ' laeto ', lectionem receptam a Schreuelio (ed. 1648 p. 570, 1), in textum Persianum restitui ; nam hoc natura insitum est, ut cor ' praetrepidum laetari excutiat guttas e pectore laeto ' i. e. pectore ' prae gaudio exhilarato ' (ut ait interpres cod. *O* p. 24), quod gaudio exsultet.

(4) Lectione ' excutiat ' Reizius, Passowius, Orellius, Weberus, Casaubonus, (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; lect. ' excutias ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii usi sunt : uid. Hermanni *lect. Pers.* II p. 28 sq.

(5) De u. ' subiit ', cuius ult. syll. ' it ' in caesura longa est, uid. quae scripsit Morris H. Morganus, *notes on Persius, Class. Rev.* III 1889 p. 10 sq.

(6) Weberus, ed. 1826 p. 11 et p. 36, lectionem ' subito ' sumpsit,

Bn.d onato *Pr.a* **56** perducis *P* perducit *A B* facias *Mn.b* **57** purgantissima (1) *P T* purgantis *cod. Miconis B op. prosod.* (*carm. Centulens.*) *u.* 300 p. 290, 14 *t.* III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini ed. l.* **58** sitque *P* sit *A B* **59** aurum *P A*^{2} auri *A B* expulit *(in ras.) Lr* **60** (2) **61** terras (3) *Pr.a Lactantius, diu. inst.* II 2 *p.* 118, 23 terris *codd. cett.* inanes (4) *D E F V Lactantius l.l. Petrarca, epist. de r. fam.* VI 1 *uol.* I *p.* 307 *ed. l.* **62** qui *Bn.b* hos (5) *Bn.a Bn.b Bn.c Bn.d L Lr O* hoc (*sup. scr.* hos) *Pr.b* hoc (*corr. in* hos) *G* in *pro* hoc *V* nostris *L Pr.b Bn.a* (*sup. scr.* nostros) uestris *O*

---

(1) In textu Persiano uocem ' purgantissima ' ex codd. *P T* posui; est enim poetae sententia haec : qui (fratres aeni) mittunt somnia purgantissima *(intellege uocem in cas. acc. num. pl.* poscentes oracula) pituita, hoc est somnia, quae postulantes per somnum oracula quam maxime purgent pituita, morborum causa; nam, de Ciceronis sententia (*Tusc.* IV 10, 23), ' cum sanguis corruptus est aut pituita redundat aut bilis, in corpore morbi aegrotationesque nascuntur '.

(2) ' Vestalisque ' scripsit Iahnius (1851. 1868) ; ' Thuscum ' Walthardus.

(3) Hanc lect. receperunt ed. Ven. 1492, Ascensius, Murmellius, Prateus, Walthardus, Reizius, Weberus, Orellius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Némethyus, alii.

(4) ' inanis ' scripserunt Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius; ceteri ' inanes '.

(5) Lect. ' hos ' est in edd. Passowii, Achaintrii, Weberi, Casauboni (ed. Duebner. 1839), Hermanni, Bucciarellii, aliorum ; ' hoc ' in edd. Casauboni (1647), Schreuelii, Wetstenii, Pratei, Walthardi, Bipont., Montii, Hauthalii, Iahnii, Duentzeri, Buecheleri (1893), Owenii, Némethyi, aliorum : uid. Hermanni *lect. Pers.* III p. 11. ' inmittere ' scripserunt Hauthalius et Iahnius (1851. 1868).

uestros *Petrarca, epist. l.* **63** diis (1) *O Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 427, 21 ex *om. A B; add A.* [2] dicere *Eb : cf. Marklandi comm. in Stat. silu.* III 1, 82 *p.* 133 puppa *Bn.b* **64** sibi *om. Bn.b* **65** et *P Lr Mn.a Pr.d Pr.e T* haec (2) *pro* et *A B* galabrum *O* uiciato *O* **66** (3) cca *(lin. sup. scr.)* erasisse *Mn.b: cf. Hauthalium, Beitraege l. p.* 165 *u.* 66[um] *om. Lr; add. Lr* [2] *in mg.* **68** utimur *Bn.b u.* 69[um] *ante u.* 68[um] *cod. Bn.b transposuit* **69** sacro (4) *A Bn.c G Mn.b K* sco (*lineola add. sup.* o *litt.*) *Bn.b H Pr.b Pr.d* templo *V* sancto *codd. cett. Pers. Herimannus, lib. de restauratione monasterii s. Martini Tornacensis* 68 *p.* 306, 16 *mon. Germ. hist. scriptorum t.* XIV *Waitz* 1883 *Petrarca, epist.*

---

(1) ' diis ' scripserunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., alii.

(2) ' haec ' ap. Passowium, Montium, Achaintrium, Hauthalium, Weberum, Casaubonum (ed. Duebner. 1839), Iahnium, Duentzerum, Hermannum, Bucciarellium, alios; ' et ' ap. Casaubonum (1647), Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Buecnelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(3) ' bacam ' recte scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' baccam '.

(4) Lectionem ' sacro ' Fontius, Ferrarius, Badius Ascensius, Murmellius, Frischlinus, Marcilius, Reizius, Koenigius, Passowius, Weberus, Orellius, Hautnalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii ; ' sancto ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii habent : ' sacro ' probauit Morris H. Morganus, *notes on Persius, Class. Rev.* III 1889 p. 10 sq. ; improbauit Friedlaenderus, *Bericht ueber die Litteratur der roemischen Satiriker von 1886-1891 einschliesslich* p. 170 sq., *Jahresbericht ueber die Fortschritte d. class. Alterthumswissenschaft* 1892. Achaintrius Lampridianam lectionem ' sanctis ' praetulit.

de r. fam. VI 1, *uol.* I *p.* 307, 7 *et p.* 308, 5 *ed. l.* ‘ sanctis ’ *Aelius Lampridius, Alex. Seu.* 44, 9 *p.* 282, 13 *uol.* I *Peter* q’ (q. *litt. lineola subtus transfixa*) *pro* quid *Mn.c* **70** quod hoc *E* hoq (q *litt. lineola subtus transfixa*) *Mn.c* ueteri (t *litt. del.*, n *litt. sup. scr.*) *D* donate *D* a *om. A B Bdl Bn.d C Eb F L* (*add. L* ²) aurigine *D* puppae (1) *Eb O* puppe *V* popae *Bn.c* **71** demus *V* hic *pro* id *cod. Prisciani B in* IX 6, 35 his (*del. sup. scr.* id *alt. m.*) *D* superi*u*s (u *del.*) *cod. Prisc. H l.l.* magne *E* **72** poterat *V* possi*n*t (n *litt. del.*) *cod. Prisciani D inst. gr.* IX 6, 35 messale *D E F V* Messalae (2) *Priscianus, inst. gr.* IX 6, 35 *p.* 472, 3 *uol.* II *g. L. K. Rabanus Maurus, excerpt. de art. gram. Prisc. c.* 649 *C*, 40 *Migne t.* CXI *Petrarca, epist. de r. fam.* VI 1 *p.* 309, 11 *uol.* I *ed. l.* lyppa *cod. Prisc. D l.l.* **73** (3) fasque *om. E* animos *P* (4) animo *A Eb Lr Pr.b Pr.e* animimo *B*

---

(1) Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, Hauthalius, pauci alii ‘ puppae ’ ; ceteri ‘pupae’ seruauerunt : ‘ pupae ’ legitur in Lactantii *diu. inst.* II 4 p. 126, 11 t. I ed. l., et in Petrarcae *epist. de r. fam.* VI 1 p. 308, 6 uol. I ed. l.

(2) ‘ Messalae ’ scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ‘ Messallae ’ Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(3) ‘ conpositum ’ Hauthalius et Iahnius (1868) scripserunt.

(4) ‘ animo ’ receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Reizius, Koenigius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ‘ animi ’ Montius, Achaintrius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii. lectionem *P* ‘ animos ’, quam nemo recepit, ipse in

animi *L Mn.b* (*ex corr.*) *O D E V Lactantius, diu. inst.* II 4 *p.* 126, 7 *schol. in Stat. Theb.* II 247 *Io. Saresberiensis, pol.* IV 16 *Petrarca, epist. de r. fam.* VI 1 *p.* 309, 15 *uol. l.* sacrosque *Bn.c* scosque *Bn.b* sanctique *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* **74** honesto *P A*^{2} *Lactantius, diu. inst. l.l. schol. in Stat. Theb. l.l. Io. Saresberiensis, pol. l.l. Petrarca, epist. de r. fam. l.l.* honestum *A B* **75** caedo *L* admoueant (1) *P cod. Berolinens. n.* 49 *s.* XVI moueam *Eb H Mn.a Pr.b* (*sup. scr.* a *litt.*) *Pr.e* moueas *Pr.c* uoueam *Bn.b* admoueam *codd. cett. Aldhelmus, de septen. et de re gram., ap. Maium, class. auct. t.* V *p.* 555, 25 farra *T* libato *Pr.c*

---

textum restitui ; etenim sententiae Persianae initium membris constat his : ' comp. ius fasque ', ' anim. sanct. rec. ment. ', quorum prius est binum, sc. ' ius fasque ', posterius sit quoque binum oportet propter (ut Ciceronis uerba usurpem) uerborum quasi structuram et quandam ad numerum conclusionem. qua re cum uu. ' sanct. rec. ment. ' non uox ' animo ' uel ' animi ', sed tantummodo uox ' animos ' coniungenda est. praeterea praestans h. l. ' mentis ' et ' animi ' coniunctio apparet, cuius perspicua exempla praebent Plaut. *trin.* 454 (II 4, 53); Cic. *Cat. m.* 11, 36; Verg. *Aen.* VI 11; Hor. *epist.* I 14, 8; Stat. *silu.* II 1, 103; alii scriptores : cf. Cic. *de fin.* V 12, 34 ' uidemus..... animum ita constitutum, ut et sensibus instructus sit et habeat praestantiam m e n t i s , cui tota hominis natura pareat, in qua sit mirabilis quaedam uis rationis et cognitionis et scientiae uirtutumque omnium '.

(1) Legerunt ' admoueant ' Schreuelius (1648. 1664), Wetstenius (1684); ' admoueam ' Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

Coniecturae

1-3 (1) 13 'expungant' pro 'expungam', addita adnotat. 'ad rogum deferant et emittant' Volscus, *comm. in Pers.*: uid. Hauthalii *Beitraege* l. p. 111 'nam ille est' Matthias Zilloberus, *eine neue Handschrift der sechs Satiren des A. P. Fl., Progr.* l. 1861-62, p. 15 *b.* 16 (2) 19 sq. 'haeres | quis potior? uindex puerisue' Stewechius, *in Apulei.* p. 199: uid. Iahnii ed. 1843 p. 23; Duentzeri ed. 1844 p. 23. 19 (3) 'horres' pro 'haeres' Nencinius l. l. p. 299 et p. 302 20 (4) 23 (5) 25 (6) 29 (7) 30 (8) 35 'mactam' pro 'macram' Wagnerus: uid. Weberi ed. 1826 p. 35; Hauthalii *Beitraege* l. p. 128 47 (9) 48

---

(1) Hauthalius signum admirandi in extremo uersu 1° posuit; et u. 2um cum uersus tertii uerbis 'funde merum genio' artissime coniunxit: uid. *Beitraege* l. p. 16.

(2) In extremo uersu 16° interrogandi signum Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, alii posuerunt.

(3) Interrogandi signum in extremo uersu 19° omiserunt Casaubonus, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851), Némethyus, alii.

(4) Maius, *class. auct.* t. VIII p. 454, 28 in extremo uersu 20° interrogandi signum omisit.

(5) Interrogandi signum in extremo uersu 23° omiserunt Schreuelius et Wetstenius.

(6) Iahnius in ed. 1851 ab extremo uersu 25° interrogandi signum exclusit.

(7) 'quidnam est?' distinxit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 18.

(8) Consentius *ar. de nom.* p. 348, 23 uol. V *g. L.* K.; Maius, *class. auct.* t. VIII p. 315, 8 (quos secuti sunt Hauthalius et Duentzerus) in extremo uersu 30° interrogandi signum omiserunt.

(9) In extremo uersu 47° interrog. signum omisit Maius, *class. auct.* t. VIII p. 279, 13.

'ac tamen' pro 'et tamen' Iahnius, ed. 1843 p. 26 **50** (1) **51** (2) **52** 'craterras' pro 'crateras' Casaubonus, *comm. in Pers. sat. II* p. 209 (ed. 1647), p. 148 (ed. Duebner. 1839); et Achaintrius, *A. P. Fl. sat. ad codices Parisinos recens.*, Parisiis 1812 p. 56 'inclusaque' pro 'incusasque' Salmasius, *ad scriptores hist. Aug.* II p. 402: uid. Iahnii ed. 1843 p. 26 **54** 'excutiet' pro 'excutiat' Bentleyus, *in Hor. carm.* II 19, 5 (3) 'laetaris' pro 'laetari' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 158 **56-58** (4) **61** 'et' om. Schuetzius, *opp.* p. 322: uid. Iahnii ed. 1843 p. 27 **62** (5) **65** 'uitiatum' pro 'uitiato' Wageningenius, *Persiana* l.l. **66** 'baccae concham' pro 'bacam conchae' Guyetus **67** 'pondere' pro 'puluere' censor quidam K. F. in *Heidelb. Jahrbb.* 1814 II p. 1032: uid. ed. Weberi 1826 p. 36 **68** (6) **72** (7) **73** 'compositi i. f. animi' Guyetus:

(1) Post u. 'exspes' distinxerunt K. F. H. *(Schulzeitung* 1833 II n. 40) et Iahnius (1843 p. 26).

(2) Versum 51um Iahnius (1843. 1851) immutauit: '« nequicquam (nequiquam *in. ed.* 1851) fundo » suspiret « nummus in imo ! » '. immutatio recentior est 'nequiquam: « fundo » suspiret « nummus in imo ! » ' quam praebent Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus: improbauit Albinius l. l. p. 357 sq.

(3) Lectionem 'excutiens', quam Hauthalius l. l. p. 158 sq. coniecit, cod. Berolinensis n. 2, s. XII u. XIII, praebet.

(4) Verba 'nam fratres — aurea barba' Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus non poetae sed eius amico attribuenda putauerunt.

(5) Post u. 'iuuat' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 20, interpunxit.

(6) 'peccat, et haec peccat' interpunxit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 22 et p. 165 sq.

(7) In extremo uersu 72° interrogandi signum praebet Priscianus, *inst. gr.* IX 6, 35 p. 472, 3 uol. II *g. L.* K. ; et Priscianum Walthardus, Montius, Achaintrius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii secuti sunt.

uid. Iahnii ed. 1843 p. 28 **74** (1) ‘ generosum ’ pro ‘ generoso ’ Passowius, ed. 1808 p. 13, ed. 1809 I p. 24 **75** ‘ obmoueam ’ pro ‘ admoueant ’ Wagnerus ex Catonis libro *de a. cult.* 134. 141: coniecturam improbauit Weberus, ed. 1826 p. 37 uersum 75um omnino deleuit Guyetus

Testimonia

1 ‘ hunc Macrine diem numera meliore lapillo ’ *schol. in Hor. serm.* I 9, 73 p. 199, 27 sq. uol. II ed. II Pauly ‘ hunc diem (quod ait Persius) numera meliore lapillo ’ Censorinus, *de die nat.* 2, 1 p. 4, 29 sq. Hultsch ‘ hunc, Macrine, d. n. m. l. ’ Beda, *de computo dial.* c. 650 *D*, 69 t. XC Migne (2) ‘ hunc, M., d. n. m. l. ’ *Einsidlens. comm. in Don. art. mai.* p. 240, 30 *g. L.* K. supplem. cont. *anecd. Heluet.* IX ex rec. Hageni (3) **5** ‘ at

(1) Nonnulli post u. ‘ honesto ’ distinxerunt: signo (:) Prateus, Weberus, Buechelerus, Owenius, Némethyus; puncto Walthardus, Montius, Passowius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius; interrogandi signo Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Achaintrius; interrogandi et admirandi signis Hauthalius. sed, ut mihi uidetur, inepte distinxerunt; omnes enim accusatiuos ‘ compositum ius fasque, animos sanctosque recessus | mentis, et incoctum... pectus ’ regit uerbum ‘ admoueant ’, et sententia est haec: ‘cedo ut (homines) admoueant templis compositum ius fasque cet., et ego farre litabo ’.

(2) Sed *de computo dialogus* inter Bedae didascalica insiticia et dubia enumeratur.

(3) Eadem legi in nota quadam codicis Bernensis 386, f. 4^{b} marg. sin., ed. l. p. 240, 47. de uerbis ‘ numera meliore lapillo ’ diligenter disputauit Guarinus Veronensis: uid. Sabbadinii op. l. XIV p. 137, 34.

bona pars procerum tacita litabit (1) acerra' *schol. in Lucan.* II 513 p. 159, 21 sq. Weber **9** sq. 'o si | ebulliat patruus, praeclarum funus! et o si' (2) Seruius, *comm. in Aen.* VI 187 p. 37, 20 sq. uol. II fasc. 1 Th. **11-13** 'dextro | Hercule. pupillumue utinam, quem proximus heres | inpello, expungam' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 6, 12 p. 264, 29 sq. Meyer; p. 287, 26 sqq. uol. II Pauly (3) **11** sq. 'dextro | Hercule' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 3, 38 p. 252, 16 Meyer; p. 249, 24 uol. II Pauly **12** sq. 'quem proximus heres | impello, expungam' Maius, *class. auct. t.* VIII p. 455, 27 sq. **14** 'Nerio iam tertia ducitur uxor' Seruius, *comm. in georg.* IV 256 p. 340, 27 uol. III fasc. 1 Th. **15** sq. 'tiberino in gurgite mergis | mane caput bis terque et noctem flumine purgas' *schol. in Hor. epist.* I 1, 37 p. 308, 8 sq. uol. II Pauly **16** '... et iuxta Persium, « noctem flumine purgant »' Hieronymus, *epist.* 48 *ad Pammachium* (uett. edd. 50; Ben. 30) 15 c. 225 *D,* 39 sq. t. I Vall. 'quibus rectissime illud aptabitur, « et noctem flumine purgant »' Hieronymus, *comment. in Isai. proph.* XVIII 66, 17 c. 815 *E,* 45 sq. t. IV Vall. 'et noctem flumine purgat' Seruius, *comm. in Aen.* VIII 69 p. 209, 13 uol. II fasc. 1 Th. **20** 'quis potior iudex puerisue quis aptior orbis' Maius, t. l. p. 454, 27 sq.

27 'triste iaces lucis euitandumque bidental' Maius, t. l. p. 162, 11; p. 76 *a,* 28 sqq. **29** sq. 'qua tu (inquit) mercede deorum | emeris auriculas; pulmone et lactibus unctis?' Lactantius, *diu. inst.* VI 2 p. 434, 8 sq. t. I

---

(1) Cod. Bened. 'litabat'.

(2) De partic. optatiua 'si' uid. quae scripsit Harsterus *Vualtheri Spirensis uit. et pass. s. Christoph. mart.* praef. u. 24 p. 8, 40.

(3) In ed. Pauly 'expungas' pro 'expungam' legitur.

30 ‘ pulmone et lactibus unctis ’ Consentius, *art. de nom. et uerb.* p. 348, 22 sq. uol. V *g. L.* K. ‘ pulmone e. l. u. ’ Maius, t. l. p. 315, 8 **31** ‘ ecce auia, aut metuens diuum matertera ’ Maius, t. l. p. 21, 14 sq. **33** sq. ‘ lustralibus ante salinis *(sic)* | expiat ’ Maius, t. l. p. 313, 24 sq. **36** ‘ nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedes ’ *schol. in Iuuen. sat.* I 1, 109 p. 162, 20 uol. I Heinrich **37** sq. ‘ optent te generum rex et regina, puellae | te rapiant : quidquid calcaueris, hoc rosa fiat ’ Hieronymus, *epist.* 40 *ad Marcellam* (uett. edd. 100; Ben. 26) 2 c. 185 *C*, 31 sq. t. I Vall. (1) **42** ‘ sed grandes patinae, tucetaque crassa ’ Maius, t. l. p. 572, 3 **44** sq. ‘ Mercuriumque | accersis fibra. da fortunare penates ’ Priscianus, *inst. gr.* VIII 14, 79 p. 433, 25 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 417, 13 sq.) **47** ‘ tot tibi cum in flammis iunicum omenta liquescant ’ Maius, t. l. p. 279, 12 sq. **48** ‘ et opimo uincere ferro ’ *(in mg.* ferto) Maius, t. l. p. 390, 16 **50** sq. ‘ iam dabitur, iam, iam: donec deceptus et exspes, | nec quicquam fundo suspirat nummus in imo ’ Petrus Blesensis, *epist.* 14 *ad sacell. aul. regis Angl.* p. 22 *b*, 54 sq. **50** ‘ donec deceptus et expes ’ Maius, t. l. p. 547, 15 sq. **51** ‘ nequiquam fundo suspiret nummus in imo ’ Seruius, *comm. in georg.* I 403 p. 209, 1 sq. uol. III fasc. 1 ; et *comm. in Aen.* II 546 p. 301, 26 sq. uol. I fasc. 1 Th. **52** ‘ si tibi crateras argenti ’ Isidorus, *orig.* XX 5, 3 c. 1318, 56 ‘ si tibi crateras argenti ’ Rabanus Maurus, *de uniu.* XXII 4 c. 600 *A*, 3 t. l. Migne **57** ‘ somnia pituita qui purgatissima mittunt ’ Mico, *op. prosod. (carm. Centulens.)* u. 300 p. 290, 14 *mon. Germ. hist., poet. Lat.*

(1) Sed Hieronymi mss. aliquot praebent haec : ‘ formosum te optent generum ’ cet.: uid. Migne *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII c. 474 adn. *i*, Parisiis 1845.

aeui Carolini t. III ' somnia p. q. p. m. ' Maius, t. l. p. 420, 24 sq. 61 sq. ' o curuae in terris animae, et caelestium inanes, | quid iuuat hoc templis uestros immittere mores ? ' Petrarca, *epist. de r. fam.* VI 1 Hannibali cardinali Tusculano p. 307, 3 sq. uol. I ed. l.
61 (1) ' o curuae in terras animae, et caelestium inanes ! ' (2) Lactantius, *diu. inst.* II 2 p. 118, 23 t. I 63 ' et bona Diis ex hac scelerata ducere pulpa ? ' Maius, t. l. p. 427, 21
64 ' haec sibi corrupto casiam dissoluit oliuo ' Maius, t. l. p. 99, 21 sq. 69 ' dicite, pontifices, in sancto quid facit aurum ' Herimannus, *lib. de restaur. monast. s. Martini Tornacensis* 68 p. 306, 16 *mon. Germ. hist.* ss. t. XIV Waitz ' dicite, p., i. s. q. f. a. ? ' Petrarca, *epist. de r. fam.* VI 1 p. 307, 7 uol. I (3) ' in sanctis quid facit aurum ? ' Aelius Lampridius, *Alex. Seu.* 44, 9 p. 282, 13 uol. I Peter 70 ' nempe hoc quod Veneri donatae a uirgine pupae ' Petrarca, *epist.* l. p. 308, 6 ' Veneri donatae a uirgine pupae ' Lactantius, *diu. inst.* II 4 p. 126, 11 t. I 71 sq. ' quin damus id superis, de magna quod dare lance | non possit magni Messalae lippa propago ? ' Priscianus, *inst. gr.* IX 6, 35 p. 472, 2 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 453, 28 et p. 454, 1

---

(1) Testimonium uersus 61[1] praebet quaedam « charta » scripta a. 960 in uetusto monachorum coenobio (abbatia), quod dicunt « Saint-Pierre au Mont-Blandain de Gand », edita in « *Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique* t. XXIV p. 172 : uid. A. R. F., *un vers de Perse dans des chartes au Xe siècle* p. 298, *Revue de l'instruction publique en Belgique* XLV 1902 5.

(2) In quibusdam Lactantii libris manuscriptis et formis editis legitur : ' o curas hominum ! o quantum est in rebus inane ' Pers. *sat.* 1, 1.

(3) Scriptor in eadem epistula, p. 308, 5, uerba ' in sancto quid facit aurum ' iterauit.

sq.) ‘ quin damus id superis de magna quod dare lance, | non possit magni Messalae lippa propago ’ Rabanus Maurus, *excerpt. de art. gr. Prisc.* c. 649 *C*, 39 sq. t. CXI Migne ‘ quin d. i. s. d. m. q. d. l. | n. p. m. M. l. p. ’ Petrarca, *epist.* l. p. 309, 10 sq. **73** sq. ‘ compositum ius, fasque animi, sanctosque recessus | mentis, et incoctum generoso pectus honesto ’ Lactantius, *diu. inst.* II 4 p. 126, 7 sq. t. I ‘ compositum i. f. animi, s. r. | m., et incoctum generosum pectus honesto ’ *schol. in Stat. Theb.* II 247 p. 81 *C*, 29 ‘ compositum i. f. animi, sanctique r. | m., e. i. generoso pectus h. ’ Io. Saresberiensis, *pol.* IV 16 p. 319, 20 sq. ‘ compositum i., f. animi, sanctosque r. | m., e. i. generoso p. h. ’ Petrarca, *epist.* l. p. 309, 15 sq. **75** ‘ admoueam templis et farre litabo ’ Aldhelmus, *de re gram. ac metr.* p. 555, 25 sq. ap. Maium, *class. auct.* t. V

Imitatores

1 sq. ‘ hunc ..... diem numera meliore lapillo, | et tibi labentes apponit candidus annos ’ *annal. Cameracens.* a. 1169 p. 550, 1 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. XVI **1** ‘ prosper conubio dies coruscat, | ..... | albus quem picei lapillus Indi, | quem pacis simul arbor et iuuentae | aeternumque uirens oliua signet ’ Apollinaris Sidonius, *carm.* 14, 1-5 p. 233, 17 sqq. ‘ ista dies pulchro signetur clara lapillo ’ Thietmarus, *chron.* VI 61, 14 p. 836, 19 Lappenberg, *mon. Germ. hist.* t. V (ss. t. III) **3** ‘ quaecumque tibi prece poscis emaci ’ Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* III 198 p. 60, 9 **14** ‘ septima iam, Phileros, tibi conditur uxor in agro ’ Martialis, *epigr.* X 43, 1 **22** (1) **31** sqq. ‘ propter fascinum uerbo-

(1) Eadem uerba ‘ bone Iuppiter ’ uersuum 22[i] sq. habet Statius, *Theb.* XII 87.

rum ter sibi in sinu spuunt, et uidentur fascinum arcere, ut Persius de matertera' *schol. in Iuuen. sat.* III 7, 112 p. 240, 19 sqq. uol. I Heinrich 'taceat et anus illa, ne fascinet puerum' Tertullianus, *de carne Christi* 2, 1 p. 441, 10 t. II ed. Io. Lud. de La Cerda, Lut. Paris. 1630

35 'spei macrae gerulas in carceris abdidit umbras' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* IV 72 p. 66, 7 **52-54** 'creterram argenti sudabit praetrepidum cor' Priscianus, *inst. gr.* VI 5, 27 p. 219, 1 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 237, 10 sq. 'crateram a. s. p. c.') **61** 'heu curuae in terris animae!' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* III 169 p. 58, 17 **73** sq. 'sentiebat (*sc.* Persius) uidelicet non carne opus esse ad placandam caelestem maiestatem, sed mente sancta et iusto animo et pectore, ut ipse ait, quod naturali sit honestate generosum' Lactantius, *diu. inst.* VI 2 p. 434, 10 sq. t. I

III

INCREPATIO DESIDIAE HVMANAE

« Nempe haec adsidue. iam clarum mane fenestras
intrat et angustas extendit lumine rimas.
stertimus, indomitum quod despumare Falernum
sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
en quid agis? siccas insana canicula messes
iam dudum coquit et patula pecus omne sub ulmo est »
unus ait comitum. « uerumne? itan? ocius adsit
huc aliquis. nemon? turgescit uitrea bilis,
findor... » ut Arcadiae pecuaria rudere credas.
iam liber et positis bicolor membrana capillis
inque manus chartae nodosaque uenit harundo.
tunc querimur, crassus calamo quod pendeat umor.
nigra sed infusa uanescit sepia lympha:
dilutas querimur geminet quod fistula guttas.
« o miser inque dies ultra miser, hucine rerum
uenimus? aut cur non potius teneroque columbo
et similis regum pueris pappare minutum
poscis et iratus mammae lallare recusas? »
« an tali studeam calamo? » « cui uerba? quid istas
succinis ambages? tibi luditur. effluis amens,
contemnere. sonat uitium percussa, maligne
respondet uiridi non cocta fidelia limo.
udum et molle lutum est: nunc nunc properandu's et
acri
fingendu's sine fine rota. sed rure paterno
est tibi far modicum, purum et sine labe salinum...
quid metuas? cultrixque foci **secura patella est.**

hoc satis? an deceat pulmonem rumpere uentis,
stemmate quod Tusco ramum millesime ducis,
censoremue tuum uel quod trabeate salutas?
ad populum phaleras, ego te intus et in cute noui.
non pudet ad morem discincti uiuere Nattae.
sed stupet hic uitio et fibris increuit opimum
pingue, caret culpa, nescit quid perdat, et alto
demersus summa rursus non bullit in unda.
magne pater diuum, saeuos punire tyrannos
haut alia ratione uelis, cum dira libido
mouerit ingenium feruenti tincta ueneno:
uirtutem uideant intabescantque relicta.
anne magis Siculi gemuerunt aera iuuenci
et magis auratis pendens laquearibus ensis
purpureas subter ceruices terruit, 'imus,
imus praecipites' quam si sibi dicat et intus
palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?
Saepe oculos, memini, tangebam paruus oliuo,
grandia si nollem morituro uerba Catoni
dicere non sano multum laudanda magistro,
quae pater adductis sudans audiret amicis.
iure etenim id summum, quid dexter senio ferret,
scire erat in uoto, damnosa canicula quantum
raderet, angustae collo non fallier orcae,
neu quis callidior buxum torquere flagello.

(IV)

(AD EOSDEM)

Haut tibi inexpertum curuos deprendere mores,
quaeque docet sapiens bracatis inlita Medis
porticus, insomnis quibus et detonsa iuuentus
inuigilat siliquis et grandi pasta polenta.
et tibi, quae Samios deduxit littera ramos, 5

surgentem dextro monstrauit limite collem.
stertis adhuc laxumque caput conpage soluta
oscitat hesternum dissutis undique malis ?
est aliquid quo tendas et in quod dirigas arcum,
an passim sequeris coruos testaque lutoque
securus quo pes ferat, atque ex tempore uiuis ?
elleborum frustra, cum iam cutis aegra tumebit,
poscentis uideas : uenienti occurrite morbo,
et quid opus Cratero magnos promittere montis ?
discite, o miseri, et causas cognoscite rerum :
quid sumus et quidnam uicturi gignimur, ordo
quis datus aut metae quam mollis flexus et unde,
quis modus argento, quid fas optare, quid asper
utile nummus habet, patriae carisque propinquis
quantum elargiri deceat, quem te deus esse
iussit et humana qua parte locatus es in re.
disce, nec inuideas quod multa fidelia putet
in locuplete penu defensis pinguibus Vmbris,
et piper et pernae, Marsi monumenta clientis,
maenaque quod prima nondum defecerit orca.
Hic aliquis de gente hircosa centurionum
dicat : ' quod sapio, satis est mihi. non ego curo
esse quod Arcesilas aerumnosique Solones
obstipo capite et figentes lumine terram,
murmura cum secum et rabiosa silentia rodunt
atque exporrecto trutinantur uerba labello,
aegroti ueteris meditantes somnia, gigni
de nihilo nihilum, in nihilum nil posse reuerti.
hoc est quod palles ? cur quis non prandeat hoc est ? '
his populus ridet, multumque torosa iuuentus
ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.
' inspice, nescio quid trepidat mihi pectus et aegris

faucibus exsuperat grauis halitus; inspice, sodes '
qui dicit medico, iussus requiescere, postquam
tertia conpositas uidit nox currere uenas,
de maiore domo modice sitiente lagoena
lenia laturo sibi Surrentina rogauit.
' heus bone, tu palles '. ' nihil est '. 'uideas tamen istuc
quidquid id est, surgit tacite tibi lutea pellis '.
' at tu deterius palles . ne sis mihi tutor:
iam pridem hunc sepeli. tu ristas ? ' ' perge, tacebo '.
turgidus hic epulis atque albo uentre lauatur,
gutture sulpureas lente exhalante mefites.
sed tremor inter uina subit calidumque trientem
excutit e manibus, dentes crepuere retecti,
uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
hinc tuba, candelae, tandemque beatulus alto
conpositus lecto crassisque lutatus amomis
in portam rigidas calces extendit. at illum
hesterni capite induto subiere Quirites.
Tange, miser, uenas et pone in pectore dextram.
' nil calet hic '. summosque pedes attinge manusque.
' non frigent '. uisa est si forte pecunia siue
candida uicini subrisit molle puella,
cor tibi rite salit? positum est algente catino
durum olus et populi cribro decussa farina :
temptemus fauces; tenero latet ulcus in ore
putre, quod haut deceat plebeia radere beta.
alges, cum excussit membris timor albus aristas;
nunc face supposita feruescit sanguis et ira
scintillant oculi, dicisque facisque quod ipse
non sani esse hominis non sanus iuret Orestes. »

Lectiones uariae

III increpatio desidiae humanae *P* in luxuriam et uitia deditum *L* satirarum III loquitur ad desidi *A B* tertia satira de pigris *V* in III de his qui tempus pigricie dant et ocio *D E* 1 sepe *pro* nempe *A* seppe *B* hoc (1) *G T O alii recentiores* hac *cod. Prisciani D inst. gr.* XV 5, 32 assiduæ *cod. Prisc. B l.l.* iiam *L* 2 extendis *Bn.b* ostendit *Bn.a L Lr (in ras.) O D E* (i *ex* a *litt.)* 3 espumare *Lr* depumare *Pr.a* desperare *E* phalernum *D* 5 menas (n *corr. in* s *litt.: sup. scr.* e) *Bn.b* 6 omne *om. Pr.a* est *om. Bn.b Bn.c Pr.b Pr.e* 7 itanec (2) (ec *litteris expunctis) P O* itane *L* idan *A B: corr. A* ² otius *L* assit *L O* 8 hic *Bn.b* nemo *A (corr. A* ²*) L Pr.a* 9 findar ut *Bn.b* finditur (3) *Lr (in ras.) alii recentiores* et *pro* ut *cod. Seruianus M comm. in georg.* III 328 archadiae *L O* pecuria *codd. Seruiani M P l.l.* pectuaria *cod. Seru. L comm. in Aen.* VIII 248 petuaria *cod. Seru. H l.l.* oridas *P*

---

(1) Legerunt ' haec ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' hoc ' Prateus, Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii.

(2) Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus 'itan' scripserunt; ceteri ' itane '.

(3) Lectio ' finditur ' a Walthardo, Montio, Passowio, Webero, Albinio p. 360, aliis recepta est: uid. Iosephi Schlueteri commentationem, quae inscribitur *de satirae Persianae natura et indole, Progr. d. Gymnasiums zu Andernach* 1885-86. ceteri ' findor ut ' legerunt.

credas (1) *Bn.c Eb T Eutyches, ar. de uerbo* II *p.* 471, 28 *uol.* V *g. L. K. schol. in Stat. Theb.* IV 45 p. 160 *B*, 24 *ed. l.* dicas *A B Seruius, comm. in georg.* III 328. 374 *p.* 302, 13 *et p.* 306, 8 *uol.* III ; *in Aen.* VIII 248 *p.* 231, 33 *uol.* II *Th.* 10 cum *pro* iam *E* libet *(sup. scr.* r *litt. alt. m.) D* bicolor positis (2) *L D E* 11 usque *cod. excerptorum ex Iuliani comm. in Don. p.* 324, 29 *uol.* V *g. L. K.* cartae *O* carte *D E* kartae *L* 12 tum *D* dum *E* querimur (3) *P Bn.a Pr.b Pr.e Pr.c* (*sup. sc.* queritur) *D* (*ex corr. alt. m.*) querimus *A B Eb* quaeritur P^2 thalamo c*ur*ssus (*del.* ur, *sup. scr.* ra) *D* calamo crassus *E* humor *Eb L D E al.* 13 sed (4) *P A B Eb Pr.c* quod *L D E Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 518, 26 quidem *Bn.b* uanescit (5)

(1) ' credas ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' dicas ' Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Nencinius p. 302, alii scripserunt. uersus 9us fortasse sic legendus ex cod. Seruiano M. *comm. in georg.* III 328 : ' findor... ! ' et Arcadiae pecuaria rudere credas. uox ' findor ' sententiam adulescentis irati ' uerumne cet. ' claudit : reliqua uerba sunt poetae adulescentem pigrum irridentis.

(2) Hunc uerborum ordinem praebent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Hauthalius, alii.

(3) Schreuelius, Wetstenius, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ' querimur ' ; Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Montius, Passowius, Weberus, Iahnius (1843), alii ' queritur ' habent.

(4) Omnes praeter Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui receperunt ' sed ', praebent ' quod '.

(5) Legerunt ' uanescit ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus : ceteri ' uanescat '.

P Bn.c uenescit (a *litt. scr. sup.* e *prior.*) *L* uanescat *A B Maius, class. auct. l.l.* limpha *L* linpha *O* nympha *cod. Maii class. auct. t.* VIII *p.* 518, 26 14 querimur *P Mn.a Pr.b Pr.e (sup. scr.* queritur) querimus *A B Eb T* quaerimus *S p.* 29 *u.* 432 queritur (1) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 178 *a,* 14 ; *p.* 302, 28 gemin& & *S l.l.* guttes *S l.l.* 15 o piger *V* ultro *O* hunc ine *P* hunccine *Bn.c Pr.b Pr.d (ex corr., sup. scr.* n *litt.)* huccine (2) *Eb L Mn.c* 16 aut (3) *P Pr.c* ut *Lr* a *A B* an *G* at *Mn.b* quur *Mn.b* cur ut non *Bn.b* niz non *Mn.c* columbo *P Bn.a Bn.c Mn.b Pr.a Pr.d O* (*sup. scr.* uel palumbo) *Seruius, comm. in Aen.* V 213 *p.* 614, 6 *uol.* I *Th.* palumbo (4) *A B Eb Mn.c alii* 17 est *pro* et *codd. Seru. F L l.l.* : *om. cod. Seru. C* similes *codd. Seru. C F l.l.* regum pueris *om. codd. Seruiani l.l. praeter M* papare *L F Mn.c* 18 iratu (*lineola scr. sup.* u *litt.) S p.* 29. *u.* 433 recuses *Mn.b* 19 stedeam (u *scr. sup.* e *litt. prior.*) *L* 20 ambies *corr. alt. m.* ambages *cod. Eutychis P in lib.* II *p.* 479, 13 *uol.* V *g. L. K.*

---

(1) Praebent ' queritur ' Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus ; ceteri ' querimur '.

(2) Rectiorem scribendi rationem ' hucine ' secuti sunt Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii : perperam ' huccine ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii.

(3) Legerunt ' aut ' Schreuelius, Wetstenius, Guyetus, Owenius; ' a ' Buechelerus (1893), Némethyus ; ' at ' ceteri.

(4) Lectio ' palumbo ' ap. Bentleyum, *in Hor. carm.* I 2, 10, Passowium, Achaintrium, Weberum, Casaubonum (ed. Duebner. 1839) ; ceteri ' columbo ' legerunt.

etfluis *P A B* effluis *Eb L* et filius *Pr.b* 21 contempnere *L O* uicium *V* 23 (1) est *P A B: om. Petrus Blesensis, epist.* 74 *ad G. Archidiaconum p.* 111 *a*, 30 es *al. codd. Hildebertus, moral. philos. quaest.* I *n.* 40 *c.* 1037 *B*, 25 *Migne t.* CLXXI *Io. Saresberiensis, pol.* VII 19 iam nunc *pro* nunc nunc *Io. Saresberiensis, l.l.* (2) 24 set (3) *Bn.b* rupe paturno *A B* 26 caltrixque *E* fori *A B* est *P Bn.b Mn.a Pr.b Pr.c: om. A B* (4) 27 doceat *E* erumpere *E* uenis *pro* uentis *Bn.a* 28 stemate *O D V* Tusco *om. Pr.a* mille sinit *D* dulcis *Pr.a* 29 censorem uetuum *P* censoremue tuum (5) *Bn.a Bn.b L Mn.a Mn.b Pr.b Pr.d Pr.e F* (ue *in ras.*) *Seruius, comm.*

---

(1) Verba uersus 23[i] ' udum et molle lutum est ' in uniuersum accipienda sunt de tempore ad excolendum hominis animum apto ; paulo post poeta, ut ad inceptum redeat, adulescenti pigro ' tu quoque, inquit, nunc nunc properandus es et (per translationem e creta figlina) acri fingendus es sine fine rota '.

(2) Cf. lectiones uarias excerptas ab O. Iahnio ex iis quas P. Daniel editionis Foquelinianae exemplo, in bybl. Bernensi seruato, adscripsit.

(3) Vid. Duentzeri editionem 1844 p. 36.

(4) Omiserunt ' est ' Passowius, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 360, alii.

(5) Praetulerunt ' censoremue ' Prateus, Walthardus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii (uid. Hermanni *lect. Pers.* III p. 13) ; ' censoremque ' Passowius, Achaintrius, Weberus, Orellius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851.1868), alii ; ' censoremne ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, alii (uid. Casauboni *comm.* p. 246 ed. 1647, p. 173 ed. Duebner. 1839; et codicem Paris. 8050 a. 1321 laudatum ab Iahnio p. 31 ed. 1843).

in Aen. III 382 *p.* 410, 12 *uol.* I *Th.* *cod. Prisciani r inst. gr.* XVII 27, 208 censoremuen t. *Pr.a* consensoremue t. *cod. Prisc. R l.l.* censoruue t. (*lineola scr. sup.* u *litt. prior.*) *cod. Prisc. M inst. gr.* XVIII 1, 3 censoremque t. *A B O E* consoremque t. (e *scr. sup.* o *litt. pr.*) *D* censoremne t. *codd. Prisc. M inst. gr.* XVII 27, 208, *L Krehliani Erl. Lips. A B inst. gr.* XVIII 1, 3 censorem t. *Gunzo grammaticus, epist. ad Augienses fratres c.* 1287 *C*, 39 *Migne t. l.* uel quid *Gunzo, epist. l.l.* trabete *cod. Seruianus F comm. in Aen.* III 382 thrabeata *cod. Prisc. R inst. gr.* XVII 27, 208 : *corr. r* **30** faleras *Bn.b Lr O S p.* 29 *u.* 434 intus *om. D* **31** amorem *pro* ad morem *Bn.b* in morem *Pr.c* mortem *D* discincto *Pr.a* distincti *Bn.d* districti *A B* nactae *Mn.a* natae *O* nate *D E* **32** set *Bn.b Mn.b* si *pro* sed *D E* uicio *D E* necreuit *Bn.b* **33** pinguet *Pr.a* pinge *Bn.b* quod *Pr.e* alte *Bn.a* **34** dimersus *T O* rursum (1) *Bn.a L Mn.a Pr.a Pr.b Pr.e* rursus *codd. cett. inter quos O F : uid. carm. de s. Lucia u.* 611 *p.* 146, 24 *ed. Harster* undam *Bn.b* **35** mane *pro* magne *D* punite (t. *litt. del., sup. scr.* r) tirannos *D* **36** haud *Eb F* (*in ras.*) haut (2) *Bn.b Pr.d Mn.c V alii* alia *om. Bn.b* cupido *G*

(1) Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ' rursus ' ; Prateus, Montius, Duentzerus, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, alii ' rursum ' scripserunt : uid. Hermanni *lect. Pers.* III p. 14.

(2) Legerunt ' haud ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii ; ' haut ' Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius, alii.

37 *m*ouerit (m *in ras.*) *F* mouerat *A B* tincto *Mn.c* 38 uirtutum *Pr.a* ut (*sup. scr. inter* uirt. *et* uid.) *G : uid. Weberi ed.* 1826 *p.* 40 39 iuuenti *O* 40 *pro* et *praebet* an *Bn.d*, aut *Pr.c*, nec *Bn.c* 42 qua *pro* quam *Pr.a* 45 morituro (1) *P L* morituri *A B* morituri (*alt.* i *litt. in ras.*) *F* catoni *P* catonis *A B* 46 dicere (2) *P Eb L Pr.b Pr.d T* discere *A B Mn.b* (s *litt. sup. scr. alt. m.*) *H F* (s *in ras.*) non sano (3) *P Bn.a Mn.b T schol. Pers.* 3, 46 (ed. Iahn-Buech. 1893) insano *Lr Pr.c* ab insano *G Mn.a* (*ex corr.*) et insano *A B Bdl Bn.b Bn.c Bn.d C Eb Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e H O* et ab insano *F* 48 summo *A B Eb Lr Pr.a Pr.c Pr.d* summam *cod. Prisciani A de fig. numer.* 7, 29 feruet *A B* ferret *Priscianus, de fig. numer.* 7, 29 *p.* 415, 29 *uol.* III *g. L. K. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 533, 27 49 inuito *pro* in uoto *Bn.b* dampnosa *O* quantus *Bn.b* 50 non fallier

---

(1) Vid. Hemphillii op. l. p. 44. optimam codicis *P* lectionem ' morituro u. Catoni ' Schreuelius (1648.1664), Wetstenius, Achaintrius, Owenius secuti sunt : ceteri quidem ' morituri u. Catonis ' scripserunt.

(2) Lect. ' dicere ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Owenius, alii praebent; ' discere ' Prateus, Walthardus, Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Buechelerus (1893), Albinius p. 361, Némethyus, alii.

(3) ' non sano ' ap. Marcilium, Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, ed. Bipontin., Reizium, Koenigium, Montium, Achaintrium, Weberum, Hauthalium, Iahnium, Duentzerum, Albinium p. 361, Owenium, Némethyum, alios ; ' ab insano ' ap. Prateum, Walthardum, Passowium, alios ; ' et insano ' ap. Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum, alios. uid. Io. Bapt. Pium ap. Gruterum, *lamp. crit.* I 513; et Hermanni *lect. Pers.* II p. 33.

orcae (1) collo *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 402, 29 *sq.*

51 ne *Bn.b* (IV) *post. u.* 51um *in codd. P Eb incipit sat. IV* ' ad eosdem ', *sc.* ad eosdem adulescentes flagitiosos ac uitiosos **52** haud *Eb* deprehendere *L Mn.b*

53 inlita *Lr Mn.b Pr.c Pr.e al.* inclita *Bn.b Pr.b* (c *litt. eras.*) illita *Eb L* **54** detunsa *Bn.b* dentosa *O* **55** parta *Pr.d* **56** qua *Pr.c* cui *Rabanus Maurus, comm. in Ecclesiast.* X 31 *c.* 1122 *D,* 46 *Migne t.* CIX samius *Pr.c* deduxit (2) *P A B Bn.a Bn.b Bn.c Bn.d Mn.b Pr.a T Mn.c Isidorus, orig.* I 3, 7 *c.* 820, 23 *Rabanus Maurus l.l. schol. in Heirici carmina de uita s. Germani Autissioderensis* I 82 *p.* 441, 32 *t.* III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* diduxit *codd. cett. : cf. Nic. Heinsium, in Ouid. met.* IV 375 diducit *Lr* **57** collem (3) *P A B* callem P^2 A^2 *Bdl C F Mn.c Isidorus, orig. l.l. Rabanus Maurus, comm. in Eccles. l.l. schol. in Heirici carm. l.l.* **58** tertius *pro* stertis *Bn.b* luxumque *Bn.b* compage (4) *Eb L al.* **59** esternum *L* **60** in quod *P Mn.a T : cf. Turnebi advers.* XXIII 23 in quo (5) *A B Eb L O V al. Io. Saresbe-*

(1) De ' orca ' uid. quae recte scripsit Weberus in ed. l. 1826 p. 41 sq.

(2) Lect. ' deduxit ' receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, Achaintrius, Weberus (in annotat. p. 42), Hauthalius, Duentzerus, Hermannus (uid. etiam eius *lect. Pers.* II p. 35), Bucciarellius, alii ; ' diduxit ' Casaubonus (ed. Duebner. 1839; et in *comm.* 1647 p. 265, 1839 p. 184), Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus (in textu p. 14), Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) Omnes qui saturas Persianas ediderunt, praeter Buechelerum et Owenium, ' callem ' scripserunt.

(4) ' conpage ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851.1868), Buechelerus (1893), Owenius ; ceteri ' compage '.

(5) ' in quo ' Duentzerus, Hermannus (eiusque uid. *lect. Pers.* II p. 36), Bucciarellius receperunt.

riensis, pol. V 6 quo *F* dirigas *P* dirigis P^2 *A B F V* derigis (1) A^2 tendit ... dirigit *Io. Saresberiensis, pol. l.l.: cf. Augustini confess.* VIII 7, 18 *c.* 178 *B,* 29 *t.* I *Ven.* 1756 **61** nec passim sequitur *Io. Saresberiensis, pol.* V 6 teruos *Bn.b* tectaque *Bn.b* **62** bibis *A B: corr.* B^2 **63** elleborum *F O al.* tumebat *F* **64** poscentes *D E F* occurrite *L* occurrere *Gunzo grammaticus, epist. ad Augienses fratres c.* 1301 *B,* 26 *Migne t. l.* **65** quod op. *O* cratero opus *Bn.b* montes *Porphyrio, comm. in Hor. serm.* II 3 161 *p.* 255, 9 *Meyer* **66** dicite (2) *L: corr.* L^2 o *P A B Pr.a S p.* 29 *u.* 435 *Augustinus, de ciu. Dei* II 6 *uol.* I *p.* 60, 1 *Dombart* at o *V* et o miseri causas (3) *D E Io. Saresberiensis, pol.* III 2 agnoscite *cod. Augustini C de ciu. Dei l.l., ed. Paris. a.* 1838, *ed. Dombart* cognoscite *codd. Augustini A F K de ciu. Dei l.l.* cognoscere *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* **67** aut (4) *pro* et *Bn.b L Pr.e T D E V al. Io. Saresberiensis, pol. l.l. Augustini de ciu. Dei ed. Paris. a.* 1838, *sed codd. A F K habent* ' et ' uenturi *codd. Augustini C F K de ciu. Dei*

(1) Scripserunt ' derigis ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' dirigis ' : nemo ' lectionem *P* ' dirigas ' recepit.

(2) ' disciteque ' scripsit Walthardus, p. 36, ex codd. Erlangensi et Creuzeriano saec. XV.

(3) Hanc lectionem recepit Passowius, p. 16 ed. 1808, p. 32 ed. 1809. de uersus 66[i] uariis lectionibus disputauit Buechelerus, *der Text des Persius* p. 456.

(4) Lectionem ' aut ' Casaubonus in *comm.* p. 278 ed. 1647, p. 192 ed. Duebner. 1839, ed. Bipontin., Duentzerus usurpauerunt, quamquam lectio ' et ' hic rectior est, quia (ut ait Iahnius p. 34 ed. 1843) ' aut ' scriptum esse uidetur ob ' aut ' in uersu sq. praeterea de modo indicatiuo pro coniunctiuo in interrogationibus, quas uocant obliquas, in *sat. Pers.* uide, sis, H. Kuesterum, *de A. P. Fl. elocutione quaest.* I 14.

l.l. gignimus *A B* **68** datur *O D E* quam (1) *P L O D E F codd. Augustini A F* (*lineola scr. sup.* a) *de ciu. Dei l.l. Io. Saresberiensis, pol. l.l.* qua *A B Pr.d codd. Augustini C K ed. Paris. a.* 1838 *l.l.* ollis *cod. Augustini F de ciu. Dei l.l.* **69** argenti *D E Augustinus de ciu. Dei l.l.* qd (q *litt. lineola subtus transfixa; in ras.) F* quid est f. *Pr.a* **70** minus *Bn.c* patrie||| *D* pueris *pro* patriae *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* charisque *Io. Saresb. ibid.* **71** largiri *A B Bn.d Lr codd. Augustini A K Pariss.* (*coll.'a Duebnero*) *de ciu. Dei l.l.* largire *cod. Augustini F de ciu. Dei l.l.* elargiri *Augustini ed. Paris. a.* 1838 *l.l.* **72** iuxit *Bn.b* **73** disceque *Bn.b* nec (2) *Bn.d Lr Pr.c O al.* neque *L F V* putes *Bn.d* **74** plenu *cod. Seruianus L comm. in Aen.* I 703 aruis *pro* Vmbris *S p.* 29 *u.* 436 rumbris *Bn.d* **75** *om. A B : add. in mg. A*^{2} *B*^{2} spernae *L* monimenta (3) *Bn.d L Mn.a Mn.b Pr.b Pr.d* eluentis (*fortasse* cluentis) *P*^{2} **76** defecerat *Bn.d* **77** hec *D E* gente *om. Bn.b* **78** dicit *D E* et quod *Bn.b* sapio satis est (4) *P Lr*

---

(1) ' qua ' habent Schreuelius, Wetstenius, Montius, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' quam ' Casaubonus (1647), Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hermannus, Bucciarellius, alii : uid. Hermanni *lect. Pers.* II p. 37.

(2) Habent ' nec ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' neque ' Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(3) In textu Persiano Passowius (1808.1809) et Hauthalius ' monimenta ' praetulerunt.

(4) ' sapio, satis est ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetste-

satis est sapio *A B Eb L Mn.c* michi *D E* 79 archesilas (1) *Eb L O Mn.c* arthesilas *D E* aerumpnosi *O* erumpnosique *D E* erupnosique (*lineola scr. sup.* u *litt.*) *Mn.c* salones (1) *Eb L O Mn.c* 80 opstipo *O* obstippo *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 402, 13 *et p.* 512, 2 fingentes *Bn.b* 81 et *om. E* *rodunt *P* 82 exprorecto *Eb* trutinantur (r *litt. prior. in ras.*) *F* libello *D E* 83 meditantess omnia *P* meditantes somnia P^2 meditantis *Bn.d Pr.d* sompnia *D E* 84 ex nihilo *Isidorus, orig.* I 35, 17 *c.* 846, 45 *cod. Bern.* 207 *excerptorum ex Iuliani Toletani grammatici opere deperdito praef.* III 7, *p.* CCXXXVIII, 8 *anecd. Heluet. ex rec. H. Hageni Eberhardus Bethuniensis, Graecismus* I *u.* 93 *p.* 8, 8 *Wrobel* nichilo *D E F* nihil (2) *L Isidorus, orig. l.l. Hugo de s. Victore, eruditionis didascalicae* I 7 *c.* 746 *B*, 30 *Migne t.* CLXXVI *Eberhardus Bethuniensis l.l. Petrarca, de s. ips. et mult. ignorantia* p. 1048, 35, *Basil.* 1526 nichil *D E F* in nihilo *A B* ad nihilum *excerpt. ex Iuliani Toletani grammatici opere deperd. l.l.* nichilum *D E F* 85 cur *pro* quod *Bn.d D E Io. Saresberiensis, pol.* VII 19 pallet *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* 86 hic *Bn.a* his (*sup. scr.* uel hic) *O* hos *D E* thorosa *D E* 87 naso tremulos *Pr.d*

---

nius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Bluemmius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii receperunt; ' satis est, sapio ' Prateus, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(1) ' Archesilas ' et ' Salones ' scripserunt Hauthalius et Duentzerus.

(2) ' nihil ' pro ' nihilum ' Prateus, Walthardus, Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843), Duentzerus, alii scripserunt.

88 qui *Pr.a* m (*sup. scr.* i *litt.*) *pro* mihi *F* egris *L* 89 exuperat *L Pr.d T* exuberat (1) *Bn.a Bn.b Bn.c Eb G Lr Mn.a Pr.a Pr.c Pr.e O F* excubat *Bn.d* alitus (2) *F* 90 uisus *pro* iussus *Bn.b* **requiescere *L* 91 compositas *A B Eb L* 92 maore dono (m *litt. scr. sup.* n) *Eb* lagena *Eb* laguena *Mn.b Pr.b* 93 laturo *P Bn.d Pr.a Bn.c* (*sup.* a *scr.* o *litt.*) lauturo *Mn.a Mn.b Pr.b Pr.e* loturo (3) *A* ² locupo *A B* tibi *Pr.c* (*sup. scr.* sibi) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 558 *b,* 34 syrentina *L* rogauit (4) *P L* rogabit *P* ² *Bn.d Mn.a T Maius, class. auct. l.l.* rogabis *A B Pr.c* (*sup. scr.* rogabit) 94 cur *pro* tu *Bn.b* tu *om. A B* pallens *P* palles *P* ² istuc (5) *P* istud *A B* 95 puellis *Pr.c* 96 pallens *P* palles *P* ² :

(1) Hanc lectionem e codicibus, contra metr. rat., recepit Passowius (1808. 1809): ceteri ' exsuperat ' scripserunt, praeter eos qui uocem coniectura ductam praetulerunt : uid. coniecturas ad u. 89um.

(2) Sic in edd. Iahnianis 1851 et 1868.

(3) Omnes lectione ' loturo ' usi sunt, praeter Hauthalium qui ' lauturo ' praetulit : nemo uero lect. ' laturo ' cod. *P* et aliorum recepit, quam eo meliorem existimo, quod participium fut. ' lauaturus ' (cf. Ouid. *fast.* III 12) ex supino class. ' lauatum ' primum *la(u)aturus, deinde *laaturus, postremo recta scribendi ratione ' laturus ' factum est : uid. Georgesii uerborum indicem II c. 528, Lps. 1880.

(4) Legi ' rogauit ' in edd. Casauboni, Schreuelii, Wetstenii, Pratei, Walthardi, Bipont., Montii, Achaintrii, Weberi, Hauthalii, Iahnii (1843), Duentzeri, Némethyi, aliorum ; ' rogabit ' in edd. Iahnii (1851. 1868), Hermanni, Bucciarellii, Buechelerl (1893), Owenii : ' rogarit ' recepit Passowius ex ed. Lugdunensi an. 1510 et ex codd. quos Iahnius notis *Br6 Bs2 G M1* in ed. a. 1843 insigniuit.

(5) Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ' istuc ' scripserunt; ceteri ' istud '.

uid. uersum 94um et ne *Bn.b* **97** sepellitur istas (1) *P* sepeliit urestas *A B* sepelii *Bn.a Bn.d L Pr.d* **98** hinc *schol. in Hor. carm.* II 2, 15 *p.* 171, 27 *uol.* I *ed.* II *Pauly* lauator *Bn.b* bobatur *A B* **99** gugture *Bn.b* sulphureas (2) *Bn.b Bn.c Bn.d Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e O E F Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 342, 7 sulphereas *Eb L* lento *Maius class. auct. l.l.* exhalante *P E F* exalante (3) *Bn.a Bn.c Bn.d Pr.a Pr.b Pr.d* exalente *Bn.b Eb* mephites *Eb D E Maius, class. auct. l.l.* mefites (4) *Bn.a Bn.b Bn.c Bn.d Mn.b Pr.b Pr.d Pr.e T al.* **100** set (5) *Bn.b* in terra subiit *A B* callidumque *Bn.b* ualidumque *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 162, 8 triental *Mn.b Pr.a* trientem *codd.*

---

(1) Lectio cod. *P* idem ualet ac si scriptum esset: ' sepelli : tu ristas ? ' uerbum ' sepelli ' (ex ' sepelii ', quod alii codd. seruant : uid. Buecheleri disputationem, quae inscribitur *der Text des Persius* p. 455), emendandum est, etiam metri causa, in ' sepeli '. uerbo ' risitas ' imminuto, factum est ' ristas ' quod in sermonem Italicum conuertimus « ne ridi spesso, ne vai ridendo ». uerbum ' risito ' Laeuium (Neuium ?) antea usurpauisse (fr. 19 M.) Nonius Marcellus auctor est, *de comp. doctr.* 3 p. 209, 31 ed. Mercer., p. 142 *a*, 25 ed. Gerlach-Roth, Basil. 1842.

(2) ' sulphureas ' habent ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, alii ; ' sulfureas ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, Passowius, Weberus, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, alii ; ' sulpureas ' Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) Lectione ' exalante ' usus est Iahnius (1851. 1868) : ceteri ' exhalante '.

(4) Legi ' mefites ' ap. Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum : ap. ceteros ' mephites '.

(5) ' set ' scripsit Iahnius, ed. 1851 p. 20.

cett. Maius, class. auct. l.l. (1) **101** excidit *A B* de (d *in ras.) D* **102** pulmenta (ria *sup. scr. alt.m.) D* **103** hic *Bn.b* ano *pro* hinc *cod. Seruianus F comm. in Aen.* V 138 callede *Bn.b* canendae lae *codd. Seruiani A S comm. in Aen.* XI 192 tandem *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 62, 28 albo *schol. in Lucan.* VIII 734 *p.* 661, 27 *Weber* **104** compositus (2) *Eb L schol. in Lucan. l.l. Maius, class. auct. l.l. et p.* 302, 13 crassis *O* litatus *Pr.a* **105** importam *D* porta *Bn.c* portas *A B* rigidos (3) *Eb* rigidis *E* extindit *L* ostendit *Bn.d* ad *pro* at *E* **106** externi *A B Bn.a Bn.b* esterni *Lr Pr.b* subire *Bn.d Pr.a* subigere *Lr* **107** precor *pro* miser *D E* impone *pro* in pectore *Bn.b* dextra (4) *P* **108** cadet (d *litt. del.) D* adtende (5) *L* attende *Bn.a Bn.b*

---

(1) Cod. *Lr* interpretationem uoci ' trientem ' adiecit : ' trientem uero est calix, qui tertiam partem sextarii continet et heminas tres '. usurpauerunt ' trientem ' Casaubonus (1647), Schreuelius (1664), Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Iahnius (1843), alii ; ' trientem ' Schreuelius (1648), Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(2) ' conpositus ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius : cf. Seruii *comm. in Aen.* XI 192 p. 498, 25 uol. II Thilo.

(3) Lectionem ' rigidos ' receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii : eandemque habuit I. Lipsius, *elect.* I 6 p. 652, 14 t. I Vesaliae 1675.

(4) Fortasse intellegendum est : ' tange, miser, uenas dextra et (eam) pone in pectore ' ; qua re uersus scribendus : ' tange, miser, uenas (et pone in pectore) dextra '.

(5) Hauthalius solus, quod sciam, lect. ' adtende ' seruauit.

G Mn.a D E **109** iam *pro* non *D E* **110** uicinis *A* uiscini *Bn.b* surrisit *Eb* **112** holus *O* olim *Bn.b* cribo *Bn.b* cribeo *E* **113** ultus *D* hore *Bn.b* **114** aud *Bn.c* aut *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 75 *b,* 1 doceat *E Maius, class. auct. l.l.* **115** mages *pro* alges *Bn.b* excussis *Bn.b* alus *Bn.b* **116** tunc *Pr.a* cum *D E* subposita *O* feruescat *Bn.a* ira (*lineola circumflexa sup.* a) *P* **118** sani||| *D* esse *om. Adamus Bremensis, gest. Hammaburgensis ecclesiae pontificum* III 61 *c.* 605 *C,* 35 *Migne t.* CXLVI iuretet *O* horestes *L D E codd. Thiofridi Epternacensis G T uit. Willibrordi metr.* II *u.* 202 *p.* 25, 18 *Rossberg cod. quidam Adami Bremensis l.l.*

Coniecturae

1-9 De horum uersuum interpunctione discrepant qui saturas Persianas ediderunt **9** ‘ findimur ’ pro ‘ findor ut ’ Hauthalius, *Beitraege* l. p. 24 et p. 172 sqq. ‘ fingere ’ pro ‘ findor ’, ‘ gutture dicas ’ pro ‘ rudere d. ’ Wageningenius, *Persiana,* l.l. **10** ‘ est ’ pro ‘ et ’ Hauthalius, *Beitraege* l. p. 24 et p. 177 **12** ‘ nunc ’ pro ‘ tunc ’ Guyetus ex cod. reg. Londinensi : cf. *Class. Journ.* XVIII p. 62 sqq. **16** (1) **17** ‘ minutal ’ pro ‘ minutum ’ nonnulli teste Britannico: uid. Weberi ed. 1826 p. 38 **20** (2) **21** (3) ‘ uitium et percussa ’

(1) ‘ o, miser ’ Hauthalius, *Beitraege* l. p. 177.

(2) In extremo uersu 20° Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 484, 23, Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, Duentzerus, alii distinxerunt.

(3) ‘ percussa maligne, | respondet, uiridi ’ cet. interpunxit Pinzgerus, *Jahn's nn. Jahrbb.* VIII 3, p. 303.

Nasserus **22** ‘ nec splendet ’ pro ‘ respondet ’ censor quidam K. F. in *Heidelberg. Jahrbb.* 1814 II p. 1033: uid. Weberi ed. 1826 p. 38; Iahnii ed. 1843 p. 30 ‘ et fortasse scribendum *respondens* ’ Casaubonus, *comm.* p. 242 ed. 1647; p. 170 ed. Duebneriana 1839 **25** (1) **26** uersus suspectus Guyeto **29** (2) ‘ censorem uetulum ’ pro ‘ censoremue tuum ’ Heinrichius, H. B. Stanwellius (*Class. Rev.* II p. 85), Wageningenius (*Persiana* l.l.), A. C. Clarkius, A. B. Cookius, A. B. Keithius, *(an emendation on Persius, Class. Rev.* XVI 1902 5 p. 283) : uid. etiam Powellium, *on Persius* III 29 *a correction, Class. Rev.* XVI 1902 6 p. 319 ‘ censorem fatuum ’ Heinrichius ipse **31** (3) **32** ‘ et ’ om. Iahnius (1851), Hermannus, Bucciarellius **34** ‘ non rursus ’ pro ‘ r. n. ’ Reizius : uid. Duentzeri ed. 1844 p. 38 **41** ‘ supra ’ pro ‘ subter ’ Sandfordius, *Class. Rev.* IV 1890 p. 319 sq. **42** ‘ ulcus ’ pro ‘ intus ’ A. E. Housmanus, *notes on latin poets, Class. Rev.* III 5 1889 p. 199; cf. III 7 p. 315 : Housmani coniecturam Postgatius, *Class. Rev.* III 6 p. 275, et Morganus, *Class. Rev.* III 7 p. 314 sq., improbauerunt **43** ‘ ardeat ’ pro ‘ palleat ’ censor quidam K. F. in *Heidelberg. Jahrbb.* 1814 II p. 1033: uid. Weberi ed. 1826 p. 40; Iahnii ed. 1843 p. 32 ‘calleat’ pro ‘palleat’ Wageningenius, *Persiana* l.l. Guyetus lacunam

---

(1) In extremo uersu 25° uitiose distinxerunt Casaubonus (1647: recta interpunctio est in ed. Duebneriana 1839), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., alii.

(2) In extremo uersu 29° interrogandi signum omisit Seruius, *comm. in Aen.* IX 641 p. 366, 22 uol. II Th.

(3) Interrogandi signum in extremo uersu 31° posuerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii.

post u. 43um inuenire putauit **46** ' incano ' pro ' non sano ' Io. Bapt. Pius, *annotat. post.* c. 113, in Gruteri *lamp.* I 513; et ipse improbauit : uid. Hauthalii ***Beitraege*** l. p. 194 **48** (1) **54** ' intonsa ' pro ' detonsa ' Marcilius **56** ' tu, cui ' pro ' tibi, quae ' Guyetus **57** (2) ' praemonstrans ' pro ' monstrauit ' Guyetus **58** (3) **59** (4) **60** (5) ' tendas ' pro ' tendis ' postulat concinnitas sententiarum ac dictionum constructio, quam Graeci syntaxin uocant, ut uerbum 'dirigas' codicis *P* uerbo ' tendas ' atque sententiae ' securus quo pes ferat '

---

(1) Iuxta u. ' iure ' interpunctionem Casaubonus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Owenius, alii posuerunt : Hauthalius admirandi signo distinxit.

(2) Extremum uersum 57um puncto distinxerunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin. , Montius, Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; signo (;) Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Achaintrius: Wetstenius, Guyetus distinctionem omiserunt.

(3) Proxime a u. ' adhuc ' interrogandi signum Casaubonus, Schreuelius (1664), Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Iahnius (1843), alii posuerunt : admirandi signum Achaintrius praetulit.

(4) In extremo uersu 59° interrogandi signum Casaubonus, Schreuelius (1664), Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Duentzerus, Buechelerus (1893), Némethyus, alii; admirandi signum Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, alii ; punctum Maius *(class. auct.* t. VIII p. 387, 8) Schreuelius (1648), Prateus, Walthardus, Owenius, alii posuerunt.

(5) Interrogandi signum iuxta u. ' arcum ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii posuerunt.

sententia ' est aliquid quo tendas ' pariter aequaliterque respondeant (1) ' en, quo ' pro ' in quod ' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 28 et p. 201 **66** ' io ' pro ' o ' Casp. Barthius, *aduers.* XLII 5, Reizius ' uos ' pro ' o ' Guyetus **75** ' atque aper ' pro ' et piper ' W. Vollgrafius, *une conjecture sur un vers de Perse,* in *Rev. de l' Univ. de Bruxelles* I n. 1-2 **77** (2) **85** (3) **86** ' hoc ' pro ' his ' Guyetus: lege adnotationem (*) quam Hauthalius in *Beitraege* l. p. 223 edidit. **89** pro ' exsuperat ' coniecerunt ' exundat ' Badius et censor quidam K. F. in *Heidelberg. Jahrbb.* 1814 II p. 1034; ' exsudat ' (exudat) Murmellius, Frischlinus, Foquelinus, Weberus p. 15 et p. 44, alii; ' exspirat ' Marcilius; ' exsultat ' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 32 et p. 224 sq. **92** ' modicum ' pro ' modice ' legitur ap. Marcilium: uid. Hauthalium, *Beitraege* l. p. 226 **104** ' crassoque l. amomo ' pro ' crassisque l. amomis ' Prateus, ed. Londin. 1699 p. 350 **108-109** (4) **109** ' si ' om. Casaubonus (1647.1839), sed seruauit in *comm.* p. 307 (ed. 1647), p. 211 (ed. Duebner. 1839) **110** (5) **111** ' camino ' pro ' catino ' Reizius et Koenigius **115** ' tremor ' pro ' timor ' Reizius

---

(1) Vide, sis, Hemphillii op. l. p. 44.

(2) ' quod satis est! sapio mihi ' distinxit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 30 et p. 210.

(3) ' Hoc est, quod palles, cur quis non prandeat? Hoc est?' distinxit Duentzerus, op. l. p. 42. iuxta ' palles ' et ' hoc est ' interrogandi signum Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., alii omiserunt.

(4) Proxime a uu. ' hic ' ' frigent ' interrogandi signum Wagnerus, Hauthalius, Duentzerus, alii posuerunt.

(5) Distinxerunt iuxta u. ' puella ' Schreuelius et Wetstenius, qui proxime a u. ' salit ' uersus 111[i] interrogandi signum negauerunt.

Testimonia

1 ' nempe haec assidue ' Priscianus, *inst. gr.* XV 5, 32 p. 85, 8 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 623, 2) 5 sq. ' insana canicula messes | iamdudum coquit ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 91, 12 sq. et p. 139 *a*, 1 sq. 8 ' turgescit uitrea bilis ' Maius, t. l. p. 65, 24 ' uitrea bilis ' *schol. in Hor. serm.* II 3, 141 p. 257, 26 ed. l.

9 ' findor ut Arcadiae pecuaria rudere dicas ' Seruius, *comm. in Aen.* VIII 248 p. 231, 32 sq. uol. II fasc. 1; *comm. in georg.* III 328 p. 302, 12 sq. et *in georg.* III 374 p. 306, 7 sq. uol. III fasc. 1 Th. ' findor, ut A. p. r. credas ' *schol. in Stat. Theb.* IV 45 p. 160 B, 24 sq. ed. l. ' findor, ut A. p. r. credas ' Eutyches, *art. de uerb.* II p. 471, 28 uol. V *g. L.* K. 10 ' iam liber et positis bicolor membrana capillis ' Isidorus, *orig.* VI 11, 4 c. 960, 33 sq. 11 ' inque manus cartae (*sic*) nodosaque uenit arundo ' Isidorus, *orig.* I 36, 3 c. 848, 2 sq. ' inque manus chartae n. u. a. ' *excerpt. ex Iuliani comm. in Don.* p. 324, 29 uol. V *g. L.* K. 13 ' nigra quod infusa uanescat sepia lympha ' (*cod.* nympha) Maius, t. l. p. 518, 25 sq. 14 ' dilutas queritur geminet quod fistula guttas ' Maius, t. l. p. 178 *a*, 14 sq.; p. 302, 28 sq. 16 sq. ' teneroque columbo | et similis regum pueris ' Seruius, *comm. in Aen.* V 213 p. 614, 6 sq. uol. I fasc. 2 Th.

19 sq. ' cui uerba? quid istas | succinis ambages?' Eutyches, *art. de uerb.* II p. 479, 12 sq. uol. V *g. L.* K.

20-22 ' tibi luditur, effluis (*marg. al.* et fluis) amens. | contemnere. sonat uitium percussa, maligne | respondet uiridi non cocta fidelia limo ' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 484, 22 sqq. 21-24 ' contemnere: sonat uitium percussa, maligne | respondet uiridi non cocta fidelia limo. | udum et molle lutum es, nunc nunc properandus et acri |

fingendus sine fine rota ' Hildebertus Cenomanensis episc., *mor. philos.* quaest. I 40 c. 1037 *B,* 23 sqq. t. CLXXI Migne **22** ' respondet uiridi non cocta fidelia limo ' Maius, t. l. p. 206, 32 et p. 207, 1 **23** sq. ' udum et molle lutum es, iam nunc properandus, et acri | fingendus sine fine rota ' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 484, 20 sqq. ' udum et molle lutum nunc nunc properandus, et acri | fingendus sine fine rota ' Petrus Blesensis, *epist.* 74 *ad G. archidiac.* p. 111 *a,* 30 sqq. **25** ' purum et sine labe salinum ' Maius, t. l. p. 526, 32 et p. 527, 1 **28** sq. ' stemmate quod Tusco ramum millesime ducis | censoremue tuum uel quod trabeate salutas ' Seruius, *comm. in Aen.* IX 641 p. 366, 20 sqq. uol. II fasc. 2 Th. **29** ' censoremue tuum, uel quod trabeate salutas ' Seruius, *comm. in Aen.* III 382 p. 410, 12 sq. uol. I fasc. 1 Th. ' censoremue (1) tuum uel quod trabeate salutas ? ' Priscianus, *inst. gr.* XVII 27, 208 p. 208, 18; et XVIII 1, 3 p. 211, 2 uol. III *g. L.* K. ' censorem tuum uel quid trabeate salutas ' Gunzo gram. diac. Nouar. *epist. ad Aug. fr.* c. 1287 *C,* 39 **30** ' ad populum phaleras, ego te intus et in cute noui ' Hieronymus, *epist.* 129 *ad Dard.* (ed. Ben. inter criticas t. II 6) 4 c. 966 *C,* 31 sq. t. I Vall.; et *apolog. aduers. libr. Ruffini* II 16 c. 507 *A,* 9 sq. t. II **32** ' sed stupet hic uitio ' Augustinus, *de mag.* 9, 28 c. 690 *B,* 32 sq. t. I Ven. 1756 **48** sq. ' quid dexter senio ferret, | scire erat in uoto ' Maius, t. l. p. 533, 27 **48** ' iure etenim id summum, quid dexter senio ferret ' Priscianus, *de fig. num.* 7, 29 p. 415, 29 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 401, 2) **50** ' non fallier orcae collo ' Maius, t. l. p. 402, 29 sq. **56** sq. ' et tibi

(1) ' Censoremne ' in ed. Krehliana uol. II p. 106, 1 et p. 108, 15; nam, ut ait Krehlius, in libris mss. *ue* et *ne* discerni uix ac ne uix quidem possunt.

quae Samios deduxit litera ramos, | surgentem dextro monstrauit limite callem ' Isidorus, *orig.* I 3, 7 c. 820, 23 sqq. ' et tibi cui Samios deduxit littera ramos, | s. d. m. l. callem ' Rabanus Maurus, *comm. in Eccles.* X 31 c. 1122 *D*, 46 sq. t. CIX Migne ' et tibi que (*sic*) Samios deduxit littera ramos, | s. d. m. l. callem ' *schol. in Heirici carm. uit. s. Germ. Autiss.* I 82 p. 441, 32 sq. t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* **59** ' oscitat hesternum dissutis undique malis ' Maius, t. l. p. 387, 7 sq. **60** sq. ' est aliquid quo tendit, et in quo dirigit arcum (iustus), | nec passim sequitur coruos testaque lutoque ' Io. Saresberiensis, *pol.* V 6 p. 271, 9 sqq. **63** sq. ' elleborum frustra cum iam cutis aegra tumebit, | poscentes uideas, uenienti occurrere morbo ' Gunzo gram. diac. Nouar. *epist. ad Aug. fr.* c. 1301 *B*, 25 sq. **65** ' quid opus Cratero magnos promittere montes ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 3, 161 p. 255, 8 sq. Meyer **66-72** ' discite, o miseri, et causas agnoscite rerum, | quid sumus et quidnam uicturi gignimur, ordo | quis datus aut metae qua mollis flexus et unde, | quis modus argenti, quid fas optare, quid asper | utile nummus habet, patriae carisque propinquis | quantum largiri deceat, quem te Deus esse | iussit et humana qua parte locatus es in re ' Augustinus, *de ciu. Dei* II 6 p. 60, 1 sqq. uol. I Dombart ' discite, et o miseri causas cognoscere rerum, | quid sumus, aut quidnam uicturi gignimur, ordo | quis datus, aut metae quam (*al.* qua) mollis flexus et unde, | quis modus argento, quid fas optare, quid asper | utile nummus habet, pueris (*al.* patriae) charisque propinquis | quantum elargiri deceat, quem te Deus esse | iussit, et humana qua parte locatus es in re ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 2 p. 154, 14 sqq. **74** ' in locuplete penu defensis pinguibus Vmbris ' (1) Seruius, *comm. in Aen.* I 703 p. 197,

(1) Versus 74 us conferendus est cum u. 106o *florilegii* Vaticani

14 sq. uol. I fasc. 1 Th. 75 ‘ et piper et pernae ’ Priscianus, *inst. gr.* VI 3, 13 p. 205, 10 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 226, 24) 80 ‘ obstippo capite et figentes lumine terram ’ Maius, t. l. p. 402, 13 sqq. et p. 512, 2 sq. 81 sq. ‘ grandia cum secum | trutinantur uerba ’ Maius, t. l. p. 586, 2 sq. 83 sq. ‘ gigni | de nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti ’ Petrarca, *de s. ipsius et mult. ignorantia* p. 1048, 34 sq. t. II Basil. 1526 84 ‘ ex nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti ’ Isidorus, *orig.* I 35, 17 c. 846, 45 sq. ‘ de nihilo nihil, in nihilum n. p. r. ’ Hugo de s. Victore, *erudit. didasc.* I 7 c. 746 *B,* 30 t. CLXXVI Migne ‘ ex nihilo nihil, in nihilum n. p. r. ’ Eberhardus Bethuniensis, *Graecism.* I 93 p. 8, 8 85 ‘ hoc est cur pallet, cur quis non prandeat hoc est ’ Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 483, 24 93 ‘ lenia loturo tibi surrentina rogabit ’ Maius, t. l. p. 558 *b,* 34 sq. 98 ‘ turgidus hinc epulis atque albo uentre lauatur ’ *schol. in Hor. carm.* II 2, 15 p. 171, 27 uol. I ‘ atque albo uentre lauatur ’ *schol. in Hor. serm.* II 2, 21 p. 231, 11 uol. II 99 ‘ gutture sulphureas lento exhalante mephites ’ Maius, t. l. p. 342, 7 sq. 100 sq. ‘ ualidumque trientem | excutit e manibus ’ Maius, t. l. p. 162, 8 sq. 103 sq. ‘ hinc tuba, candelae, tandemque beatulus alto | conpositus lecto ’ Seruius, *comm. in Aen.* XI 192 p. 498, 24 sq. uol. II fasc. 2 Th. ‘ hinc t., c., t. beatulus albo | compositus lecto ’ *schol. in Lucan.* VIII 734 p. 661, 26 sq. Weber ‘ tandem beatulus alto | compositus lecto ’ Maius, t. l. p. 62, 28 sq. 103 ‘ hinc tuba, candelae ’ Seruius, *comm. in Aen.* V 138 p. 610, 16 uol. I fasc. 2 Th. ‘ hinc t. c. ’ *schol. in Stat.*

---

saec. IX ex Augiensi exemplo retractati, quod *exempla diuersorum auctorum* inscribitur. uid. prooemium carminum Centulensium p. 273, 6 (cf. pp. 753; 780) t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini.*

Theb. VI 113 sq. (120 sq.) p. 264 *A*, 4 **104** 'compositus lecto, crassisque lutatus amomis' Maius, t. l. p. 302, 13 sq. **113** sq. 'latet ulcus in ore | putre' Maius, t. l. p. 426, 27 sq. **114** 'aut doceat plebeia radere beta' Maius, t. l. p. 75 *b*, 1 sq. 'plebeia radere beta' Maius, t. l. p. 459, 8 sq. **117** sq. 'quod ipse, | non sani esse hominis, non sanus iuret Orestes' Hieronymus, *adu. Iouinian.* I 1 c. 238 *A*, 2 sq. t. II Vall. **118** 'non sani esse hominis non sanus iuret Orestes' Io. Cassianus, *de incarnat. Chr. c. Nestorium haer.* VI 9 p. 753, 39 sq., Lps. 1733 'non sani hominis, n. s. i. O.' Adamus can. Bremensis, *Hammaburgensis eccles. pontificum* III 61 c. 605 *C*, 35 sq. t. CXLVI Migne

Imitatores

1 sq. 'mane iam clarum reserat fenestras' Ausonius, *ephem.* 1 p. 53, 6 ed. Bipont. 1785 'iam clarum diem fenestras intrare uidi' Thietmarus, *chron.* VI 27 p. 817, 20 sq. ed. Lappenberg *mon. Germ. hist.* Pertz t. V (ss. t. III) 'iam sanctum mane fenestras intrabat' *uit. domni Lietberti episc. Cameracensis* 11 p. 141 *a*, 13 t. II *spicileg. siue collect. ueterum aliquot scriptorum* cet., noua ed. per L. F. I. De la Barre Tornacensem, Par. 1723 **1** 'clarum mane illuxit seculo' *(sic)* Thietmarus, *chron.* VI 1 p. 804, 37 ed. l. **4** 'iam duodena suum transcendit linea punctum' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* I 204 p. 31, 10 **8** 'et, ut ita fatear, turgescit in eis uitrea bilis' Thomas de Walsingham, *chron. monast. s. Albani: ypodigma Neustriae* p. 465, 19 sq., Riley **9** 'asinos quoque rudere dicas, | cum uis Arcadium fingere, Marce, pecus' Ausonius, *epigr.* 76, 3 sq. p. 28, 20 'te cum Arcadiae pecuaribus ad praesepe declinare coegit!'

Liutprandus Cremonensis episc., *hist. gest. reg. et imperat. siue antapodos.* I 41 c. 808 *A,* 15 sq. t. CXXXVI Migne **21** sq. ' sed lutulenta suum non destitit orca sonorem; | raucet enim fluuido non cocta fidelia limo ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* V 185 sq. p. 84, 12 sq. **23** sq. ' mollis cera et ad formandum facilis, etiam si artificis et plastae cessent manus, tamen *uirtute* totum est, quidquid esse potest ' Hieronymus, *epist.* 53 *ad Paulinum* (uett. edd. 103; Ben. 50) 3 c. 270 *B,* 18 sqq. t. I Vall. (1) **30** ' noli respicere ad phaleras et nomina uana Catonum. ego te, inquit, intus et in cute noui ' Hieronymus, *epist.* 58 *ad Paulinum* (uett. edd. 13; Ben. 49) 7 c. 322, 53 sqq. t. I ed. l. (2) ' Zmyrnaeae cute (3) doctus officinae ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 23, 132 p. 253, 19 **33** sq. ' nunc in medio constitutus elemento, nec regredi uolo (4) nec progredi possum ' Hieronymus, *epist.* 2 *ad Theodosium et cet. anachor.* (uett. edd. 38; Ben. 3) c. 8 *E,* 43 sqq. **34** ' cui nisi subuenias, non bullit rursus in unda ' *carm. de s. Lucia* 611 p. 146, 24 Harster **35-38** ' nam idem Persius omnibus poenis, quas tyrannorum uel crudelitas excogitauit uel cupiditas pendit, hanc unam anteponit, qua cruciantur homines, qui uitia, quae uitare non possunt, coguntur agnoscere ....:

---

(1) Sic Hieronymi locum cum Persii uersibus comparandum esse existimat Lud. Simionius in commentatione, quae inscribitur *alcune questioni relative ad A. Persio Fl.* p. 11 sq., Patauii 1895. cf. Hor. *epist.* II 3, 163.

(2) Cf. l. l. Hieronymi in Migne *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII, Par. 1845, n. 324 c. 584, 31 sqq.

(3) Sed pro ' cute ' est ' uice ' in cod. Matritensi bybl. nat. E *e* 102; ' incude ' in cod. Paris. 9551.

(4) Libri mss. quidam ' ualeo ' pro ' uolo ' exhibent: uid. Hieronymi *epist. select.* in tres libros nouo ordine distrib. opera et studio I. Catalani, Romae 1731: I 40 p. 55, 34 sqq.

quia uirtutem uidere, nec tenere, supplicium est: quo idem ille Satyricus tyranni ut puniantur optauit' Augustinus, *de mag.* 9. 28 c. 690, 42 sqq. t. I **37** 'mox ut eos libido perpulerit feruenti, ut ait Persius, tincta ueneno' Augustinus, *de ciu. Dei* II 7 p. 61, 14 sq. uol. I **38** 'uirtutem aspiciens intabescitque relicta' *carm. de s. Lucia* 474 p. 142, 14 ed. l. **39** 'Siculi mugitus ferre iuuenci' Claudianus, *de b. Gildon.* 187 p. 217, 12 **48 - 50** 'haec quid senio dexter | afferat intentans, damnosa canicula quantum | raderet, haec tabulae retulit responsa magistro' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* VI 162-164 p. 96, 11 sqq. 'qui melius damnosa canicula quantum rodat (1), quam norunt quanta salutaris ueritas iubeat, uetet uel promittat, quidque dixerit; *magis* ferant senio, quam quod ipsi referre debeant Deo' Rhaterius Veronensis episc., *praeloq.* V 6 c. 291 *A,* 15 sqq.

49 'pessimis autem in uoto imperium periclitari erat' Wipo, *uit. Chuonradi II imperat.* 1 p. 256, 20 *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (ss. t. XI) **56** sq. 'qui ramosam Samii Pitagorae (*sic*) litteram, humanae motus uitae signantem, laudabili puer simplicitate percurrit ad biuium et dextrum iter aggressus, cet.' Thietmarus, *chron.* II 2 p. 744, 29 sq. ed. l. 'ubi uentum esset ad Pytagoricae (*sic*) litterae biuium, mundum cum blandiciis suis abigeret sinistrorsum, cet'. Sigebertus Gemblacensis, *uit. Deoderici episc. Mettensis* cap. I p. 464, 23 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. VI (ss. t. IV) **56** 'littera, quae ternis consurgit in ardua ramis', Paulus diaconus, *carm.* 14, 43 p. 52, 25 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* ed. l. 'cum uero ad Pytagoricae *(sic)* biuium peruentum est litterae, sine mora, sine taedio cet.' *annal. Quedlinburgens.* a. 999 p. 75, 11 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. V (ss. t. III)

(1) In libris mss. Rhaterii 'radat'.

'qui (*sc.* complures studiosissimi) eundem seniorem nostrum quibusque dexterioris Samiae litterae callis sequacibus imitabilem, tam monachi quam et clerici sepius (*sic*) frequentabant, cet' Wolfherius, *uit. Godehardi episc. prior.* p. 169, 18 sqq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (ss. t. XI) 'ut Samii biuios euaserit optime ramos' *pass. s. Arnulfi* 158 p. 91, 26 'praenotat amoto ramus (1) quae seria ludo' *uit. s. Gisleni* 37 p. 151, 27 **60** 'quia non mihi apparebat certum aliquid quo dirigerem cursum meum' Augustinus, *confess.* VIII 7, 18 c. 178 *B,* 28 sq. ed. l. **69** sq. 'facit hoc asper nummus' Liutprandus Cremonensis episc., *relat. de legat. Constantin.* 63 c. 935 *C,* 41 t. CXXXVI Migne (2) **80** 'defixus lumina terrae' Claudianus, *de b. Getico* 486 p. 462, 7 **80** et **82** 'alii adducto supercilio, grandia uerba trutinantes, inter mulierculas de sacris litteris philosophantur' Hieronymus, *epist.* 53 *ad Paulinum* (uett. edd. 103 ; Ben. 50) 7 c. 273 *C,* 26 sqq. t. I **80** 'erubuere truces obstipo lumine partes' Heiricus, *carm. uit. s. Germ. Autiss.* III 492 p. 473, 14 t. III *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* 'obstipo sed figens lumine terram' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* III 239 p. 62, 6 ed. l. **81** 'stat rationis inops rodensque silentia secum' Vualtherus Spir., carm. l. V 212 p. 86, 4 'rodebat demum haec rabiosa silentia secum' Vualtherus Spir., carm. l. VI 6 p. 88, 14 **82** 'stupentibusque in terram oculis, tumentia uerba trutinantur' Hieronymus, *epist.* 125 *ad Rusticum mon.* (uett. edd. 4 ; Ben. 95) 16 c. 937 *C,* 30 sq. t. I 'oscula porrectis trutinauit dulcia labris' Vualtherus Spi-

(1) In cod. Hagensi 684, nunc Z. 68 s. XI uocab. 'ramus' superscr. 'pitagorea (*sic*) littera'.

(2) Vid. Murator. *rer. Italic. script.* t. II, Mediol. 1723, p. 489 *a,* 21 ; et *mon. Germ. hist.* t. V (ss t. III) p. 362, 22.

rensis, carm. l. I 48 p. 18, 9 ' hic exporrectis ampullat uerba labellis ' Berengarius scholasticus, *apologet. contra b. Bern. Claraeuall. abb.* cet. p. 774, 18 t. II *opp.* Abaelardi **84** ' ex nihilo nihilum ad nihilum posse reuerti ' *excerpt. ex Iuliani Toletani gram. op. deperdito* praef. III 7 p. CCXXXVIII 8 *g. L.* K. supplem. cont. *anecd. Heluet.* **87** ' soluitur in tremulos uultu crispante cachinnos ' Iuuencus, *lib. in Genesin* 17, 537 c. 360 *A,* 4 t. XIX Migne ' alter amat fletus, alter crispare cachinnum ' (1) Sedulius, *carm. Pasch.* I 332 c. 588 *A,* 5 t. XIX Migne ' ingeminant blaesos naso crispante cachinnos ' Albertus Stadensis, *Troil.* IV 627 p. 122, 27 Merzdorf **96** ' quid me mones ? et tutorem et paedagogum olim obrui ' Isidorus, *orig.* X 5 lit. *T* c. 1087, 27 sq. **98** ' tunc quia uulgaris uentri sordet cibus albo ' Sext. Amarcius G. P. *serm.* I 397 p. 15, 9 (2) **99** ' exhalatus e concauo molarium conputrescentum mephiticus odor ' Apollinaris Sidonius, *epist.* III 13, 6 p. 50, 5 ' stercora uerrentes halantem auxere mefitim ' Sext. Amarcius G. P. *serm.* II 558 p. 41, 1 **100** ' et calidos numerent igne trientes ! ' Liutprandus Cremonensis episc., *hist. gest. reg. et imperat. siue antapodos.* II 26 c. 822 *A,* 15 **117** ' scintillant oculi, sunt sanguinei, truculenti ' Thiofridus Epternacensis, *uit. Willibrordi metr.* II 199 p. 25, 15 **118** ' insanos capite non sanus iuraret Orestes ! ' Liutprandus, *hist.* l. II 13 c. 818 *A,* 5 t.l. ' consimiles, quos coniurent etiam male sani | non sani capitis fore, quod uideatur imago ' *pass. s. Arnulfi* 788 p. 114, 12 sq. , insanos homines insanus iuret Orestes ' Thiofridus Epternacensis, carm. l. II 202 p. 25, 18

(1) Idem uersus legitur in Berengarii scholastici *apologetico* laud. p. 774, 20 t. II.

(2) Cum Piosistrati uersu l. Max. Manitius confert Eupolemii I u. 519 ' uentremque ingurgitat album '.

IV

DE HIS QVI AMBIVNT HONORES

« Rem populi tractas » barbatum haec crede magistrum
dicere, sorbitio tollit quem dira cicutae
« quo fretus ? dic hoc, magni pupille Pericli.
scilicet ingenium et rerum prudentia uelox
ante pilos uenit, dicenda tacendaue calles.
ergo ubi commota feruet plebecula bile,
fert animus calidae fecisse silentia turbae
maiestate manus. quid deinde loquere? ' Quirites,
hoc puta non iustum est, illut male, rectius illut '.
scis etenim iustum gemina suspendere lance
ancipitis librae, rectum discernis ubi inter
curua subit uel cum fallit pede regula uaro
et potis est nigrum uitio praefigere theta.
quin tu igitur, summa nequiquam pelle decorus,
ante diem blando caudam iactare popello
desinis, Anticyras melior sorbere meracas ?
quae tibi summa boni est ? uncta uixisse patella
semper et adsiduo curata cuticula sole ?
expecta, haut aliud respondeat haec anus. i nunc,
' Dinomaches ego sum ' suffla ' sum candidus '. esto.
dum ne deterius sapiat pannucia Baucis,
cum bene discincto cantauerit ocima uernae. »
Vt nemo in sese temptat descendere, nemo,
sed praecedenti spectatur mantica tergo.
quaesieris « nostin Vettidi praedia ? » « cuius ? »

« diues arat Curibus quantum non miluus errat. »
« hunc ais, hunc dis iratis genioque sinistro,
qui, quandoque iugum pertusa ad compita figit,
seriolae ueterem metuens deradere limum,
ingemit ' hoc bene, *si* tunicatum cum sale mordes
caepe ', et farrata pueris plaudentibus olla
pannosam faecem morientis sorbet aceti ? »
at si unctus cesses et figas in cute solem,
est prope te ignotus cubito qui tangat et acre
despuat: « hi mores, penemque arcanaque lumbi
runcantem populo marcentis pandere uuluas.
tunc cum maxillis balanatum gausape pectas,
inguinibus quare detonsus gurgulio extat?
quinque palaestritae licet haec plantaria uellant
elixasque nates labefactent forcipe adunca,
non tamen ista felix ullo mansuescit aratro. »
Caedimus inque uicem praebemus crura sagittis.
uiuitur hoc pacto, sic nouimus. ilia subter
caecum uulnus habes, sed lato balteus auro
praetegit. ut mauis, da uerba et decipe neruos,
si potes. « egregium cum me uicinia dicat,
non credam ? » uiso si palles, inprobe, nummo,
si facis in penem quidquid tibi uenit, amarum
si puteal multa cautus uibice flagellas,
nequiquam populo bibulas donaueris aures.
respue quod non est; tollat sua munera cerdo.
tecum habita: noris quam sit tibi curta supellex.

Lectiones uariae

IV de his qui ambiunt honores *A* de h. q. ambigunt h. *B* de his qui ambiunt honores antequam ad etatem (*sic*) perueniunt *L* quarta satira de nobilitate iactantie *V* ironice ad iuuenem qui se putat sapientem *D E* *ap. P saturae III cursum haec tenet* 1 hic *Bn.d* haec *om. O* 2 quem tollit *Bn.c Bn.d O Isidorus, orig.* XVII 9, 71 *c.* 1258, 38 quem tollit quem *Bn.b* dura *A B Bn.a L Pr.d Mn.c : corr. A* [2] 3 fremitus *Bn.a* hec *Bn.b* hoc (*sup. scr.* uel o) *O* o (1) *Bn.a Bn.d Eb L V* o (*in ras.*) *Lr Pr.d* magi *Bn.b* periclis *A B* 4 maior *pro* uelox *D E* 5 pilo (*sup. scr.* s *litt.*) *D* tacendaue *P al. rec.* tacendaque (2) *A B Io. Saresberiensis, pol.* VI 18 *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 130, 21 cales (*alt. m. sup. scr. alt.* l *litt.*) *E* callet *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* 6 seruet (*fortasse* feruet) *Eb* 7 fere *D* scis *pro* fert animus *schol. in Lucan.* I 298 *p.* 49, 13 *Weber* callidae *Bn.b* 8 magestate *Eb E* 9 puta *P A B Bn.a G Pr.a T Priscianus, inst. gr.* XV 2, 8 *p.* 65, 24 *uol.* III *g. L. K. Rabanus Maurus, excerpt. de arte gr. Prisciani c.* 657 *C*, 45 *t.* CXI *Migne* puta (*in ras.*) *Mn.b Pr.e* puta (*sup.*

(1) ' dic, o ' scripserunt Passowius, Achaintrius, Weberus, Plumius, Orellius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Hermannus (cuius uide etiam *lect. Pers.* II p. 41), Bucciarellius, alii ; ' dic hoc' Politianus (*miscellaneorum* cent. I 4, p. 230-3), Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(2) Omnes lectione ' tacendaque ' usi sunt, praeter Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui lect. *P* praetulerunt.

scr. uel puto) *O* puto (1) P^2 A^2 *Bdl C Eb H L Pr.d D E V* puto (*sup. scr.* a) *Mn.a* est *om. Pr.b* illut (*prius et posterius*) *P* ma (*sup. scr.* le) *cod. Prisc. R r l.l.* recius *cod. Prisc. D l.l.* retius *cod. Prisc. d l.l.* rectius istud (2) *Mn.a Mn.b Pr.a Pr.d (e corr.) O V* r. illo *D E* r. illud *codd. cett. Priscianus inst. gr. l.l. Rabanus Maurus, op. l. l.l.* 10 etiam *Bn.d* 11 decernis *O* 12 uero (*sup. scr.* a) *Bn.c* uarro *Eb* 13 est *P A B Mn.c Isidorus, orig.* I 23, 1 *c.* 837, 18 *Io. Saresberiensis, pol.* VI 18 es (3) A^2 *Pr.e (in ras.)* e *pro* est *Pr.a* uitiis *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* pre*ter*figere (ter *del.*) *Bn.b* *post u.* 13um *Bn.d inserit* ' o multum ante alias infelix littera theta ', *qui uersus ap. Isidorum* (*orig.* I 3, 7 *c.* 820, 33 sq.) *et in schol. Pers.* 4,

(1) Legerunt ' puto ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, alii; ' puta ' Reizius, Koenigius, Weberus, Orellius, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(2) Lectionem ' istud ' Britannicus, Ferrarius, Murmellius, Plautius, Badius, Foquelinus, Frischlinus, Sebaldus, Prateus, Montius, Passowius, Plumius, pauci alii receperunt ; ceteri lect. ' illud '. Ego uero lect. *P* ' illut ' praetuli atque in textu seruaui ; etenim pron. ' illut ' pro ' illud ' et in codd. quibusdam Plauti, Terentii, Ciceronis, Caesaris, Gai *(instit.)*, et in *C. I. L.* inueni: uid. Friedrichum Neue, *Formenlehre der lat. Sprache* p. 425 uol. II ed. III Wagener, Berol. 1892.

(3) ' es ' habent omnes qui saturas Persianas ediderunt: sed mihi uisum est in textu lectionem ' est ' codicum *P A B* aliorum seruare, propterea quod enuntiatio ' et potis est nigrum uitio praefigere theta ' altera pars est enuntiati, quod incipit uerbis ' uel cum ', tamquam, ut ita dicam, modus alter illustrandae exemplis ac plane intellegendae summae sententiae ' rectum discernis '.

13 *legitur* 14 quantum (*corr. in* quin tu) *Pr.e* tu *om. Bn.d* nequicquam (1) *Eb* nequaquam *O* 16 anticiras *L* antichyras *O* sorbere (*lineola circumflexa scr. sup.* e *litt. alter.*) *S p.* 30 *u.* 439 merecas *Eb* eracas *S l.l.* 17 *pro* quae *hab. ac E na* |n (na *del.*) *D* summi *Mn.b* bona *Bn.d* iuncta *Bn.b* 18 assiduo *Eb L D* cuticida *D* *uu.* 17um *et* 18um *transpositos habet Bn.d* 19 haud *Eb* aliter *Pr.a* in hunc *Bn.a Bn.c Pr.b* inquis *pro* i nunc *Lr* 20 dinochames *L* callidus (*scr. sup.* candidus) *O* 21 dum non *Bn.b Bn.d Io. Saresberiensis, pol.* VI 4 dum nec *schol. ad Cic. de inu. ap. Suringar. hist. crit. schol. Lat.* I *p.* 216: *uid. Iahnii ed.* 1843 *p.* 401 pannucia (2) *P Porphyrio, comm. in Hor. epist.* I 13, 14 *p.* 282, 1 *Meyer Io. Saresberiensis, pol. l.l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 460, 6 pannutia *Bn.a G L Pr.d* pannuctia *Mn.a* pannuncia *Mn.b* pannucea *A B Bdl Bn.b Bn.c Bn.d C Eb Lr Pr.a Pr.c O* pannuchea *Pr.b Pr.e* panicea *V* 22 dum *pro* cum *Bn.c* distincto *Bn.b Bn.d* cunctauerit *Pr.d* ocyma (3) *Bn.d Eb Lr Mn.a Pr.d*

(1) Scripserunt ' nequicquam ' Casaubonus, Walthardus, Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii ; ' nequidquam ' ed. Bipontin., Passowius, Hauthalius, Duentzerus ; ' nec quic quam ' uel ' necquicquam ' Schreuelius, Wetstenius, Prateus ; ' nequiquam ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii recentiores.

(2) Legerunt ' pannucia ' Prateus, Walthardus, Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' pannucea ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Albinius p. 363, alii.

(3) ' ocyma ' scripserunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Weberus, contra uocis originem rationemque Graecam : (uide, sis, Buecheleri disputationem l., quae inscribitur *der Text des Persius* p. 455); ceteri ' ocima '.

T Io. Saresberiensis, pol. VI 4 ozima *Bn.a Bn.b Bn.c L Mn.b Pr.a Pr.b Pr.e V Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 402 *b,* 22 ohima *O* 23 et *pro* ut *E* et (u *litt. sup. scr.*) *L* tentat *Eb Petrus Blesensis, epist.* 45 *ad anonymum quendam p.* 67 *b, 1* tentet *Bn.d Lr* temptant *Bn.b* 24 praecedentis (1) *Mn.a K* 25 quaesieri *P* quaesieris P^2 A^2 quaesierit *A B* uettidi (2) *P* uectidi *Bn.b Bn.d G Mn.a* uetidi *Bn.a Bn.c L Mn.b F* uetidii *Pr.c* uictidi *A B* uettidis P^2 *Eb* uectidis *Lr Pr.d O* uetidis *Pr.a Pr.b Pr.e* 26 terre *pro* Curibus *D* non *(in ras.) D* mil|uus *F* mulus (3) *D E* erret *T* erat *A B Lr Mn.b Pr.d : corr.* A^2 oberrat (4) *Bn.b Bn.d C Eb Lr Pr.a Pr.e O E* oberr& *F* oberret *L Bdl (in ras.)* obercet *D* 27 agis *Mn.b* diis *L* 28 comp&a *F* 29 urceoli ueteris *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 612, 24 ueteris (5) *A B Bdl Bn.c C Eb G Lr F* ueterem *cett. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 521, 26 30 ingemit et cepe tunicatum *D* incipit tunicatum *E* mordes *P* mordens P^2 *cett. Seruius [Sergius], comm. in artem Donati p.* 431, 35 *uol.* IV *g. L. K.* 31 cepe *D* (*u.* 30) *cod. Seruii [Sergii]*

---

(1) Lectionem ' praecedentis ' Heinrichius et Némethyus probauerunt.

(2) Omnes praetulerunt ' Vectidi ', praeter Iahnium, Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui ' Vettidi ' habent.

(3) Duentzerus (ed. 1844, p. 48) scripsit ' miluos '.

(4) ' oberrat ' legerunt Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, Hermannus (cuius uid. etiam *lect. Pers.* III p. 18), Bucciarellius, alii ; ' oberret ' Casaubonus, Schreuelius, Wetsteniùs, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Iahnius (1843), alii ; ' errat ' Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(5) ' ueteris ' Prateus seruauit.

P, comm. in art. Don. l.l. sepe *D* (*u.* 31) farrata (1) *P A*^{2} *T O F* farratam *Eb L*^{2} fariratam *A B* plaudentia (a *del. sup. scr.* um) *D* olla *P A*^{2} *T O F* ollam *A B Eb L*^{2} offam *Gifanius ex codd. quibusdam* **32** sordet *Bn.d* **33** ac *Bn.b O* (*mg.* uel at) et si *L* figas *P Lr (in ras.) Pr.e (ex corr.)* frigas (2) *A B Pr.b O* fricas *P*^{2} *A*^{2} *Bdl Bn.a C Eb Mn.a Pr.d* **34** tangit *A B Bn.d: corr. A*^{2} **35** respuat *L O* hi (3) *etiam Bn.d G Lr (in ras.) Pr.d T O* hos *Bn.b* archanaque *L O* **36** marcentes (4) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 21, 9 *et p.* 504, 30 **37** tunc (5) *P A Bn.a Bn.b Bn.d Eb G Pr.d O* (*in mg.* uel tu) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 64, 29 *et p.* 263 *a*, 33 tun *Mn.b* tunc *om. Pr.e* in maxillis *Pr.e Maius, class. auct. t.l. p.* 263 *a*, 34 mmaximis *Pr.b* maxillis *om. Maius, class. auct. t. l. p.* 64, 29 balanatus *codd. Prisciani G L K inst. gr.* VII 11, 55 pectes *Priscianus, inst. gr.* VII 11, 55 *p.* 333, 8

---

(1) Legerunt ‘ farrata..olla ’ Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, alii ; ‘ farratam .. ollam ’ Prateus, Walthardus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus (cuius uide etiam *lect. Pers.* III p. 18), Bucciarellius, Némethyus, alii.

(2) Casaubonus in ed. 1647 lectione ‘ frigas ’ usus est, pro qua ‘ figas ’ Duebnerus in ed. 1839 substituit.

(3) Lectionem ‘ hi mores ’, quam recepi, praebent etiam Hermannus (cf. *lect. Pers.* II p. 42 sq), Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; Iahnius in edd. 1851 et 1868 distinxit ‘ hi mores ! ’ : ceteri ‘ despuat in mores ’ scripserunt.

(4) ‘ marcentis ’ habent Iahnius (1851.1868), Buechelerus (1893), Némethyus; ceteri ‘ marcentes ’. Duentzerus in extremo uersu ‘ uoluas ’ scripsit.

(5) ‘ tunc ’ legerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ‘ tu ’.

uol. II *g. L. K.* pectis *cod. Prisc. D l.l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 263 *a,* 35 (*sed* pectas *in p.* 64, 29) 38 decsus (1) *(lineola circumflexa scr. sup.* c *litt.) A* 39 (2) plantarea *Bn.b* uellent *L* 40 fluxasque *P:* uel elixasque P^2 elixas *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 312, 25 labefactant *Bn.d* labefactet *Maius, class. auct. t.* VIII *l.l. et p.* 300, 21 forfice *A B* forpice *Lr O* focipe *Eb* 41 felix (3) *P Bn.b* filix P^1 *A B Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 208, 5 filex *Bn.c G (sup. scr.* ix) mansuescet *Maius, class. auct. t.* VIII *l.l. et cod. Persii Paris.* 8246 *s.* XII 42 credimus *Bn.b* 44 (4) certum *pro* caecum *D* habet (*sup. scr.* s) *Pr.b* talo *pro* alto *V* baltheus *L O* altareus *pro* balteus *A B: corr.* A^2 45 protegit (5) *Bn.d Mn.a E V* pretegit *F* 46 petes *Bn.b* potes *etiam V* uicin*ia* (ia *in ras.*) *F* uicina (*sup. scr.* i) *E* dicta *A B* 47 (6) num *pro* non *Bn.d* improbe *Eb L* tu quoque praeuiso si palles *cet. Io. Saresberiensis, pol.* III 5 48 poenem *L* mentem (*add.* ipocrita auctor) *D E* amurum *Bn.a* auarum (7) *O* amarum *codd.*

---

(1) ' detonsis ' scripsit Achaintrius, ed. Paris. 1812 p. 109 ; ' curculio ' Walthardus p. 44.

(2) Montius per errorem ' palestritae ' scripsit.

(3) Lectionem ' felix ' praebent Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; fere omnes ' filix ', praeter Prateum qui ' filex ' (ed. 1699, p. 358) recepit.

(4) Duentzerus, ed. l. p. 50, ' uolnus ' scripsit.

(5) Hanc lect. elegit Passowius in ed. 1808 p. 20 et in ed. 1809 I p. 44.

(6) In extremo uersu ' numo ' pro ' nummo ' scripsit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 40.

(7) Hemphillius, op. l. p. 45, haec scripsit: « ' amarum ' is the reading of the mss. ' amorum ' is a conjecture of John of Salisbury. ' auarum ', which I have adopted, is the emendation of a

cett. amorum (*in mg.* amarum) *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* 49 pateas *pro* puteal *S p.* 11 *u.* 103 caucius *S l.l.* captus *Bn.b* cautus *om. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 598, 19 cautus multa *Bn.b Bn.c Mn.a Mn.b Pr.e* cautus puteal uibice flagellas *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 444, 13 uiuice *L S p.* 11 *u.* 103 *et p.* 30 *u.* 440 50 nequicquam (1) *Eb D E* donauerit *L* 51 respuat *A B* est (2) *P A B* es A^2 credo *Bn.b* credo (re *del., sup. scr.* er) *D* 52 noris *P S p.* 30 *u.* 441 et noris (3) *Mn.a V Petrus Blesensis, epist.* 107 *ad amicum B. monachum p.* 168 *b*, 41 ut noris P^2 *A B Bdl Bn.a Bn.b Bn.d C Eb H Pr.c F* |||noris *E* ⌒noris *(fortasse* ut *del.) Mz* tibi sit *E* cura *(sup. scr.* t *litt.) D* supellex (elle *in ras.*) *F* suppellex *Mz*

---

learned friend, and seems to me certainly right. » sed ' auarum ' legimus iu cod. Ottoburano, quem M. Zilloberus a. 1661 - 62 contulit.

(1) Hanc lectionem secuti sunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii : ediderunt ' nequidquam ' ed. Bipontin., Passowius, Hauthalius, Duentzerus ; ' nec quicquam ' Walthardus ; ' nequiquam' Iahnius (1851.1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus. uide, quaeso, comm. in uersum 14um.

(2) Lectionem *P A B* ' est ' uerbo ' es ', quod ab omnibus qui saturas Persianas ediderunt, apparet receptum, praetuli ; sententia enim poetae dicta est in uniuersum atque, uerbis Italicis declarata, haec est : « rifiuta ciò che in realtà non esiste, rifiuta le apparenze ». Walthardus pro ' respue ' scripsit ' respice ', quod praebet cod. Persianus Hamburgensis IV *B* 198, s. XII-XIII.

(3) Hanc lectionem secuti sunt Prateus, Walthardus, Montius; ceteri ' noris ' tantummodo scripserunt.

Coniecturae

1 (1) 3 'pericli' i. e. periculi pro 'Pericli' Rigaltius, *ad Artemid.* t. II p. 95: uid. Iahnii ed. 1843 p. 38; Duentzeri ed. 1844 p. 48 12 'crura' pro 'curua' Guyetus 13 (2) 14 nonnulla post u. 14um deesse Guyetus putat 16 (3) 18 (4) 19 (5) 'en specta' pro 'expecta' Marcilius: uid. Hauthalii *Beitraege* p. 232 22 (6) 'male praecincto' pro 'bene discincto' Guyetus 'otia' pro 'ocima' Io. Scoppa, *syllog.* IV

(1) Iuxta u. 'tractas' omnes, praeter Politianum *(miscellan.* cent. I 4 p. 229, 47), Schreuelium, Wetstenium, Achaintrium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, interrogandi signum posuerunt.

(2) Interrogandi signo in extremo uersu 13° Hermannus et Bucciarellius usi sunt.

(3) In extremo uersu 16° interrogandi signum omiserunt Maius (*class. auct. t.* VIII p. 356, 29), Prateus, Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1843. 1851), alii; sed admirandi signum Duentzerus, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius posuerunt.

(4) In extremo uersu 18° interrogandi signum omiserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Duentzerus, alii.

(5) Iuxta u. 'anus' interrogandi signum Meisterus *(comm.* p. 26) posuit. In extremo uersu 19° interpunxerunt 'i nunc,' Prateus, Walthardus, Fuellebornius, Montius, Iahnius (1843), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; 'i nunc:' Achaintrius, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius; 'i nunc!' Passowius, Weberus, alii; 'i nunc.' ed. Bipontin. : interpunctionem omiserunt Schreuelius, Wetstenius, Iahnius (1851. 1868), alii.

(6) Hauthalius 'ocima!' scripsit: uid. *Beitraege* l. p. 38.

collectan. 11 : uid. Weberi ed. 1826 p. 49 mihi uidetur ' bene ' aduerbium melius ad uerbum ' cantauerit ' (i. e. pannucia Baucis bene cantauerit uel praedicauerit ocima uernae discincto) quam ad u. ' discincto ' referendum esse 27 (1) 30 ' si ' pro ' sit ' scripsi causa seruandi uerbi ' mordes ', quod cod. *P* praebet; facile enim adscribi potuit ' t ' littera uoci ' si ' propter ' tunicatum ' quod sequitur: qua re mihi uidetur in uetustissimo exemplari Persiano scriptum esse ' situnicatum ', quod librarii in ' sit tunicatum ' diuiserint 31 ' farreatam ' pro ' farrata ' Gifanius: uid. Iahnii ed. 1843 p. 40; Duentzeri ed. 1844 p. 50 32 (2) 33 (3) 43 (4) ' uouimus ' pro ' nouimus ' Guyetus 43 (5) ' pani ' pro ' penem ' et ' amatum ' pro ' amarum ' Guyetus ' uenerit acrem ' in extremo uersu legit Paldamus: uid. Duentzeri ed. 1844 p. 50 49 ' putal ' pro ' puteal ' Meisterus, *comm.* p. 85 : uid. Iahnii ed. 1843 p. 42 ' puteas ' pro ' puteal ' Huschkius, in *addend. et corrig.* p. 619: uid. Hauthalii *Beitraege* I. p. 266

---

(1) Iuxta u. ' ais ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), alii interrogandi signum posuerunt. Marcilius uerba sic distribuenda coniecit: « hunc ais? » « hunc. » « dis iratis gen. sin. cet. »

(2) In extremo uersu 32° interrogandi signum Prateus, Montius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii omiserunt.

(3) Interrogandi signum omisit Maius, *class. auct.* t. VIII p. 252, 25 in extremo uersu 38°.

(4) Marcilius iuxta u. ' pacto ' interrogandi signum posuit ; Walthardus iuxta ' nouimus ' minimam distinctionem *(comma)* scripsit.

(5) Post u. ' uenit ' Hauptius distinxit.

Testimonia

1 'rem populi tractas' Politianus, *miscellan.* centur. I 4 p. 229, 47 2 'sorbitio quem tollit dira cicutae' Isidorus, *orig.* XVII 9, 71 c. 1258, 37 sq. 3 'dic hoc magni pupille Pericli' Politianus, l.l. p. 230, 3 sq. 4 sq. 'scilicet ingenium, et rerum prudentia uelox ante pilos uenit, dicenda tacendaque callet' Io. Saresberiensis, *pol.* VI 18 p. 371, 33 sq. 5 'dicenda tacendaque calles' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 130, 21 7 sq. 'scis calidae fecisse silentia turbae maiestate manus' *schol. in Lucan.* I 298 p. 49, 13 sq. Weber 9 'hoc puta (1) non iustum est, illud male, rectius illud' Priscianus, *inst. gr.* XV 2, 8 p. 65, 24 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I 617, 17 sq.) 'h. p. n. i. e., i. m., r. i.' Rabanus Maurus, *excerpt. de art. gram. Prisc.* c. 657 *C*, 45 12 'cum fallit pede regula uaro' Maius, t. l. p. 608, 31 sq. 13 'et potis est nigrum uitio praefigere theta' Isidorus, *orig.* I 23, 1 c. 837, 18 sq. 'et potis est nigrum uitiis praefigere theta' Io. Saresberiensis, *pol.* VI 18 p. 372, 35 15 'ante diem blando caudam iactare popello' Maius, t. l. 435, 31 sq. 16 'Anticyras melior sorbere meracas' Maius, t. l. p. 356, 28 sq. 18 * 20-22 'Dinomaches ego sum, suffla. sum candidus, esto. | dum non deterius sapiat Pannucia Baucis, | cum bene discincto ntauerit ocyma uernae' Io. Saresberiensis, *pol.* VI 4 p.

Cf. Seruii *comm. in Aen.* II 651 p. 315, 11 sqq. uol. I fasc. 'praepositiones uel aduerbia in 'a' exeuntia modo pro ultimam litteram, excepto 'puta' et 'ita', apud Ennium uium breuia sunt'.

uodeuicesimi ultima uerba 'cuticula sole' forte ite- enalis, *sat.* IV 11, 203 'cuticula solem'.

342, 26 sqq. **20** 'Dinomaches ego sum' Politianus, *miscellan.* centur. I 4 p. 230, 5 sq. **21** 'pannucia Baucis' Porphyrio, *comm. in Hor. epist.* I 13, 14 p. 282, 1 'pannucia Baucis' Donatus, *comm. in Ter. Andr.* 770 (IV 4, 31) p. 123 *b*, 9 sq. 'dum ne deterius sapiat pannucia Baucis' Maius, t. l. p. 460, 6 sq. **22** 'cantauerit ozima uernae' Maius, t. l. p. 402 *b*, 22 **23** sq. 'ut nemo in sese tentat descendere, nemo; | sed praecedenti spectatur mantica tergo' Petrus Blesensis, *epist.* 45 *ad anon. quendam* p. 67 *b*, 1 sqq. **24** 'sed praecedenti spectatur mantica tergo' *schol. in Hor. serm.* II 3, 299 p. 271, 9 uol. II 'spectatur mantica tergo' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 3, 299 p. 259, 12 (1) **29** 'seriolae ueterem metuens deradere limum' Maius, t.l. p. 521, 26 sq. 'urceoli ueteris metuens deradere limum' Maius, t. l. p. 612, 24 **30** sq. 'tunicatum cum sale mordens | caepe' Seruius [Sergius], *comm. in art. Don.* p. 431, 34 sq. uol. IV *g. L.* K. **35** 'penemque arcanaque lumbi' Maius, t. l. p. 445, 5 sq. **36** 'runcantem populo marcentes pandere uuluas' Maius, t. l. p. 21, 9 sq. et p. 504, 30 sq. **37** 'balanatum gausape pectes' Priscianus, *inst. gr.* VII 11, 55 p. 333, 8 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 328, 11) 'tunc cum in maxillis balanatum gausape pectis' Maius, t. l. p. 263 *a*, 33 sqq. 'tunc cum balanatum gausape pectas' Maius, t. l. p. 64, 29 **38** 'quare detonsus gurgulio extat' Maius, t.l. p. 252, 25 **39** 'quinque palaestritae licet haec plantaria uellant' Maius, t. l. p. 482 *a*, 27 sqq. **40** 'elixas nates labefactet forcipe adunca' Maius, t. l. p. 312, 25 sq. 'labefactet forcipe adunca' Maius, t. l. p. 300, 21

(1) Mentionem huius uersus 24ti continet *hist. mai.* Matthaei Paris monachi Albanensis Angli, ed. W. Wats, Londini 1864: cf. ed. Henrici Rich. Luard, Cambridge 1872, IV 503.

41 ' non tamen ista filix ullo mansuescet aratro ' Maius, t. I. p. 208, 4 sq. 43 ' uiuitur hoc pacto ' Charisius, *art. gram.* III 4 p. 253, 22 uol. I *g. L.* K. ' uiuitur h. p. ' Diomedes, *art. gram.* I p. 399, 5 uol. I *g. L.* K. 47 sq. ' tu quoque praeuiso si palles improbe nummo, | si facis, in penem quicquid tibi uenit amorum [*marg. al.* amarum] ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 5 p. 162, 5 sq. 49 ' caulus puteal uibice flagellas ' Maius, t. l. p. 444, 13 ' puteal miulta uibice flagellas ' Maius, t.l. p. 598, 19 (1) 51 ' tollat sua munera cerdo' (2) Maius, t. l. p. 128, 16 52 ' tecum habita, et noris, quam sit tibi curta supellex' Petrus Blesensis, *epist.* 107 *ad. am. B. mon.* p. 168 *b,* 41 sq. ' tecum habita ' Politianus, *miscellan.* centur. I 4 p. 230, 7 ' noris quam sit tibi curta supellex ' Maius, t. l. p. 452, 26

Imitatores

7 sq. (3) ' maiestate manus seruanda silentia iussit ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* IV 186 p. 71, 20 10 sq. ' et quia scis duplice aequare in pondere lances ' Vualtherus Spirensis, carm. l. prol. 21 p. 5, 12 13 ' isti qui ualet exarationi | destrictum bonus applicare theta ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 9, 334 sq. p. 226, 19 sq. ' si displicet, mortiferum praefigite

(1) Eadem sententia, quam continent uerba ' uibice flagellas ' uersus undequinquagesimi, apparet in uersu 757mo (p. 113, 8) *passionis s. Arnulfi*: ' miles domini uibice feritur '.

(2) Max. Manitius uerba laudata cum Sex. Amarcii G. P. *serm.* III 216 (p. 52, 17) uerbis ' cerdo suat ' confert.

(3) Eadem uerba ' fert animus ' habent Lucanus, *de b. c.* I 67, et Statius, *silu.* IV 4, 49.

theta ' Sigebertus Gemblacensis, *epist. de uita domni Deoderici prioris Mettensis episcopi* p. 463, 14 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. VI (ss. t. IV) ' et cui dat nitidum littera nigra librum ' Albertus Stadensis, *Troil.* IV 584 p. 121, 7 23 sq. ' sed illa est uera inter amicos reprehensio ; si nostram peram non uidentes, aliorum, iuxta Persium, manticam consideremus' Hieronymus, *epist.* 102 *ad August.* (uett. edd. 91; Ben. 69) c. 627 *B*, 16 sqq. t. I 46 sq. ' licet te tota uicinia modestum dicat ac pudicum, minime uel iurantibus credas ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 5 p. 162, 8 sq. 50 ' bibulasque aures praebere docenti ' Beda, *act. s. Cuthberti Lindisfarnensis episc.* XIV 19 p. 11, 51 t. II *thes. monum. eccl. et hist.* cet. Basnage ' et bibulas adhibere sonis caelestibus aures ' Beda, op. l. XXI 2 p. 14, 4 t. II ed. l. (1) ' illorum bibulas meritis (2) caelestibus aures | nunc adhibete ' Alcuinus (Albinus), *carm. ad Higbaldum episc. de clade Lindisfarnensis monasterii* IX 141 sq. p. 232, 31 sq. *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. I ' qui bibulas proni monitis caelestibus aures, | ecclesiae patres, habuistis semper apertas ' Alcuinus (Albinus), *carm. ad Paulinum* XX 16 sq. p. 241, 6 sq. *mon. Germ. hist.* t.l. ' et bibulas huiuscemodi uox uerberat aures ' *pass. s. Arnulfi* 460 p. 102, 17

---

(1) Cf. addenda ad tom. I p. 241, 16 *monum. Germ. hist.* in t. II p. 692 *a*, 2 sq.

(2) Fortasse ' monitis '.

V

AD MAGISTRVM EQVITVM CORNVTVM

Vatibus hic mos est, centum sibi poscere uoces,
centum ora et linguas optare in carmina centum,
fabula seu maesto ponatur hianda tragoedo,
uulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
« quorsum haec? aut quantas robusti carminis offas
ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
grande locuturi nebulas Helicone legunto,
si quibus aut Prognes aut si quibus olla Thyestae
feruebit saepe inuiso cenanda Glyconi.
tu neque anhelanti, coquitur dum massa camini,
folle premis uentos, nec clauso murmure raucos
nescio quid tecum graue cornicaris inepte,
nec scloppo tumidas intendis rumpere buccas.
uerba togae sequeris iunctura callidus acri,
ore teres modico, pallentis rodere mores
doctus et ingenuo culpam defigere ludo.
hinc trahe quae dicis, mensasque relinque Mycenis
cum capite et pedibus, plebeiaque prandia noris. »
non equidem hoc studeo, pullatis ut mihi nugis
pagina turgescat dare pondus idonea fumo.
secrete loquimur. tibi nunc hortante Camena
excutienda damus praecordia, quandoque nostrae
pars tua sit, Cornute, animae, tibi, dulcis amice,
ostendisse iuuat. pulsa dinoscere cautus
quid solidum crepet et pictae tectoria linguae.

his ego centenas ausim deposcere fauces,
ut, quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
uoce traham pura, totumque hoc uerba resignent,
quod latet arcana non enarrabile fibra.
Cum primum pauido custos mihi purpura cessit
bullaque subcinctis Laribus donata pependit,
cum blandi comites totaque inpune Subura
permisit sparsisse oculos iam candidus umbo,
cumque iter ambiguum est et uitae nescius error
deducit trepidas ramosa in compita mentes,
me tibi seposui. teneros tu suscipis annos
Socratico, Cornute, sinu. tunc fallere sollers
adposita intortos extendit regula mores,
et premitur ratione animus uincique laborat
artificemque tuo ducit sub pollice uultum.
tecum etenim longos memini consumere soles
et tecum primas epulis decerpere noctes.
unum opus et requiem pariter disponimus ambo,
atque uerecunda laxamus seria mensa.
non equidem hoc dubites, amborum foedere certo
consentire dies et ab uno sidere duci:
nostra uel aequali suspendit tempora Libra
Parca tenax ueri, seu nata fidelibus hora
diuidit in Geminos concordia fata duorum,
Saturnumque grauem nostro Ioue frangimus una:
nescio quod, certum est quod me tibi temperat astrum.
Mille hominum species et rerum discolor usus,
uelle suum cuique est, nec uoto uiuitur uno.
mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
rugosum piper et pallentis grana cumini,
hic satur inriguo maiult turgescere somno,
hic campo indulget, hunc alea decoquit, ille

in uenerem putris; et, cum lapidosa cheragra
fregerit articulos, ueteris ramalia fagi,
tunc crassos transisse dies lucemque palustrem
et sibi iam seri uita ingemuere relicta.
at te nocturnis iuuat inpallescere chartis,
cultor enim es iuuenum; purgatas inseris aures
fruge Cleanthea: petite hinc puerique senesque
finem animo certum miserisque uiatica canis.
«cras hoc fiet.» idem cras fiet. «quid? quasi magnum
nempe diem donas.» sed cum lux altera uenit,
iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras
egerit hos annos et semper paulum erit ultra.
nam quamuis prope te, quamuis temone sub uno
uertentem sese, frustra sectabere canthum,
cum rota posterior curras et in axe secundo.
Libertate opus est. non hac, ut quisque Velina
Publius: emeruit, scabiosum tesserula far
possidet. heu steriles ueri, quibus una Quiritem
uertigo facit. hic Dama est non tresis agaso
uappa lippus et in tenui farragine mendax:
uerterit hunc dominus, momento turbinis exit
Marcus Dama. papae. Marco spondente recusas
credere tu nummos? Marco sub iudice palles?
Marcus dixit, ita est. adsigna, Marce, tabellas.
haec mera libertas, hoc nobis pillea donat.
« an quisquam est alius liber, nisi ducere uitam
cui licet ut uoluit? licet ut uolo uiuere: non sim
liberior Bruto? » « mendose colligis » inquit
stoicus hic aurem mordaci lotus aceto
« hoc reliqum accipio, ' licet ' illud et ' ut uolo '
tolle. »

« uindicta postquam meus a praetore recessi,
cur mihi non liceat, iussit quodcumque uoluntas,
excepto si quid Masuri rubrica uetauit? »
disce, sed ira cadat naso rugosaque sanna,
dum ueteres auias tibi de pulmone reuello.
non praetoris erat stultis dare tenuia rerum
officia atque usum rapidae permittere uitae:
sambucam citius caloni aptaueris alto.
stat contra ratio et secretam garrit in aurem,
ne liceat facere id quod quis uitiauit agendo.
publica lex hominum naturaque continet hoc fas,
ut teneat uetitos inscitia debilis actus.
diluis elleborum, certo conpescere puncto
nescius examen? uetat hoc natura medendi.
nauem si poscat sibi peronatus arator
luciferi rudis, exclamat Melicerta perisse
frontem de rebus. tibi recto uiuere talo
ars dedit? et ueris speciem dinoscere calles,
ne qua subaerato mendosum tinniat auro?
quaeque sequenda forent, quaeque euitanda uicissim,
illa prius creta, mox haec carbone notasti?
es modicus uoti, presso lare, dulcis amicis?
iam nunc adstringas, iam nunc granaria laxes,
inque luto fixum possis transcendere nummum,
nec gluttu sorbere saliuam Mercurialem?
« haec mea sunt, teneo » cum uere dixeris, esto
liberque ac sapiens praetoribus ac Ioue dextro.
sin tu, cum fueris nostrae paulo ante farinae,
pelliculam ueterem retines et fronte politus
astutam uapido seruans in pectore uolpem,
quae dederam supra, relego funemque reduco:
nil tibi concessit ratio; digitum exere, peccas,

et quid tam paruum est? sed nullo ture litabis,
haereat in stultis breuis ut semuncia recti.
haec miscere nefas, nec cum sis cetera fossor,
tris tantum ad numeros satyri moueare Bathylli.
«liber ego». unde datum hoc sumis, tot subdite rebus?
an dominum ignoras nisi quem uindicta relaxat?
« i puer et strigiles Crispini ad balnea defer »
si increpuit, cessas nugator, seruitium acre
te nihil inpellit, nec quicquam extrinsecus intrat
quod neruos agitet; sed si intus et in iecore aegro
nascuntur domini, quin tu inpunitior exis
atque hic, quem ad strigiles scutica et metus egit erilis?
Mane piger stertis. «surge» inquit Auaritia «heia surge.» negas. instat, « surge » inquit. «non queo.» « surge. »
«et quid agam?» «rogas? en saperdas aduehe Ponto,
castoreum, stuppas, hebenum, tus, lubrica Coa;
tolle recens primus piper et sitiente camello;
uerte aliquid; iura.» «sed Iuppiter audiat.» «eheu
baro, regustatum digito terebrare salinum
contentus perages, si uiuere cum Ioue tendis.»
iam pueris pellem succinctus et oenophorum aptas
ocius ad nauem; nihil obstat quin trabe uasta
Aegaeum rapias, ni sollers Luxuria ante
seductum moneat « quo deinde, insane, ruis, quo?
quid tibi uis? calido sub pectore mascula bilis
intumuit, quam non extinxerit urna cicutae?
tu mare transilias? tibi torta cannabe fulto
cena sit in transtro, Veientanumque rubellum
exalet uapida laesum pice sessilis obba?
quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modesto

nutrieras, peragant auidos sudare deunces ?
indulge genio, carpamus dulcia, nostrum est
quod uiuis, cinis et manes et fabula fies,
uiue memor leti, fugit hora, hoc quod loquor inde est.»
en quid agis ? duplici in diuersum scinderis hamo.
huncine an hunc sequeris? subeas alternus oportet
ancipiti obsequio dominos, alternus oberres.
nec tu cum obstiteris semel instantique negaris
parere imperio, « rupi iam uincula » dicas;
nam et luctata canis nodum abripit, at tamen illi,
cum fugit, a collo trahitur pars longa catenae.
« Daue, cito, hoc credas iubeo, finire dolores
praeteritos meditor » crudum Chaerestratus unguem
adrodens ait haec « an siccis dedecus obstem
cognatis ? an rem patriam rumore sinistro
limen ad obscaenum frangam, dum Chrysidis udas
ebrius ante fores extincta cum face canto ? »
« euge puer, sapias; dis depellentibus agnam
percute. » « sed censen, plorabit, Daue, relicta?»
« nugaris ? solea, puer, obiurgabere rubra.
ne trepidare uelis atque artos rodere casses,
nunc ferus et uiolens, at si uocet, ' haut mora' dicas.»
« quidnam igitur faciam? ne nunc, cum arcessat et ultro
supplicet, accedam? » « si totus et integer illinc
exieras, ne nunc. » hic hic quod quaerimus, hic est,
non in festuca, lictor quam iactat ineptus.
ius habet ille sui, palpo quem tollit hiantem
cretata ambitio ? « uigila et cicer ingere large
rixanti populo, nostra ut Floralia possint
aprici meminisse senes. » quid pulchrius? at cum
Herodis uenere dies, unctaque fenestra

dispositae pinguem nebulam uomuere lucernae
portantes uiolas, rubrumque amplexa catinum
cauda natat thynni, tumet alba fidelia uino,
labra moues tacitus recutitaque sabbata palles.
tum nigri lemures ouoque pericula rupto,
hinc grandes Galli et cum sistro lusca sacerdos
incussere deos inflantis corpora, si non
praedictum ter mane caput gustaueris ali.
Dixeris haec inter uaricosos centuriones,
continuo crassum ridet Pulfenius ingens
et centum Graecos curto centusse licetur.

Lectiones uariae

V ad magistrum equitum cornutum *P* ad anneum cornutum stoicum cuius fuit auditor *L* quinta satira de poetis *V* in IIII de adolescentia *E* 1 linguas (1) *schol. in Heirici carm. uit. s. Germ. Autiss. praef. II libri u.* 9 *p.* 452 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini t.* III 2 carmine *Bn.b L Mn.b Pr.c* 3 mesto *L S p.* 30 *u.* 442 hiando *Pr.b O* hyanda *S l.l.* 4 uolnera (2) *Mn.c* parti *Pr.b Pr.e O* 5 hoc *Bn.b* ostas *Bn.b* 6 ingerit *Bn.b* 7 legunto elicone *Pr.c* 8 (3) quib; *P* (b; *in ras.* P^2) progenes *P* prognes (4) *Mn.c : cf. Iuuenal.* II 6, 644

---

(1) Sed in cod. Paris. 13757 ' lingues '. lectionem ' linguas ' praebet etiam cod. quidam Persianus recentior, qui ab O. Iahnio Rehdigeranus saec. XIV (*R 1*) uocatur.

(2) Lectionem ' uolnera ' recepit Duentzerus, ed. l. p. 54.

(3) Bucciarellius in ed. 1888 p. 56 per errorem ' lucuturi ' edidit.

(4) ' Prognes ' scripserunt Prateus, Walthardus, Hauthalius, Iahnius, Owenius, alii; ' Procnes ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, We-

procnes *A B Bn.c G Pr.d* thieste *Mn.c* thiestae *O* **9** inuiso (1) *P* insulco *Eb* insulso *Mn.c: cf. schol. Pers.* 5, 9 scenanda *Bn.b* cycloni (2) *P (m. recentissima scr.* gliconi) gliconi *Mn.c O* **10** tuque (ne *sup. scr.*) *L* neq; neelanti *cod. Porphyrionis Monac. inter Lat. no.* 181. 2 anelanti *cod. Porphyrionis Guelferbyt.* 81. 38 *et ed. Mediol.* a. 1486 camini (3) *P* camino P^2 *A B Porphyrio, comm. in Hor. serm.* I 4, 19 *p.* 208, 20 *Meyer* **11** ne *Pr.a* claso *A B*: *corr. A* ? raucos (4) *P Mn.c cod. Monac.* Kr / 89 *a. s.* XII raucis *L* **12** tecum graue *om. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 115, 7 cornicarnis (5) *Pr.a* **13** stloppo (6)

---

berus, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Némethyus, alii. sed lectio 'Progenes' non est, mea quidem sententia, spernenda, cum praesertim Ritschlius pro certa lect. ' Procina ' in emendando comoediae Plautinae, quae inscribitur ' rudens ', uersu 604° habuisset: ne ratio quidem metrica obstat.

(1) Seruaui ' inuiso ' cod. *P*, quia Glycon uel Cyclon tragoedus, qui partes Terei et Thyestae agebat, ' inuisus ' spectantibus quam ' insulsus ' erat.

(2) Cur non legendum in textu Persiano ' Cycloni ' ? scholiorum auctoritas non maior quam codicis *P* est: praeterea nihil de hoc tragoedo notum praeter quae ab interpretibus antiquis tradita sunt et, ut Némethyus ad hunc loc. p. 238 animaduertit, ' parum certa nituntur fide '.

(3) Lectionem ' camini ' praetuli, quam edd. neglexerunt; est enim ' camini ' casus ' localis ' qui dicitur (sermone patrio « caso locativo ») uocabuli ' caminus '.

(4) ' raucos ' seruaui, qua in lectione uetustus casus rectus numeri sing. pro ' raucus ' facile intellegitur.

(5) ' cornicarit ' pro ' cornicaris ' per errorem scripserunt Schreuelius, ed. 1664 p. 571, et Wetstenius p. 79.

(6) Praetulerunt ' stloppo ' Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii; ' stlopo ' Hautha-

Bdl Eb L F schol. Pers. 5, 13 stlopo *Bn.d H: cf. codd. Prisciani B G K inst. gr.* I 10, 57 sthlopo *Mn.c* stloplo *Bn.b* stoloppo *C* stolopo *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 560 *a*, 18 stolpo *Pr.b Pr.e* stopo *Pr.d: cf. u.* stopus (*sup. scr.* l *litt.*) *in cod. Prisc. L l.l.* scloppo *codd. ceteri* 14 tinctura *O* 15 teres *P Bn.a Bn.b Bn.d Pr.c T* teris (1) P^2 *Eb L O Mn.c* terens *A B* pallentes *F Mn.c* pallentis (2) *Pr.d T cett.* rodere (3) *P* radere P^2 *alii* 16 ingenio *Bn.b Lr Pr.d* 17 dices *Mn.b Pr.c Pr.d* (*sup. scr.* a *litt.*) *O* dicas (4) *Eb G (ex corr.)* doceas *Bdl* micenis *O* 18 plebeia L^1 *u.* 18um *om. A B, sed mg. add.* 19 nonne quidem *Aldhelmus, de re gram., ap. Maium, class. auct. t.* V *p.* 528, 19 haec *Pr.a* hoc *om. H* pullatis (5) *P A B Eb L alii antiquitate grauiores* bullatis *Bn.d Mn.a Mn.b O alii deteriores*

---

lius ; ' scloppo ' Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(1) ' teris ' Schreuelius, Wetstenius, Achaintrius, Hauthalius habent ; ' teres ' ceteri.

(2) Habent ' pallentis ' Iahnius (1851.1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' pallentes '.

(3) Lectionem *P* praetuli ; licet enim pro certo sumere Persium uerbum ' rodere ' per translationem de moribus corrigendis usurpauisse, quo u. antea etiam per translationem de rebus usus erat Ouidius, *ex Pont.* I 1, 71.

(4) ' dicis ' legerunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' dicas '.

(5) ' pullatis ' Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii habent ; ' bullatis ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Iahnius (1868), Hermannus (cuius uide etiam *lect. Pers.* I p. 32), Bucciarellius, alii: uid. Buecheleri commentationem laudatam, *d. Text des Persius* p. 457 ; et Albinii op. l. p. 366 sq.

populatis *Aldhelmus, de r. gr. l.l.* **21** secrete (1) *P A B al.* secreti A^2 secr&i *F* secreti (*sup. scr.* secrete) *O* ortante *L* **22** quandoque (2) *Γ* quantoque *Bn.d* quantaque P^2 *A B* **24** pulsandinoscere (3) *P* pulsa dinoscere (4) P^2 *cett.* **25** stoli-

(1) Omnes edd., praeter Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui habent ' secrete ', scripserunt ' secreti ': cf. Buecheleri commentationem l. p. 457.

(2) Seruaui lect. *P* ' quandoque ', quia sic poetae sententiam interpretor: ' tibi excutienda damus praecordia, et, quando sit (h. e. cum sit) pars tua, Cornute, animae nostrae, iuuat me ostendisse id tibi, dulcis amice '. ita in duas diuido sententias quod Persius sensit: *a)* dare excutienda praecordia; *b)* id ostendere: h. e. non solum diligere amicum, sed etiam id amico ipsi ostendere. Assentior quidem uiris illis doctissimis, qui omnes ad unum lectionem ' quantaque ' praetulerunt; sed codicem *P* quam meam et aliorum persuasionem sequi malui: nobis enim non Persium emendare atque ab integro nouum efficere, sed tantum legere quae poeta scripsit eiusque carmen in pristinum, quantum possimus, restituere datum est. de ' quando ' coniunctione causali, quae uocatur, cum modo coniunctiuo coniuncta, eiusque ui cf., sis, Liu. III 52, 10 ' quando ita uideatur '; Plin. *n. h.* XVII 4 (3), 27 ' quando senescant '; cet.

(3) Vt lectio *P* ' pulsandi noscere ' seruetur, sic distinguendum esse puto: ' pulsandi noscere cautus | quid solidum crepet et pictae tectoria linguae | his ego cet. ' sententia poetae, aut ego fallor, haec plane est: ego cautus pulsandi (de u. ' cautus ' cum casu quem genetiuum grammatici uocant, cf. Macrob. *sat.* I 15, 8 ' rei diuinae cautus ') ad noscendum quid solidum crepet et pictae tectoria linguae, in his rebus ausim cet.: hoc est, ut paucis complectar, ego qui ita sum cautus, ut non speciem rerum prae me sed tantum res ipsas feram, ausim centum mihi poscere uoces, ut dicam quantopere cet.

(4) Scripserunt ' dignoscere ' Casaubonus, Schreuelius (1664), Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

dum *Pr.e* solidum (*sup. scr.* uel solide) *O* picte *L* plectoria *Bn.a L Mn.b Pr.a Pr.b Pr.e T O F: cf. Vualtheri Spirensis uit. et pass. s. Chr. mart.* II *u.* 152 *p.* 44, 17 *Harster* tectoria (1) *Bn.d Lr (in ras.) Mn.a Pr.c Pr.d al.: cf. Augustini epist.* 132 *ad Volusianum t.* II *c.* 395 *E,* 41 pictoria *Bn.b* **26** his *P B Bn.a Bn.d L Lr Mn.a Pr.a Pr.d F* hic (2) *A Mn.b Pr.b Pr.e O* (*sup. scr.* his) huc *T* hinc *Bn.b Pr.c* depromere *L* fauces (3) *P* uoces *A B F V* **27** in *om. Bn.d* **28** puram *Pr.a* haec *Bn.d Pr.c G (ex corr.) O F* hec *V* **29** arcana *P (sup.* a *litt. ult. m. recentior lineolam circumflexam scripsit)* archana *L V* enarbile friba *Bn.b: qui cod. ante uersum* 30um *transtulit u.* 31um **31** subcinctis (*corr. ex* subcinctus) *P* succinctus *A B* succinctis (4) *A*[2] *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 68, 7 **32** (5) **34** tunc *pro* cumque *D* || tem *D* est *om. Bn.a* error (r *litt. alt. del.*) *D* **35** deducit (6) *A Bn.a Bn.b Lr Mn.b Pr.b Pr.d Pr.e Mn.c (sup. scr.* i *litt.) al.* diducit *cett.* traducit *Seruius, comm. in Aen.* VI

---

(1) Omnes uu. qui saturas Persianas ediderunt dd., lectione ' tectoria ' usi sunt.

(2) ' hic ' receperunt Passowius (' heic '), Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' his '.

(3) Omnes edd., praeter Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui ' fauces ' praetulerunt, lectione ' uoces ' usi sunt.

(4) Lectio *P* apparet ap. Schreuelium, Wetstenium, Buechelerum (1893), Owenium: ceteri ' succinctis ' scripserunt.

(5) Iustus Lipsius, *elect.* I 13 p. 680, 14 Vesaliae 1675, ' impune Suburra ' formis describendum curauit.

(6) ' deducit ' Schreuelius, Wetstenius, Hauthalius, Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii receperunt; ' diducit ' Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1868), alii.

136 *uol.* II *p.* 31, 4 *Th.* competa *cod. Seruianus A l.l.* comp&a *F* conpita *cod. Seru. M l.l.* **36** seposui *P A B Bn.a C L G* (*sup. scr.* sub) *Pr.d* (*eras.* e *litt.*) *T* subposui *Bdl* L^2 supposui (1) *F* posui *Eb* tum *pro* tu *O* suspicis *P* (pic *in ras.* P^2) *Bn.b* suscipis (*sup. scr.* conspicis) *O* **37** soratico *S p.* 30 *u.* 444 sibi nu *Bn.b* tum (2) *A B Bn.a Bn.b Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e* tunc *P S l.l. cett.* **38** apposita (3) *L* **40** (4) araficemque *A B : corr.* A^2 artificeq, (*lineola circumflexa sup.* e *litt. ducta*) *S p.* 30 *u.* 445 ducte *Bn.a* **45** nonne quidem *Pr.a* nequidem *Pr.c* hoc *om. V cod. Seruianus M comm. in Aen.* I 576 cetu *codd. Seruiani L H l.l.* (certu *l*) **46** consentire dies *om. cod. Seruianus C l.l. : in mg. add. C* [3] sydere *O* **47** contra *pro* nostra *Bn.b* suspendit *P A B Io. Saresberiensis, pol.* I 12 *Petrus Blesensis, de*

---

(1) ' subposui ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851); ceteri ' supposui '; nemo, quod sciam, ' seposui '. lectionem ' seposui ' in textu ponere ausus sum, quia uerborum ' me tibi seposui ' sententia plane haec est: ' segregaui me a ceteris hominibus (amicis uel ciuibus) tibi, h. e. ut tua praecepta diligenter audirem sapientiamque tuam admirarer atque colerem '. de uerbo ' seponere ' casu dandi adiuncto uid. Cic. *de orat.* III 33, 132 p. 196, 6 par. I uol. II Friedrich 1893 ; *orat.* 42, 143 p. 351, 13 ed. l. ; Ouid. *fast.* III 730; Phaedr. IV 5, 21 ; Tac. *ann.* VI 19, 5 ; ***hist.*** I 1, 19 ; cet.

(2) Praetulerunt ' tum ' Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii ; ' tunc ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) ' adposita ' scripserunt Passowius, Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' apposita '.

(4) ' sup ' scripsit Buechelerus (1893) ; ' uoltum ' Duentzerus.

praest. fort. p. 596 *a,* 38 suspendat *Bn.b* suspendi *Mn.b Pr.b Pr.e* **49** facta *cod. Prisciani H inst. gr.* VII 12, 64 *Io. Saresberiensis, pol. l.l. (mg.* al. fata) tuorum *Eb* deorum *cod. Prisc. L l.l.* d$_*$uorum (*fortasse* diuorum) *cod. Prisc. K l.l.* **50** iouem *A B* imam *pro* una *A B: corr. A*^{2} **51** n. quid *Bn.c Mn.b* certum (1) *P* est quid *Pr.c* est quos *Petrus Blesensis l.l.* te mihi (*mg.* al. me tibi) *Io. Saresberiensis, pol.* I 12 *Petrus Blesensis l.l.* temperet *Pr.a Pr.d O* austrum *Pr.a* **53** est *om. O* **54** meracus (*sup. scr.* arcibs) *Bn.b* his *V* atalus *pro* Italis *Bn.b* nutat *Bn.b* **55** ruguosum *cod. Prisciani G inst. gr.* VI 3, 13 pallentes *Pr.c* cymini *Bn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e F V* cimini *Pr.c* camini *(sup. scr.* u *litt.) Bn.b u.* 55um *om. D E* **56** irriguo (2) *L D E V* irruguo *Bn.b* sompno *D E* **57** hi *D* hii *L* indulgent *L D* dequoquit *L D* decoquit *F* decoquid *E* alea at ille *D E* in uenerem ille *cod. Seruianus M comm. in georg.* IV 198 **58** in uentrem *Bn.b V* putris *V Seruius, comm. in georg.* IV 198 *p.* 335, 14 *uol.* III *Th.* putrit *P*^{2} *Bn.a schol. Pers.* 5, 58 putris est (3)

---

(1) Lect. *P* 'certum', quam alii omnes repudiauerunt, in textum recepi; sic enim uersum interpretor: ' astrum est certum (nescio quod), quod me tibi temperat '; atque in sermonem patrium conuerto : « un astro è certo, non so quale, che a te mi congiunge».

(2) Scripserunt ' irriguo ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Iahnius, (1843), Hermannus, Bucciarellius, alii ; ' inriguo ' Passowius, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Némethyus, alii.

(3) Interpres in cod. Parisiaco adnotat : ' in uenerem putris — sc. est, quod in aliis male additur '. lect. ' putris ' receperunt Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owe-

(est *add. alt. m.*) *Pr.c* putriset (1) *P L* et P^2 *A Mn.a Pr.d* set *Mn.b* nodosa *pro* lapidosa *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 106, 1 ciragra *Bn.d Pr.b Pr.d Pr.e O D E* chiragra (2) *Ratherius Veronensis, praeloq.* II 13, 36 *c.* 218, 15 *Maius, class. auct. t.* VIII *l.l. Petrus Blesensis, epist.* 85 *ad R. Sarisb. p.* 129 *b,* 47 **59** fregerit (3) *P D E Maius, class. auct. t.* VIII *l.l. Petrus Blesensis, epist. l.* fecerit *A B* iam facit *Ratherius Veronensis, praeloq. l.l.* rumalia *Bn.b* **60** tum (4) *Petrus Blesensis, epist. l.: cf. cod. Persianum Berolinensem n.* 39 *s.* XV transire *D* **61** serit *Bn.b* miseri *pro* seri *Io. Saresberiensis, pol.* VII 19 uita ... relicta (5) *P* uitam ... relictam *cett. Io. Saresberiensis, pol. l. l.*

---

nius, Némethyus, alii; ' putret ' ex cod. Berolinensi 38 s. XV Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Forcellinius *lex. t.* IV p. 1016 *b*, alii; ' est putris ' Prateus, Walthardus, Passowius, Achaintrius, alii ex codd. Pers. dett. Monacensi *e.* 3 s. XII, Laurentiano pl. XXXVII 20 s. XIII, Argentoratensi s. XV, Basileensi F III 6 s. XV, Einsiedlensi 328 s. XV, Monacensi inter cod. Lat. 792 s. XV.

(1) Lect. ' putriset ' recepi, quam diuisi in ' putris; et '; omnes edd. ' et ' particulae praetulerunt 'sed' coniunctionem, quam Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851) scripserunt ' set '.

(2) ' chiragra ' legi ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Passowium, Achaintrium, Weberum, Hauthalium, Iahnium (1843), Duentzerum, alios; ' cheragra ' ap. Montium, Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Buccia-rellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(3) ' fregerit ' legerunt omnes edd., praeter Buechelerum (1893), Oweniumque, quibus aptior uisa est codd. *A B* lectio ' fecerit '.

(4) Prateus, solus, nisi me fallit, ' tum ' scripsit.

(5) Lectionem *P* ' uita... relicta ' praeferendam puto, ut plane causa declaretur, qua plerique iam seri sibi ingemiscant: cf. Pers. 3, 38. qui saturas Persianas ediderunt, lectionem ' uitam ing. relictam ' omnes secuti sunt.

Petrus Blesensis, epist. l. gemuere *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* **62** ac (at *in corr.*) *ed. pr.* 1587 *Velii Longi lib. de orthogr. p.* 62, 14 impallescere *Velius Longus, lib. de orthogr. p.* 62, 14 *uol.* VII *g. L. K. Cassiodorius, de orthogr.* 2 *p.* 154, 14 *uol.* VII *g. L. K.* inpallescere (1) *O al.* kartis *L* carthis *A B al.* chartis *Velius Longus et Cassiodorius l.l.* **63** enim est (2) (t *litt. eras.*) *P* **64** cloantea *Bn.d* cloanthea *O* petiteque *D* hunc *G O E* puerique (3) *Bn.b Bn.d Mn.a O al.* iuuenesque *D E al.* **66** hoc *om. Bn.a Eb Pr.d Hildebertus, mor. philos. quaest.* I 28 *c.* 1026 *C*, 34 fiat *Bn.a Eb Pr.a Pr.d* (*sup. scr.* e *litt.*) quod *Bn.a L* **67** diest *A B* set *Mn.b* **68** unùm *pro* iam cras *cod. Seruianus C comm. in Aen.* V 19 ueras *pro* cras *cod. Seru. F l.l.* esternum *L cod. Prisciani N inst. gr.* XVIII 30, 298 hesterna *cod. Seru. H l.l.* hesternum en *cod. Seru. F l.l.* hesternum heu *ed. Seruiana Petri Danielis a.* 1600 †hesternum cras abiit *Priscianus, inst. gr.* XVIII 30,

---

(1) ' inpallescere ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851.1868), Buechelerus (1893), Owenius; ceteri ' impallescere '.

(2) Casaubonus (1647; et *comm.* ed. 1839 p. 263), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, alii ' enim es ' (quod etiam praebet codex Monacensis n. 526, scr. a. 1470) receperunt; ne mihi quidem lect. *P* reicienda uidetur, quamuis Achaintrius (ed. 1812 p. 130) eam sibi ingratam et inutilem esse existimet; etenim codice *P* in primis auctore utor ad hanc saturarum Persianarum editionem recensendam, eiusque auctoritatem maiorem quam codicum Achaintrii et ueterum recensendam editionum puto.

(3) Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii ' iuuenesque ' praetulerunt; ' puerique ' recentiores, ut Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

298 p. 369, 19 *uol.* III *g. L. K.* cras alterum *Priscianus, op. l.* XI 2, 7 *p.* 552, 9 *uol.* II *g. L. K.* consumimus *Hildebertus l.l.* consumsimus (1) *codd. Seruiani F H l.l.* **69** hoc *D E* **70** quam *pro* quamuis *A B* se *pro* te *A B Bn.a* **71** frustrabere *E* cantum (2) *P A B Mn.b Pr.a Pr.e T codd. et ed. Bonnelliana Quintiliani, i. o.* I 5, 8 (*sed in ed. Zumptiana* ' canthus ') *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 85, 18 cant*u* (u *in ras.*) *F* **72** currat *Bn.a* etiam axe *E* et (iam *sup. scr.*) axe *D* asse *Bn.b* **73** ut *om. Bn.b* qua *pro* ut *Lr O* **74** Puplius *O* tessurula *Bn.b O* **75** uiri *Eb* **76** dama *P* damna *Bdl O* damma *C* damasus *pro* damast *A B* num *pro* non *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 35, 21 est (3) non *cod. Guelferbyt.* 81. 38 *scholiorum in Hor. serm.* II 7, 54 tressis (4) *Eb L schol. in Hor. serm.* II 7, 54 *p.* 297, 9 *uol.* II *Io. Saresberiensis, pol.* III 5 *Maius, class. auct. t.l. p.* 35, 21 *et p.* 580, 18 **77** uappa lippus (5) *(sine copula) Bn.a Bn.b Bn.d*

(1) ' consumsimus ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Weberus, Iahnius (1843), alii.

(2) Iahnius in ed. Weidmanniana a. 1868 p. 28 lect. ' cantum ' solus seruauit ; sed, cum de ratione scribendi uocabuli originem sequi quam litterarum appellationem malim, iis assentior, qui ' canthum ' pro ' cantum ' scripserunt.

(3) Om. ' est. ' ed. Fabriciana a. 1555 *scholiorum in Hor.* (*serm.* II 7, 54).

(4) ' tresis ' ap. Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum ; ceteri ' tressis ' praetulerunt.

(5) Sic scripserunt Schreuelius (1648), Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; inuenies ' uappa et lippus ' ap. Casaubonum, Schreuelium (1664), Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Passowium, Achaintrium, Weberum, Hauthalium, Duentzerum, alios.

Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b al. uapalipus *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 35, 22 uapa lippus *Maius, t. l. p.* 580, 19 tenuĭ in farragine (1) *Maius, t. l. p.* 215, 8 **78** haec *O* turbinis (2) *P* temporis P^2 *A B Bn.d Eb L Lr T* temporis (*sup. scr.* turbinis) *Bn.a G* temporis (*in mg.* turbinis) *Bn.b* **79** marci dona *Isidorus, orig.* I 35, 17 *c.* 846, 46 marcidama *cod. Bernens. 207 excerpt. ex Iuliani Toletani gram. op. deperd. praef. III 7 p. CCXXXVIII* ed. l. pape *D E Isidorus, orig. l.l. Io. Saresberiensis, pol.* III 5 recasas *cod. Bernens.* 207 *l.l.* **80** crede *D* minimos *Bn.b* **81** assigna *O D Isidorus, orig.* I 35, 17 *c.* 846, 48 asigna (*sup. scr. alt. s litt.*) *E* ut signa *cod. Bernens.* 207 *l.l.* **82** haec nobis *A B Pr.c T* hanc (3) n. *Mn.a* pillea (4) *P A B Bn.a Bn.b Bn.d Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e O* pilea *D* pallea (l *litt. del.*) *E* donat (5) *P* **83** dicere tutam *Bn.b* **84** cui libet *Bn.d Pr.c O* ut uoluit (6) *P Pr.d* (*sup. scr.* libuit) *O D E* ut libuit *A B Bn.b Bn.d*

(1) Iahnius in ed. Lipsiensi a. 1851 p. 27 per errorem edidit ‘ faragine ’.

(2) Qui saturas Persianas ediderunt, ‘turbinis’ receperunt omnes.

(3) ‘ hanc ’ scripserunt Prateus, Walthardus, Montius, Passowius, alii ; ‘ hoc ’ Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) ‘ pillea ’ ap. Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum occurrit ; ap. ceteros ‘ pilea ’.

(5) Recepi ‘ donat ’ ; nam poetae sententia haec mihi uidetur : ‘ haec mera libertas, hoc (sc. factum, i. e. seruorum manumissio) nobis pillea donat ’, h. e. seruis manumissis potestatem gestandi pillei facit, quod insigne indicium libertatis erat.

(6) Buechelerus (1893) lect. ‘ ut libuit ’ recepit; ceteri lect. *P* ‘ ut uoluit ’.

Eb G (*sup. scr.* uoluit) *Lr* (*in ras.*) *Mn.a Pr.c* sim (1) *P* (sum P^2) *Bn.a* (*sup. scr.* sum) *L Pr.b al.* **85** liberio *P* (P^2 *add.* r *litt.*) burto *Mn.a* butro *Bn.b* inquid *Bn.b* **87** hoc (2) *P Lr Mn.a* haec *A B T* hic *O* reliqum *P* reliquum *T* reliqua *A B* hoc *pro* ut *O* · licet ut uolo uiuere tolle (3) *codd. recentiores* **88** uincta *cod. Prisciani N inst. gr.* XVIII 30, 292 (uindicta *cod. Prisc. n l.l.*) uindicata *codd. Prisc. L M inst. gr.* XVII 17, 110 pturere (*lineola recta sup.* p *litt.*) *cod. Prisc. R inst. gr.* XVII 27, 199 prae terrore *cod. Prisc. L inst. gr.* XVII 22, 165 (praetore *cod. Prisc. l l.l.*) recesi *cod. Prisc. L inst. gr.* XVII 17, 110 recessi*(t) *cod. Prisc. D inst. gr.* XVII 22, 165 cessi *cod. Prisc. O inst. gr.* XVII 22, 165 *et cod. Prisc. R inst. gr.* XVII 27, 199 **89** michi *D E* licuit *Pr.c* quocunque *Bn.d* **90** mansuri *A B Pr.c* ma*suri *L* massura *Bn.b Mn.b Pr.e* uetarit *Pr.a* uetauit *codd. cett.* (4) *Wipo tetralog. u.* 151 *p.* 250, 29 *mon. Germ. hist. Pertz t.* XIII, *ss. t.* XI **91** ira *om. Bn.b* cadit *Bn.b* rugasaque *Eb* **92** cum (5) *G Pr.b Pr.e* ueteresse *A B*

(1) Lectio ' sim ' a Casaubono (1647. 1839), Schreuelio (1648. 1664), Wetstenio, Prateo, Walthardo, ed. Bipontin., Reizio, Montio, Passowio recepta est : ceteri ' sum ' elegerunt.

(2) Legerunt ' hoc reliquum ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Némethyus, alii ; ' hoc reliqum ' Buechelerus (1893), Owenius ; ' haec reliqua ' Prateus, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(3) Hanc codd. recentiorum lect. receperunt Britannicus, Lubinus, Wedderburnus, Passowius, Achaintrius, Weberus ; ceteri ' licet illud et ut uolo tolle '.

(4) Praeter cod. Berolinens. n. 2 s. XII-XIII, qui, ut cod. *Pr. a*, lect. ' uetarit ' praebet.

(5) ' cum ' legit Prateus, ed. l. p. 377.

abias *A B* auias (*ex* aulas) *P Petrus Blesensis, epist.* 3 *ad u. quend. nob. p.* 4 *b,* 51 **93** erit *A B F* tenua *S p.* 30 *u.* 447 **94** suum *pro* usum *Bn.b* **96** secreta ... aure *Pr.b Pr.e* garrit *Bn.a Bn.d Lr Mn.a Pr.a Pr.c T al.* gannit (1) *O* **97** non *E* te *pro* ne *Bn.b* id *om. A B Bn.d Eb Mn.a Pr.c* (et *add. alt. m.*) quid *E* quod uis *Pr.c* quod quisque *Bn.a* uitiauit (2) *P A B Bdl Bn.d C Eb G Mn.a T* uiciauit *O V* uitauit *Bn.a Pr.c* uiciabit *D* **98** plublica *Eb* **99** inscicia *O D* insicia *Bn.d* isciatica *Bn.b* **100** diluis (e *scr. sup.* i *litt. prior.*) *D* elleborum *L D F* poncto *D* ponto *Bn.b* **102** nauim (3) *Bn.d G Mn.b Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e* nauem *codd. cett. Io. Saresberiensis, pol.* VII *prol.* nauuem (si *sup. scr.*) *D* perornatus (4) *P* perocintus *A* perocinatus *B* peronatus A^2 *Io. Saresberiensis, pol. l.l. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 461, 26 pera natus *Bn.b* arato *E* ardor *D* **103** exclamat (5) *P Bn.b Bn.d Pr.c F*

---

(1) Lectione ' gannit ' Montius, Passowius, 'Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii usi sunt.

(2) ' uitiabit ' omnes scripserunt; ego uero ' uitiauit ' praetuli, quia praeceptum ' ne liceat facere ' non ad ea quae in posteum agenda pertinet, sed ad res, ut in exemplum subiectas, quas antea quis uitiauit agendo, referri debet.

(3) Legi ' nauim ' ap. Prateum, Passowium, Hauthalium, Iahnium (1843), Forcellinium—Deuitium (ind. uerborum t. IV p. 613 *a* u. ' peronatus '); ' nauem ' ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Achaintrium, Weberum, Duentzerum, Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(4) Metri causa omittenda est lectio *P,* cum ' per ' syllaba sit breuis.

(5) Lectionem *P* ' exclamat ' recepi; licet enim ad posteriorem

exclamet *Io. Saresberiensis, pol. l.l.* clamabit *schol. ad Lucan.* IX 207 *p.* 699, 26 *Weber* periisse (1) *Bn.d* **104** tabo *Pr.a* **105** dedit || et *E* ueris (2) *P* ueri *A B D E* uiri *cod. Prisciani K inst. gr.* VIII 14, 79 uerri *(alt.* r *litt. del.) cod. Prisc. R r l.l.* specimen *A B Bn.a Bn.d Eb L Lr Mn.a Pr.c Pr.d Pr.e D E F* specum (*lin. add. sup.* u *litt.*) *Bn.b* speciem (3) *G Mn.b Pr.a Pr.b O al. Priscianus, inst. gr.* VIII 14, 79 *p.* 433, 8 *uol.* II *g. L. K.* specimen ueri *D E* calles *cod. Prisc. r l.l.* callis *cod. Prisc. B l.l.* callo *cod. Prisc. R l.l.* **106** ne qua *om. cod. Prisc. Paris.* 7498 *partit. XII uers. Aen. principalium* 2, 15 subaurato *Bn.d* sub aerato (4) *Gunzo gramm., epist. ad Aug. fr. c.* 1291 *B,* 24 *Io. Saresberiensis, pol.* VII 22 tinniet *cod. Prisc. R inst. gr.* VIII 14, 79 **107** quaeque uitanda *Bn.a L Pr.b Pr.d Pr.e T F* quaeque et uitanda *Mn.b* et quae uitanda *Pr.a O* et q; uicis su *(lineola*

---

circuitus uerborum partem, quam in ludis litterarum ‘ apodosin’ uocare solent, uerbum modo fatendi adiungi, quamuis uerbum in parte priore, quae ‘ protasis ’ uocatur, modo coniunctiuo inueniatur: de hac re uide, sis, Henrici Cocchiae librum aureum, qui inscribitur *la sintassi latina esposta scientificamente ad uso delle scuole di magistero*, cap. 20 § 177, III 1, *a,* p. 432.

(1) ‘ periisse ’ scripserunt Schreuelius, ed. 1664 p. 583, et Wetstenius, p. 91, contra metr. rat.

(2) Lectionem *P* ‘ ueris ’ secuti sunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ‘ ueri ’.

(3) Legi ‘ speciem ’ ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Passowium, Achaintrium, Weberum, Iahnium (1851. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios; ‘ specimen ’ ap. Hauthalium, Iahnium (1843), Duentzerum, alios: cf. Hermanni *lect. Pers.* II p. 53.

(4) Hauthalius, *Beitraege* I. p. 50, recepit ‘ sub aerato ’.

scr. sup. u *litt.)* uitanda *Bn.b* et que. fugienda *D E* **108** certa (er *del.:* e *litt. sup. scr.*) *D* creta *(in ras.)* *F* hoc *schol. in Hor. serm.* II 3, 246 *p.* 266, 13 *uol.* II notasse *A B* **109** et (1) *pro* es *Pr.b Pr.c Pr.e T* os *pro* es *Pr.a* sis *pro* es *V* uoti *(add. sup.* s *litt.)* *D E* preso *O* **110** astringas (2) *Eb L O* asstringas *V* nam *D* fixes *pro* laxes *E* **111** (3) poscis *O* **112** gluttu (4) *P* glutto *A B Bn.c Lr Mn.a Mn.b Pr.e* glucto *Bn.a* gluto *nonnulli* saliuam sorbere *Mn.b Pr.e* **113** tum *pro* cum *Bn.b* **114** liberque et *D E* **115** funeris *D E* pharine *D E* **116** pellicolam *V* retinens *Bn.a Bn.c L Ln (in ras.) Pr.a O Io. Victring. ap. Boehmeri fontes rer. Germ.* III *p.* 341 retinesis *Bn.b* ret. ueterem *(transponendi signo add.)* *Bn.a* sub fr. *Io. Victring. l.l.* polita *Eb Pr.a Pr.c F K* pollita *Bn.d* politus (*sup. scr.* uel polita) *O* **117** hastutam *D E* astuta *Bn.b* seruans (5) *P Eb L Pr.a*

---

(1) ' et ' pro ' es ' habent Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., alii.

(2) ' astringas ' legi ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Prateum, ed. Bipontin., Montium, Achaintrium, Duentzerum, Iahnium (1868), Hermannum, Bucciarellium, alios; ' adstringas ' ap. Walthardum, Passowium, Weberum, Hauthalium, Iahnium (1843. 1851), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(3) Scripserunt ' transscendere ' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 50, et Némethyus, p. 37 et p. 275 sq. ed. Budapestin. 1903. Hauthalius l. l. legit ' numum '.

(4) Receperunt ' gluttu ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ' glutto ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, alii; ' gluto ' Prateus, Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), alii.

(5) Lectionem ' seruans ', quam edd. omnes excluserunt, solus

Io. Victring. l.l. gestans *Thomas de Walsingham, chron. monast. s. Albani : ypodigma Neustriae p.* 456, 22 *Riley* seruas *cett. Gunzo gramm., epist. ad Aug. fr. c.* 1284 *D,* 14 *ed. l.* sub (1) *Eb L F K V Gunzo gramm. l.l. Vincentius Pragensis, annal. p.* 671, 28 *t.* XVII *mon. Germ. hist. Pertz Io. Saresberiensis, pol.* VII 21 *Thom. de Walsingham l. l.* in *Lr Pr.e T cett.* uulpem (2) *A B Eb L Gunzo l.l. Vincentius Pragensis l.l. Io. Saresberiensis l.l. Thom. de Walsingham l.l.* 118 supra *om. F* repeto *H L O D E* relego (3) *Bn.b Bn.c Bn.d Eb Lr Mn.a Pr.c al.* finemque *Eb* reducto *D E V* reducendo (*in ras.*) *Pr.e* retraho *F* repono *Pr.b* repono (*sup. scr.* reduco) *Mn.b* 119 exere (4) *Bn.a Bn.d Lr Mn.b Pr.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e O al.* exsere *cett. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 521, 30 120 prauum *G* si *pro* sed *Eb* 121 erreat *Eb* et *pro* ut *L*

---

recepi; sed, necessitate urgente, in extremo uersu 116° ' politu's ' pro ' politus ' emendaui.

(1) Lect. ' sub ' edd. omnes secuti sunt, praeter Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui scripserunt ' in '.

(2) ' uolpem ' scripserunt Duentzerus, Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' uulpem '.

(3) Lect. ' repeto ' receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii; ' relego ' Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii. Pithoeus in *thes. crit.* Gruteri t. II p. 780 scripsit : « ex ueteribus libris recipiendum est ' relego ' ».

(4) ' exere ' in edd. Casauboni, Schreuelii, Wetstenii, Pratei, Walthardi, Montii, Achaintrii, Duentzeri, Iahnii (1851. 1868), Buecheleri (1893), Owenii, aliorum apparet ; ' exsere ' in edd. Bipontin., Passowii, Weberi, Hauthalii, Iahnii (1843), Hermanni, Bucciarellii, Némethyi, et ap. Iustum Lipsium, *manuduct. ad stoicam philos.* III 15 p. 513 *b*, 22 t. IV,

ut *om. et add. litt. minut. Bn.a* semuntia *Mn.b Pr.b Pr.d F* semiuntia *Bn.a Eb* semiuncia *Bn.d O Io. Saresberiensis, pol.* III 1 semicintia *L* semuncia (1) *cett. Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 616, 24 *passio s. Arnulfi u.* 1085 *p.* 125, 24 122 misere *O* fessor *Pr.d*

123 tres (2) *Bn.a L Pr.a Pr.d O* (*sup. scr.* uel tris) treis *Bn.b Mn.a T* tris *Bn.d G Lr Mn.b al.* numero (3) *P* satyri (4) *P* satiri *L O* sacrri *Eb* admoueare *Bn.b* beatilli *P* batilli P^2 *L O* bathillo *A B*

124 hoc *om. Bn.b Mn.b* sumis (5) *P* sumis (*sup. scr.* sentis) *O* summis (*eras. alt.* m *litt.*) *Pr.e* sumis *om. Pr.a* sentis *A B Bn.a Bn.b Bn.d H Mn.a Pr.c Pr.d* subtile *Eb* 125 ad *pro* an *Bn.b* relaxet (6) *Bn.a*

---

(1) Duentzerus, Hauthalius ‘ semiuncia ’ scripserunt; ceteri ‘ semuncia ’.

(2) ‘ tres ’ habent Prateus, Montius, Achaintrius, Hauthalius, Hermannus, Bucciarellius, alii; ‘ treis ’ Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., alii; ‘ tris ’ Passowius, Plumius, Iahnius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) Vt lectio *P* ‘ numero ’ seruetur, uersus 123us sic, nisi fallor, legendus est: ‘ tris (tantum adnumero) satyri moueare Bathylli ’. uerba ‘ numeros satyri ’, quae nonnulli Persii interpretes laudant, non apparent in Porphyrion. *comm. in Hor. epist.* II 2, 124 p. 336, 10 (Meyer), ubi tantum uerba ‘ nunc † totus Satyri ’ formis descripta sunt. Gul. Meyerus suspicatus est ‘ motus ’.

(4) Lectionem ‘ satyri ’ Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Montius, Passowius, Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii receperunt; ‘ satiri ’ ed. Bipontin., Weberus: ‘ satyrum ’ praebent Walthardus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(5) ‘ sentis ’ scripserunt Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius; ceteri lectionem *P* ‘ sumis ’ praetulerunt.

(6) Edd. omnes ad unum ‘ relaxat ’ receperunt.

Maius, class. auct. t. VIII *p.* 618, 31 **126** steriles *Bn.b* **127** en *pro* si *Bn.d* crepuit *Mn.a* instrepuit *T* increpui *G Mn.b Pr.e* crepui *Eb* nugutcor seruiuium *A B* **128** nequicquam *Mn.b* non quicquam *V* quisquam *Bn.b* **129** et *om. Bn.d* in pectore (1) *P* **130** nascantur (2) *Lr Pr.b T* quin (3) *P Bdl C Eb L* qui *Bn.b Pr.a Pr.d T* quid *A B H F* tu *om. V* impunitior *F* inpunitior (4) *O al.* **131** quem *om. Eb* ad *om. O V* egererit *Bn.b* herilis *Eb* heriles *V* **132** magne *E* ma||ne *D* inquid *D E* auaricia *O* eya *V* eia (5) *D E K* **133** instas *Bn.b* instant *V* inquis *Bn.a Bn.d L O D E* . nequeo *V* non quaeso *D E* **134** et quid *P Bn.a Bn.c G Eb Mn.a Pr.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e al.* an q. *E* en q. (6) *D V cett.* rogas (7) *P A B Bn.a Bn.c Eb L Lr Pr.d Pr.e T* rogat *Pr.c* rogitas *Bdl Bn.b Bn.d C G*

---

(1) Sic uersus emendandus est, ut maiore ex parte lectio *P* recipi possit : ' quod neruos agitet ? sed si intus et pectore aegro '.

(2) Hac lect. Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, alii usi sunt.

(3) Lect. P ' quin ' recepi, ut Schreuelius (1648.1664), Wetstenius, Passowius, Weberus, alii ; nam, ut Weberi uerbis utar, 'interrogatio cum *quin*..... acerbior et magis satirica est ' (ed. I. p. 56) : ceteri ' qui ' legerunt.

(4) ' inpunitior ' legi ap. Passowium, Hauthalium, Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium ; ap. ceteros ' impunitior '.

(5) ' heia ' legerunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' eia '. Schreuelius per errorem scripsit, ed. 1664 p. 586, ' piper ' pro ' piger '.

(6) ' en ' pro ' et ' receperunt Achaintrius, Weberus, Casaubonus (1839), alii.

(7) ' rogas ', correptum more Plautino ac uolgari, praebent Hauthalius, Buechelerus (1893), Owenius : ceteri 'rogitas' scripserunt.

Mn.a Mn.b Pr.b O D V K en cogitas *Pr.a* saperdas (1) *P A B Bn.a Bn.c Eb G L Pr.a Pr.c T* saperdam *Bdl Bn.b Bn.d C Lr Mn.a Mn.b Pr.b Pr.d Pr.e E K* saperdam *(del.* m *litt. ; sup. scr.* s *litt.) D* saperda *O* sarpedas *V* auehe *D* 135 castorium *O* casteorum (e *litt. del.) E* stupas (2) *Bn.b Bn.d D E* ebenum *V* hebenum (3) *O al.* thus (4) *D E* rubrica *(sup. scr.* l *litt.) T* choa *L V* 136 et piper *Bn.d* pi||esitiente *K* et sitiente (5) *P A B Bn.b Bn.d Eb Mn.a Pr.c Pr.d E V*

---

(1) Lectione ' saperdas ' usi sunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Hauthalius, Iahnius (1843), Buechelerus (1893), Owenius, alii ; ' saperdam ' Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, Iahnius (1851.1868), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii. ante u. ' saperd.' omiserunt ' en ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, alii.

(2) ' stupas ' Walthardus et Achaintrius scripserunt ; ceteri ' stuppas '.

(3) ' hebenum ' legerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' ebenum ' Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(4) Praetulerunt ' tus ' ed. Bipontin., Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' thus '.

(5) Edd. omnes lectionem 'e sitiente' (ut Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii) uel ' ex sitiente ' (ut Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii) praetulerunt : ego uero lectionem ' et sitiente ' recipere ausus sum. nam, cum uerborum ' et sitiente camello ' structura absoluta quae uocatur habenda sit *(abl. absol.)* , poetae sententia non

siciente *O E* camello *P A B* camelo (1) *P*² *Eb L K D E V* **137** certe *E* iupiter *D E V* audiat (2) *P L* euheu *Bn.c* heuheu (3) *Lr* (*in ras.*) *V* heheu *Pr.c Pr.e* hebeu *Bn.b* ehui *L* **138** baro (4) *P A Bn.d O* uaro *P*² *A*² *B Bdl Bn.a Bn.b C G L Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e T K* uare *Lr* (*in ras.*) are *Eb* regristatum *D* c...brare *Bn.b* sil .... (*rel. deest*) *K* **139** contemptus (5) *Bn.a Bn.d O E V* perges (6) *D E* peragas *O* iuue *Eb* cum ioue uiuere *D E* tendas *V* **140** puer is (7) *Bn.c L Pr.a Pr.c Pr.d O* et *om. V* aptes *Pr.b Pr.e* aptans *Bn.a* **141** otius *L D* nauim (8) *Eb Mn.a T* naueim *Pr.a* nouem *Bn.b*

---

dubie est haec : caue exspectes Romae mercem ad te mari delatam, sed fac peruenias quo deferatur piper camelis, et mercem recentem maioris lucri cupidine quam celerrime tollas, sitientibus camelis, h. e. antequam cameli sitim ex longo per deserta itinere potione depellant.

(1) ' camello ' scripsit Iahnius (1851. 1868) ; ceteri ' camelo '.

(2) Edd. omnes 'audiet' receperunt: sed meliorem existimo lect. *P* ' audiat ', quae modo nititur coniunctiuo potentiali qui uocatur ; quam ob rem in sermonem patrium sic poetae sententiam conuerto : « ma Giove potrebbe udirmi ».

(3) ' heu heu ' Orellius scripsit ; ceteri ' eheu '.

(4) Habent ' baro ' Lubinus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Fuellebornius, Reizius, Koenigius, Montius, Passowius, Weberus, Orellius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' uaro ' Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii : cf. Pithoeum in Gruteri *lamp. crit.* uol. II p. 752.

(5) Hauthalius solus, quod sciam, lect. ' contemptus ' recepit.

(6) ' perges ' suspicatus est Hauthalius, *Beitraege* l. p. 437, sed in textu p. 54 ' perages ' seruauit.

(7) Achaintrius, ed. Paris. 1812 p. 149, lect. ' puer is ' recepit.

(8) ' nauim ' scripserunt Weberus, Hauthalius, alii.

nauem *codd. cett.* nil (1) *Pr.a V* nichil *D* obstat (b *litt. del.*) *D* abstat *Bn.b* obstet (2) *Bn.d Lr* qui in *D* **142** aegeum (3) *L* nisi (4) *L D E V* ni *Mn.a Mn.b Pr.a Pr.c Pr.d al.* **143** deductum *E* moueat *Bn.b Bn.d O* quod demum *D* **144** qui *Pr.a* bilis *om. T* **145** intonuit *Bn.b* quam (5) *P F V* quod P^2 *A B Eb Lr Mn.a* extinxerit (6) *O al.* extincxerit *Mn.b* extingueret *V* **146** tu (7) *Lr al.* tun' *D* tunus *Pr.a* marem *Pr.a* tranquillas (*sup. scr.* uel transilias) *O* abi *D* torto *Bn.b* **147** caena *L Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 86, 5 fit *Bn.b Maius, class. auct. l.l.* ueientanum (*om.* que) *schol. in Hor. serm.* II 3, 143 *p.* 258, 4 *uol.* II ueietanumque *L* uegentanumque *Bn.b Bn.d Eb Mn.b Pr.a Pr.d O E cod. Porphyrionis Monacens. int. Lat. n.* 181. 2 *comm. in Hor.*

---

(1) Inueni ' nil ' ap. Prateum, Walthardum, Montium, Achaintrium.

(2) ' obstet ' Montius solus, quod sciam, recepit.

(3) Sic scripserunt Walthardus, Achaintrius, Hauthalius.

(4) ' nisi ' edd. omnes legerunt, praeter Iahnium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui lect. ' ni ' praetulerunt.

(5) Edd. omnes legerunt ' quam ', praeter Iahnium (1868), qui legit ' quod '. de lect. ' quam ' C. Wotkius et C. Hosius scripserunt haec: « auch V 145 halte ich ' quam' für richtig, wo 'quod' aus ' quid ' des verhergehenden Verses entstanden ist.» *Persius-excerpte* p. 502 adnot. 5 in *Rh. Mus.* XLIII 1838. Duentzerus per errorem, sine dubio, ' quem ' pro ' quam ' scripsit (p. 64).

(6) ' extinxerit ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Montius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, alii ; ' exstinxerit ' Walthardus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii.

(7) Legi ' tu ' ap. Schreuelium, Iahnium (1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum ; ap. ceteros ' tun '.

l. l. uegetanumque *Pr.b Pr.e* libellum *E* **148** exalat *Bn.b D* exhalet (1) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 500, 9 uapidi *A B* lesum *L* laesa *Maius, class. auct. t.* VIII *l.l. et p.* 540, 24 picem *P* sexilis *Bn.b* fissilis *H* **149** (2) quos in *Bn.d* **150** nutrieras *om. A B; add. B*^{2} pergant (3) *A B L* peragant *P Bn.b Bn.d Lr Pr.d O* auido (4) *Bn.b* grauidos *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 178 *b*, 9; *sed* auidos *in p.* 616, 25 suadare (5) *P* sudare *Bdl*^{2} *Maius, class. auct t.* VIII *p.* 616, 25 sudore *P*^{2} *A B Bdl Bn.b Bn.d C Pr.a Pr.c Pr.d* factura *pro* sudare *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 178 *b*, 9 deunges *P: corr. P*^{2} *cf. archiu. lexicogr. Lat.* I *p.* 108 **151** gnio (*sup. scr.* e *litt.*) *D* dultia *E* est *om. D* **152** ius (*del.; sup. scr.* cinis) *D* **153** suiue

---

(1) Sic scripserunt edd. omnes, praeter Iahnium (1851. 1868) Buechelerum (1893), Owenium, qui ‘ exalet ’ praetulerunt.

(2) ‘ nummos ’ legendum Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius defenderunt, sed falso, ut demonstrauit Buechelerus in commentatione inscripta *der Text des Persius* p. 457. Passowius et Hauthalius ‘ numi ’ pro ‘ nummi ’ scripserunt.

(3) Legerunt ‘ pergant ’ Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Albinius p. 358 et p. 368, Némethyus, alii; ‘peragant’ Schreuelius, Wetstenius, Duentzerus, Iahnius (1851.1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, alii.

(4) Lectionem ‘ auido ’ secuti sunt Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(5) ‘ sudare ’ ex lect. *P* ‘ suadare ’ recepi, ut fecerunt Casaubonus, Schreuelius (1648), Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Albinius p. 358 et p. 368, Némethyus, alii: cf. Georgesii indicem uerborum, uol. I c. 1976; sed lectione ‘sudore’ Schreuelius (1664), Wetstenius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, alii usi sunt.

(s *litt. del.*) *D* la&i (1) *F* haec *Bn.d Pr.b Pr.e* loqui *D* loquimur *Cassiodorius, uar.* IX 21 *p.* 152 *a*, 42 *t.* I *ed. l. Garetii, Rotomagi* 1679 indem *Bn.d* **154** heu *pro* en *Bn.b* dupplici *D E* diuerso *Bn.b Mn.b* scindere (*sup.* e *litt. del. scr.* is) *D E* **155** huncci-ne (2) *Eb L D F* huccine *Bn.b* huc (*sup. scr.* n *litt.*) *Pr.b* ante (te *del.*) *D* an‖ *E* alterius *E* almus *D* **156** obsquio *D* dominosque *O* oberraes *Eb* oberras *E* obores *Bn.b* **157** tum cum *Bn.d T* cum tu *Mn.a* tuum *pro* tu cum *A B: corr. A*[2] institeris *E* si mel *Bn.b* instantibusque *P* instan-tique P^2 *A B* **158** rumpi *Bn.a Bn.d L D E* rumbi *Bn.b* **159** et *om. Bn.b V* lutata *V* nondum *V* arrumpit (3) *P* abrumpit *O* arripit (4) P^2 *Bn.b Mn.b D F* abrupit *Bn.a Pr.c* at (5) *P Bn.b Pr.d D E* ast *Bdl Bn.a C G L Mn.b Pr.b Pr.e T V* et *A B Bn.d Lr Mn.a* et at *Pr.a* at (*om.: sup. scr.* ast) *Pr.c* at *om. O* **160** fugis (*sup. scr.* t *litt.*) *D* in collo

(1) ' lethi ' pergratum Prateo, ed. l. p. 388, fuit.

(2) 'hunccine' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, lahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(3) Vt lectio *P* in textu seruetur, ' at ' omittendum est (sic fecerunt codd. *Pr.c, O, Regius Londinensis*) ; qua re uersus sic legendus est ' nam et luctata canis nodum abrumpit, tamen illi ': sed in cod. *P* ipso ' at ' seruatum est.

(4) ' arripit ' scripserunt Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Achaintrius ; ceteri ' abripit '.

(5) Habent ' at ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' ast ' Hauthalius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii ; ' et ' Iahnius (1851. 1868).

Bn.b magna (*sup. scr.* longa) *G* cathene *D E V* **161** haec *O* ut *pro* hoc *Lr* iubeas *Bn.d* praeteritos meditor finire dolores *F* **162** chaestatus *Bn.d* cerastus *Bn.b* chaerestratus (*sup. scr.* uel Serestratus) *O* **163** arrodens (1) *Bn.a Bn.b H Lr T* aut *Bn.b* hoc *Bn.a G (ex corr.) Mn.b Pr.a* obsten *Bn.d* **165** abcenum *Bn.b* crisidis *L* chrisidis *O* unctas *Eb* **166** facie *Pr.a* **167** (2) sapius *Bn.a* pellentibus *A B* **168** censem *A B Bdl* cessen *Bn.a L* plorauit *O* **169** soleo *Bn.b* **170** nec *Bn.b* arctos (3) *Bn.d G Pr.e* artas (*sup. scr.* o *litt.*) *Mn.a* radere cassas *P* calles *Bn.b* **171** haut (*sup. scr.* uel at) *O* uoce et (4) *P: P*^{2} *add.* t *litt. ad u.* uoce haud (5) *Eb* haut *P Bn.b Bn.d* more *Pr.e* **172** nec *Bn.b Bn.d T* ne (6) *Eb L al.* tunc *L* cum

---

(1) ' adrodens ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' abrodens ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(2) ' diis ' non recte in uersu 167° scripserunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Prateus, ed. Bipontin., alii.

(3) ' arctos ' scripserunt Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Duentzerus, alii.

(4) Librarius non attentus u. ' uocet ' in ' uoce ' ' et ' diuisit.

(5) ' haud ' inuenies ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, ed. Bipontin., Montium, Passowium, Achaintrium, Weberum, Iahnium (1843. 1868), Hermannum, Bucciarellium, Némethyum, alios; ' haut ' ap. Hauthalium, Duentzerum, Iahnium (1851), Buechelerum (1893), Owenium, alios.

(6) Legerunt ' ne ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii; ' nec ' Passowius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

om. Pr.b Pr.e accessor *A B Bdl Pr.c* arcessor *Bn.b C Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d O* accersor *Bn.d Eb G Lr Mn.a T* accersat *Pr.e* arcessat (1) *Bn.a al.* **173** (2) **174** exieris (3) *Bn.d L*^{2} *Pr.b (sup. scr.* a *litt.)* exiens *Pr.a* ne nunc (4) *P G Lr Mn.b Pr.b Pr.d T* ne tunc *Bn.a L* nec nunc *Mn.a Pr.e* non nunc *Pr.c* nunc nunc *A B Bdl Bn.b Bn.d C Eb Pr.a* quod (5) *Bn.a L Pr.c* **175** quem (6) *Pr.b Pr.d* qua *L* **176** sui quem semper ducit *D* quem ducit palpo *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 427, 17 palpa *Eb* palpoque *A B* (*sup. scr.* quem *A*^{2}) tollit (7) *P* ducit *A B D Maius, class. auct. t.* VIII *l.l.* **177** creata *Pr.b*

---

(1) Legi ' arcessat ' ut ed. Bipontin., Iahnius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii : ceteri non uno modo legerunt, ut ' accersat ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, Montius ; ' accersor ' Passowius, Hauthalius, Achaintrius ; ' arcessor ' Weberus, Orellius, Duentzerus ; ' accersar ' Hermannus eiusque fidus Achates.

(2) ' adcedam ' scripsit Passowius.

(3) Lect. ' exieris ' ap. Duentzerum inuenitur.

(4) Lectionem *P* et aliorum ' ne nunc ' recepi, quam probauit Bentleyus, *ad Hor. s.* II 3, 262 atque receperunt Casaubonus (in ed. Duebner. 1839 ; sed in *comm.* p. 303 ' nec nunc ') et Iahnius (1843) ; etenim, ut mihi uidetur, Persiana sententia est haec : 'si incolumis domum Chrysidis reliquisti, ne nunc quidem debes accedere ': Persius plane ' ne ' adu. pro ' ne-quidem ' usus est. attamen uiri docti, fere omnes, qui saturas Persianas ediderunt, ' nec nunc ' legerunt.

(5) ' quod ' receperunt Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' quem '.

(6) In ed. Pratei ' quem ' pro ' quam ' legitur.

(7) Lectionem *P* uel maxime probauerunt Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Iahnius (1843), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' ducit ' legerunt : cf. Iusti Lipsii *elect.* I 13 p. 680, 43 t. I Vesaliae 1675.

ambicio *O* uulgo *pro* large *cod. Porphyrionis Monacens. int. Lat. n.* 181. 2 (*et ed. Patauina a.* 1481) *comm. in Hor. serm.* II 3, 182; *sed* large *recte restituit commentator edit. Cruquianae* 1579 **178** ut nostra *codd. Seruiani H L M N comm. in Aen.* V 128 nostra *om. Pr.a* nostra (*sup. scr.* uel uestra) *O* uestra *D E* floraria *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 38, 1 **179** memorasse *Bn.b* qui (*sup. scr.* o *litt.*) *D* pulcrius (1) *O D* **180** iunctaque *Bn.b* *uersui* 180° *anteposuit u.* 179um *Eb* **181** dipositae *Eb* disposite *L* **182** (2) fialas (*sup. scr.* uiolas) *G* cachinnum *Bn.b* **183** thinni *O* cum et *pro* tumet *Bn.b* **184** mouens *Bn.b* recutita *F* recitatque *Bn.b* recutit atque *P-corr. P*[2] fabula *pro* sabbata *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 120, 8 **185** tunc (3) *Pr.c* **186** hinc (4) *P* tum *A B* tunc *Pr.b Pr.e* *u.* 186um (5) *om. Pr.b; add. mg. Mn.b Pr.e* **187** (6) incusare *Bn.b* **188** gu-

(1) ' pulcrius ' recepit Prateus, p. 394.

(2) ' amplecta ' Prateus, p. 394, per errorem scripsit.

(3) ' tunc ' legerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, alii ; nonnulli ' tum '.

(4) Lectionem ' hinc ' restitui, quam Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Reizius, Montius, alii receperunt: 'tunc' Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839); 'tum' Achaintrius, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii legerunt.

(5) ' galli ' *g* litt. minuta ap. Iahnium (1868), Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium. ' gandes, Galli ' per errorem scripsit Schreuelius, ed. 1664 p. 593.

(6) ' inflantes ' habent Casaubonus, Schreuelius (1648), Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843) ; Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

staueris (*sup. scr.* gestaueris) *Bn.a* alit *P* alli (1) *A C* tilli *B* **189** dixerit *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 117, 9 : *sed* dixeris *p.* 609, 15 **190** pulfenius (2) *P* pulfennius (3) *Bn.a Pr.d* (u *litt. scr. sup.* p) uulfennius (4) *Mn.a Pr.a Pr.c T* pulpennius *Pr.e* puluennius *Eb* phulfennius *L* fulfenius *A B* fulfennius (5) *Lr* fuluenius *Mn.b* fuluennius *Pr.b* fulsennius (*sup. scr.* uel uulfennius) *O* uulfidius *Bn.b* ignes (*sup. scr.* en) *Pr.b* **191** doctoresque tuos (*cf. sat.* 6, 38) *pro* et centum Graecos *Io. Saresberiensis, pol.* VII 19 cureo *A B* uno *pro* curto *Priscianus, de fig. num.* 3, 15 *p.* 410, 19 *uol.* III *g. L. K.* centuse *L* centuisse *Io. Saresberiensis, pol. l.l.*

Coniecturae

6 ‘ eggeris ’ pro ‘ ingeris ’ doctus uir quidam Th. in *Heidelberg. Jahrbb.* 1822 n. 51 p. 804 sq.: uid. Iahnii ed. 1843 p. 43 ‘ egeris ’ pro ‘ ingeris ’ Diderotus ap. Lemairium **10** (6) **11** ‘ laxo ’ pro ‘ clauso ’ Wageninge-

(1) ‘ ali ’ inueni ap. Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum ; ap. ceteros ‘ alli ’.

(2) Sic scripserunt Schreuelius, Wetstenius, Montius : ipse lect. *P* recepi.

(3) Hanc lectionem meliorem putauerunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) ‘Vulfennius’ Walthardus recepit; sed ‘Vulfenius ’, alt. *n* litt. deleta, scripserunt Casaubonus, Prateus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii.

(5) ‘ Fulfennius ’ receperunt Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(6) ‘ neque, anhelanti ’ interpunxit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 42 et p. 267 sq. ; sed Prateus p. 363 omnino interpunctionem in u. 10° omisit.

nius, *Persiana* l.l. **12** (1) **13** ‘ sequere ’ pro ‘ sequeris ’ Pinzgerus in *Jen. litt. Zeitung* 1822 n. 199 p. 131 : coniecturam improbauit Weberus, p. 53 **17** ‘ mensamque ’ pro ‘ mensasque ’ ueteres editiones **19** ‘quidem’ pro ‘equidem’ Montius p. 643 contra rat. metr. ‘ ampullatis ’ pro ‘ pullatis ’ Iahnius, ed. 1851 p. 25 ; cf. Lachmanni *comm. ad Lucretium* VI 1067 p. 413 sq. : Schneidewini *philolog.* I p. 172 ‘ bullatas u. m. nugas ’ Ios. Scaliger ap. Pithoeum **20** (2) **25** ‘ fictae ’ pro ‘ pictae ’ Graeuius, *sylloge epist.* 233 ed. Burm. t. IV p. 298 : uid. Hauthalii *Beitraege* l. p. 305 ‘ tinctoria ’ Burmannus, *ad antholog. Lat.* II p. 419: uid. Weberi ed. 1826 p. 53 ‘ planctoria ’ pro ‘ tectoria ’ Hauthalius, *Beitraege* l. p. 313 **30** ‘ cum ’ pro ‘ mihi ’ Koenigius **40** ‘ artificisque ’ uel ‘ artificique ’ pro ‘ artificemque Casaubonus, *comm.* ed. 1647 p. 379, ed. Duebner. 1839 p. 254 sq. ; sed in textu ‘ artificemque ’ seruauit. Casauboni coniecturam C. Barthius, *ad Stat. Achill.* I 332 p. 1657 improbauit **43** ‘ una ’ pro ‘ unum ’ Casaubonus, *comm.* ed. 1647 p. 380, ed. Duebner. 1839 p. 255; ‘ unum ’ tamen in textum recepit **45** ‘ dubitem ’ pro ‘ dubites ’ Guyetus **46** ‘ deos ’ pro ‘ dies ’ Georgius Fabricius in ed. 1575 Seruii *comm. in Aen.* I 576 : Marcilius coniecturam probauit : cf. Iahnii ed. 1843 p. 46 **48** (3) ‘ uel ’ pro ‘ seu ’ Guyetus **49** ‘ Geminis ’ pro ‘ Geminos ’ Guyetus **50** ‘Saturnumue’ pro ‘Saturnumque ’ Mitscherlichius, *ad Hor. carm.* II 17, 22

---

(1) In extremo uersu 12° interrogandi signum posuerunt Maius, *class. auct.* t. VIII p. 115, 7 et Prateus, p. 363.

(2) In extremo u. 20° interrogandi signum posuit Aldhelmus, *de re gram. et metr.* ap. Maium, *class. auct.* t. V p. 528, 20.

(3) In extremo uersu 48° distinxit Io. Saresberiensis, *pol.* I 12 p. 38, 20.

51 (1) 52 (2) 56 ' exiguo ' pro ' inriguo ' *Berengarius scholasticus, apologet. contra b. Bern. Claraeuall. cet.* p. 774, 17 t. II *opp. P. Abaelardi* 58 ' puter it ' pro ' putris ' suspicatus est Hauthalius, *Beitraege* l. p. 329 65 ' serisque ' pro ' miserisque ' Marklandus, *ad Stat. silu.* V 2, 58 66 (3) 66 (4) 69 ' et ' om. et ' egerit ' pro ' erit ' coniecit Marcilius : uid. Iahnii ed. 1843 p. 48; Duentzeri ed. 1844 p. 58 72 ' tu ' pro ' rota ' Guyetus 73 ' hanc ' pro ' hac ' (5) A. Palmerus, *Hermathena* XVIII 196 'quam' pro 'ut' (6) Hemphillius, op. l. p. 46 ' quam ' add. inter ' hac ' et ' ut ' (7) Passowius, ed. 1808 p. 25, ed. 1809 I p. 52 ' qua ' add. inter ' hac ' et ' ut ' (8) I. Lipsius, *elect.* I 8 p. 661, 45 t. I Vesaliae 1675 ; Montius p. 644 ; Meisterus, *letzte Studien* p. 99 : sed utrumque uerbum ' quam, qua ' inductum a

---

(1) Passowius interpunxit ' nescio, quid? certe est, q. m. t. t., a. '. Achaintrius ' certe est ' signis inclusit.

(2) Hildebertus, *mor. philos. quaest.* I 38 *c.* 1035 *D*, 49 in extremo uersu 52° signum (:) posuit.

(3) Duentzerus, ed. l. p. 58, interpunxit ' cras hoc fiet idem : cras fiet ! quid quasi magnum ? '

(4) Proxime ab ' ecce ' signum (:) posuit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 46.

(5) Palmerus coniecturam explanauit uerbis his: « *hac* should be written *hanc,* and all is simple. *hanc (libertatem)* is governed by *possidet,* and *far* is governed by *emeruit,* the reverse of the ordinary view. »

(6) Hemphillii coniecturam sustinent tres codices dett., sc. Berolinensis n. 9 s. XVI, Lunaeburgensis, Regius Londinensis.

(7) Passowii coniectura nititur codicibus dett. Pariss. n. 8246 s. XII et n. 8050 scr. a. 1321, Gothano n. 52 s. XIV, Berolinensibus n. 38 s. XV et n. 90 scr. a. 1512.

(8) Hanc coniecturam adiuuat codex Berolinensis n. 2 s. XII-XIII.

librariis Orellius putauit u. 73[um] non uno modo ceteri distinxerunt (1) **74** (2) ‘ emeret ’ pro ‘ emeruit ’ Nasserus ‘ scabiosum ut tesserula ’ Hemphillius, op. l. p. 46 ‘ ut scabiosum ’ Nasserus ‘ tesserulae ’ pro ‘ tesserula ’ Meisterus : uid. Weberi ed. 1826 p. 55 **75** ‘ possideat ’ pro ‘ possidet ’ Nasserus ‘ ueri heu·steriles ’ Nasserus **76** ‘ et ’ pro ‘ est ’ Marcilius ‘ trissis ’ pro ‘ tresis ’ Scal., *ad Manil.* p. 295 ed. 2: uid. Iahnii ed.

---

(1) ‘ l. o. est. n. hac, ut q. V. ’ distinxerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii, quos secutus sum; ‘ l. o. e., n. hac, ut, q. V. ’ Iahnius (1851, 1868), Hermannus, Bucciarellius, al. ; et om. signo commate quod dicitur, proxime ab ‘ ut ’ Schreuelius, Wetstenius, Prateus (qui etiam ante ‘ ut ’ signum comma quod dicitur omisit, sicut breui abhinc tempore correxit Albinius p. 367), Walthardus, Duentzerus; ‘ l. o. e. : n. hac, ut q. V. ’ Casaubonus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843: sed ante ‘ quisque ’ signum comma quod dicitur·praebet), alii ; ‘ l. o. e. ; n. hac, ut q. V. ’ Hauthalius, Albinius, al. ; ‘ l. o. est. n. hac, qua, ut quisque, Velina, ’ Lipsius l. l. ; ‘ l. o. e. : n. hac, qua, ut q. V. ’ Montius; ‘ l. o. e., non hac, quam, ut quisque, V. ’ Passowius.

(2) Distinxerunt ‘ Publius : emeruit, ’ Buechelerus (1893), Némethyus, quibus equidem assentior; ‘ Publius emeruit : ’ Passowius, Hauthalius, Duentzerus, alii; ‘ Publius emeruit, ’ Schreuelius, Lipsius l. l., Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839 : in ed. 1647 distinctionem omisit), Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 367, Owenius, alii. locus sic constitutus est a Meistero, *letz. Stud.* p. 99 : ‘ non hac, qua — ut quisque Velina | Publius emeruit — scabiosum tesserulae far | possidet ’ ; et a Krausio, *diss. de A. P. Fl. sat.* p. 8 : ‘ non hac, ut, — quisque Velina | P. emeruit scabiosum tesserula far, — | possidet ’. Nasserus contra coniecit : ‘ non hac, ut quisque Velina | P. emeret, ut scabiosum tesserula far | possideat. ueri heu st. ’ cet.

1843 p. 48 **78** (1) **81** (2) 'has signa' pro 'adsigna' ap. Marcilium **87** (3) 'excipio' pro 'accipio' Guyetus **90** 'uetabit' pro 'uetauit' Heinrichius et Wageningenius, *Persiana* l. l. Io. Murmellius animaduertit Marinum Scodrensem in antiquissimis codd. u. 90um sic legisse : 'excepto quod Masuri rubrica notauit' : uid. Hauthalium, *Beitraege* l. p. 356 sqq., qui uersum laudatum proposuit legendum esse : 'excepto si quid uetuit rubrica Masuri' **97-98** uersus dubios Koenigius putauit **101** (4) **105** (5) **106** (6) **108** (7)

(1) Achaintrius proxime a u. 'dominus' interrogandi signum posuit.

(2) Proxime ab 'est' signum comma quod dicitur posuerun Isidorus, *orig.* I 35, 17 c. 846, 48 et Io. Saresberiensis, *pol.* III 5 p. 161, 5.

(3) Signis parenthesis, quae Graece uocatur, seposuerunt 'reliquum accipio' Casaubonus (ed. 1647 pp. 16. 413; et *comm.* ed. 1839 p. 275), ed. Bipontin. (a. 1785 p. 20), Passowius (ed. 1808 p. 25, ed. 1809 I p. 54): sic etiam ap. Marcilium et Orellium, seruata uoce 'reliqua'. Owenius sic distinxit: 'licet "illud" et "ut uolo" tolle'; quod mihi ineptum uidetur.

(4) Proxime a u. 'examen' interrogandi signum posuerunt Walthardus, Montius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; interpunxerunt uario modo Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(5) Interrogandi signum proxime a uerbo 'dedit' omiserunt Schreuelius (1648), Duentzerus, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius.

(6) In extremo uersu 106° interrogandi signum omiserunt Priscianus, *inst. gr.* VIII 17, 103 p. 450, 5 uol. II *g. L.* K. ; *partit. XII uers. Aen. principal.* 2, 15 p. 463, 3 uol. III *g. L.* K; Gunzo gramm., *epist. ad Aug. fr.* c. 1291 *B*, 24; Io. Saresberiensis, *pol.* VII 22 p. 504, 24.

(7) *Schol. in Hor. serm.* II 3, 246 p. 266, 13 uol. II in extremo uersu 108° interrogandi signum omisit.

109 (1) 'pressus' Casaubonus in *comm.* ed. 1647 p. 424, ed. Duebner. 1839 p. 283: sed in textu seruauit 'presso' 110 'astringis' - 'laxas' Marcilius 116 'politu's' pro 'politus' ipse, necessitati parens, emendaui, ut lectionem *P* 'seruans' in textu uersus 117[i] seruarem.
119 (2) 'ni' pro 'nil' I. Lipsius, *manuduct. ad stoic. philos.* III dissert. 15 p. 513 *b*, 22 t. IV Antuerpiae 1637: cf. Epict. fr. 53 124 'hoc datum' pro 'datum hoc' Prateus, ed. Londin. 1699 p. 382 129 (3) 132 (4) 134 (5) 'rogita' Hauthalius, *Beitraege* l., sed in textu 'rogas? en,' seruauit 138 'recrustatum' pro 'regustatum' Guyetus:

---

(1) Non uno modo hic uersus interpunctus est : 'e. m. u., p. l., d. a.?' Walthardus, Montius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (1839), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, al.; 'e. m. u.? p. l.? d. a.?' Passowius, Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, al.; 'e. m. u. p. l. ? d. a. ?' Iahnius (1851); 'e. m. u. p. l. ? d. a.' Duentzerus; 'e. m. u., p. l., d. a. : (;)' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., alii.

(2) In extremo uersu Montius, Passowius, Achaintrius, Némethyus, alii distinxerunt. Hauthalius interrogandi signum proxime a u. 'ratio' posuit.

(3) Post 'agitet' interpunxerunt interrogandi signo Schreuelius, Wetstenius, Montius, Achaintrius, Buechelerus (1893), Owenius, alii ; signo (;) Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii; signo (:) ed. Bipontin., Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Duentzerus, alii; puncto Casaubonus (1647), Prateus, Passowius, Weberus, Iahnius (1843), alii; signo (,) Walthardus.

(4) Duentzerus interpunxit : 'eia ! | surge !'; ceteri 'eia | surge'.

(5) Hunc uersum plerique edd. sic interpunxerunt: 'e. q. a.? r.? e. s. a. P.,'; Weberus scripsit: 'en !....en sap.!' Achaintrius: 'en. ... en sap. !' 'en' ante 'saperd.' Iahnius (1843) 'en !', Hauthalius 'en,' scripserunt.

improb. Hauthalius, *Beitraege* l. p. 439 **140** ‘iamque humeris’ pro ‘iam pueris’ Wakefieldius, *silu. crit.* 70 II p. 30 sq. ‘succingis’ pro ‘succinctus’ Guyetus ‘aptus’ pro ‘aptas’ Wakefieldius l.l. ex cod. Guelferbyt. Aug. 29. 12 s. XIII ‘aptat’ pro ‘aptas’ Casaubonus in ed. 1647 p. 18, fortasse per errorem : in *comm.* p. 442 ‘aptas’ seruauit **141** (1) **145** (2) **148** (3) **150** (4) ‘pangant auido sudore’ Hauthalius, *Beitraege* l. p. 437 ‘peragant auidi sudore’ Hermannus monet, si ad coniecturam redeundum sit: uid. Duentzeri ed. l. p. 64 **151** ‘carpemus’ pro ‘carpamus’ Casaubonus, ed. 1647 p. 18, ed. Duebner. 1839 p. XXXV **155** (5) **159** ‘ac’ pro ‘at’ Iahnius, ed. 1843 p. 58 **161** (6) **165** ‘obscurum’ pro ‘obscaenum’ Meinekius, *fragm. com. Graec.* IV p. 122 : uid. Iahnii ed. 1843 p. 58 **171** ‘tu’ pro ‘at’ Guyetus **174** ‘tunc tunc’ pro ‘ne nunc’ Marcilius **176** (7) **177** ‘creta’

(1) Verba ‘ocius ad nauem’ ei qui loquens inducitur, a Passowio, Hauthalio, Casaubono, Iahnio, Némethyo, aliis attribuuntur.

(2) In extremo uersu 145° Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843.1851), Duentzerus, alii interrogandi signum omiserunt.

(3) Interrogandi signum in extremo uersu 148° omisit Maius, *class. auct.* t. VIII p. 500, 9 et p. 540, 24.

(4) Maius, *class auct.* t. VIII p. 178 *b*, 9 et p. 616, 25 in extremo uersu 150° interrogandi signum neglexit.

(5) Proxime a. uoce ‘sequeris’ interrogandi signum Duentzerus omisit.

(6) ‘Daue, cito hoc credas iubeo’, interpunxit Duentzerus, qui ‘cognatis’ in u. 164° interrogandi signum negauit.

(7) Ad u. ‘sui’ Buechelerus (1893) et Némethyus distinctionem apposuerunt, quam Casaubonus (1647) et Walthardus omnino omiserunt, ceteri iuxta u. ‘palpo’ scripserunt.

pro ‘ cretata ’ fortasse per errorem scripsit Bucciarellius, ed. 1888 p. 61 ‘ ambitio et uigilans ? ’ pro ‘ ambitio ? uigila et ’ Koenigius 179 (1) 182 ‘ nebulas ’ pro ‘ uiolas ’ Reizius 183 (2) 186 ‘ sistro lustro lusca ’ Walthardus, p. 62 187 ‘ instantes ’ pro ‘ inflantis ’ Schreuelius, ed. 1631 p. 593 ; Wetstenius, p. 101 190 ‘Calphurnius’ pro ‘Pulfenius’ Petrus Petitus in *miscell. obseru.* p. 219 *lamp. crit.* Gruteri

Testimonia

1 ‘ uatibus hic mos est centum sibi poscere linguas ’ *schol. in Heirici carm. uit. s. Germ. Autiss.* praef. II 9 p. 452 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Car.* t. III 10 sq. ‘ tu neque anhelanti coquitur dum massa camino | folle premis uentos ’ Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* I 4, 19 p. 208, 19 sq. Meyer 10 ‘ tu neque anhelanti coquitur dum massa camino ’ *schol. in Hor. serm.* I 4, 19 sq. p. 134, 1 sq. uol. II ed. II Pauly 12 ‘ nescio quid tecum graue cornicaris inepte ’ Priscianus, *inst. gr.* VIII 14, 79 p. 433, 12 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 416, 28 et p. 417, 1) ‘ nescio quid t. g. c. inepte ’ Abbo Floriacensis, *quaest. gramm.* 6 p. 335, 4 sq. ap. Maium, *class. auct.* t. V, Romae 1833 ‘ quid cornicaris inepte ? ’ Maius, *class. auct.* t. VIII p. 115, 7 13 ‘ nec stolopo (3) tumidas ’ Maius, t. l. p. 560 *a,* 18

(1) Signum admirandi pro interrogandi signo Duentzerus, op. l. p. 68, substituit.

(2) De ‘ cauda thynni ’ uid. Ios. Scaligeri *coniectanea* p. 36.

(3) De u. ‘ stloppus ’ cf. Prisciani *inst. gr.* I 10, 57 p. 43, 3 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 52, 10) ; et Iosephi Sornii disputationem, quae inscribitur *die Sprache des Satirikers Per-*

19 sq. ' nonne quidem hoc studeo populatis ut mihi nugis | pagina turgescat dare pondus idonea fumo ? ' Aldhelmus, *de re gram. et metr.* p. 528, 19 sq. ap. Maium, *class. auct.* t. V 31 ' bullaque succinctis laribus donata pependit ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 68, 6 sq. 35 ' traduci t trepidas ramosa in compita mentes' Seruius, *comm. in Aen.* VI 136 p. 31, 4 sq. uol. II, fasc. 1 Th. 41 ' tecum etenim longos memini consumere soles ' *schol. in Lucan.* III 401 p. 226, 27 sq. Weber (1) 45 sq. ' non equidem hoc dubites amborum foedere certo | consentire dies ' Seruius, *comm. in Aen.* I 576 p. 174, 17 sq. uol. I fasc. 1 Th. 47-51 ' nostra uel aequali suspendit tempora libra | Parca tenax ueri, seu nata fidelibus hora | diuidit in Geminos concordia facta *(mg. al.* fata) duorum, | Saturnumque grauem nostro Ioue frangimus una, | nescio quod certe est, quod te mihi *(mg. al.* me tibi) temperat astrum ' Io. Saresberiensis, *pol.* I 12 p. 38, 19 sqq. 47-49 ' nostra u. ae. s. t. l. | P. t. u., s. n. f. h. | d. i. g. c. f. duorum ' Petrus Blesensis, *fragm. libri de praestig. fort.* ex ms. s. Victoris Parisiaci p. 596 *a,* 38 sqq. ed. l. 49 ' diuidit in geminos concordia fata duorum ' Priscianus, *inst. gr.* VII 12, 64 p. 341, 16 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 335, 2) 51 ' nescio quod certe est quos (*sic*) te mihi temperat astrum ' Petrus Blesensis, l.l. 52 sq. ' mille hominum species et rerum discolor usus : | uelle suum cuique est, nec uoto uiuitur uno ' Hildebertus Cenomanensis episc., *mor. philos. quaest.* I 38 c. 1035 *D,* 49 sq. Migne 52 (2) ' mille hominum species et rerum

---

sius : Progr. des k. k. Obergymnasiums in Laibach, 1890. Max. Manitius, l. l. p. 715, cum uersu 13mo locum Phagifaceti 143, ed. Habich. p. 8 ' quam turpe genas extendere stloppo ' confert.

(1) Cf. Verg. *buc* 9, 51 sq.

(2) De uersu 52do uid. *political songs* ed. Th. Wright, *contra auaros* u. 12 p. 28.

discolor usus ' Gunzo grammaticus diaconus Nouariensis, *epist. ad Aug. fr.* c. 1300 *C,* 43 **53** ' uelle suum cuique est, nec uoto uiuitur uno ' *gest. consulum Andegauensium auct. mon. Bened. Maioris-Monasterii* cap. XI 11 p. 261 *b,* 14 in t. III *spicileg. siue collect. uet. aliquot script. cet.* ' nam uelle suum c. e., n. u. u. uno ' *gest. Ambasiensium dominorum (lib. de Castro Ambasiae),* cap. V 1 p. 278 *a,* 4 sq. t. III *spicileg.* l. (1) **55** ' rugosum piper ' Probus, *cath.* I p. 16, 15 uol. IV *g. L.* K ' rug. p.' Priscianus, *inst. gr.* VI 3, 13 p. 205, 12 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 226, 25) ' rug. piper ' *ecbas. cuiusdam captiui per tropologiam* 176 p. 81, 20 ed. Ern. Voigt, Argentorati (Stratisburgi) 1875 **56** ' hic satur exiguo mauult turgescere somno' Berengarius scholasticus, *apologet. contra b. Bern. Claraeuall. cet.* p. 774,17 *opp.* P. Abaelardi **57** sq. ' ille | in Venerem putris ' Seruius, *comm. in georg.* IV 198 p. 335, 14 uol. III fasc. 1 Th. **58 - 61** ' sed cum lapidosa chiragra | fregerit articulos ueteris ramalia fagi, | tum crassos transisse dies lucemque palustrem, | et sibi iam seri uitam ingemuere relictam ' Petrus Blesensis, *epist.* 85 *ad R. Sarisber.* p. 129 *b,* 47 sqq. **58** sq. ' lapidosa chiragra | iam facit articulos ueteris ramalia fagi' Ratherius Veronensis episc., *praeloq.* II 13, 36 c. 218, 15 sq. ' sed cum nodosa chiragra | fregerit articulos ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 106, 1 sq. **60** sq. ' tunc crassos transisse dies lucemque palustrem, | et sibi iam miseri uitam gemuere relictam ' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 484, 3 sq. **62** ' at te nocturnis iuuat impallescere chartis ' Velius Longus, *lib. de orthogr.* p. 62, 14 uol. VII *g. L.* K. ' at te n. i. i. c. ' Cassiodorius, *de orthogr.* II *(ex Velio Longo deflor.)* p. 154, 14 uol. VII *g. L.* K. **66 - 72** cras hoc fiet: idem cras fiet: quid ? quasi magnum | nempe

(1) Vid. Boehmeri *fontes rer. Germ.* I 284.

diem donas? sed cum lux altera uenit, | iam cras hesternum consumpsimus: ecce aliud cras | egerit hos annos, et semper paulum erit ultra: | nam quamuis prope te, quamuis temone sub uno | uertentem sese, frustra sectabere canthum, | cum rota posterior curras, et in axe secundo' Petrarca, *epist. de r. fam.* XXIII 2 p. 189, 13 sqq. uol. III ed. l.

66-69 'cras fiet. idem cras fiet, quid? quasi magnum | nempe diem donas, sed cum lux altera uenit, | iam cras hesternum consumimus» ecce aliud cras | egerit hos annos, et semper paulum erit ultra' Hildebertus Cenomanensis episc., *mor. philos. quaest.* I 28 c. 1026 *C*, 34 sqq.

68 'iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras' Seruius, *comm. in Aen.* V 19 p. 591, 5 sq. uol. I fasc. 2 Th. '† hesternum cras abiit' Priscianus, *inst. gr.* XVIII 30, 298 p. 369, 19 uol. III *g. L.* K.: cf. eiusdem uol. III p. 383 *b corrigenda et addenda* (ed. Krehl. uol. II p. 265, 11) (1) 'aliud cras' Pompeius, *comm. art. Don.* p. 136, 7 uol. IV *g. L.* K. **71** 'uertentem sese frustra sectabere cantum' Maius, t. l. p. 85, 17 sq. **76** sq. 'num tressis agaso | uapalipus' (2) Maius, t. l. p. 35, 21 sq. 'tressis agaso | uapa lippus' Maius, t. l. p. 580, 18 sq.

76 'hic Dama est non tressis agaso' *schol. in Hor. serm.* II 7, 54 p. 297, 9 uol. II **77** 'tenui in farragine mendax' Maius, t. l. p. 215, 8 **78** sq. 'uerterit hunc dominus, momento turbinis exit | Marcus Dama' Politianus, *miscell.* cent. I 98 p. 307, 42 sq. 'exit | Marcus Dama' Politianus, *miscell.* cent. I 31 p. 252, 27 **79-81** 'pape! Marco spondente recusas | credere tu nummos? Marco sub

(1) Priscianus laudat etiam locum 'cras alterum': *inst. gr.* XI 2, 7 p. 552, 9 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 519, 23).

(2) De uerbis 'num' 'uapalipus' Maius mg. *ita cod.* adnotat. de u. 'uappa' cf. Adamantii siue Martyrii *de B muta et V uocali* p. 174, 14 et adnot. uol. VII *g. L.* K.

iudice palles? | Marcus dixit: ita est, adsigna Marce tabellas' Io. Saresberiensis, *pol.* III 5 p. 161, 3 sqq.
79 ' Marci dona pape Marco spondente recusas' Isidorus, *orig.* I 35, 17 c. 846, 46 sq. ' Marcus Dama. papae! Marco spondente recusas' *excerpt. ex Iuliani Tolet. gram. op. deperd.* praef. III 7 p. CCXXXVIII, 10 *g. L.* K. supplem. l. **81** ' Marcus dixit ita est, assigna Marce tabellas' Isidorus, *orig.* I 35, 17 c. 846, 47 sq. 'Marcus dixit: ita est; adsigna, Marce, tabellas' *excerpt. ex Iuliani Tolet. gram. op. deperd.,* praef. III 7 p. CCXXXVIII, 11 ed. l. **85** sq. ' mendose colligis, inquit | stoicus hic' Maius, t. l. p. 331, 25 **88** ' uindicta postquam meus a praetore recessi' Priscianus, *inst. gr.* XII 2, 11 p. 583, 12 uol. II *g. L.* K.; XVII 17, 110 p. 166, 18; 27, 199 p. 205, 12; XVIII 30, 292 p. 365, 8 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 546, 9 sq. uol. II p. 63, 28; p. 102, 16; p 261, 10 sq.) ' postquam meus a praetore recessi' Priscianus, *inst. gr.* XVII 22, 165 p. 192, 7 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 89, 1) ' uindicta p. m. a p. r.' *orthogr. Bern.* II p. 296, 14 *g. L.* K. suppl. XII *B*
92 ' ueteres auias tibi de pulmone reuello' Petrus Blesensis, *epist.* 3 *ad uir. quend. nob.* p. 4 *b,* 51 sq. **102 - 104** ' nauem si poscat sibi peronatus arator, | luciferi rudis, (1) exclamet Melicerta perisse | frontem de rebus' Io. Saresberiensis, VII prolog. p. 407, 14 sqq. **102** ' peronatus arator' Maius, t. l. p. 461, 26 sq. **103** sq. ' clamabit Melicerta perisse | frontem de rebus' *schol. in Lucan.* IX 207 p. 699, 26 sq. **105** sq. ' et ueri speciem dinoscere calles, | ne qua subaerato mendosum tinniat auro?' Priscianus, *inst. gr.* VIII 14, 79 p. 433, 8 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 416, 25 sq.) **106** ' ne

(1) De uerbis ' peronatus arator | luciferi rudis' disputauit Morris H. Morganus, *notes on Persius: Class. Rev.* III 1889, p. 10 sq.

qua subaerato mendosum tinniat auro ' Priscianus, *inst. gr.* VIII 17, 103 p. 450, 5 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 433, 20) ' nequa s. m. t. a.' Priscianus, *partit. XII uersuum Aeneidos princ.* 2, 15 p. 463, 3 uol. III *g.L.* K. (1) ' ne qua sub aerato m. t. a.' Gunzo gram. diac. Nou., *epist. ad Aug. fr.* c. 1291 *B*, 24 ' nequa sub aerato m. t. a. ' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 22 p. 504, 24 **108** ' illa prius creta mox hoc carbone notasti ' *schol. in Hor. serm.* II 3, 246 p. 266, 12 sq. uol. II **117** ' astutam uapido seruas sub pectore uulpem ' Gunzo gram.. diac. Nou., *epist. ad Aug. fr.* c. 1284 *D*, 14 ' astutam uapido gestans sub pectore uulpem ' Thomas de Walsingham, *chron. monast. s. Albani: ypodigma Neustriae* p. 456, 22 ed. l. (2) **119** 'digitum exsere, peccas ' Maius, *class. auct.* t. VIII p. 521, 30 sq. **120** sq. ' nullo thure litabis, | haereat in stultis breuis ut semiuncia recti ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 1 p. 153, 7 sq. **121** ' haereat in stultis breuis ut semuncia recti ' Maius, t. l. p. 616, 23 sq. **125** ' an dominum ignoras nisi quem uindicta relaxet? ' Maius, t. l. p. 618, 30 sq. **146** sq. ' tibi torta cannabe (3) fulto | caena fit in transtro ' Maius, t. l. p. 86,

(1) Deest ' nequa ' in cod. Paris. 7493; et Lindemannus omisit. Krehlius, uol. II p. 281, 13 uersus Persiani uerba eo omnino omisit, quod e margine in textum illata existimauit: « locus Persii, inquit, misere turbat nexum — in cod. Mon. nil, nisi ' subaerato tinniat ', scriptum exstat. facile tamen, imo lubentissime, careas additamento otioso » p. 231, 38 sqq. adn. § 15.

(2) Vid. *chronicles and memorials of the reign of Richard the First* uol. I 170 « itinerarium peregrinorum et gesta regis Ricardi », edited by William Stubbs, vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian 1864.

(3) Verba ' torta cannabe ' imitatus est Liutprandus Cremonensis episc., *hist. gest. reg. et imperat. siue antapodos.* I 26, 9 sq. c. 803 *B*, 27 sq.: ' his torta studium pingues captare siluros — cannabe '.

4 sq. **147** sq. ' ueientanumque rubellum | exhalet uapida laesa pice sessilis obba ' Maius, t. l. p. 500, 8 sq. **147** ' Veientanum rubellum ' *schol. in Hor. serm.* II 3, 143 p. 258, 4 uol. II ' Veientanumque rubellum ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 3, 143 p. 255, 1 sq. Meyer **148** ' laesa pice sessilis obba ' Maius, t. l. p. 540, 24 **150** ' grauidos factura deunces ' Maius, t. l. p. 178 *b*, 9 ' auidos sudare deunces ' Maius, t. l. p. 616, 25 **151** (1) ' genio carpamus dulcia ' Donatus, *comm. in Ter. adelph.* IV 2, 52 p. 560 *b*, 13 **153** ' uiue memor leti, fugit hora; hoc, quod loquor, inde est ' Hieronymus, *epist.* 127 *ad Principiam* (uett. edd. 16; Ben. 96) 6 c. 949 *C*, 30 sq. t. I Vall. **175** ' non in festuca lictor quem iactat ineptus ' Politianus, *miscell.* cent. I 98 p. 307, 34 **176** ' ius habet ille sui, quem ducit palpo ' Maius, t. l. p. 427, 16 sq. **177** sq. ' uigila et cicer ingere large | rixanti populo ' Porphyrio, *comm. in Hor. serm.* II 3, 182 p. 255, 22 sq. Meyer **178** sq. ' nostra ut Floralia (2) possint | aprici meminisse senes ' Seruius, *comm. in Aen.* V 128 p. 609, 9 sq. uol. I fasc. 2 Th. ' nostra ut floraria possint | aprici meminisse senes ' Maius, t. l. p. 38, 1 sq. **179** ' aprici meminisse senes ' Seruius, *comm. in Aen.* II 202 p. 254, 5 uol. I fasc. 1 Th. **181** ' dispositae pinguem nebulam uomuere lucernae ' (3)

---

(1) Ad Seruii *comm. in Aen.* III 63 haec Masuicius primus addidit; ' indulge genio, carpamus dulcia ! nostrum est | quod uiuis; cinis et manes et fabula fies ' : ed. Th. p. 348 adnot. uol. I fasc. 1.

(2) Buechelerus *Rh. Mus.* t. XLII 1887, p. 472, et Némethyus, *adnotat. in Pers. sat.* 5, 178 p. 301 de ui uocabuli ' Floralia ' laudant *c. inscr. Lat.* IX 3947 ' pro suis meritis et Floralibus '.

(3) Verba uersuum 180-181 laudauit Iustus Lipsius, *electorum* I 3 p. 639, 9 sq. t. I Vesaliae 1675.

Isidorus, *orig.* XX 10, 2 c. 1321, 33 sq. Rabanus Maurus, *de uniu.* XXII 10 c. 605 *B*, 21 **184** ' recutitaque fabula (1) palles ' Maius, t. l. p. 120, 8 **189** ' dixerit haec inter uaricosos centuriones ' Maius, t. l. p. 117, 9 'dixeris h. i. u. c. ' Maius, t. l. p. 609, 15 **191** ' et centum Graecos uno centusse licetur ' Priscianus, *de fig. num.* 3, 15 p. 410, 19 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 394, 7 sq.) ' doctoresque tuos (2) curto centuisse licetur ' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 19 p. 483, 25 ' et centum Graecos curto centusse licetur ' Maius, t. l. p. 35, 30 sq. et p. 315, 23 sq.

Imitatores

1 sq. ' centum uocibus hic ora crepantia ' Heiricus, *carm. uit. s. Germ. Autiss.* praef. lib. II 9 p. 452, 5 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III **6** ' si mihi mille forent centeno in gutture linguae ' Theodulfus, *carm.* XXVIII 9 *(contra iudices)* p. 494, 7 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carol.* t. I **10** ' informis uel dum coquitur ceu massa camino ' Heiricus, *carm.* l. III 483 p. 473, 5 (3) **11** sq. ' non ea rem clamore gerit, sed murmure uocis | nescio quid raucum et graue cornicatur inepta ' Heiricus, *carm.* l. I 272 sq. p. 446, 12 sq.
11 ' auribus adpositis murmura clausa ciet ' Alcuinus (Albinus), *carm. ad Higbaldum episc. de clade Lindisfarnensis*

(1) In textu Persiano pro ' fabula ' scriptum est u. ' sabbata '; de sabbatis uid. quae scripsit P. Lejayus, *le sabbat juif et les poètes latins* in *Rev. d' hist. et de littér. relig.* a. VIII.

(2) ' doctores Graios ' ap. Pers. *sat.* 6, 38.

(3) Vid. Iohannis Liebl *die disticha Cornuti,* Aug. Aciliae 1888, p. 36 sqq.

monast. IX 110 p. 231, 36 *mon. Germ. hist.* t. l. ·
12 ‘intra se nescio quid cornicantes’ Hieronymus, *epist.* 125 *ad Rusticum mon.* (uett. edd. 4; Ben. 95) 16 c. 937 *C,* 29 sq. t. I Vall. ‘qui cornicatur (1) inepte’ Sext. Amarcius G. P., *serm.* IV 403 p. 92, 15 **15** ‘ast ubi peruersos incepit radere mores’ *pass. s. Arnulfi* 753 p. 113, 4
25 ‘sincera enim et solida res est, nec fucatis eloquiis ambit ad animum, nec ullo linguae tectorio inane aliquid ac pendulum crepitat’ Augustinus, *epist.* 132 *ad Volus.* c. 395 *E,* 39 sqq. t. II *opp.*, Par. 1688 **30** sq. ‘cedebat praetexta togae patriisque coaeuas | aptabant laribus puerilia munera bullas’ Heiricus, *carm.* l. I 98 sq. p. 441, 18 sq.
34 sq. ‘cumque iter ambiuium ramosa ad compita uexit, | proposuitque uiam Samio praeeunte bicallem’ Heiricus, *carm.* l. I 81 sq. p. 441, 1 sq. ‘qui ramosam Samii Pitagorae (*sic*) litteram, humanae motus uitae signantem, laudabili puer simplicitate percurrit ad biuium, et dextrum iter aggressus, cet.’ Thietmarus, *chron.* II 2 p. 744, 29 sq. *mon. Germ. hist.* Pertz t. V (ss. t. III)
34 ‘Pythagorae biuium ramis pateo ambiguis’ Ausonius, *edyll.* XII 10, 9 p. 202, 10 ed. Bipont. 1785
36 ‘me tibi supposui, feci quicquid uoluisti’ Thiofridus Epternacensis, *uit. Willibrordi metr.* II 715 p. 40, 34
38 ‘ut nostros intendat regula mores’ Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* I 35 p. 17, 11
40 ‘et artificem fingat cum pollice uultum’ Vualtherus Spirensis, op. l. I 36 p. 17, 12 ‘quas (*sc.* figuras) facitis uestroque suum sub pollice uultum | expressum simulant?’ *pass. s. Arnulfi* 793 sq. p. 114, 17 sq.
57 ‘diuque incerta belli alea decoxit exercitum’ Rupertus,

---

(1) « Cornicatur metaforice dictum est. et est tractum a cornicibus et in Persio lectum est » *schol. in Heirici carm. uit. s. Germ. Autiss.* I 273 p. 446 t. III *mon. Germ. hist.*

chron. s. Laurentii Leodiensis 29 p. 272, 27 ed. Wattenbach, *mon. Germ. hist.* Pertz t. X (ss. t. VIII) **61** ' et seri transacta gemunt ' Claudianus, *in Eutropium* II 501, p. 349, 8 **62** ' sacris ne te pudeat pallescere chartis ' Vualtherus Spir., *uit. et pass. s. Christoph. mart.* III 14 p. 50, 1 **71** ' ut ferrum, quo rotae uinciuntur, dici solet *cantus;* quanquam eo tanquam recepto utitur Persius ' Quintilianus, *i. o.* I 5, 8 p. 24, 4 sq. uol. I Bonnell **73** sq. * **75** ' sed Flaccus in satura Quiritem dixit ' Diomedes, *art. gram.* I p. 327,30 sq. uol. I *g. L.* K. (1) ' heu steriles ueri ' Vualtherus Spir., op. l. III 190 p. 60, 1 **76-79** ' quis autem non rideat, cum agaso non tressis, titulorum fascibus purpuratur, et non sine sanna et cachinno audientium, Dama transit in Marcum ' Io. Saresberiensis *pol.* III 5 p. 160, 35 sq. et p. 161, 1 sq. **77** ' tenuis farrago libelli ' Vualtherus Spir., op. l. prol. 17 p. 5, 8 **86** ' scillite decies non si purgeris aceto ' Ausonius, *epist.* 4, 69 p. 243, 5 ed. l. ' fermentare iocos satirae mordacis aceto ' Paulinus Nolanus, *poem.* 10, 263 c. 459 *B,* 17 t. LXI Migne **90** ' aut cur rubrica minetur ' Prudentius, *contra Symm. orat.* II 461 p. 461, 17 ed. Cellar., Halae Magdeb. 1703 'si quid rubrica (2) uetauit ' Wipo, *tetralog. (carm. legis pro laude regis)* 151 p. 250, 29 *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (ss. t. XI) **91** ' quamuis rancidulum rugata

---

* Hos uersus Tertullianum putant laudauisse in lib. *de resurrectione:* ' libertate opus est ad uirtutem, inquit Persius, non ea qua serui donantur et ascribuntur uni tribuum, puta Velinae '. Ego uero Tertulliani locum non inueni, quem Prateus *(A. Persii Fl. sat. sex,* Londini 1699, p. 374 *a,* 13 sqq. adnot.) et Simionius (op. l. p. 59, 27 sqq.) laudauerunt.

(1) Vid. Seruii [Sergii] *comment. in art. Don.* p. 432, 22 sqq. uol. IV *g. L.* K.

(2) Mg. adnot. 16: «Iohanne notante rubrica scribitur pro lege.»

fronte susurres, | — nil ualet, infelix, nasutas fingere sannas' Eugenius III episc. Toletanus, *praef. carminum* uu. 3 et 5 c. 359 *A*, 3 et 5, opusculorum par. I miscellan., t. LXXXVII Migne ' aut ea subridens subsannat naribus uncis' Aegidius Corboilensis, *lib. de uirt. et laud. comp. medicam.* prolog. 81 p. 508, 11 ap. Leyserum, *hist. poet. et poem. med. aeui decem,* Halae Magdeb. 1721 (1) **99** ' debilis inhibitos inscitia possidet actus ' *pass. s. Arnulfi* 1087 p. 125, 25 **103** sq. ' non usque adeo putandum est perisse frontem de rebus, ut hoc dedecus' Augustinus, *contra Iulianum haeresis Pelag. defensorem* V 24 c. 642, 5 sqq. t. X, Par. 1690 **104** ' recto...talo ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Chr. m.* V 234 p. 87, 8: cf. Hor. *epist.* II 1, 176 **106** ' atque subaerati species delebitur auri ' Vualtherus Spir., op. l. III 175 p. 59, 2 **108** ' niger nigrum me carbo notabit ' Sext. Amarcius G. P., *serm.* II 287 p. 31, 15: cf. Hor. *sat.* II 3, 246 **111** ' non necesse habes aurum in luto quaerere ' Hieronymus, *epist.* 54 *ad Furiam* (uett. edd. 10; Ben. 47) 11 c. 287 *B*, 15 sq. t. I Vall. **112** * **117** ' dul-

(1) Ex sententia Max. Manitii, op. l. p. 717, saturae Persianae V uersum 91um imitatus est Dudo, canonicus et postea decanus s. Quintini Viromandensis in hist. Normannorum lib. III (a. 946) *apostrofa* uers. 22 p. 101, 20 ed. G. Waitz : ' incubabis ridiculaeque sannae ': *mon. Germ. hist.* t. VI (ss. t. IV). cf. *Ligurini* X 618 haec uerba : ' naso subsannet adunco '.

* Inepta uero uidentur quae Ioh. M. Lappenbergus in Thietmari *chron.* IV 51 p. 790 n. 68 *(mon. Germ. hist.* Pertz t. V, ss. t. III), adnotat: « ' glutto ' uox desumta a Persii *sat.* 5, 112 »; est enim uox ' gluttu ' (cod. *P*) uel ' glutto ' (codd. *A B al.*) in ablatiuo casu e ' gluttus ' recto casu. nec proxime ad uerum accedit (quod Max. Manitius, op. l. p. 714, satis probat) qui cum saturae Persianae quintae uersu 112mo conferre uelit Thietmari locum l. p. 790, 4: ' nulli pro debito parcens, glutto et simulator '.

cia quidem uobis uerba et humilia offerunt, sed astutam uulpem sub pectore seruant' Vincentius Pragensis, *annal.* p. 671, 27 sq. ed. Wattenbach, *mon. Germ. hist.* Pertz t. XVII (ss. t. XVII) 'simulat et dissimulat, et astutam gerit sub pectore uulpem' Io. Saresberiensis, *pol.* VII 21 p. 493, 35 sq. et p. 494, 1 **121** 'et licet in satiris recti semuncia, liuor, | uix haerere ualet stultis' *pass s. Arnulfi* 1085 sq. p. 125, 23 sq. **128** sq. 'uelut singillario motu superficiem intus agitante' Tertullianus, *de anima* 6, 2 p. 248, 6 t. II ed. Io. Lud. de La Cerda, Lut. Paris. 1630 **148** 'sessilis quibus depingitur obba' Ratherius Veronensis episc., *praeloq.* V 6 c. 291 *B*, 28 **149** sq. 'quae post aucta auidos sudat constanter aceruos' *carm. de s. Lucia* 164 p. 132, 16 **150** 'nec male ditescat sextante lucrando deuncem' Sext. Amarcius G. P., *serm.* III 825 p. 73, 20 **153** 'hoc quod loquimur, inde est' Cassiodorius, *uariarum* IX 21 p. 152 *a*, 42 t. I ed. l. **176** 'auctumat esse prebum palponum (1) laude probatus' Sext. Amarcius G. P., *serm.* IV 246 p. 87, 2 **181** 'lucernis uestibula enubilabant' Tertullianus, *apologet.* 35, 4 p. 176 ed. l.

---

(1) At 'palpo' in uersu Persiano laudato ablatiuus casus est e 'palpus' siue 'palpum' recto casu: cf. Plauti *Amphitr.* 526 (I 3, 28), *Pseud.* 945 (IV 1, 35); atque uide, sis, Buecheleri disputationem in *Rh. Mus.* t. XLII 1887 p. 472 ac Persianarum saturarum ed. III, Berol. 1893, p. 47 adnot. crit.; et adnotationes quas in Persii saturas scripsit Geyza Némethyus, Budapestini 1903, p. 299.

VI

AD CAESIVM BASSVM LYRICVM POETAM

Admouit iam bruma foco te, Basse, Sabino ?
iamne lyra et tetricae uiuunt tibi pectine chordae?
mire opifex numeris ueterum primordia rerum
atque marem strepitum fidis intendisse Latinae,
mox iuuenes agitare iocos et pollice honesto
egregius lusisse senex. mihi nunc Ligus ora
intepet hibernatque meum mare, qua latus ingens
dant scopuli et multa litus se ualle receptat
Lunai: pretium est operae cognoscere ciues;
cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse
Maeonides Quintus pauone ex Pythagoreo.
hic ego securus uolgi et quid praeparet auster
infelix pecori, securus et, angulus ille
uicini nostro quia pinguior; et si adeo omnes
ditescant orti peioribus, usque recusem
curuus ob id minui senio aut cenare sine uncto
et signum in uapida naso tetigisse lagoena.
discrepet his alius. geminos, horoscope, uaro
producis genio: solis natalibus est qui
tinguat olus siccum muria uafer in calice empta,
ipse sacrum inrorans patinae piper; hic bona dente
grandia magnanimus peragit puer. utar ego, utar,
nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
nec tenuis sollers turdarum nosse saliuas.
messe tenus propria uiue et granaria, fas est,

emole. quid metuas? occa, et seges altera in herba est.
at uocat officium, trabe rupta Bruttia saxa
prendit amicus inops remque omnem surdaque uota
condidit Ionio, iacet ipse in litore et una
ingentes de puppe dei iamque obuia mergis
costa ratis lacerae: nunc et de caespite uiuo
frange aliquid, largire inopi, ne pictus oberret
caerulea in tabula. sed cenam funeris heres
negleget iratus, quod rem curtaueris; urnae
ossa inodora dabit, seu spirent cinnama, surdum
seu ceraso peccent casiae, nescire paratus.
« tune bona incolumis minuas? et Bestius urguet
doctores Graios: ' ita fit, postquam sapere (urbi
cum piper et palmis uenit) nostrum hoc maris expers
faenisecae crasso uitiarunt unguine pultes '.
haec cinere ulterior metuas.» at tu, meus heres
quisquis eris, paulum a turba seductior audi.
o bone, num ignoras? missa est a Caesare laurus
insignem ob cladem Germanae pubis, et aris
frigidus excutitur cinis, ac iam postibus arma,
iam chlamydas regum, iam lutea gausapa captis
essedaque ingentesque locat Caesonia Rhenos.
dis igitur genioque ducis centum paria ob res
egregie gestas induco. quis uetat? aude.
uae, nisi coniues. oleum artocreasque popello
largior. an prohibes? dic clare. «non adeo» inquis
« exossatus ager iuxta est.» age, si mihi nulla
iam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
nulla manet patruis, sterilis matertera uixit,
deque auia nihilum superest, accedo Bouillas
cliuumque ad Virbi, praesto est mihi Mannius heres.
« progenies terrae? » quaere ex me quis mihi quartus

sit pater: haut prompte, dicam tamen; adde etiam unum,
unum etiam: terrae est iam filius, et mihi ritu
Mannius hic generis prope maior auunculus exstat.
qui prior es, cur me indecursum lampada poscas?
sum tibi Mercurius, uenio deus huc ego ut ille
pingitur. an renuis? uis tu gaudere relictis?
«deest aliquid summae.» minui mihi, sed tibi totum est
quidquid id est. ubi sit, fuge quaerere, quod mihi quondam
legarat Tadius, neu dicta: pone paterna,
faenoris accedat merces, hinc exime sumptus.
« quid reliqum est? » reliqum? nunc nunc inpensius surge!
ungue, puer, caules. mihi festa luce coquetur
urtica et fissa fumosum sinciput aure,
ut tuus iste nepos olim satur anseris extis,
cum morosa uago singultiet inguine uena,
patriciae inmeiat uuluae? mihi trama figurae
sit reliqua, ast illi tremat omento popa uenter?
Vende animam lucro, mercare atque excute sollers
omne latus mundi, ne sit praestantior alter
Cappadocas rigida pinguis plausisse catasta,
rem duplica. « feci; iam triplex, iam mihi quarto,
iam decies redit in rugam; depunge ubi sistam. »
inuentus, Chrysippe, tui finitor acerui.

EXPLICIT PERSIVS

Lectiones uariae

VI ad cestum bassum lycurium poetam *P* ad cesium bassum liricum poetam *L* hanc satiram scribit ad caesium bassum lyricum poetam *schol. Pers.* 6, 1 ode quinta *B* sexta satira de heredipetis *V* de securo in

V^a *D* in V^a de securo *E* 1 admonuit *Bn.b* 2 iam *Bn.b* tricae *P* tetricae (1) P^2 uiuit *Bn.d* chordae *om. A B : add.* $A^2 B^2$ cordae *L O* 3 innumeris *Mn.b* rerum (2) *P* uocum P^2 4 mare *Bn.b* se intend. *Charisius, art. gram.* I 15 *p.* 69, 20 *uol.* I *g. L. K.* latine *cod. Charisii N l. l.* 5 tum *pro* mox *Seruius, comm. in Aen.* I 306 *p.* 112, 26 *uol.* I *Th.* iuuenis *codd. Pompeii B C, comm. art. Don. p.* 163, 3 *uol.* V *g. L. K.* modos (*sup. scr.* iocos) *Bn.b* iocus *corr.* iocos *cod. Pompeii A l.l.* 6 aegrecius *P* aegregius *A B* egregius (3) *Bn.a T : cf. Bentl., ad Hor. carm.* I 4, 5 aegregios P^2 egregios *Eb* L^2 *O*

---

(1) ' tetrico ' omnes uu. dd. qui ediderunt saturas Persianas, scripserunt : ipse uero restitui ' tetricae ' ; uide, sis, quae de *Pers. sat.* 6, 2 scripsi, in *Rivista di filolog. class.* XXXII 1904 fasc. 2 p. 265 sq.

(2) Legerunt ' rerum ' Pithoeus, Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Reizius, Koenigius, Montius, alii; ' uocum ' Prateus, Walthardus, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii: lectionem *P* restitui, quae locis Cic. *partit. orat.* 2, 7 et Lucret. I 55 nititur ; nam, ut Hauthalii sententiam ipsius uerbis reddam, « ' ueterum ' halte ich bei dieser Lesart nicht für so anstoessig wie Orelli und Andere [uid. Weberi ed. 1826 p. 58] ; denn unter ' res ueteres ' koennte man auch die alte Geschichte verstehen und die Anfaenge der Geschichte der Vorzeit würden dann nicht auf kosmogonische sondern auf theogonische Sagen zu beziehen sein. » *Beitraege* l. p. 442.

(3) ' egregius ' Reizius, Koenigius, Passowius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' egregios ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, alii receperunt.

iussisse *A B* iussisse uel lusisse *Eb* senex (1) *P A B L*^{2} senes *P*^{2} ligur *V* hora *L* 7 hibernaque *P* hibernatque (2) *P*^{2} 8 reptat *Pr.a* recepit *Bn.a L V* 9 praetium (3) *P* portum *P*^{2} *A B* cognoscere (4) *P* cobnoscere *Bn.b* cognoscite *Bn.a Bn.d G Lr Mn.b Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e al.* 10 enim *pro* enni *codd. Prisciani D G K R inst. gr.* X 8, 48 desterterit *Bn.b* destituit *(in ras.) Bn.a* deseruit (t *litt. superposita inter* s *et* e, *alt.* t *int.* r *et* u) *cod. Charisii N,*

---

(1) Habent ‘ senex ’ Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Albinius p. 369, Owenius, Némethyus, alii ; ‘ senes ’ ceteri.

(2) ‘ hybernatque ’ scripserunt Walthardus, Prateus, Montius, Achaintrius.

(3) Edd. omnes ‘ portum ’ receperunt : ipse lect. *P* ‘ pretium ’ restitui, quamuis Achaintrio (p. 165) ‘ lectio glossam redoleat ’.

(4) ‘ cognoscere ’ receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Weberus, Hauthalius, Duentzerus, alii, quos secutus sum ; ‘ cognoscite ’ Passowius, Achaintrius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii. uersum 8um totum Ennianum existimauerunt Casaubonus, Walthardus, Montius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Hermannus, Bucciarellius, Owenius, Némethyus, alii : cf. reliquias Ennianas editas curis Vahleni u. 16, easdemque editas a Luc. Muellero u. 483 ; uide etiam, sis, quae scripsit Albinius, *per un verso di Ennio* (*Stud. it. di filolog. class.* uol. VIII 1900 p. 503 sq.) ; sed tantummodo uerba ‘ est operae, cognoscite, ciues ’ Ennio attribuerunt Baehrensius, *p. L. m.* uol. VI p. 61, Lps. 1886 ; Pascolius, *epos* Labr. 1897 ; Valmaggius, *Q. Ennio: i framm. degli ann.*, Aug. Taur. 1900, p. 5 fr. 9. Mihi uero uisum est sequi Schreuelium, Wetstenium, Prateum, ed. Bipontin., Passowium, Duentzerum, Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), alios, qui u. 8um nec litteris inclinatis expresserunt nec signis incluserunt, ut mos est uirrorum doctorum in laudandis alienis uerbis.

art. gram. I 15 *p.* 98, 7 *uol.* I *g. L. K.* destertui *cod. Probi B, cath.* III *p.* 39, 22 *uol.* IV *g. L. K.* ee *(lineola sup. scr.) pro* esse *cod. Charisii N l.l.* 11 meo. des (ni *sup. scr.*) *S p.* 30 *u.* 448 meonides *cod. Charisii N l.l. codd. Prisciani B D G H K L R inst. gr.* X 8, 48 menides *cod. Prisc. r l.l.* quinto *Charisius, art. gram.* I 15 *p.* 98, 8 *uol.* I *g. L. K.* quintus *codd. Prisciani B D G H K L R l.l.* pauonem *P A B S p.* 30 *u.* 448 pau*ne *cod. Prisc. K l.l.* pauone *cod. Prisc. k l.l.* et pau. *Bn.d* ex p—— *cod. Charisii N l.l.* pithagoreo *S p.* 30 *u.* 448 *codd. Prisc. G L l.l.* pytagoreo *O cod. Prisc. D l.l.* pitagoreo *cod. Prisc. B l.l.* pithagoraeo (1) *cod. Prisc. K l.l.* 12 enego *D E* uulgi (2) *Eb L* praeparaet (a *litt. del.*) *Bn.b* hauster *Eb* 14 uicino *Bn.b* uicini ‖ *D* si pinguior *D* pinguior quia *Eb* omnes et si (3) adeo *E* 15 ditestant *Bn.b* horti *(eras.* h *litt.) Bn.a* 16 obit *P A B* ob id *P*[2] senio minui *L* uncto *om. Bn.b* *sequitur in codd. Bn.a L uersus Iuuenalis* I 1, 57 17 (4) lagena (5) *Eb* laguena *Pr.c* 18 discrebat *S p.* 30 *u.* 449

(1) 'Pythagoraeo' parum diligenter scripserunt Prateus, p. 399, et Walthardus, p. 66.

(2) Lectio 'uulgi' grata Casaubono, Schreuelio, Prateo, Walthardo, ed. Bipontin., Montio, Passowio, Achaintrio, Webero, Hauthalio, Iahnio (1868), Hermanno, Bucciarellio, aliis fuit.

(3) Scripserunt 'et si' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, Montius, Achaintrius, Hauthalius (qui scr. 'et, si'), Iahnius (1851), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, alii; 'etsi' Passowius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1868), Hermannus, Bucciarellius, Némethyus, alii.

(4) 'discrepit' per errorem scripsit Prateus, p. 401.

(5) 'lagoena' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ceteri 'lagena'.

oroscobe *Bn.b* horoscop (p *litt. lineola subtus transfixa) S l.l.* 19 perducis *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 274, 4 : *sed* producis *p.* 397, 3 20 tingat *D* tingat (u *litt. sup. scr.*) *E* tinguat (1) *Bn.a Bn.b Pr.a Pr.c Pr.e O al.* tingit *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 344, 11 holus *Bn.a Bn.b Bn.d Pr.a Pr.d E Maius, l.l. p.* 344, 12 olus (2) (h *litt. sup. scr.) D* empta *om. Bn.b* 21 irrigans *Bn.b* patine *L* patene *Bn.d u.* 21um *om. Pr.a* 22 grandi *O* peragit *om. Lr* 23 rombos (3) *P Bn.a Bn.c L Mn.b Pr.b O (sup. scr.* uel scombros pisces) scombros *A B Bdl Bn.b Bn.d C Eb Lr Mn.a Pr.a Pr.d* lautis *A B* lauta *Bn.b* 24 et *pro* nec *Pompeius, comm. art. Don. p.* 161, 24 *uol.* V *g. L. K.* tenues (4) *Bn.b Bn.d L Pr.a Pr.c T Pompeius l.l. p.* 161, 25 teniues *Eb* tenuis (*sup. scr.* em) *Pr.d* turdorum (5) *P*^{2} *A B Bn.b Bn.d L Lr Pr.d T cod. Pompeii A l.l.* (*cum litur. sup.* o *litt.*) turdarum *(sup. scr. alt. m.* o *litt.) Mn.b* turdarum *ceteri codd. et optimi : [Sergius], explanat. in art. Don.* I *p.* 494, 22 *uol.* IV

(1) ' tinguat ' ap. Hauthalium, Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, paucos alios inueni ; ap. ceteros ' tingat '.

(2) ' olus ' edd. fere omnes scripserunt : habes ' holus ' ap. Iahnium (1851. 1868) et Owenium.

(3) Edd. omnes ' rombos ' (emendate ' rhombos ') receperunt.

(4) ' tenues ' receperunt Achaintrius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Hermannus, Bucciarellius, alii ; ' tenuis ' Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; sed ' tenuem..,. saliuam ' scripserunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Orellius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(5) ' turdorum ' Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Weberus (sed ' turdarum ' in adnot. p. 59 u. 24) praetulerunt; ceteri ' turdarum '.

g. L. K. Pompeius l. l. p. 161, 25 *schol. Pers.* 6, 24 salinas *(sup.* ua *cum lin. sup.* a *litt.) Pr.d* **26** emule *Bn.a Bn.b Mn.b T al.* omule L^2 metuas (1) *P Pr.a D E* metuis *A B* tibi iam *pro* occa et *D* occa et *om. E* est *om. Bn.b* **27** a_* *P (erasa, ut uidetur,* t *litt.)* ast (2) P^2 *(in ras.) A B* brucia *Bn.b Bn.d Eb al.* brutia *L Pr.a Pr.d al.* brutica *G O (sup. scr.* uel brucia) **28** prendet *O* surdeque *Pr.b* **29** littore (3) *L* **30** ingentas *Bn.b* pute *pro* puppe *Eb* dei *om. Pr.a* onia *Bn.b* **31** (4) nauis *pro* ratis *Bn.d* **32** aliquod *Eb* nec *Pr.b Pr.e* **33** cerulea *L* heros *G* **34** rem *om. A B* **35** inodora *P S p.* 30 *u.* 450 inhodora A^2 inhonora (5) *A B* cynnama *S l.l.* timiama *(sup. add.* ul. balsama) *Lr* **36** cefaso *Bn.b* ceras opicent *A B* castae *P* caste *S p.* 30 *u.* 451 **37** tunc *Pr.e* incolomis *Bn.a L Mn.b Pr.b O* et (6) *P A B Bn.a Bn.b G Lr Mn.a*

---

(1) Lectionem ' metuas ' habent Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; 'metuis ' Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

(2) Praeter Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui 'at' scripserunt, edd. omnes ' ast ' receperunt in textum.

(3) Ita scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, Montius, Achaintrius, Duentzerus, alii ; sed ' litore ' inueni ap. ed. Bipontin., Passowium, Weberum, Hauthalium, Iahnium, Hermannum, Bucciarellium, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios.

(4) 'caespite' habent Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, cet. ; ' cespite ' alii plurimi.

(5) Albinius, p. 372, solus, ut uidetur, ' inhonora ' recepit.

(6) ' et ' habent Casaubonus (1647), Prateus, Passowius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Buechelerus (1893), Albinius p. 372, Owenius, Némethyus, alii ; ' sed ' Schreuelius,

Mn.b Pr.a Pr.d sed *pro* et P^2 *O* urget (1) *Eb L Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 71, 33 38 ductores *Pr.e* 39 piper (2) *P A B* pipere P^2 *Lactantius, diu. inst.* III 16 *p.* 231, 2 uenit *om. Mn.b* hoc nostrum *G O cod. Achaintrii* hoc *(eras.) Lr* et maris *cod. Achaintrii* 40 feniceae (3) *Pr.a* foenisecae *L*

Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii ; ' set ' Hauthalius.

(1) ' urguet ' scripserunt Hauthalius, Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius ; ceteri ' urget '.

(2) Versus 38-40, ut lectio *P A B* ' piper ', fide digna, in textu seruetur, puto nobis sic legendos esse: ' ita fit, postquam sapere (urbi | cum piper et palmis uenit) nostrum hoc maris expers | faenisecae crasso uitiarunt unguine pultes '. est enim poetae sententia, nisi me fallit, haec, quam ex uerborum consecutione Italica exscribo : ' ita fit, postquam pultes faenisecae *(cas. interrogandi, quem genetiuum grammatici uocant, num. singul.)* uitiarunt unguine crasso hoc nostrum sapere maris expers, cum piper uenit etiam palmis urbi ' ; atque in sermonem patrium conuerto : « così avviene, posciachè, da quando ne venne il pepe in città anche tra le palme (h. e. « da vittorioso, in trionfo » ex Ciceronis * et aliorum sententia de uocis ' palma ' ui) le poltiglie di fienaiuolo guastarono con grassi condimenti questo nostro gusto casalingo » (' maris expers ' h. e. « semplice, alieno dalle ricercatezze d' oltremare »).

(3) 'foenisecae ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 372, alii ; ' faenisecae ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' fenisecae ' Iahnius (1868); ' fenisicae ' Iahnius (1851).

---

* Cf. Cic. *de or.* III 35, 143 ; *Brut.* 47, 173 ; *p. Rosc. Am.* 6, 17 ; *Phil.* XI 5, 11 ; *ad Att.* IV 15, 6 ; *Cat. m.* 6, 19 ; cet. uox ' palmis ' potest etiam intellegi « coi remi », « su navi piccole mosse da remi »; nam ' palma ' remi pars ima latior, ex Catulli (*carm.* 64, 7) aliorumque sententia, uocatur.

foenificae *Eb* crassa *P A B Bn.a T* inguine *Bn.d* **41** hic *A B* hoc *Pr.a* cinerem *Pr.a* cineri *A* [2] cecinere *Bn.a* meridi *pro* cinere *A* meride *B* an *pro* at *Bn.a* **42** quidquis *Eb* **43** non *corr.* num *Mn.a* missae *pro* missa est *Pr.b* **44** pupes *Bn.b* puppis *Bn.a Mn.b Pr.d (sup. scr.* b *litt.)* et ex aris *Mn.b* **45** ciuis *Pr.a* ac *om. Bn.a Pr.a* **46** clamidas (1) *L* clamidaes *Bn.a* clamides *O codd. Prisciani B D H K R inst. gr.* VII 11, 55; *et codd. Prisciani D H R inst. gr.* VII 15, 74 chlamides *codd. Prisc. G K L inst. gr.* VII 15, 74 clamydes *cod. Prisc. B inst. gr.* VII 15, 74 diomides *codd. Prisc. G L inst. gr.* VII 11, 55 regnum (n *litt. del.) cod. Prisc. D inst. gr.* VII 15, 74 iam *om. codd. Prisc. G K L inst. gr.* VII 11, 55 luceo *Bn.b* gaussapa *(alt.* s *litt. del.) cod. Prisc. R r inst. gr.* VII 15, 74 captis *P codd. Prisc. D R inst. gr.* VII 11, 55 captis (*sup. scr.* uic) *Pr.d* capis *codd. Prisc. G K L l. l. et codd. Prisc. K L inst. gr.* VII 15, 74 capitis (*alt.* i *litt. del.*) *cod. Prisc. H inst. gr.* VII 11, 55 pictis *cod. Prisc. B l.l.* uictis P^2 *A B Bdl Bn.b Bn.d C Eb Mn.a Pr.c* **47** caenosia *Bn.a* remos *(corr.) Mn.b* **48** diis (2) *V* loci *pro* ducis *V* paria *om. P; add. mg.* P^2 patria *A B* **49** egregio *Bn.b* egregia *O* induto *(sup. scr.* c *litt.) Mn.a* in luto *Eb* et quis *Bn.b* **50** ue *L cod. Prisciani D inst. gr.* IX 8, 43 uenisi *cod. Prisc. R l.l.* uaenisi, uenisse *codd. Prisc. G K L l. l.* si *pro* nisi *Bn.a Mn.a T* conniues (3) *Bn.a Mn.a T V Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 377, 7 coniues *Priscianus, inst. gr.* IX 8, 43

(1) ' chlamydas ' receperunt Prateus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' chlamydes '.

(2) ' diis ' praetulerunt parum accurate Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin.

(3) Edd. omnes scripserunt ' conniues ' praeter Iahnium (1851.

p. 479, 9 *uol.* II *g. L. K.* conuiues (1) *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 9, 18 conilles *Pr.c* commucas *Bn.d* oleuo *codd. Prisciani G K L l.l.* ortocreasque *Bn.b* orto creasque *cod. Prisc. K l.l.* artocreas quae *cod. Prisc. H l.l.* arto creasque *cod. Prisc. L l.l.* arthocrasque *O* **51** largior *P Priscianus, inst. gr.* IX 8, 43 *p.* 479, 10 *uol.* II *g. L. K.* largiar *A B* haud audeo (2) *Pr.c* haut audeo *V* haut aud'o *Bn.b* haut adeo *(sup. scr.* u *litt.) G* non audeo *Bn.d Eb L Lr Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d Pr.e schol. Pers.* 6, 52 nam audio *O* non adeo *Bn.a T cett.* dicis *pro* inquis *V* **52** iusta *Bn.b* **54** patruis (3) *P Bn.b* martertera *O* **55** denique *Bn.b* acceda *A* accede *B* uouillas *Bn.a Pr.b Pr.e* bouillas *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 69, 21 **56** (4) uerbi *P (corr. P²) Pr.a* uirbii *L O* posito *Pr.a* est *om. Bn.a L; add. L²* mannius (5) *P A B Bn.b Eb L Lr Mn.b Pr.b Pr.e O* ma*nnius* (nnius *in ras.) P²* magnius *Bn.d* manius *schol. Pers.* 6, 56 **58** haud (6) *Eb L* haut *Mn.a Pr.d al.* promte (7)

1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, paucos alios, qui 'coniues' receperunt.

(1) 'conuiues' legitur in Casauboni *comm.* ed. 1647 p. 495.

(2) 'audeo' tantummodo Hauthalius scripsit, ceteri 'adeo'.

(3) Edd. omnes 'patrui' receperunt; sed lect. *P* 'patruis' in textum restituenda est, quae, mea sententia, animi poetae sensum apertissime exprimit: '(si) proneptis | nulla manet patruis (*sc.* meis)', quae ea de re mecum cognatione coniuncta sit, cet.

(4) 'cliuomque' Duentzerus scripsit.

(5) Lectionem 'Mannius' restitui, cuius auctores habeo plurimos et optimos codd.

(6) 'haut' scripserunt Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius; ceteri 'haud'.

(7) 'promte' habent Casaubonus (ed. 1647 p. 21) et ed. Bipontin. p. 25; ceteri 'prompte'.

L **59** unde et *Bn.d* si terrae *P* est etiam *L* ritum *P* tecum *A B* **60** mannius: *uide u.* 56 maximus *Bn.b* geris *Eb* auinculus *Eb* exstat (1) *P* exit P^2 *A B* **61** (2) indecursum (3) *P O* lampida *Bn.b* lampa deposces *Pr.a* poscas (4) *P Bn.a Bn.b L Pr.b Pr.c Pr.d Pr.e T O* poscis P^2 *A B* **62** cum *L* uenio tibi *Bn.b* *u.* 62um *om. Pr.a* **63** pinguitur *Bn.b Pr.c* rennuis *L* rennius *Mn.b* uis (5) *P Pr.a T* uin *A B* uins *C* uis (*add.* uin) *Bn.b Pr.c* **64** deest (6) *P V* des *A B* sume *L* est *om. Bn.b* **65** huic quid idem ubi *Bn.a* condam *Pr.b* **66** legerat *G Mn.b* tadius (7) *Bn.d*

---

(1) ' exstat ' ap. Schreuelium, Wetstenium, Buechelerum (1893), Owenium ; ' extat ' ap. Montium ; ap. ceteros ' exit ' inueni.

(2) ' prior est ' scripserunt inepte Schreuelius (1664) et Wetstenius : uid. quae de uerbis ' qui prior es, cur me ' cet. animaduertit Io. B. Pius in *adnot.* c. 113 ap. Gruterum, *lamp. crit.* t. I p. 514.

(3) Edd. omnes ' in decursu ' habent; ego uero lect. *P* ' indecursum ' recepi, nam uerba ' me indecursum ' idem sonant quod ' me non percursum, me cursu non peractum, me non confectum corporis morbo uel senectute, me uiuum '.

(4) ' poscas ' receperunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Hermannus (cf. eius *lect. Pers.* III p. 33), Bucciarellius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' poscis ' Prateus, Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius, Duentzerus, alii.

(5) Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ' uis ' scripserunt ; ceteri ' uin '.

(6) Edd. omnes lect. *P* ' deest ' seruauerunt, praeter Iahnium (1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios, qui 'dest' habent.

(7) ' Tadius ' edd. omnes scripserunt, praeter Passowium, Weberum, Hauthalium, Iahnium (1843), qui ' Stadius ' praetulerunt.

Mn.a Pr.c Pr.e T O al. cadius *A B: corr. B*² stadius *V* stagius *Mn.b* staius *Bn.b* nec *Pr.c* pone (1) *P A B Bn.a Eb G L Mn.b* oppone *Pr.b Pr.e* repone *L*² *V* paternu *Bn.a* **67** sumtus (2) *Eb L* sumptus *O* **68** quod *Bn.a* reliquum (3) *Eb L al.* inpensius (4) *O al.* iam pensius (5) *L Mn.b* iam impensius *Bn.a* ungue (6) *Bn.a Mn.a Mn.b Pr.a Pr.b Pr.d* angue *A B* surge *P* **69** calles *Bn.b* coquetur (7) *P A B Lr Pr.c Pr.d O V* quo quetur *Pr.b* coquatur *Eb* coqatur *(lineola sup.* q *add.) S p.* 30 *u.* 452 quoquatur *Mn.b Pr.a* **70** ustica *Pr.a* fixa *Bn.b Bn.d* scissa *cod. Prisciani Matth. de accent.* 3, 35 *ex ed. Krehliana uol.* II *p.* 376, 10 formosum *cod. Prisc. Matth. ex ed. Krehl. l.l.* formonsum *cod. Phocae f art. de nom. et uerb.* II *p.* 421, 30 *uol.* V *g. L. K.* fomosum *cod. Phocae F l.l.* cinciput *Bn.b* sincuput *cod. Phocae*

---

(1) Lectione ' pone ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ' oppone ' Schreuelius, Wetstenius, Iahnius (1851. 1868); ' repone ' ceteri usi sunt.

(2) ' sumtus ' habent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Weberus, Iahnius (1843); ceteri ' sumptus '.

(3) ' reliqum ' Iahnius (1851), Buechelerus (1893), Owenius; ' reliquom ' Duentzerus; ' reliquum ' ceteri scripserunt.

(4) Inueni ' inpensius ' ap. Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium; ' impensius ' ap. ceteros.

(5) ' iam pensius ' scripsit Hauthalius, p. 66.

(6) Lectionem ' ungue ' habes ap. Hauthalium, Iahnium (1851. 1868), Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum; ap. ceteros ' unge ': nemo lect. *P* ' surge ' praebet, quae mihi ad rem aptior uidetur; quam ob rem in textum eam recepi. satis enim crebrae repetitionis est in uerbis ' reliqum reliqum ', ' nunc nunc ', ne alia repetitio ' ungue ungue ' peropportuna uideatur.

(7) Lectio ' coquetur ' ab Iahnio (1851.1868) recepta est; ceteri et Iahnius ipse (1843) ' coquatur ' scripserunt.

P l.l. **71** tuis hic *A B* tuus hic *Lr* tu sista *P* anxeris *Bn.b* exstis *V* **72** singulciet *O* singultet *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 355, 22 singultiat (1) *G V* unguine *Pr.c* in inguine *Maius, class. auct. t.* VIII *l.l.* **73** matronae (2) immeiere *Probus, cath.* III *p.* 36, 4 *uol.* IV *g. L. K.* tumeant *pro* inmeiat *O* uolue (3) *L* . uuluae *Probus, cath. l.l.* tramma *O* trama (*lineola circumflexa scr. sup. alt.* a *litt.*) *cod. Seruianus L comm. in Aen.* III 483 figura *codd. Seru. omnes l.l.* **74** est *pro* sit *codd. Seru. omnes l.l.* at *Bn.d Pr.d (sup. scr.* s *litt.)* ille *Bn.d* tremit *Maius, class. auct. t.* VIII *p.* 424, 2 tumet *Maius, l. l. p.* 395, 5 tramata mento *cod. Seru. L l.l.* tramato mente *cod. Seru. H l.l.* omento pauentur *A B: corr.* A^2 popa pinguis uenter *Bn.d* ast .... uenter *om. codd. Seru. C F l.l.* **76** ne (4) *P V* nec *A B Bn.d Mn.b Pr.a Pr.c* **77** capadocas *O S p.* 30 *u.* 454 pinguis rigida *Bn.b* pingues (5) *Eb L* pauisse (6) *A B* plausisse *Bn.d G Mn.a Pr.e T S l. l. schol. Pers.* 6, 77 *al.*

---

(1) Edd. omnes ' singultiet ' receperunt, praeter Passowium, cui gratum ' singultiat ' fuit.

(2) ' patritiae ' pro ' patriciae' scripserunt Prateus, Montius, alii.

(3) Legerunt ' uoluae ' Duentzerus et Iahnius (1851).

(4) ' ne ' receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Weberus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' nec ' Achaintrius, Hauthalius, Duentzerus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(5) ' pinguis ' habent Iahnius (1851. 1868), Buechelerus (1893), Owenius ; ceteri ' pingues '.

(6) Seruarunt ' pauisse ' Lubinus, Wedderburnus, Montius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843) ; ceteri ' plausisse' habent, quod per errorem ' plaussisse ' Walthardus scripsit.

plausisse (*sup. scr.* pauisse) *Pr.c* clausisse (1) *Bn.a L Pr.b Fr.d* clausisse (*sup. scr.* pauisse) *O* catastas *S l.l.* **79** (2) redit in rugam decies (3) *O* rugas *H* depinge (4) *Bdl Bn.a Bn.b Bn.d Eb Lr Mn.b Pr.e V* depingue *Mn.a Pr.a* depunge *codd. ceteri* **80** iuentus *P A B: corr.* P^2 A^2 chrisippe *L O V* crispe *Pr.b* tui *om. Pr.a* explic*u*it (u *litt. del.*) persius | thebaidorum satura (satyra P^2) | feliciter utere | semper felix *P* persii flacci satyrarum explicit. uita eiusdem *A* persi flacci satyrarum | explicit feliciter. uita eiusdem *B* explicit uersus de philomela *L* finit collecta (*lin. circumfl. sup.* a *litt. add.*) ab psio (p *litt. lineola subtus transfix.*) poeta *Mn.c*

Coniecturae

1 (5) **2** (6) ' iamque...trito ' pro ' iamne...tetricae ' coniecit Guyetus **6** (7) ' Liguris ora ' pro ' Ligus ora '

---

(1) « ' clausisse '..... h. l. nihili est, et ex ' plausisse ' calami uitio profectum uidetur » sic admonet Weberus, p. 61.

(2) De u. 79° A. Palmerus disputauit in *Class. Rev.* VIII 1894 n. 10 p. 449.

(3) ' deciens ' scripsit Iahnius, ed. 1868 p. 34.

(4) ' depinge ' praetulerunt Passowius, Achaintrius, Hauthalius, Iahnius (1843), Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, Casaubonus (tantummodo in *comm.* ed. 1647 p. 514, ed. 1839 p. 340); ceteri ' depunge '.

(5) In extremo uersu interrogandi signum omisit Achaintrius.

(6) Hauthalius, Duentzerus, Albinius p. 369, Némethyus, alii interrogandi signum in extremo uersu non posuerunt.

(7) Interrogandi signo post ' senex ' (' senes ') Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843), Albinius p. 369, Némethyus, alii interpunxerunt.

G. Canterus, *nou. lect.* VII 20: uid. Iahnii ed. 1843 p. 61 7 ' hiberno atque ' pro ' hibernatque ' Hauthalius, *Beitraege* l. p. 60 et p. 448 8 (1) 9 (2) ' Lun. portum est pretium cognoscere ' Aurelianensis (Dorleans), *ad Tac. ann.* I p. 141 ' opere ' pro ' operae ', fortasse per errorem, scripsit Walthardus, p. 66 10 ' quum destitit ' pro ' postquam destertuit ' Putschius in ed. Charisii *art. gram.* p. 75 11 (3) ' exul Pythagoreo ' ed. princ. Neap. 1532 Charisii *art. gram.* I 15 12 ' ago ' pro ' ego ' Lemonnierus abbas, Lemairius ' uulgo ' pro ' uolgi ' Schreuelius, 1664 p. 596, et ed. Amstelaedamensis Henr. Wetstenii p. 104 13 (4) 22 (5) 26 'en' pro 'et' Britannicus, Achaintrius, alii (ex codd.?):

---

(1) Edd. omnes distinxerunt in extremo uersu 8°: ego u. 'Lunai' cum enuntiato ' multa l. s. u. receptat ' arte coniunxi.

(2) Ante ' ciues ' distinctionem minimam omisi, qua re unum idemque sentio, quod Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Iahnius (1843); nam, mea sententia, ' ciues ' non est casus uocandi qui dicitur, sed arte coniungitur cum u. ' cognoscere'; qua re poetae sententiam in sermonem patrium sic conuerto: «vale la spesa, merita il conto che i cittadini ciò sappiano [ossia la bellezza ed il tepore delle coste liguri durante la fredda stagione] ».

(3) Distinctionem omisi, quam edd. omnes praeter Schreuelium, Wetstenium, Prateum, Walthardum, Montium, Achaintrium, inter uocabula ' Maeonides ' et ' Quintus ' expresserunt; etenim de Persii sententia credibile est Ennium sibi nomen dedisse ' Quintum Maeonidem ' uel grauiter ' Maeonidem Quintum' : cf. Hor. *epist.* II 1, 50.

(4) De uerborum ' securus et ' interpunctione, qui saturas Persianas ediderunt, inter sese discrepuerunt; nam ' securus ; et ' Némethyus; ' securus, et ' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Duentzerus; ' securus et,' Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Buechelerus (1893), alii interpunxerunt: omnino interpunctionem omiserunt Prateus, Passowius, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(5) In extremo uersu 22° interrogandi signum sine causa ed. Bipont. 1785 p. 24 praebet.

'en' in hac uerborum coniunctione uix ferendum scripsit Weberus, ed. 1. p. 59 **27** 'aduocat' pro 'at uocat' legi in P. Danielis *uariis lectt.* et in ed. Iahniana 1851 p. 34, adnot. ad u. 27, quae codici *C* uel *P* lectionem falso attribuit: eadem coniectura apparet in *notes on Persius* Morris H. Morgani, *Class. Rev.* III 1889 p. 11 **30** 'squalentes' Koenigius, 'lugentes' censor quidam K. F. in *Heidelberg. Jahrbb. für Philologie* 1814 II p. 1034, pro 'ingentes' coniecerunt: uid. Weberi ed. 1826 p. 59; Iahnii ed. 1843 p. 64 **34** (1) **37-40** Hermannus dubitat an hi uersus posterius ad hunc locum accesserint: uid. eius praefationem ed. 1879 p. XVI scriptam a. 1854 **37** Rud. Sinnerus uersus 41[i] uerba 'haec cinere ulterior metuas' huc transtulit et uerba 'tune bona incolumis minuas' ad u. 37[um] pertinentia, uersui 41[o] dedit: (2) et Sinneri coniecturam secuti sunt Hermannus, Iahnius (1868), Bucciarellius; Walthardus tantummodo in adnotat. p. 177, quia « ce changement » inquit « étant une espèce d' attentat contre le respect dû aux manuscrits, je ne l' ai point inséré dans le texte » 'en' pro 'et' Marcilius **37-38** (3) **39** (4) 'ue-

(1) 'negleget, iratus quod' interpunxerunt Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Achaintrius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 372, alii.

(2) De hac coniectura disputauerunt Hermannus, *lect. Persian.* II p. 61, et Buechelerus, *der Text des Persius* p. 458.

(3) Verba 'et Bestius urguet | doctores Graios' poetae, non ei qui cum poeta colloquitur, attribuerunt Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Nencinius p. 300, Némethyus, alii. praeterea in uersu 38[o] interpunxerunt 'fit, postquam' Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, amicus quidam Frid. Plumii (uid. Iahnii ed. 1843, *add. et corrig.* p. 402), Iahnius, Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 372, alii; 'fit; p.' Hauthalius, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; 'fit: p.' Casaubonus (ed. Duebner. 1839); 'fit. p.' Duentzerus: interpunctionem Walthardus omisit.

(4) Interpunxerunt 'pipere, et palmis' Casaubonus (1647),

strum ' pro ' nostrum ' Bentleyus, *ad Hor. epist.* I 15, 37 e cod. ant.: cf. cod. Lunaeburgensem. Reizius coniecturam in textum recepit ' mare citra ' pro ' hoc maris expers ' Guyetus 41 (1) ' ulteriore ' Casaubonus ed. 1647 p. 21; sed ' ulterior ' in *comm.* p. 490 42 ' es, a turba paullum ' pro ' eris, paulum a turba ' I. Lipsius, *Saturnal. serm.* I 8 p. 893, 18 t. III Vesaliae 1675 ' seducior ' pro ' seductior ' per errorem scripsit Montius, p. 648 47 'rhedas' pro 'Rhenos' Aurelianensis (Dorleans), *ad Tac. ann.* II p. 244 ' Remos ', ' Rhemas ', ' ingentemque ... Rhenum ' pro eadem uoce ' Rhenos ' Koenigius 49 ' indico ' pro ' induco ' I. Lipsius, *Saturnal. serm.* I 8 p. 893, 20 t. III ed. l.; Heinsius, *ad Ouid. fast.* V 145 50 (2) 51 ' an prohibes? clare. non audeo, inquis. '

Schreuelius, Wetstenius, ed. Bipontin., Weberus; ' uenit; nostrum ' amicus laud. Plumii; ' uenit, n. ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 372; ' uenit n. ' ceteri; 'hoc, maris ' Schreuelius, Wetstenius, Achaintrius, Montius, amicus laud. Plumii; ' expers: ' Montius, Passowius, Weberus, Iahnius (1843); ' expers; ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Bucciarellius, Albinius p. 372; ' expers, ' ceteri praeter Prateum, qui interpunctionem omisit. de uerborum ' maris expers ' ui disputauit Ios. Sornius, *die Sprache des satirikers Persius* cet. supra laud.

(1) Iuxta ' metuas ' interrogandi signum posuerunt Casaubonus (1647), Schreuelius, Wetstenius, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Albinius p. 372, Némethyus, alii; admirandi signum Casaubonus (ed. Duebner. 1839). uerba ' haec cin. ult. metuas ' poetae attribuunt Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (1839), Iahnius (1843. 1851), Némethyus, alii.

(2) Admirandi signo u. ' coniues ' (' conniues ') clauserunt Passowius, Weberus, Hauthalius, Casaubonus (1839), Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Bucciarellius, alii.

suspicatus est Achaintrius, ed. 1812 p. 175 adnot. u. 51 ‘an prohibes? « — » dic clare hoc! « audeo! » (uel audeon?) — inquis? —’ coniecit Hauthalius, *Beitraege* l. p. 64 et pp. 464-472 ‘non ausim’ pro ‘non adeo’ Io. Britannicus: uid. Weberi ed. 1826 p. 61; Iahnii ed. 1843 *add. et corrig.* p. 402 (1) **52** (2) **54** (3) **58** (4) **64** ‘toto’ pro ‘totum’ Schreuelius, ed. 1664 p. 602 **65** (5) **66** (6) ‘Tatius’ pro ‘Tadius’ Marcilius **69** (7) **70** ‘scilla’ pro ‘fissa’ Krehlius

---

(1) In extremo uersu 51° Casaubonus, Walthardus, Passowius, Weberus distinxerunt.

(2) Verba ‘exossatus ager iuxta est’ iidem uu. dd., quos supra laudaui, poetae attribuerunt. uir doctus quidam in *Class. Journal* VIII p. 177, laud. ab Iahnio (1843 p. 66) hunc locum interpunxit: ‘non adeo, inquis, | exossatus ager. « iuxta est, age cet. »’

(3) ‘manet: patrui’ Prateus; ‘manet, patrui’ Schreuelius (1648. 1664), Wetstenius, alii interpunxerunt. ‘non male’, scripsit Casaubonus in *comm.* p. 330 ed. 1839, ‘ut per patrui materteram quam remotissima cognatio intellegatur’. sed haec inepte, ut opinor; est enim ‘patrui matertera’ eadem quae ‘patris matertera’ h. e. soror matris eadem propinqua cognatione coniuncta et cum patre et cum patruo; qua de re, si quid hic coniciendum sit contra lectionem *P*, melius existimo scribendum esse: ‘proneptis | nulla manet, *patris* sterilis matertera uixit’.

(4) ‘dicam. tamen adde’ interpunxit Achaintrius, ed. 1812 p. 177.

(5) Ante u. ‘fuge’ Prateus et Owenius interpunctionem omiserunt.

(6) In extremo uersu 66° Schreuelius, Wetstenius, Duentzerus, Iahnius (1868) distinxerunt; signum (:) posuerunt Casaubonus, Prateus, Walthardus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, Achaintrius, Weberus, Hauthalius, Iahnius (1843. 1851), Hermannus, Bucciarellius, alii.

(7) ‘ungue, puer, caules mihi! festa l. c.’ interpunxit Hauthalius, p. 66. haud scio an per errorem Bucciarellius, p. 63,

in ed. Prisciani uol. II p. 376 adnot. ' spumosum ' (1) pro ' fumosum ' P. Pithoeus : uid. Iahnii ed. 1843 *add. et corrig.* p. 402; Duentzeri ed. 1844 p. 76; sed male in u. 71° laudatur **71** (2) **73** (3) **74** (4) **77** (5) ' rigidos pingui plausisse ' Ios. Scaliger ap. Tornorupaeum; 'rigidos pingui pauisse' idem, *ad. Propert.* ed. 1600 p. 269: uid. Iahnii ed. 1843 p. 68 **78** 'quartum' pro 'quarto' Guyetus **79** (6) ' in bulgam ' pro ' in rugam ' Reidius: uid. Owenii ed. adnot. ad u. 79 ' sistat, | inuentus ' pro ' sistam. | inu. ' Pinzgerus, in *Jen. litt. Zeitung* 1822 n. 199 p. 133 : improbauit Weberus, p. 62

Testimonia

4 ' fidis [se] intendisse Latinae ' Charisius, *art. gram.* I 15 p. 69, 20 uol. I *g. L.* K. **5** ' tum iuuenes agitare iocos ' Seruius, *comm. in Aen.* I 306 p. 112, 26 sq. uol. I fasc. 1 Th. ' mox iuuenes agitare iocos ' Pompeius, *comm. art. Don.* p. 163, 2 sq. uol. V *g. L.* K.

---

scripserit ' sumptus ? ' (u. 67) et ' caules ? ' (u. 69) ; nam eius exemplar Hermannianum loc. laud. admirandi signum praebet.

(1) Hanc coniecturam in textum Persianum receperunt Schreuelius et Wetstenius.

(2) ' nepos olim, satur ' interpunxerunt Passowius, Hauthalius, alii.

(3) Interrogandi signum u. ' uuluae ' non addidit Probus, *cath.* III p. 36, 4 uol. IV *g. L.* K.

(4) Maius, *class. auct.* t. VIII p. 395, 5 et p. 424, 2 in extremo uersu 74° interrogandi signum omisit.

(5) Casaubonus (1647), Schreuelius, Prateus, ed. Bipontin., Montius, Passowius, alii in extremo uersu 77° distinxerunt; Hauthalius admirandi signo usus est.

(6) ' sistam, | inu. ' interpunxerunt Schreuelius, Wetstenius, Walthardus: in extremo uersu 79° interpunctionem omisit Prateus.

10 sq. ‘ cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse | Maeonides, Quintus pauone ex Pythagoreo ’ Priscianus, *inst. gr.* X 8, 48 p. 537, 12 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 506, 11 sq.) ‘ postquam destertuit esse | Maeonides quinto pauone ex P*ythagoreo* ’ Charisius, *art. gram.* I 15 p. 98, 7 sq. uol. I *g. L.* K. 10 ‘ postquam destertuit esse ’ Probus, *cath.* III p. 39, 22 uol. IV *g. L.* K. 18 sq. ‘ geminos horoscope uaro | producis genio ’ Io. Saresberiensis, *pol.* I 12 p. 38, 33 ‘ g. h. uaro | p. g.’ Petrus Blesensis, *fragm. libri de praest. fort.* p. 596 *a*, 53 sq. ed. l. ‘ g. h. u. | perducis g.’ Maius, *class. auct.* t. VIII p. 274, 3 sq. ‘ horoscope uaro | producis genio ’ Maius, t. l. p. 397, 3 20 ‘ tingit holus siccum muria uafer ’ Maius, t. l. p. 344, 11 sq. 24 ‘ et tenues turdarum nosse saliuas ’ Pompeius, *comm. art. Don.* p. 161, 24 sq. uol. V *g. L.* K. 26 ‘ occa, et seges altera in herba est ’ Maius, t. l. p. 396, 16 sq. 37 sq. ‘ et bestius (1) urget | doctores graios ’ Maius, t. l. p. 71, 33 38 sq. ‘ postquam (inquit) sapere urbi | cum pipere et palmis uenit ’ Lactantius, *diu. inst.* III 16 p. 231, 1 sq. t. I 46 ‘ iam chlamydes regum, iam lutea gausapa captis ’ Priscianus, *inst. gr.* VII 11, 55 p. 333, 6 et VII 15, 74 p. 350, 23 uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 328, 10 et p. 342, 12) 48 sq. (2) 50 sq. ‘ uae, nisi coniues ! oleum artocreasque (3) popello | largior ’ Priscianus, *inst. gr.* IX 8, 43 p. 479, 9 sq. uol. II *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. I p. 459, 20 sq.) 50 ‘ uae (inquit) nisi conuiues oleum artocreasque popello ’ Maius, t. l. p. 9, 18

(1) Cf. Vualtheri Spirensis *uit. et pass. s. Christoph. mart.* VI 7 p. 88, 15 ‘ bestius ille ’.

(2) V. 48um sq. laudat Iustus Lipsius, *Saturnal. serm.* I 8 p. 893, 19 sq. t. III ed. l.

(3) ‘ artocreas ’ inueni ap. Sex. Amarcium G. P., *serm.* II 502 p. 38, 27 : ‘ qui pasci artocreis uelit apto pollice tortis ’.

sq. ' uae nisi conniues ! oleum artocreasque popello ' Maius, t. l. p. 377, 7 sq. **55** ' accedo bouillas ' Maius, t. l. p. 69, 20 sq. **56-59** ' praesto est mihi Manius haeres, | progenies terrae, quaere ex me quis mihi quartus | sit pater, haud prompte dicam tamen, adde etiam unum, | unum etiam, terrae est iam filius ' Politianus, *miscell.* cent. I 18 p. 241, 28 sqq. **70** ' et fissa fumosum sinciput aure ' Phocas, *art. de nom. et uerbo* II p. 421, 30 uol. V *g. L.* K. Priscianus, *de accent.* 3, 35 p. 526, 9 uol. III *g. L.* K. (ed. Krehl. uol. II p. 376, 10 sq.) **72** ' cum morosa uago singultet in inguine uena ' Maius, t. l. p. 355, 22 **73** sq. ' mihi trama figurae | sit reliqua : ast illi tremat omento popa uenter ? ' Seruius, *comm. in Aen.* III 483 p. 426, 13 sq. uol. I fasc. 1 Th. **74** ' tumet omento popa uenter ' Maius, t. l. p. 395, 5 sq. ' tremit omento popa uenter ' Maius, t. l. p. 424, 2

Imitatores

10 sq. ' pauum se meminit Homerus Ennio somniante : sed poetis nec uigilantibus credam ' Tertullianus, *de anima* 33, 2 t. II p. 359, 2 sq. ed. l. : cf. *de resurrect. carnis* 1, 2 t. II p. 522, 6 sq. **24** ' turdus cum apud alios genere masculino sit, Persius « turdarum » dicit ' [Sergius], *explan. in art. Don.* I p. 494, 21 sq. uol. IV *g. L.* K. **27** (1) **62** ' alter Mercurius eris ei ' Io. Saresberiensis, *pol.* III 7 p. 167, 13 **73** ' Persius modo infinito « matronae immeiere uuluae » ' Probus, *cath.* III p. 36, 3 sq. uol. IV *g. L.* K. **77** ' in rigidae ramos suspensa

(1) Eadem uerba uersus 27[i] ' uocat officium ' habet Iuuenalis, *sat.* I 3, 239.

catastae' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s. Christoph. mart.* V 73 p. 79, 6 **80** 'quicquam proposito uirum morari | Chrysippus potuisset ex aceruo' Apollinaris Sidonius, *carm.* **23**, 118 sq. p. 253, 5 sq.

DE PERSII VITA

A) *Vita A. Persii Flacci de commentario Probi Valerii sublata* *

Aulus Persius Flaccus natus est pridie nonas Decembris Fabio Persico L. Vitellio coss.; decessit VIII kalendas Decembris *P.* Mario Afinio Gallo coss. natus in Etruria Volaterris, eques Romanus, sanguine et affinitate primi ordinis uiris coniunctus. decessit ad octauum miliarium uia Appia in praediis suis.

Pater eum Flaccus pupillum reliquit moriens annorum fere sex. Fuluia Sisennia nupsit postea Fusio equiti Romano et eum quoque extulit intra paucos annos. studuit Flaccus usque ad annum XII aetatis suae Volaterris, inde Romae apud grammaticum Remmium Palaemonem et apud rhetorem Verginium Flauum. cum esset annorum XVI, amicitia coepit uti Annaei Cornuti ita ut nusquam ab eo discederet. inductus aliquatenus in philosophiam est.

Amicos habuit a prima adulescentia Caesium Bassum poetam et Calpurnium Staturam; qui uiuo eo iuuenis decessit. coluit ut patrem Seruilium No-

* De huius uitae scriptore uid. quae C. Barthius, *aduers.* XI 27, O. Iahnius, *proleg.* ed. 1843 pp. CXXXV sqq., CL sqq. et ap. Ritschel. *parerg. Plautin.* p. 618, Th. Mommsenius in *comm. soc. lit. Lips.* t. I p. 677 docte scripserunt.

*n*ianum. cognouit per Cornutum etiam Annaeum Lucanum aequaeuum auditorem Cornuti. nam Cornutus illo tempore tragicus fuit sectae poeticae, qui libros philosophiae reliquit. sed Lucanus mirabatur adeo scripta Flacci, ut uix retineret se recitantem *a* clamore quin illa esse uera poemata, sua ludos diceret. sero cognouit et Senecam, sed non ut caperetur eius ingenio. usus est apud Cornutum duorum conuictu doctissimorum et sanctissimorum uirorum acriter tunc philosophantium, Claudii Agathurrini medici Lacedaemonii et Petronii Aristotelici Magnetis, quos unice miratus est et aemulatus, cum aequales essent Cornuti, minor[es] ipse. idem decem fere annis summe dilectus a Paeto Thrasea est ita ut peregrinaretur quoque cum eo aliquando, cognatam eius Arriam uxorem habente.

Fuit morum lenissimorum, uerecundiae uirginalis, formae pulchrae, pietatis erga matrem et sororem et amitam exemplo sufficientis. fuit frugi, pudicus.

Reliquit circa HS uicies matri et sorori scriptis tantum ad matrem codicillis. Cornuto rogauit ut daret sestertia, ut quidam, C, ut alii uolunt, et argenti facti pondera uiginti et libros circa septingentos Chrysippi siue bybliothecam suam omnem. uerum a Cornuto sublatis libris, pecuniam sororibus, quas frater heredes fecerat, reliquit.

Et scriptitauit et raro et tarde. hunc ipsum librum imperfectum reliquit. uersus aliqui dempti sunt ultimo libro, ut quasi finitus esset. leuiter correxit Cornutus et Caesio Basso petenti, ut ipse

ederet, tradidit edendum. scripserat in pueritia Flaccus etiam praetextam Vescio et *hodoeporicon* librum unum et paucos in socrum Thraseae in Arriam matrem uersus, quae se ante uirum occiderat. omnia ea auctor fuit Cornutus matri eius ut aboleret. editum librum continuo mirari homines et diripere coeperunt.

Decessit autem uitio stomachi anno aetatis XXX. sed mox ut a sc*h*olis et magistris diuertit, lecto libro Lucili*i* X uehementer saturas componere studuit. cuius libri principium imitatus est sibi primo, mox omnibus detracturus cum tanta recentium poetarum et oratorum insectatione, ut etiam Neronem principem illius temporis inculpauerit. cuius uersus in Neronem cum ita se haberet ' auriculas asini Mida rex habet ', in eum modum a Cornuto ipso tantum modo est emendatus ' auriculas asini quis non habet? ', ne hoc in se Nero dictum arbitraretur.

Lectiones uariae

2 aulis *Fl Bn.e in inscr. schol.* uita pauli persii flacci equitis romani per cornutum phylosophum eius praeceptorem *ed. pr.* 4 aules *Fl Mn.b Pr.b Pr.e: de nominis Etrusca forma cf. Iahnii ed.* 1843 *proleg. p.* IV *sq.* natus circa *ed. pr.* nonarum *Ld.b* 5 Persio *ed. pr.* uitellioque *Bn.e G Ld.b Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* 6 rubio (1) *Mn.b Pr.b Pr.e* rubro *Bn.e* fuluio siario *ed. pr.*

---

(1) Lect. codd. ' Rubrio Mario ' receperunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii; ceteri emendationem Lipsii 'Publio Mario' secuti sunt.

a. gallio (1) *G* galloque *Mn.d* natus est (2) *Ld.b ed. pr.* 7 etriria *Pr.b Pr.e* uolterris *Bn.e Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* 9 miliare *ed. pr.* 11 eum (3) pupillum reliquit admodum puerum *ed. pr.* 12 fere V *Ld.b* sisenna *Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b cod. Pith.* sinenna *Pr.e* sesinnia *Bn.a Bn.e* siscena *ed. pr.* *uerba* mater eius (4) *om. G Ld.c Mn.b Mn.d Pr.e* fuscio *Pr.d Pr.e* fusico *Mn.d* ruscio *Bn.e* roscio *ed. pr.* 13 extulit *sup. scr.* nutriuit *Mn.d* qui Persium quoque extulit et nutriuit *Bn.a Bn.e ed. pr.* extulit i. e. nutriuit et aluit *Pr.b Pr.e* inter (5) *Bn.a Bn.e ed. pr.* 14 aetatis suae (6) *om. Pr.b Pr.e* 15 uol-

---

(1) 'Asinio Gallo' legerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius, Duentzerus, Hermannus *praef.* p. V, alii; cf. Tac. *Ann.* XIV 48, 1: 'Afinio Gallo' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; cf. Borghesii *opp.* III 350, et Kleinii *fast. cons.* p. 39 laud. a Buechelero.

(2) 'natus est' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, alii.

(3) 'eius' pro 'eum' habent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Hermannus, alii.

(4) Om. etiam Buechelerus (1893), Némethyus (1903), alii; signis inclusit Owenius; add. Iahnius (1843) et Duentzerus (1844): tanfummodo 'mater' add. Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius (1851. 1868), Hermannus, alii. de Sisennia Persii matre *schol. Pers. sat.* 6, 6 haec praebet: 'se ipsum Persius significat secessisse in Liguriae fines [uidelicet] propter Fuluiam Sisenniam matrem suam, quae post mortem prioris uiri ibi nupta erat'.

(5) 'inter' scripsit Iahnius, ed. 1868 p. 35, 11; ceteri 'intra'.

(6) 'aetatis suae' om. Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii.

terris *Bn.e Mn.b Mn.d Pr.b* 16 remium (1) *Mn.b Pr.b* remiium *G Mn.d* herennium *Bn.e ed. pr.* uirginium *Pr.b* 17 flauium (2) *Bn.a Bn.e Mn.b* flanum *Pr.e* amicitiam accepit *ed. pr.* 18 (3) *ad u.* Cornuti *add.* philosophi *ed. pr.* 19 a quo (4) *ante u.* inductus *om. Bn.e G Ld.b Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* etiam est *ed. pr.* introductus (5) *ed. pr.* philosophia (6) *ed. pr.* 21 ab adolescentia prima *ed. pr.* cessium *Bn.e Ld.a Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* c. *G* cassium *ed. pr.* bassium *Bn.e Ld.a Mn.b Mn.d ed. pr.* lassium *Pr.b Pr.e* 22 poetam (7) *om. Ld.b Pr.b Pr.e* calphurnium *Bn.e Pr.b Pr.e al.* calpitrum *ed. pr.* staturam *Pr.b Pr.e: om. Bn.e* straturam *Ld.b* uiuo eo (8) *ed. pr.*

---

(1) ' Remnium ' scripserunt Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus; ' Palemonem ' Walthardus et ed. Bipontin.

(2) Recte scriptum nomen inueni ap. Quintil. *i. o.* XI 3, 126 ' Flauius Verginius ', et *Tac. ann.* XV 71, 20 ' Verginium *Flauum* ' ex Walthreri additamento.

(3) ' nusquam ab eo ' scripserunt Iahnius (1843), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' ab eo nusquam '.

(4) Habent ' a quo ' Pithoeus, Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Duentzerus, Hermannus, Owenius, alii.

(5) Lect. ' introductus ' receperunt Pithoeus, Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin, Achaintrius, Weberus, alii; ' inductus ' Iahnius, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; probauitque Oudendorpius.

(6) ' philosophia ' habent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius.

(7) ' poetam ' om. etiam Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii. de Caesio Basso poeta *schol. Pers.* 6, 1 habet haec : ' hanc satiram (*sc.* VI) scribit ad Caesium Bassum lyricum poetam, quem fama est in praediis suis positum ardente Vesuuio monte Campaniae et late ignibus abundante cum uilla sua ustum '.

(8) Lect. ' uiuo eo ' receperunt Iahnius, Duentzerus, Herman-

23 uenenis *pro* iuuenis *Bn.e* flaccus coluit *ed. pr.* ut *om. Bn.e G Mn.b* nouianum (1) *ed. pr.* nomianum *Mn.b al.* nomanum *Bn.e* numanum (2) *Mn.d Pr.b Pr.e* 24 agnouit (3) *Pr.b Pr.e* seruilium: nouianum cognouit et cornutum et lucanum *ed. pr.* a. *pro* annaeum (4) *G* 25 equitum *pro* aequaeuum (5) *Ld.c* hic *pro* nam *Bn.e* 26 eo tempore *ed. pr.* poeticae (6) *Bn.e G Ld.b Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e al. ed. pr.* 27 (7) 28 scripturam (8) *Pr.b Pr.e* retineret se (9) *G Ld.a Ld.b Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e*

---

nus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; lect. uulg. ' eo uiuo ' ceteri.

(1) ' Nouianum ' scribendum putat Casaubonus, *not. ad Pers. uit.* ed. 1647 p. sine num. ; *de Pers. nonnulla* ed. Duebner. 1839 p. LIII.

(2) ' Numanum ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius; ceteri ' Nonianum ' ex Gronouii correctione. de Seruilio Noniano *schol. Pers.* 2, 1 habet haec: ' alloquitur Macrinum, hominem sane eruditum et paterno se affectu diligentem, qui in domo Seruilii didicerat, a quo agellum comparauerat indulto sibi pretio aliquanto '.

(3) ' cognouit per Cornutum ' praebent Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri lect. uulg. ' per Cornutum cognouit '.

(4) ' etiam Annaeum Lucanum ' scripserunt Iahnius, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ceteri ' Annaeum etiam Lucanum '.

(5) ' aequaeuom ' scripsit Duentzerus, p. 6, 12.

(6) Librorum lectionem receperunt Buechelerus (1893) et Owenius ; ceteri coniecturam ' stoicae '.

(7) ' mirabatur adeo ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' adeo mirabatur ' scripserunt.

(8) Pithoeus probauit, sed edd. omnes ' scripta ' habent.

(9) Hanc lectionem edd. omnes secuti sunt praeter Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, qui scripserunt ' se retineret '.

recitantem clamore (1) *G Ld.a Ld.b Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* 29 quin illa esse uera poetica (2) diceret *Ld.c* quin illa esse uera poemata diceret *Mn.b Pr.b Pr.e* quae illa ipsa uera esse poemata suo ludo faceret *G* quae illa esse uera poemata suo ludo faceret *Mn.d* quae illa esse uera ipsa poemata ipse ludo faceret *Ld.b* *om. Bn.e et ed. pr.* 30 et (3) *om. Bn.e Pr.b Pr.e* 32 conuinctu *Pr.b* conflictu *Mn.d* coniunctum uel amicitia *Bn.a Bn.e* coniunctum amicitia *ed. pr.* amicissimorum uirorum et doctissimorum et sanctissimae uitae (4) *Bn.a Bn.e ed. pr.* et sanctissimorum *om. Mn.d Pr.b* 33 attrite *ed. pr.* tum (5) *ed. pr.* tunc *om. Ld.b* 34 agaturrini *Bn.e G Ld.b Mn.b Pr.b Pr.e* agatrini *Mn.d* aesaturnini *ed. pr.* agathurrini *cett.* ac *ed. pr.* patroni *Bn.a Bn.e Ld.b ed. pr.* aristotelici (6) *Pr.b Pr.e* aristotegratis *Bn.a Bn.e G Ld.b Mn.b* arsfategratis *Mn.d* 35 magneti *ed. pr.* magnatis *Bn.a Ld.c : om. Bn.e* imitatus *Pr.b Pr.e* 36 et (7) *ante* corn. *om. Bn.e Ld.c Mn.d Pr.b Pr.e* cornuto (8) *Bn.e Mn.d*

---

(1) Librorum lectionem recepit Iahnius in edd. 1851 et 1868.

(2) ' uere poetica ' correxit Pithoeus.

(3) Omittunt ' et ' ante ' Senecam' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin, Achaintrius, Weberus, alii.

(4) ' doctissimorum et sanctissimorum uirorum ' ediderunt uu. dd. omnes praeter Iahnium (1851.1868) et Hermannum (*praef.* ed. 1879 p. VIII), qui ' uiror. et doct. et sanct. ' habent.

(5) ' tunc ' receperunt Iahnius (1843), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ceteri lect. uulg. ' tum '.

(6) Lect. ' Aristotelici ', quam Bouherius l. l. probauit, ipse recepi.

(7) ' et ' ante ' Corn. ' om. Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(8) Haec lectio Casaubono, Schreuelio, Wetstenio, Walthardo,

minores ipse idem *Bn.e G Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e ed. pr.* 37 annos (1) *ed. pr.* apud thraseam (2) *Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* apetithrasea *Ld.c* apud truscam *ed. pr.* 38 est *om. ed. pr.* 39 cognatum eius. *ed. pr.* arriani *Mn.d* arriano *ed. pr.* habentem (3) *Pr.b Pr.e* 42 famae *pro* formae *Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* et pubere aetatis *ed. pr.* matrem sororem et a. *ed. pr.* 43 sufficiens *Bn.a Bn.e ed. pr.* 44 et *ante* pudicus *om. Bn.e G Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b* 45 reliquit ut quidam asseruit *ed. pr.* circiter *Pithoei cod.* sestercia uicies *Mn.d Pr.b* sestercias uicies *Mn.b Pr.e* 46 tantum *Bn.e G Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* tamen (4) *Pithoei cod.* cornutum *Mn.b* rogauitque *ed. pr.* cornuto ut daret rogauit *Ld.c* cornuto rogauit ut daret (5) *codd. cett.* 47 ut daret cornuto *ed. pr.* sestertia *om. ed. pr.* centies (6) *Bn.e Ld.c Mn.d Pr.b Pr.e* sest. uicies aut ut quidam centies *G Mn.b* ut alii uolunt plus et *Ld.c : om.* plus *codd.*

---

ed. Bipontin., Achaintrio, Webero grata fuit; ceteri scripserunt ' Cornuti '.

(1) Lect. ' annos ' probauerunt Duentzerus, Iahnius (1851.1868), Hermannus; ceteri ' annis '.

(2) Haec lectio a Schreuelio, Wetstenio (qui scripserunt ' Traseam '), Achaintrio, Webero recepta est.

(3) ' Arriam habente uxorem ' ap. Iahnium, Hermannum, alios; ap. ceteros ' A. ux. habente '.

(4) ' tamen ' habet Iahnius (1843. 1868); ceteri ' tantum ', praeter Achaintrium et Weberum, qui ' tamen ' uel ' tantum ' omiserunt.

(5) Hanc lectionem Iahnius, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri lectionem *ed. pr.* receperunt.

(6) ' centies ' scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, alii.

cett. et alii uolunt plures *ed. pr.* 48 facti *om. Pr.b Pr.e ed. pr.* libris circa septingentas *ed. pr.* 49 crisippo *ed. pr.: om. cod. Pithoei* (1) 51 *uerba* fecerat reliquit et scriptitauit *om. ed. pr.* 52 et scriptitauit et raro et tarde (2) *G Mn.b: om.* scriptitauit *Ld.c Mn.d* 54 ultimo (3) *Ld.c Mn.b* in ultimo (4) *Pr.b Pr.e* de ultimo (5) *Bn.a Bn.e ed. pr.* ultimi *Mn.d* libro (6) *Bn.e ed. pr.* libri *Bn.a G Mn.d* ibi *Ld.c Mn.b Pr.b Pr.e* ut quasi (7) *Ld.c Pr.b Pr.e* et quasi *Bn.e G Mn.b ed. pr.* quasi enim *Mn.d* quos quasi *cod. Vineti in ed. Corn. gram.* finitum *G Ld.c* leniter *Bn.a Bn.e* 55 correxit (8)

---

(1) Lectio ' Chrysippi ' a Ceruto (1599), Casaubono, Schreuelio, Wetstenio, Walthardo, ed. Bipont., Achaintrio, Webero, aliis omissa est; signis inclusa a Iahnio (1843) : totum locum ' Chrysippi..... reliquit ' signis inclusit Duentzerus, p. 8.

(2) ' et raro et tarde scripsit ' ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Walthardum, ed. Bipontin., Achaintrium, Weberum, Iahnium, Duentzerum, Hermannum, alios.

(3) Lect. ' ultimo ' receperunt Iahnius, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) Haec lectio, uulgo accepta, apparet ap. Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Walthardum, ed. Bipontin., Achaintrium, Weberum, alios.

(5) Duentzerus, p. 8, elegit.

(6) ' libro ' habent Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' libri '.

(7) ' ut quasi f. e. ' scripserunt Iahnius (1851. 1868), Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus; ceteri ' et quasi f. e. '

(8) ' correxit ' legerunt Iahnius (1843), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ' contraxit ' Walthardus, ed. Bipontin., Duentzerus, alii; ' recitauit ' Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Achaintrius, Weberus, alii.

ex cod. Fl uita interpolata contractauit *Ld.c* contraxit *Bn.a Bn.e G ed. pr.* contra | et *Mn.b* recitauit *Mn.d Pr.b Pr.e* cornutus *Bn.e G Ld.c Mn.b Mn.d : om. ed. pr.* cornuto (1) *Pr.b Pr.e* ipso *G Mn.d Pr.b Pr.e* ipse *Bn.e Ld.c Mn.b* 56 cederet (2) *G Mn.d Pr.b Pr.e* ederet *Bn.e Ld.c Mn.b* 57 flaccus in pueritia (3) *ed. pr.* praetextam uescio (4) *G Ld.c Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* praetexta uestitus *Bn.a Bn.e* praetexta inductus *ed. pr.* et necio *Bn.a* opericon (5) *G Mn.d Pr.b Pr.e* operic$\tilde{o}$n *Ld.c* operico *Mn.b* operio *Bn.a* cohopertus *Bn.e ed. pr.* 58 in socrum (6) *Ld.c* sororum *G Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* sorori *ed. pr.* uxori *cod. Vineti* thrasiae (7) *G Mn.b Mn.d*

---

(1) Vocem ' Cornuto ' receperunt edd., qui uerbo ' recitauit ' usi sunt.

(2) ' cederet ' usurpauit Iahnius (1843. 1868) ; ceteri ' ederet '.

(3) Habent ' etiam Fl. in pueritia ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus ; ' in pueritia Fl. etiam ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ' etiam in pueritia Fl. ' ceteri.

(4) ' uescio ' om. Pithoeus, Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Reizius, Achaintrius, Weberus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; seruauerunt Iahnius (qui in ed. 1868 p. 36, 24 ante ' uescio ' lacunam indicauit), Hermannus, alii.

(5) ' hodoeporicon ' scripserunt Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' odoiporicon ' Walthardus, ed. Bipontin. : ceteri litteris Graecis usi sunt.

(6) ' in socrum ' legerunt Casaubonus (*de Persio nonnulla* ed. 1647 p. sine n. ; ed. 1839 p. LIV), Walthardus, ed. Bipontin., Iahnius, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii ; ' in sororem ' Vinetus, Casaubonus, Achaintrius, Weberus; ' sororum ' Schreuelius, Wetstenius ; ' sorori ' Duentzerus ; ' uxori ' Reizius. ' in sororem ' legit Duentzerus in Cornuti gram. exemplari quodam ab Elia Vineto edito, ex cod. Ambr.

(7) ' Traseae ' legerunt Schreuelius et Wetstenius ; ceteri ' Thraseae '.

Pr.b Pr.e trassie *ed. pr.* in arriam matrem (1) *G Mn.b Mn.d Pr.b Pr.e* in matrem arriam *Ld.c* in arriani matrem *ed. pr.* 60 omnia ea (2) *Bn.e ed. pr.* omnia autem *Mn.d Pr.b Pr.e* cornutus auctor fuit (3) *Pr.b Pr.e* ut aboleret cornutus mater eius auctor fuit (4) *Bn.a Bn.e ed. pr.* abhorreret *G Mn.b Pr.b Pr.e* adhereret *Mn.e* 61 mirari cum deripere (5) *ed. pr.* 62 deperire (6) *Pithoei cod.* fecerunt uel coeperunt *Pr.b Pr.e* 63 aetatis XXX *codd.* (7) 64 ut *om. ed. pr.* a scolis et magistris *Mn.d* a

---

(1) Hanc lectionem receperunt Schreuelius, Wetstenius, Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii: Hermannus, *praef.* l. p. XI, omisit ' in '. ' Arriae matrem ', omisso u. ' in ', habent Casaubonus, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii.

(2) ' omnia ea ' ap. Iahnium, Duentzerum, Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum, alios inueni ; ' omnia autem ' ap. Vinetum, Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Achaintrium, Weberum, alios.

(3) Lectionem ' auctor fuit Cornutus ' praetulerunt Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(4) Ap. Vinetum : ' mater eius ut aboleret Cornutus magister eius auctor fuit '. omnes edd. uerba ' matri eius ', ' aboleret ' receperunt.

(5) ' deripere ' pro ' diripere ' scripserunt Pithoeus, Schreuelius, Wetstenius, Achaintrius, Weberus, Casaubonus (ed. Duebner. 1839), alii. uerborum ordinem ' et diripere homines' pro ' hom. et dir. ' Iahnius (1851. 1868), Hermannus praebent.

(6) Hanc lectionem inueni ap. ed. Bipontin., p. V.

(7) Quod falsum non est ; nam, etiamsi antea scriptum est ' decessit.... *P.* Mario Afinio Gallo coss. ', i. e. a. 62° p. Chr. n., tamen, ut recte monuit Hermannus, ' ex uetere computandi more, numerorum termini utrimque tanquam integri comprehenduntur ',

scola et magistris *Pr.b Pr.e* a scola magistrisque (1) *Bn.e G Mn.b* diuertit (2) *Ld.c* diuerterat *Pr.b Pr.e* deuerterat *Mn.d* diuertitur *ed. pr.* 65 studuit *Mn.d Pr.b Pr.e* instituit (3) *G Ld.c Mn.b* 66 *uerba* est sibi mox *om. ed. pr.* 67 detracturus (4) *G Ld.c* detractus *Mn.d* detractis *Pr.e* detrectatis *Mn.b Pr.b* detracturum *ed. pr.* cum facta professione et oratorum insectationem insectaretur *ed. pr.* 69 inculpauerit (5) *Mn.b* conuersus *ed. pr.* 70 haberent (6) *Mn.b Pr.e* 71 rex habuit *Mn.d* in eum *codd.* autem *add. ed. pr.* 72 ipso *Ld.c Mn.b* ipse (7) *Pr.b Pr.e: om. ed. pr.* tantum modo (8) est emendatus *Pr.b Pr.e* emendatus est tantum

---

(1) ' a schola magistrisque ' receperunt Iahnius (1843), Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii; ceteri lectionem uulgarem ' a schola et mag. ' (' scola ' scripserunt Casaubonus (1647) et Schreuelius (1648)): ego lect. cod. *Mn.d* recepi.

(2) ' diuertit ' legerunt Iahnius, Duentzerus, Hermannus, alii ; ' deuertit ' Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ceteri ' deuerterat '.

(3) ' instituit ' receperunt Iahnius (1843. 1868) et Duentzerus ; ceteri et Iahnius ipse (1851) ' studuit '. ' conponere ' scripsit Iahnius (1868).

(4) ' detracturus ' legerunt Iahnius, Duentzerus, Hermannus, alii.

(5) ' inculpauerit ' praetulerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ; ' culparit ' Walthardus, ed. Bipontin. ; ceteri ' culpauerit '.

(6) ' habere ' praebet, fortasse per librarii errorem, Duentzerus, p. 9 ; ceteri ' haberet '.

(7) ' ipse ' seruauit Iahnius, ed. 1843 p. 238, quamuis locum aperte corruptum putaret : ceteri ' ipso ' receperunt, quod Duentzerus signis inclusit.

(8) Lectionem codd. ' tantum modo ' recepi cum Casaubono, Schreuelio, Wetstenio, Achaintrio, Webero, Duentzero, aliis: ceteri discrepantes coniecturas secuti sunt.

modo *G* tantum modo *om. Mn.d* commendatus *ed. pr.* (1) 73 ne hoc in se (2) *ed. pr.* uero nero *Pr.e* uero *Pr.b* quis *pro* Nero *ed. pr.* Nero *om. Bn.a Bn.e* ductum *Mn.b* *cod. Bruxell. add.* et dicitur neronem et claudium tetigisse sub allegoria midae qui auriculas maximas habuit. denique persius sic scripsit *cet.* sed cornutus hoc mutauit ita ponens *cet.* ne nero ipse dictum putaret (3)

Coniecturae

6 pro codicum lectione ' rubio ' Pithoeus ' Rubrio ', Lipsius (*ad Tac. ann.* XIV 48, 1) ' Publio ' coniecerunt uoci ' Mario ' add. ' Celso ' Scaliger, *ad Euseb.* p. 195 uerba ' natus in ..... praediis suis ' signis inclusit Duentzerus, ed. 1844 p. 5 7 uerba ' pater eius Flaccus ' praeposuit uerbis ' eques Romanus ' Walthardus, ed. 1765 p. 74, et ed. Bipontin. 1785 p. III 9 ' in uia ' pro ' uia ' Iahnius, ed. 1868 p. 35, 8 11 ' C. Flaccus ' pro ' eum Fl.' coni. dubius Iahnius, ed. 1851 p. 37 ' Flaccus ' signis inclusit Buechelerus, ed. 1893 p. 58 12 ' Sisinnia ' pro 'Sisennia' Bouherius, *remarques*

(1) De Cornuti emendatione *schol. Pers.* 1, 121 habet haec : ' Persius sic scripsit : auriculas asini Mida rex habet. sed Cornutus hoc mutauit ita ponens : auriculas asini quis non habet ? ueritus ne Nero in se dictum putaret '. de parua fide, qua dignae uidentur res ab interprete antiquo allatae, uide, sis, E. Haguenini commentationem, quae inscribitur *Perse a-t-il attaqué Néron ?* in *Rev. de philol. de litt. et d' hist. anc.* XXIII pp. 301-312.

(2) Verborum ordinem ' ne hoc in se N. dictum ' recepi cum Buechelero (1893), Owenio, Némethyo ; ' ne h. N. in se d. ' ceteri probauerunt.

(3) Vid. Hermanni *lect. Pers.* II p. 10 sq.

sur la dissert. crit. in uitam A. Persii Flacci, ap. Schelhornium,*amoenit. litt.* t. X p. 1133 sq. ‘ Fufio ’ pro ‘ Fusio ’ Ernestius et Wolfius 13 ‘set eum’ pro ‘et eum’ Oudendorpius 17 ‘ Flaccum ’ pro ‘ Flauum ’ Pithoeus (1) 18 ‘nunquam’ (2) pro ‘ nusquam ’ Baumgarten-Crusius 19 ‘ et inductus ’ Iahnius, ed. 1851 p. 38 22 pro ‘Staturam’ Casaubonus ‘ Suram ’ (3) (*not. ad Pers. uit.* ed. 1647, p. sine num.; *de Persio nonnulla* ed. Duebner. 1839 p. LIII: sed in textu Persiano ‘Staturam’ seruauit), Sarpius *(quaest. philol.* c. 6 p. 47) ‘ Serranum ’ coniecerunt 23 ‘ Nonianum ’ correxit Gronouius 25 ‘equitem’ pro ‘aequaeuum’ Bouherius l.l.; I. I. Breitingerus, *exercitatio crit. in uit. A. Pers. Fl.* ap. Schelhornium, *amoen. litt.* t. X p. 1103 ‘ nam Cornuto illo tempore traditus fuit a Seneca stoico, qui libros ph. rel. ’ correxit Geelius ap. Martinium, *disput. litt. de L. Annaeo Cornuto philos. stoico,* Lugd. Bat. 1825 p. 49 ‘ nam Cornuto illo tempore traditus fuit, sectae Stoicae philosopho, cui libros rel. ’ Némethyus, ed. 1903 *praef.* p. 6 uerba ‘ nam Cornutus ..... reliquit. sed ’ (4) secreuit Bergkius, *Zeitschr. f. Alterth.* 1845 p. 125 26 ‘tragico’ pro ‘tragicus’ Osannus, *Philol.* t. II p. 384 ‘ grammaticus ’ (5) pro ‘ tragicus ’ Martinius, op. l. p. 50 (6) ‘ traditor ’ pro ead. uoce Duentzerus, ed. 1844 p. 6 adnot. 36 ‘ sectae Stoicae ’ (7)

(1) Pithoeum secuti sunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii.

(2) ‘ nunquam ’ praebent Walthardus, ed. Bipontin., alii.

(3) ‘ Suram ’ recepit Duentzerus, p. 6.

(4) Eadem uerba signis incluserunt Iahnius (1868), Buechelerus (1893), Némethyus.

(5) Martinii coniecturam in textum recepit lahnius (1851).

(6) Cf. Prellerum, *Zeitschr. f. Alterth.* 1846 p. 43.

(7) ‘ Stoicae ’ pro ‘ poeticae ’ scripserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius, Duentzerus, Némethyus, alii.

pro ' s. poeticae ' Pithoeus : uid. Vossium, *de poet. Lat.* c. 3 p. 43 27 uerba ' sed Lucanus ..... diceret ' signis inclusit Duentzerus, p. 7 28 pro librorum lectione ' recitantem clamore ' coniec. ' recitantem a clamore ' Prellerus, *Zeitschr. f. Alterth.* 1846 p. 43; ' r. cum clamore ' Iahnius dubius in ed. 1868 p. 35 adnot. 24; ' illo recitante a clamore ' (1) Pithoeus; ' recitante eo de more ' ap. nonnullas edd. recentiores (2) 29 ' clamore ' om. Passowius, ed. 1809 I p. 83 adnot. 8 ' illa esse uera poemata, quae ipse suo ludo faceret ' (3) Iahnius, ed. 1843 p. 235 adnot. 6 ' illa esse uera poemata diceret, sua ipse ludificaret (*uel* suos ludos faceret) ' Prellerus l.l. ' illa [esse] uera poemata diceret, *etsi* ipse sua ludos faceret ' Iahnius, ed. 1868 p. 35 sq. ' illa esse uera poemata, sua ludos diceret ' (4) Buechelerus, ed. 1893 p. 58, 24 librorum uerba ' suo ludo faceret ' del. nonnulli (5) 32 ' conuictu et amicitia ' Breitingerus l.l.: improbauit Duentzerus, p. 7 adnot. 41 (6) 34 pro ' Agathurrini ' coniec. ' Agaterni ' Pithoeus ; ' Agathemeri ' Reinesius, *synt. inscript.* p. 610 ; ' Agathini ' Osannus, *ad Cornut.* p. XVIII; ' Agathurni ' Buechelerus al. (7) ' Aristocratis ' pro

(1) Hanc coniecturam secuti sunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(2) Vid. Buechelerum (1893), Owenium, Némethyum : sed Buechelerus, p. 58 adnot. 24, uerius putat ' recitante Mela patre '.

(3) At Duentzerus uerba ' suo ludo faceret ' falsam esse interpretationem uoc. ' diceret ' putat.

(4) Eadem uerba scripserunt Owenius et Némethyus.

(5) Inter quos laudo Casaubonum, Schreuelium, Wetstenium, Walthardum, ed. Bipontin., Achaintrium, Weberum, Duentzerum, Iahnium (1851).

(6) Verba enim ' uel amicitia ' uocem ' conuictu ' interpretantur.

(7) Pithoei coniecturam Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius,

'Aristotelici' Pithoeus, quem omnes edd. secuti sunt 35 'Magnatis Aristocratis' Pithoeus 36 'nec' ante u. 'Cornuti' coniec. Breitingerus l.l. 'minores' (1) = discipulos de Oudendorpii sententia pro codd. lect. legi 'minores et ipsi' ap. Iahnium (1851. 1868: dubitanter in ed. 1843), Hermannum, alios; 'minor ipse' ap. Buechelerum (1893), Némethyum, al.; 'minor esset ipse' ap. Owenium; cet. 37 uoci 'idem' add. 'etiam' Iahnius (1851.1868), Hermannus, alii 'etiam' pro 'idem' Casaubonus (2) 'a Paeto Thrasea' (3) correxit Lipsius, *ad Tac. ann.* XVI 34 'apud Thraseam uersatus est uel uixit' Burmannus 41 'fere' ante 'uirginalis' posuerunt Walthardus, ed. l. p. 76, et ed. Bipontin. p. IV 42 'sorores' pro 'sororem' Walthardus l.l., ed. Bipontin. l.l. 43 (4) 'sufficienter' pro 'sufficientis' Bouherius 45 pro 'uicies' Walthardus l. l. et ed. Bipontin. l. l. 'uigesies'; Owenius 'uiciens' scripserunt 'sestertium XX' Duentzerus, p. 7 'sororibus' pro 'sorori' Walthardus l. l., ed. Bipontin. l. l. 'incriptis' pro 'scriptis' Walthardus l. l., ed. Bipontin. l. l. 46 'codicellis' pro 'codicillis' Casaubonus, ed. 1647

Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, alii; Reinesii coniecturam, quae tit. Oxoniensi nititur (cf. Viscontium, *iconogr. Gr.* t. I p. 287 sq.), Iahnius, Duentzerus, alii; Osanni coniecturam Hermannus; Buecheleri coniecturam Owenius, Némethyus, alii receperunt.

(1) luxta 'minores' puncto distinxerunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Duentzerus, alii.

(2) Casaubonum secuti sunt Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius (1843), Duentzerus, alii.

(3) Omnes fere edd. I. Lipsii correctionem in textum receperunt.

(4) Verba 'fuit fr. et pud.' signis inclusit Duentzerus, p. 7.

p. 24, 19, Achaintrius, ed. 1812 p. XV, 14 47 iuxta ‘quidam’ uulgo add. ‘dicunt’ (1) ‘ut quidam’ signis inclusit Duentzerus, p. 8 ‘sestertium centies’ Scaliger, *de re numm.* p. 83 ‘sestertia centum’ (2) Gronouius, *de pec. uet.* III 1 ‘ut alii uolunt plus’ signis inclusit Duentzerus l.l. ‘uolunt’ om. Buechelerus, (3) ed. 1893 p. 59 48 ‘pondo’ pro ‘pondera’ Gronouius, *de pec. uet.* I 8; Casaubonus, *de Pers. nonnulla* ed. 1647 p. sine n., ed. 1839 p. LIV (at per errorem ‘ponto’ scripsit) (4) ‘circa’ om. Weberus, ed. 1826 p. XII 49 ‘Chrysippi’ signis inclusit Iahnius, ed. 1843 p. 236 ‘et’ pro ‘siue’ Breitingerus l. l. 50 ‘Cornutus’ pro ‘a Cornuto’ Pithoeus (5) uerba ‘uerum a C. ..... reliquit’ signis inclusit Iahnius, ed. 1843 p. 236, ut non de narrationis fide dubium, sed uerba genuina non posse restitui exprimeret ; uid. eius ed. l. *proleg.* p. XXVI : eadem uerba insiticia Breitingerus, Bouherius, Oudendorpius

---

(1) Addiderunt ‘dicunt’ Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Buechelerus (1893), Némethyus, alii ; omiserunt Reizius, Iahnius, Duentzerus, Hermannus.

(2) Ita scripserunt Walthardus, ed. Bipontin., Achaintrius, Weberus, Iahnius, Hermannus, alii.

(3) Buechelerum secuti sunt Owenius, Némethyus, alii. post ‘uolunt’ Reifferscheidus et Iahnius (1868) lacunam indicauerunt; Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus ‘L’ loco uocis ‘uolunt’ scripserunt.

(4) Casaubonus in textu seruauit codd. lectionem ‘pondera’, sed eius et Gronouii coniecturam receperunt Walthardus, ed. Bipontin., Iahnius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(5) Pithoei coniectura uulgo accepta ; sed. codd. lectionem ‘a Cornuto’ Iahnius (1843. 1851), Duentzerus, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii receperunt.

putauerunt ‘ pecunia.....relicta est ’ pro codd. lectione ‘ pecuniam.....reliquit ’ Buechelerus, ed. 1. p. 59 (1) ‘ sorori et matri ’ pro ‘ sororibus ’ Reizius 51 ‘ frater ’ (2) om. Reizius uerba ‘ sororibus...fecerat ’ signis inclusit Iahnius, ed. 1868 p. 36 52 ‘ et ’ ante ‘ scriptitauit ’ om. Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii. ‘hinc’ pro ‘hunc’ Bouherius: improbauit Duentzerus, p. 8 adnot. 70 53 ‘ additi ’ pro ‘ dempti ’ Owenius, qui de choliambis dictum putat 54 (3) ‘finiturus’ pro ‘finitus’ Iahnius, ed. 1843 p. 236, ex cod. Laurentiano pl. XXXVII 20 55 pro ‘ correxit ’ coniec. ‘ retractauit ’ (4) Bouherius l.l. p. 1143; ‘ retraxit ’ Oudendorpius ‘ Basso ’ om. Walthardus, ed. Bipontin. ‘ ipsi ’ pro ‘ ipse ’ Iahnius, ed. 1843 p. 237 ed. 1868 p. 36 56 ‘ perficeret ’ pro ‘ ederet ’ Vinetus, Bouherius l.l. 57 ‘ praetextatam ’ pro ‘ praetextam ’ Daniel Eremita pro ‘Vescio’ Heinrichius ‘ Restionem ’; Duentzerus, p. 8, ‘ Decium ’; Prellerus l.l. ‘ Nasicam ’; Hertzius, *philol. kl. Streifzug* 1849 p. 27 ‘Vesciam’, ex Liv. IX 25, 4, coniecerunt (5) ‘ oschophoricon ’ suspicatus est Buechelerus, ed. 1893 p. 59 adnot. 20 58 ‘ in Arriam m.’ signis inclusit Iahnius, ed. 1843 p. 237 ‘ in Arriae m.’ signis incl. Iahnius, ed. 1868 p. 36 uocem ‘ matrem ’ fortasse eiciendam monuit Duentzerus, p. 9 adnot. 77

---

(1) Buecheleri coniecturam receperunt Owenius, Némethyus, alii.

(2) ‘ heredes frater ’ pro ‘ frater heredes ’ legerunt Iahnius, Duentzerus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii.

(3) Breitingerus l. l. interpunxit: ‘ libri. ut q. f. e., l. contraxit C. ’

(4) Bouherii coniecturam probauerunt Reizius, Wolfius, Iahnius (1851. 1868), Hermannus.

(5) Oudendorpius ‘ Vescio ’ nomen amici cuiusdam Persii suspicatus est. puto legendum esse locum ‘ praetextam nescio cui ’ (*sc.* missam uel dicatam), ut legit qui commentarium in saturas Persianas seruatum in cod. *Fl* conscripsit.

60 ' omnia autem ea ' Bouherius l.l. ' omnia ea autem ' Walthardus, p. 78, ed. Bipontin. p. IV ' ea omnia ' Hermannus p. XI uerba ' omnia . . . . . aetatis XXX ' signis inclusit Duentzerus, p. 9 61 uerba ' editum ..... coeperunt ' transponenda supra proxime a u. ' edendum ' Breitingerus et Oudendorpius putauerunt : uerba ' editum ..... aetatis XXX ' in extremo posuerunt Walthardus p. 78 et ed. Bipontin. p. V ' omnes ' pro ' homines ' Iahnius dubius, ed. 1868 p. 36 adnot. 28 62 ' diribere ' pro ' diripere ' Eremita, Cortius, *ad Lucan.* V 393 pro ' coeperunt ' habent ' ceperunt ' Schreuelius et Wetstenius, 'coepere' Iahnius, ed. 1868 p. 36 63 'XXIIX' pro ' XXX ' (1) Bouherius, Reizius 64 uerba ' sed mox ..... arbitraretur ' ante ' amicos habuit ' posuit Reizius ex Breitingeri , Bouherii , Oudendorpii coniectura 65 ' primo ' pro ' decimo ' (2) Duentzerus dubius, p. 9 adnot. 84: cf. *schol. Pers.* 1, 1 66 ' initium ' pro ' principium ' Iahnius, ed. 1843 p. 238 67 ' detrectaturus ' (3) pro ' detracturus ' Vinetus, Oudendorpius 69 ' principem illius temporis ' om. Pithoeus (4); signis incluserunt Duentzerus, Iahnius (1868): ordine uerborum non seruato ' ill. temp. prin. ' legerunt Iahnius (1851), Hermannus 71

---

(1) Correctionem receperunt Walthardus, ed. Bipontin., alii ; sed omnes fere edd. codd. lectionem secuti sunt.

(2) ' Lucili libro decimo ' pro ' l. L. d. ' legerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii. ' Lucillii ' habent Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius.

(3) Hanc lectionem secuti sunt uu. dd., qui uitam Persii de comm. Probi Valerii sublatam ediderunt, praeter Iahnium, Duentzerum, Hermannum, alios; nam hi codd. lectionem praetulerunt.

(4) Codd. uerba laudata omiserunt Casaubonus, Schreuelius, Wetstenius, Walthardus, ed. Bipontin., Oudendorpius, Reizius, Achaintrius, Weberus, alii ; seruauerunt Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus.

'hunc' pro 'eum' Pithoeus (1) 72 'Persio' pro 'ipso' Iahnius, ed. 1868 p. 37: u. 'ipso' Duentzerus signis inclusit pro codd. lectione 'tantum modo' coniec. 'nondum mortuo' (2) C. Barthius, *aduers.* XI 21; 'tum iam mortuo' Heinrichius: 'iam tum mortuo' (3) Prellerus l.l. p. 44: 'tantum nomine mutato' (4) Buechelerus, ed. l. p. 59 sq. 'commutatus' pro 'emendatus' Duentzerus, (5) p. 10 adnot. 95 73 'hoc' om. Duentzerus, p. 10 totum locum inde a 'sed mox' nonnulli uu. dd., qui Persii uitam edidere, insiticium putauerunt

Appendix

a) De Persii uita in cod. Treuirensi s. IX/X haec leguntur: 'Quinto anno post passionem Domini Persius Flaccus Volaterris nascitur, XXIX autem uitae suae anno et Neronis IX moritur. secundo post hinc anno L. Annaeus Seneca Cordubensis, praeceptor Neronis et patruus Lucani poetae, incisione uenarum et ueneni haustu, in Pisoniana coniuratione deprehensus, periit, et Nero Cornutum praeceptorem Persii in exilium fugauit. ac dehinc secundo anno Petrus et Paulus occubuere'.

b) In cod. tabularii Roncioniani (Pisis) no. 11 s. XV:

(1) Pithoeanam lectionem habent omnes fere edd.: Iahnius, Duentzerus, Hermannus, Buechelerus (1893), Owenius, Némethyus, alii codicum lect. 'eum' praeferendam esse putauerunt.

(2) 'nondum mortuo' praebent Walthardus et ed. Bipontin.

(3) Prelleri coniectura grata Iahnio (1851. 1868) et Hermanno fuit.

(4) Eandem coniecturam inueni receptam ab Owenio et Némethyo.

(5) 'commutatus' recepit Iahnius, ed. 1851 p. 39 et ed. 1868 p. 37.

' Aulus ergo noster Persius Flaccus ex Vulturio municipio oriundus fuit non ignotis tamen parentibus. Flacco patre matre uero Fuluia natus est primo kl. decembrium (*lacuna*) consulibus. is cum (*lacuna*) peruenisset ' cet. : uid. de hoc cod. quae scripsit Camillus Vitellius in de litteris et bonis artibus commentario, qui inscribitur *Stud. it. di filol. class.* X 1902 p. 31 sq.

c) In cod. Dresdensi *D* 155 a. 1452 manus recentior scripsit haec : ' Aulus Persius Flaccus author satyrarum natus est Volaterris Hetruriae oppido. floruit imperante Domitiano Nerone. praeceptorem habuit in gram. Rhemmium Palaemonem, in rhetoricis Flauium Virginium. probus fuit moribus et egregia uitae integritate. composuit VI satiras, in quibus testim. Martialis maiorem promeruit laudem, quam Marcus in tota sua Amazonide. mortuus est an. Chr. LXIV, aetatis suae undetrigesimo. ' cf. Iahnii ed. 1843 p. 240, adnot. *

d) Beneuenuti de Rambaldis de Imola *comentum* (sic) *super Dantis Aldigherii comoediam*, ex rec. Iac. Phil. Lacaitae, t. IV Florentiae 1887 p. 36, 15 sqq. haec continet : ' hic (*sc.* Persius) fuit poeta Tuscus de antiqua ciuitate Vulterrarum, satyrus magnus, iuuenis mortuus est et iuueniliter scripsit, scilicet superbe nimis, adeo quod nisi Cornutus magister eius declarasset dicta eius paruo commentulo male intelligerentur ; qui paruum libellum dimisit. '

e) De Persii uita Politianus, *praelect. in Pers.* p. 516, 21 sqq. ed. l., scripsit haec : ' Persius hic noster, quem suscepimus enarrandum, ... non Ligur, ut quidam somniant, sed Hetruscus, Volaterrisque natus, Neronis aetate floruit, magistro usus Cornuto, annumque undetrigesimum agens excessit e uita. nam quae praeterea de illius uita ex antiquis aliquot incertae ac friuolae autoritatis (*sic*) commentariis circumferuntur, ea neque adducere in medium neque aut affirmare aut refellere in animo est. '

B) Testimonia

a) ‘ anni ab Abraam MML, a. D^{ni} 36, Persius Flaccus satyricus poeta Volaterris nascitur ’ Hieronymus, *chron. Eusebii* c. 653-4, 9 t. VIII ed. Vall., Veronae 1740 ‘ anni ab Abraam MMLXXVIII, a D^{ni} 65, Persius Volaterranus satyricus poeta moritur anno aetatis suae XXIX ’ Hieronymus, l. l. c. 667-8, 17. (1)

b) ‘ Gallus et Nonianus. his coss. Persius Flaccus satyricus poeta Volaterris nascitur’ Cassiodorius, *chron. ad Theodoricum regem* p. 386 *a*, 54 sq. t. I opp. ed. Garet., Rotomagi 1679.

c) ‘ hac tempestate (*sc.* Nerone imperante) Persius poeta moritur. Lucanus quoque ac Seneca praecepto Neronis interficiuntur ’ Isidorus, *chron.* emend. scholiisque illustr. per Garciam de Loaisa p. 268 *a*, 65 sq., Coloniae Agrippinae 1617.

(1) Anni D^{ni} 36-65 corrigendi sunt in 34-62.

DE PERSIO SATVRARVM SCRIPTORE

A) De Persio scriptores usque ad saeculum XV haec fere senserunt :

a) ' multum et uerae gloriae quamuis uno libro Persius meruit ' (1) Quintilianus, *i. o.* X 1, 94 p. 162, 5 uol. II Bonnell

b) ' saepius in libro numeratur Persius uno, | quam leuis in tota Marsus Amazonide ' Martialis, *epigr.* IV 29, 7 p. 90, 10 sq. Gilbert

c) ' non placebat Persio, quod aurea uasa templis inferantur, (*sic*) superuacuum putanti esse inter religiones quod non sanctitatis sed auaritiae sit instrumentum. illa enim satius est Deo, quem recte colas, inferre pro munere... (*sequuntur uersus Pers.* 2, 73-74). egregie sapienterque sensit. uerum illud ridicule subdidit : hoc esse aurum in templis quod sint « Veneri donatae a uirgine pupae», quas ille ob minutiem fortasse contempserit ' Lactantius, *diu. inst.* II 4 p. 126 t. I ed. l. ' multis ergo saeculis humanum genus sine ratione uixit. quod irridens Persius (*seq. Pers.* 6, 38-39) tanquam sapientia cum saporis mercibus fuerit inuecta ' (2) Lactantius, op. l. III 16 p. 230 sq. ' merito ergo Persius huiusmodi superstitiones suo more deridet (*seq. Pers.* 2, 29-30). sentiebat uidelicet non carne opus esse ad placandam caelestem maiestatem sed mente sancta et iusto animo et pectore, ut ipse ait, quod

---

(1) Eadem iterum scripsit Politianus, *praelect. in Persium* p. 516, 22 ed. l.

(2) Hunc Persii locum Lactantius male accepit, quasi Persii essent uerba a Bestio dicta.

naturali sit honestate generosum ' Lactantius, op. l. VI 2 p. 434

d) ' satira dicitur carmen apud Romanos nunc quidem maledicum et ad carpenda hominum uitia archaeae comoediae charactere conpositum, quale scripserunt Lucilius et Horatius et Persius ' Diomedes, *art. gram.* III p. 485, 30 sqq. uol. I *g. L.* K.

e) ' Persius omnibus poenis, quas tyrannorum uel crudelitas excogitauit uel cupiditas pendit, hanc unam anteponit, qua cruciantur homines, qui uitia quae uitare non possunt, coguntur agnoscere..... quia uirtutem uidere nec tenere supplicium est : quo idem ille satyricus tyranni ut puniantur optauit ' Augustinus, *de mag.* 9, 28 c. 556 *E,* 41 sqq. t. I, Par. 1689 ' nec Persium tuum respicis insultantem tibi contorto uersiculo, sed plane puerile caput, si sensus adsit, idoneo colapho contundentem atque coercentem ' (*seq. Pers.* 1, 27) Augustinus, *epist. ad Dioscorum* 118, 1, 3 c. 329, 29 sqq. t. II ed. l. (1)

f) ' Persi rigor aut lepos Properti ' Apollinaris Sidonius, *carm.* 9, 263 p. 224, 34 Luetjohann

g) ' Persius emuncto suspendit ludicra naso ' Vualtherus Spirensis, *uit. et pass. s Christophori mart.* I 97 p. 22, 5 Harster

h) ' in secularibus quoque litteris satyricus effeminationem et corruptos mores Romanorum redarguens ait ' (*seq. Pers.* 1, 24-25) Humbertus de Sylua Candida, *adu. calumn. Michaelis patr. Constant.* p. 293, 26 sq. t. III *thes. mon. eccl. et hist. s. H. Canisii lect. ant.* Iac. Basnage

i) ' Flaccus Horatius et Cato, Persius et Iuuenalis | quid facerent modo, si foret his modo uita sodalis ? ' Bernardus

---

(1) Vid. Humberti Roncae commentationem, quae inscribitur *cultura medioevale e poesia latina d' Italia nei secoli XI e XII,* introd. III p. 51 uol. I, Romae 1892.

Morlanensis, *de cont. mundi* II 805 sq.: cf. Iahnii *proleg.* ed. 1843 p. LII

j) ' nudantem satyros dicaces Persium ' Walterus Map Lincolniensis, *apocalypsis Goliae episc.* 48 p. 5, 2 ed. Th. Wright, Lond. 1841

k) ' Persius in Flacci pelago decurrit, et audet | mendicasse stilum satirae, [et] serraque cruentus | fodit, et ignorat polientem pectora limam ' Io. de Altauilla, *architren.* in Sinneri catalogo III p. 120: cf. Iahnii *proleg.* ed. 1843 p. LIII

l) ' uersutiis animi non parcit Persius alti | ingenii, quamuis sit breuitatis amans ' *Laborintus siue carm. de miseriis rectorum scholarum*, tract. III 29-30 p. 827, 7 sq. ap. Leyserum, *hist. poet. et poem. medii aeui X* cet., Halae Magdeb. 1721

m) ' Persius cultor honestatis, reprehensor uitii, lima prauitatis ' Hugo Trimberg., *registrum mult. auct.* 136 p. 21 I. Huemer

n) ' si, post prophetam, ipsum quoque Persium poetam audire non piget, uidete quid ibidem paganus homo pontificibus suis dicat (*seq. Pers.* 2, 71-72). et ne dubium foret quid est hoc superis offerendum, quod genere atque opibus superbi caeci diuitum filii non possunt, subsecutus expressit (*seq. Pers.* 2, 73-74): praeclarum uerbum dignumque quod de Christo dictum esset ' Petrarca, *epist. de r. fam.* VI 1 p. 309, 7 sqq. uol. I Ios. Fracassetti ' satisne, oro, igitur digne breue illud et hispidum poema non aliunde quam ab exclamationibus orsus est Persius ' (*seq. Pers.* 1, 1) Petrarca, *epist. de r. fam.* IX 5 p. 19, 19 sqq. uol. II ed. l. ' quid igitur? an aetate Persius inexperta et acerba publicam caecitatem funditus introspexit, nostra id aetas maturior non uidebit? ' Petrarca, *epist. de r. fam.* XXIII 2 p. 189, 20 sqq. uol. III ed. l.

o) ' dura Flacci translatio, durior Persii aeditio (*sic*)....

sunt indaganda memorialique cellulae commendanda ' Thomas Cantipratanus, *de discipl. scholarum* I p. 1278, Bas. 1570

p) ' nunc Venusinum mirabilem, nunc peregrinum Aquinatem assotiatumque Etruscum Persium lectitans, usque refectus sum, tanta mihi dulcorositas ex eorum asperitatibus suborta est ; querorque quod sero illis familiarem me feci, ita me opinionibus allocuntur meis, ita me ueritatibus suis euiscerant enecantque ; et, si suum habet quisque iudicium, mea quidem sententia est illos utilia honestaque uite *(sic)* ardentius precepisse *(sic)* ' Nellius, *epist.* in cod. Paris. 8631 f. 18 edita a Petro de Nolhac, *Pétrarque et l' humanisme d' après un essai de restitution de sa bibliothèque* cap. IV p. 154, Lut. Paris. 1892

q) ' Venusinum insuper Flaccum suscipiant, Persium Vulteranum, Iuuenalem Aquinatem, quorum satyricum carmen tanto uirtutis impetu in uitia uitiososque inuehit, ut eos exterminare uideant' Iohannes Boccacius (*sic*), *genealog.* XIV 15 f. CVIII, 40 sqq. Par. 1517 ' o stolidum capitulum posse de Horatio Flacco, de Persio Vulterano, de Iuuenale Aquinate multa dicere, per quae pateret liquido mentis Platonis non fuisse tales urbe pellendos ' Io. Boccacius, op. l. XIV 19 f. CX, 34 sq. (1)

B) Persii poetae nomen una cum uerbis et sententiis eius laudauerunt :

a) Probus : ' uno i inueni tertiae correptae xi faciens perfecto, meio meis mexi : Persius modo infinito « matronae immeiere uuluae »' *cath.* III p. 36, 3 sq uol. IV *g. L.* K. ' Persius tempore futuro posuit « an, R., ceues ?» : significat autem cum turpitudine cedere uel turpiter incuruari '

(1) De Persio imitatore Sophronis mentionem fecit Ioannes Lydus, *de magistr. pop. Rom.* I 41 p. 42, 16 sqq. ed. R. Wuensch, Lps. 1903.

cath. III p. 37, 8 sqq. uol. l. ‘sic Persius’ *cath.* I p. 25, 17 uol. l. ‘Persius’ *cath.* I p. 16, 15. III p. 35, 24. III p. 39, 22 uol. l.

b) Quintilianus, saec. I: ‘ferrum, quo rotae uinciuntur, dici solet « cantus », quanquam eo tanquam recepto utitur Persius’ *i. o.* I 5, 8 p. 24, 4 sq. uol. I Bonnell ‘ut apud Persium’ *i. o.* IX 3, 42 p. 117, 12 uol. II ed. l. ‘quaeque Persius notat, cum leuiter dicendi genus significat’ *i. o.* X 3, 21 p. 174, 28 sq. uol II ed. l.

c) Velius Longus, saec. I-II: ‘ut Persius’ *lib. de orthogr.* p. 62, 13 uol. VII *g. L.* K.

d) Censorinus, saec. III: ‘quod ait Persius’ *de die nat.* 2, 1 p. 4, 29 Hultsch

e) Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos, saec. III: ‘sic Persius’ *art. gram.* II p. 476, 5 uol. VI *g. L.* K. ‘Persius’ *art. gram.* II p. 487, 14 uol. l.

f) Lactantius, saec. III-IV: ‘iuuat ergo, uelut in aliqua sublimi specula constitutum, unde uniuersi exaudire possint, Persianum illud proclamare’ *(seq. Pers.* 2, 61) *diu. inst.* II 2 p. 118, 21 t. I ed. l.

g) Porphyrio, saec. III-IV: ‘quod ait Persius Flaccus’ *comm. in Hor.* p. 198, 25 Meyer ‘ut ait Persius’ p. 282, 1 ‘ait et Persius’ p. 259, 11 sq. ‘hinc autem Persius illud transtulit’ p. 208, 18 sq. ‘inde et Persius’ p. 255, 22 ‘et Persius’ p. 252, 16. 255, 1 ‘ut Persius’ p. 247, 6 ‘hinc Persius Flaccus illud sumpsit’ p. 242, 10 ‘de hoc Persius’ p. 255, 7 ‘Persius’ p. 264, 28. 286, 26

h) Aelius Lampridius, saec. IV: ‘in templis sane numquam praeter quattuor aut quinque argenti libras, auri ne guttulam quidem aut bratteolam posuit, susurrans uersum Flacci Persi’ *(seq. Pers.* 2, 69) *Alex. Sev.* 44, 9 p. 282, 10 sqq. uol. I Peter

i) Charisius, saec. IV: ‘ergo scire debemus quod fides et pubes duplicem genetiuum habeant. fides, cum signifi-

cat lyram, fidis facit, ut « fidis [se] intendisse Latinae » Persius secundum rationem a nobis demonstratam ' *art. gram.* I 15 p. 69, 18 sq. et p. 70, 1 uol. I *g. L.* K. 'at Per*sius pauo.* ait enim ' *(seq. Pers.* 6, 10-11) *art. gram.* I 15 p. 98, 6 ed. l.

j) Diomedes, saec. IV : ' sed Flaccus in satura Quiritem dixit ' *art. gram.* I p. 327, 30 uol. I *g. L.* K. ' et est apud Persium ambiguum « a tergo ciconia pisat » an pisit legendum sit ' *art. gram.* I p. 373, 2 sq. ed. l. ' Persius ait' *(seq. Pers.* 1, 56) *art. gram.* I p. 386, 5 ed. l.

k) Hieronymus, saec. IV-V: ' quod si in descriptione foedorum semper irasceris, iam tibi cum Persio cantabo' *(seq. Pers.* 2, 37-38) *epist.* 40, 2 c. 474, 27 sqq. t. XXII Migne ' sed ipsorum conscientiam conuenio, qui eodem die post coitum communicant et iuxta Persium ' *(seq. Pers.* 2, 16) *epist.* 48, 15 c. 506, 5 sqq. t. l. cet.

l) Augustinus, saec. IV-V: ' hoc enim positum nomen in carmine, cum ait Persius « sed stupet hic uitio », non modo nihil uitii fecit in uersu, sed nonnihil etiam ornatus dedit ' *de mag.* 9, 28 c. 556 *D*, 32 sqq. t. I, Paris. 1689 ' sed quoquo modo se habeat Persiana sententia, quid ad nos ? ' l. l. ' sed ubi populi audirent quid dii praeceperint de cohibenda auaritia, ambitione frangenda, luxuria refrenanda, ubi discerent miseri, quod discendum Persius increpat dicens ' (*seq. Pers.* 3, 66-72) *de ciuit. Dei* II 6 p. 59 sq. uol. I Dombart, Lps. 1877 ' omnes enim cultores talium deorum, mox ut eos libido perpulerit feruenti, ut ait Persius, tincta ueneno, magis intuentur ' cet. *de ciuit. Dei* II 7 p. 61, 14 sqq. uol. l.

m) Seruius grammaticus, saec. IV-V : ' unde et pinsores dicti sunt, qui nunc pistores uocantur. pinsere autem dici Persius probat, ut ' *(seq. Pers.* 1, 58) *comm. in Verg.* p. 71, 21 sq. uol. I Thilo ' quartae autem declinationis esse (*sc.* uocem « penus ») Persius docet, ut' (*seq. Pers.* 3, 74)

uol. l. p. 197, 14 '« auri subtemine » id est filo quod intra stamen currit, quod Persius tramam dixit' (*seq. Pers.* 6, 73) uol. l. p. 426, 11 sqq. 'Persius uero ait' uol. l. p. 614, 6 'item Persius' uol. I p. 174, 17; uol. II p. 544, 23 'sic Persius' uol. I p. 301, 26. 591, 5 'unde ait Persius' uol. II p. 31, 4 'unde Persius' uol. II p. 498, 24 'ut Persius' uol. I p. 522, 29; uol. II p. 366, 20. 460, 16 'Persius' uol. I p. 254, 5. 410, 12. 603, 6. 609, 9. 610, 15; uol. II p. 229, 24. 248, 32. 441, 16; uol. III p. 31, 23. 166, 20. 209, 2. 293, 11. 302, 12. 306, 7. 335, 14. 340, 27. 344, 4

[Sergius] 'turdus cum apud alios genere masculino sit, Persius « turdarum » dicit; nec putemus genus esse commune, sed illi aliud placuit, huic aliud. nam neque in Persio inuenies masculinum genus turdus, neque in aliis femininum. si commune esset, quiuis eorum utroque genere diceret' *explanat. in art. Don.* I p. 494, 21 sqq. uol. IV *g. L.* K.

n) Pompeius, saec. V: 'ex eo quod dixit « mane nouum » ostendit genus: si ostendit genus, fecit nomen. item quo modo dicit Persius « aliud cras »: aliud cras si habet genus, sine dubio nomen est' *comm. artis Don.* p. 136, 5 sqq. uol. V *g. L.* K. 'nam turdus epicoenon est a masculino, Persius commune fecit, hic et haec turdus' *comm.* l. p. 161, 23 sq. uol. l.

o) Phocas, saec. V: 't littera muta unum nomen terminatur generis neutri, hoc caput capitis, et quae ex eo componuntur, occiput occipitis, sinciput sincipitis: Persius' (*seq. Pers.* 6, 70) *ars de nom. et uerb.* II p. 421, 28 sqq. uol. V *g. L.* K.

p) Priscianus, saec. VI: 'Caluus « coniuere » infinitum secundum tertiam coniugationem correpta paenultima protulit cet. Persius uero secundae protulit' *inst. gr.* IX 8, 43 p. 479, 4 sqq. uol. II *g. L.* K. '... quamuis quidam

« puta » quoque aduerbium esse accipiant ideoque Persium id corripuisse ' *inst gr.* XV 2, 8 p. 65, 22 sq. uol. III *g. L.* K. ' Persius tamen indubitanter uocatiuum pro nominatiuo posuit (*seq. Pers.* 3, 29) « trabeate » pro « trabeatus » ' *inst. gr.* XVII 27, 208 p. 208, 16 sqq. uol. I. ' reliqua conueniunt, ut tricessis proportione usque ad centussis, quod et Persius ostendit ' *de fig. numer.* 3, 15 p. 410, 17 sq. uol. I. ' unde Persius ' *g. L.* K. uol II p. 333, 4. 341, 15; uol. III p. 68, 13. 463, 2 ' ut Persius ' ed. I. uol. II p. 205, 9. 583, 11; uol. III p. 42, 11. 85, 6. 205, 11. 226, 9. 342, 4. 369, 15 ' Persius ' ed. I. uol. II p. 107, 18. 218, 23. 238, 17. 251, 19. 350, 22. 398, 3. 433, 7; 11; 23. 450, 4. 472, 1. 490, 5. 495, 2. 496, 2. 537, 11; uol. III p. 166, 17. 192, 6. 211, 1. 293, 2. 365, 7. 415, 28. 526, 8

q) Eutyches, saec. VI: ' apud Persium legimus infinitiuum rudere ' *ars de uerb.* II p. 471, 26 sq. uol. V *g. L.* K. ' uiso quoque uisis et pinso pinsis tertiae coniugationis sunt, ut Persius ' (*seq. Pers.* 1, 58) *ars de u.* II p. 483, 5 sq. uol. I. ' Persius ' p. 479, 12 et p. 480, 30 uol. I.

r) Io. Lydus de Persio saturarum scriptore Romano mentionem fecit in libro *de magistratibus pop. Rom.* I 19 p. 23, 10 et I 32 p. 33, 16 sq. Wuensch: cf. I 41 p. 42, 16

s) Isidorus, saec. VI-VII: ' de qua sic ait Persius ' *orig.* I 3, 7 c. 820, 22 sq. ' de qua Persius ait ' o. l. I 23, 1 c. 837, 18 ' de quo Persius ' o. l. VI 11, 4 c. 960, 35 ' unde et Persius ' o. l. XII 4, 1 c. 1121, 40 ' Persius dicit ' o. l. XVII 9, 71 c. 1258, 37 ' ut Persius ' o. l. XX 10, 2 c. 1321, 33 [' si Maro, si Flaccus, si Naso et Persius horret ' *carm.* 9, 1 ap. Migne *patrolog. c. c.* t. LXXXIII c. 1109]

t) Iulianus Toletanus, saec. VII: ' item Persius (*seq. Pers.* 3, 11), nam per manum uerba, per arundinem litterae significatae sunt ' *excerpta ex comm. in Don.* p. 324, 28 sqq. uol. V *g. L.* K. ' item Persius ' (*seq. Pers.* 5, 79

et 81) ap. Herm. Hagenum, *spicileg. gram.* cap. VII p. CCXXXVIII 9 (*anecd. Heluet.* Lps. 1870)

u) Aldhelmus, saec. VII-VIII : ' ex hac enim triplici syllabarum definitione potius quam de fonte aut monte musarum, de quibus Persius Flaccus (*seq. Pers. prooem.* 1-3) omnis metrorum ratio monstratur ' *de re gram. et metr.* p. 519, 2 sqq. ap. Maium, *class. auct.* t. V ' Persius Flaccus binis uersibus iunctis ait ' (*seq. Pers.* 5, 19-20) op. l. 528, 18 sq. ' unde Persius Flaccus ' op. l. p. 555, 25

v) Beda, saec. VII-VIII: ' antiqui enim nescientes numerare, ex lapillis sua tempora suosque dies numerabant, in prosperitate candidis, in aduersitate nigris. unde Persius ait ' (*seq. Pers.* 2, 1) *de computo dial.* c. 650 *D,* 65 sqq. t. XC Migne

w) Mico, saec. IX : ' Persius excêco ' *opus prosodiacum* (*carm. Centulens.*) u. 132 p. 284, 23 *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III Traube, Berol. 1896

x) Rabanus Maurus, saec. IX: 'angues autem apud gentiles pro geniis locorum habiti semper, unde Persius ' (*seq. Pers.* 1, 113) *de uniu.* VIII 3 c. 228 *B,* 25 sqq. t. CXI Migne ' lignum (*sc.* cedri) uero iucundi odoris est et diu durans, nec a tinea unquam exterminatur, de quo Persius « et cedro d. l. », scilicet propter durabilem perpetuitatem ' op. l. XIX 6 c. 517 *A,* 11 sqq. ' nam Latine haec cratera dicitur, unde et Persius' (*seq. Pers.* 2, 52) op. l. XXII 4, c. 600 *A,* 1 sq. 'lucerna a lychno dicta est. unde et breuis est lu, ut Persius. (*seq. Pers.* 5, 181) si enim a luce diceretur, non staret uersus ' op. l. XXII 10 c. 605 *B,* 19 sqq. ' pote enim ab eo quod est potis nascitur, ut hic et haec potis et hoc pote. unde Persius (*seq. Pers.* 1, 56); id est, quo modo possibile ? ' *excerpt. de art. gr. Prisc.* c. 658 *A,* 11 sqq. Migne t.l. ' quamuis quidam « puta » quoque aduerbium esse accipiant, ideoque Persium id corripuisse ' op. l. c. 657 *C,* 42 sqq. : cf. Prisc. *inst. gr.* XV

2, 8 ‘ubique enim in his breuiatur «da»..... Persius’ (*seq. Pers.* 2, 71 sq.) op. l. c. 649 *C*, 24 sqq. ‘de qua sic Persius ait’ *comm. in Ecclesiast.* X 31 c. 1122 *C*, 45 t. CIX Migne

y) Abbo Floriacensis, saec. X: ‘sic etiam ..... cornix cornicis, cornico cornicar, unde Persius’ (*seq. Pers.* 5, 12) *quaest. gram.* 6 p. 335, 2 sqq. ap. Maium, *class. auct.* t. V

z) Ratherius Veronensis episc., saec. X: ‘unde et Augustinus eundem uersiculum exponendo « qui arcana, inquit, diuulgat, imminuit Christi decorem »; quibus satis lepide illud concinit poetae Persii’ (*seq. Pers.* 1, 26 sq.) *praeloq.* I 16, 32 c. 178 *B*, 22 sqq. t. CXXXVI Migne

aa) Gunzo grammaticus, diac. Nouariensis, saec. X: ‘cucullatum dico, quia absolute hominem uulpeculae fraudibus corruptum non rite fateri possum, de qualibus Persius’ (*seq. Pers.* 5, 117) *epist. ad Augienses fratres* c. 1284 *D*, 11 sqq. t. CXXXVI Migne ‘porrigit tantum labra et eiactat poema; quod Persius non mentem intrare dicit, sed lumbum’ *epist.* l. c. 1286 *C*, 33 sqq. ‘nunc uero quis ructat et optima poemata iactat, quae tamen scurra uicatim producat, secundum Persium’ (*seq. Pers.* 1, 106) *epist.* l. c. 1287 *A*, 10 sqq. ‘Persius uocatiuum pro nominatiuo posuit’ *epist.* l. c. 1287 *C*, 38 ‘deprehendi tandem in eius uultu colorem uilis metalli, quo solent pretiosa uitiari: Persius’ (*seq. Pers.* 5, 106) *epist.* l. c. 1291 *B*, 21 sqq. ‘in eo uidelicet quod in tenui corpore Salomonis larga sapientia fuit, datur intelligi, quod in pingui uix queat subtilitas sapientiae inueniri. hinc Persius’ (*seq. Pers.* 1, 56 sq.) *epist.* l. c. 1296 *C*, 32 sqq. ‘in rebus enim diuersorum hominum diuersa est opinio ..... de quo et Persius inquit’ (*seq. Pers.* 5, 52) *epist.* l. c. 1300 *C*, 39 sqq. ‘Persius’ ‘Persius quoque’ *epist.* l. c. 1301 *B*, 27 et c. 1287 *A*, 1

bb) Richerus, saec. X: ‘legit itaque ac docuit Maronem

et Statium Terentiumque poetas, Iuuenalem quoque ac Persium Horatiumque satiricos, Lucanum etiam historiographum ' *histor.* III 47 p. 617, 39 sq. *mon. Germ. hist.* ss. t. III (1)

cc) Landolfus Sagax, saec. X-XI: ' pollebant Rome poete (*sic*) .... satirici Iuuenalis et Persius ' *hist. Rom.* Droysen, *mon. Germ. hist., auct. antiq.* II 302

dd) Albericus monachus Casinensis, saec. XI, in suis *floribus rhetoricis uel dictaminum radiis* (2) Persium laudauit

ee) Hildebertus Cenomanensis episc., saec. XII: 'Persius' *mor. philos. de honesto et utili* I 28 c. 1026 *C,* 33. I 38 c. 1035 *D,* 48. I 40 c. 1037 *B,* 22

ff) Willelmus Malmesburiensis, saec. XII: ' ut Persius ait ' (*seq. Pers.* 1, 85-86) *de gestis regum Angl.* c. 306 p. 488 II Hardy

gg) Petrus Blesensis Bathoniensis in Anglia archidiac., saec. XII : ' Priscianus et Tullius, Lucanus et Persius, isti sunt dii uestri ' *epist.* VI *ad quendam ludi magistrum* p. 8 *b,* 33 sq. Paris. 1667 ' uidentur mihi in uerbis et

---

(1) De Gerberto, postea Siluest. pontif. Rom. II renuntiato (a. 999), qui suos discipulos scriptores laudatos docuit, uid. quae scripsit Hockius in libro, qui, sermone Franco-gallico ab Axingero interpretatus, inscribitur *histoire du pape Sylvestre II et de son siècle* p. 115 sq. : de iisdem rebus Arcturus Graf (*Roma nella memoria e nelle immaginazioni del medio evo* p. 173 uol. II Aug. Taur. 1883) et Humbertus Ronca, op. l. uol. I p. 70 et p. 204 commemorauerunt. Froumundus, ludi ingenuarum litterarum praeceptor, in ep. XVI Persii librum cum libris Iuuenalis et Boethii et ' inuectiuis Tullii Ciceronis in Sallustium ' laudauit; atque Petrus Camaldolensis uersus Persianos de re metrica apte protulit.

(2) Cod. Monacens. Lat. 14784 f. 59 Alberici monachi Casinensis *flores rhetoricos* continet : uid. Humberti Roncae op. l. uol. II p. 20, 28.

desideriis illum Persii uersare uersiculum (*seq. Pers.* 2, 50-51), porro iuxta sapientem, sera est in fundo parsimonia ' *epist.* XIV *ad sacellanos aulicos reg. Angl.* p. 22 *b*, 52 sqq.

hh) Thesaurus nouus Latinitatis, qui ' ad XII circiter Christianorum temporum saeculum pertinere ' A. Maio uidetur, crebro Persium laudat his uerbis: ' testante Persio ' ap. Maium, *class. auct.* t. VIII p. 69, 20 ' hinc etiam Persius ' op. l. p. 377, 7 ' quod in Persio reperies ' op. l. p. 395, 5 ' unde et Persius ' op. l. p. 7, 11 ' unde Persius ' op. l. p. 9, 18. 11, 15. 21, 8 ; 14. 34, 5. 35, 21 ; 30. 38, 1. 62, 28. 64, 29. 65, 23. 68, 6. 71, 6 ; 32. 85, 17. 86, 4. 91, 12. 93, 2. 99, 21. 106, 1. 113, 16. 115, 6. 117, 9. 119, 8. 120, 8. 124, 6. 128, 15. 130, 21. 132, 28. 159, 7. 161, 29. 162, 8; 11. 164, 16. 184, 20. 206, 32. 208, 4. 215, 7. 248, 5. 252, 24. 270, 13. 274, 3. 279, 11. 300, 7; 20. 302, 13; 28. cet. ' Persius ' op. l. p. 75 *a*, 1. 76 *a*, 28. 91, 23. 138 *b*, 1. 143 *a*, 27. 147 *b*, 26. 151 *b*, 5. 178 *b*, 8; 26. 168 *a*, 14. 194 *a*, 27. 263 *a*, 33. 304, 5. 397, 2. cet. (1)

ii) Eberhardus Bethuniensis, saec. XII-XIII: ' Persius at posponit eam (*sc.* interiectiuam) : « cute perditus ohe ! » ' *Graecismus* 24, 50 p. 216, 20 Wrobel (2)

jj) Matthaeus Paris monachus Albanensis Anglus, saec. XIII: ' secundum illud Persii prouerbium: melius spectatur mantica tergo ' *chron. mai.* p. 503 IV Luard

---

(1) Manitius, op. l. p. 718 laudat Orderici Vitalis *hist. eccles., mon. Germ. hist.* ss. t. XXVI 23 uerba haec: ' si Persius ... aliique mordaces satirici nunc adessent .... immensam reprehendendi materiam ... reperirent '.

(2) Humbertus Ronca, op. l. p. 156, 11 sq. uol. I, scripsit : « Eberardo di Béthun raccomanda tra gli altri Giovenale, Persio e di Orazio solamente le satire » ; sed de hac commendatione, nisi me fallit, nihil in Eberhardi Bethuniensis *Graecismo* (ed. Ioh. Wrobel, Vratislauiae 1887) inuenitur.

kk) Rogerus Baco, saec. XIII: ' et Persius ' (*seq. Pers.* 1, 32) *compend. stud. philos.* p. 461 Brewer

ll) Frithericus abbas, saec. XIII: 'Persium...et sciebat et legebat ' *gest. abb. Horti s. Mariae* 17 p. 583 *mon. Germ. hist.* ss. t. XXIII

mm) Henricus de Andely (Rutebeuf), saec. XIII: ' mesire Perse | Dant Juvénal ' cet. *la bataille et le mariage des sept arts, pièces inédites du XIIIe siècle publiées par Achille Jubinal*, Par. 1838 p. 426 uol. II; *œuvres complètes de Rutebeuf* (1)

nn) Dantis Aldigherii *comoedia* II 22, 100 sqq.: ' costoro, e Persio, ed io, e altri assai, | rispose il duca mio, siam con quel Greco | che le Muse lattâr più ch' altro mai '

oo) Io. Victringius, saec. XIV : ' o quam digne uersibus Persii uidetur hic pontifex feriendus ' (*seq. Pers.* 5, 116-117) ap. Boehmerum, *font. rer. Germ.* III 341 ' iuxta illud Persii ' (*seq. Pers.* 5, 53) op. l. I 284

pp) Fr. Petrarca, saec. XIV: ' sed quid Persio dicitis exclamanti (*seq. Pers.* 2, 61-62) neue hoc aliis dictum crederetis, audite ut statim uestro nomine uos appellat ' (*seq. Pers.* 2, 69) *epist. de r. fam.* VI 1 p. 307, 1 sqq. uol. I ed. l. ' uerior igitur illa responsio quam percontationi propriae Persius ipse subiecit ' *epist.* l. p. 308, 3 sq. ' ut illum famosissimum siue infamem Persii uersiculum defendant ' (*seq. Pers.* 3, 83-84 *de s. ips. et mult. ignorantia* p. 1048, 33 t. II Basil. 1526

qq) Guarinus Veronensis, saec. XV: ' e satira Persii carmen in prosaicum traductum est sermonem ' *epist.* 2 c. 862 *E*, 60 sq. t. III *ampliss. coll.* Martène et Durand, Paris. 1724

rr) Ex operibus quibusdam sine scriptoris nomine :

---

(1) Persius cum philosophis laudatur ab Alarsio de Cambray in libro, qui inscribitur *romans de tous les philosophes:* uid. Grafii op. l. uol. II p. 189, 2.

' uindico aliquando significat optineo. unde et uindicta dicebatur uirga, qua serui quondam percutiebantur, quando libertatem optinebant. unde Persius ' (*seq. Pers.* 5, 88) *orthograph. Bernens.* II p. 296, 11 sqq. *anecd. Heluet.* ex rec. H. Hageni ' bene dixit « sine casu », quia quidam uoluerunt casus esse in uerbo in infinitiuis modis, unde et Persius (*seq. Pers.* 1, 27), .i. tua scientia ' *comm. Einsidlens. in Don. artem min.* p. 205, 32 sqq. *anecd. Helu.* l. ' pulchre dixit « sine casu » propter eos, qui uolebant casum esse infinitiuis ..... unde Persius ' (*seq. Pers.* l.l.) *comm. Einsidlense in Don. art. maiorem* p. 250, 20 sqq. *anecd. Helu.* l. ' « pinsere » autem dici Persius probat ' *comm. Einsidlense in Don. barbarismum* p. 271, 12 sq. *anecd. Helu.* l. (1) ' notandum ue syllabam breuem cum secundae sit coniugationis, ut Persius « uide » breue posuit ' *ps.-Acr. schol. in Hor. serm.* II 3, 38 p. 249, 16 sq. uol. II ed. II Pauly ' unde Persius ' *schol. in Hor.* l. p. 133, 30 uol. II ' illud Persii ' *schol.* l. p. 359, 19 uol. II ' ut Persius ' *schol.* l. p. 114, 19. 171, 26. 289, 25. 308, 8 uol. II 'Persius' *schol.* l. p. 89, 2 uol. I; p. 151, 13. 197, 23. 214, 2. 231, 11. 257, 26. 258, 4. 266, 12. 271, 9. 511, 17 uol. II ' unde etiam Persius ' (*seq. Pers.* 1, 112-113) *Vergilii Maronis interpretes ueteres ex palimps. Veronensi* ap. Maium, *class. auct.* t. VII p. 288, 3 ' proinde diues fuit (*sc.* Licinius), quod Cassii opes etiam exhausisset, et dictus est habuisse nummos, quantum milui uolant. unde Persius ' (*seq. Pers.* 2, 36) *schol. in Iuuen.* I 1, 109 p. 162, 17 sqq. Heinrich ' propter fascinum uerborum ter sibi in sinu spuunt, et uidentur fascinum arcere, ut Persius de matertera ' *schol.* l. *in* III 7, 112 p. 240, 19 sqq. ' ut Persius ' *schol.* l. p. 165, 8 ' et Per-

(1) Persium laudat litteris Graecis scriptor quidam commentationis *de idiom. generum* p. 574 *a*, 8 uol. IV *g*. *L*. K.

sius ' *schol.* l. p. 169, 13 ' ad tubam deducebantur funera, unde Persius ' (*seq. Pers.* 3, 103-104) *schol. ad Lucan.* VIII 734 p. 661, 25 sq. uol. III Weber, Lps. 1831 ' frontem pro libertate uel reuerentia ponimus. sic Persius' (*seq. Pers.* 5, 103 sq.) *schol. ad Lucan.* IX 207 p. 699, 25 sq. uol. l. ' Persius ' *schol.* l. uol. III p. 49, 13. 159, 21. 226, 27 ' hinc Persius ' *schol. in Stat. Theb.* p. 160, 24. 201, 8 Cruceus Par. 1618 ' unde Persius ' *schol.* l. p. 162, 20 ' sicut Persius ' *schol.* l. p. 81, 28 ' ut Persius ' *schol.* l. p. 7, 37 ' Persius ' *schol.* l. p. 264, 4 'ut Persius' *scriptores rerum mythicarum Lat.* III p. 185, 22 Bode ' sed arrupto (*sic*) incipit ut Persius Oratius (*sic*) et ceteri satyri dicens « semper ego auditor »' cod. in chartis script. s. XV, qui Pisis in tabulario Roncioniano adseruatur (1) alios huiuscemodi locos breuitatis causa omitto.

C) Nomen ' Persium ' in laudandis poetae uerbis et sententiis omiserunt, sed uerbis ' ait quidam, ait ille, inquit ethicus, ethicus dicens, inquit satyricus, satyricus, satiricus doctus, adolescens poeta quidam, secundum poetam, uerbum satyrici, in uerbo poetae, ab illo poeta, secularis illius poetae ', cet. plane Persium significauerunt scriptores, quos nunc laudo : (2)

a) Hieronymus, saec. IV-V: ' adulteria et omnem libidinum turpitudinem simplicibus aquis abluere se putantes, quibus rectissime illud aptabitur « et noctem flumine purgant » ' *comm. in Isaiam proph.* XVIII 66, 17 c. 815 *D,* 43 sqq. t. IV Vall.

---

(1) Numero XI insignitus a Camillo Vitellio (*Stud. it. di filol. class.* X 1902 p. 29 sq.)

(2) Locos, in quibus tantummodo Persii uerba et sententiae laudantur praetermisso poetae nomine, omitto: ceterum uid. quae de testimoniis et imitatoribus Persii scripsi.

b) Augustinus, saec. IV-V: ' ergone, ait quispiam, non et ista delectant ? immo uero. neque enim mihi, ut ait quidam, cornea fibra est, ut haec non sentiam uel sine delectatione sentiam ' *epist. ad Darium* 231, 2 c. 839 *D,* 30 sqq. t. II ed. 1.

c) Io. Cassianus, saec. IV-V : ' quid ais ? quid euomis ? quod nec ipse scilicet, ut quidam ait, non sani esse hominis non sanus iuret Orestes ' *de incarnat. Christi contra Nestorium haer.* VI 9, p. 753, 39 sq. Gazaeus, Lps. 1733

d) Ratherius Veronensis episc., saec. X: ' quod si et adhuc locusta id est agilitas quondam gressuum tumore pedum aut certe tibiarum iam est impinguata, aut certe, secundum poetam, « lapidosa chiragra iam facit articulos ueteris ramalia fagi », suspectus pauidusque horam illam exspecta, qua ire ad domum aeternitatis boni aut mali debeas ' *praeloq.* II 13, 36 c. 218 *A,* 11 sqq. t. CXXXVI Migne

e) Bruno archiepisc., saec. X-XI: ' quia et nunc cum Christo regnum tenens, necesse est illud satyricum depromas : « o curas hominum, o quantum est in rebus inane » ' ***uita secunda s. Adalberti,*** additam. cap. 32 p. 611, 51 sqq. ***mon. Germ. hist.*** Pertz t. VI (ss. t. IV)

f) Ioannes Saresberiensis, saec. XII: 'mathematici sunt..... qui a positione stellarum situque firmamenti et planetarum motu, quae sint uentura coniciunt, ut est illud' (***seq. Pers.*** 5, 47-51) *pol.* I 12 p. 38, 14 Lugd. Batau. 1639 ' iidem uero horoscopi nominantur. unde rursus ' (***seq. Pers.*** 6, 18-19) *pol.* I 12 p. 38, 32 'et recte quidem mater uitii est (***sc.*** ignorantia), quia nunquam adeo sterilis est, ut non odibilium fructum pariat infelicem. inquit ethicus : tu adeo « nullo thure litabis, | haereat in stultis breuis ut semiuncia recti » ' *pol.* III 1 p. 153, 3 sqq. ' oraculum Apollinis est et descendisse de caelo creditur .... scito te ipsum. nonne sciuit hoc ethicus dicens « discite, et o miseri causas cognoscite rerum, »' cet. *pol.* III 2 p. 154 , 11 sqq.

' et hoc quidem tolerabile esset, nisi aeque diuinas et humanas contemnerent leges, ut, uelis nolis, satyricum illud tibi frequenter occurrat, «Dinomaches ego sum, suffla»' cet. *pol.* VI 4 p. 342, 22 sqq. ' ueruntamen sic tempus redimere gestiunt, ut tibi satyricus recte uideatur illis occurrere, cum improperio ingerens, « udum et molle lutum es, »' cet. *pol.* VII 19 p. 484, 17 sqq. (1)

g) Herimannus, saec. XII : ' prefatus (*sic*) itaque abbas instituta et doctrinam antiquorum patrum assidue legens et etiam secularis illius poete (*sic*) uersiculum recolens: « dicite, pontifices, in sancto quid facit aurum » ' *lib. de restaurat. monasterii s. Martini Tornacensis* 68 p. 306, 14 sqq. Waitz *mon. Germ. hist.* scriptorum t. XIV

h) annales Cameracenses a. 1169 habent haec : ' memoriam ergo quorundam antiquorum ad acta propria reducentes, qui quotannis cum prospera uel aduersa sibi in eodem accidentia per lapillos distinctos numerabant siue discernebant, ut satiricus doctus exemplificando uersifice confirmat' (*seq. Pers.* 2, 1-2) p. 549, 51 sqq. t. XVI *mon. Germ. hist.* Pertz

i) Petrus Blesensis, saec. XII: ' temerarium est, si tuum delictum dissimulas et iudicas alienum. uerbum satyrici est « ut nemo in sese tentat descendere, nemo, sed praecedenti spectatur mantica tergo »' *epist.* XLV *ad anonymum quendam* p. 67 *a* ed. l. ' et ut in uerbo poetae epistola claudatur, « tecum habita et noris quam sit tibi curta supellex » ' *epist.* CVII *ad amicum B. monachum* p. 168 *b*, 40 sqq.

j) Berengarius scholasticus, saec. XII c.: ' sed lethaei potio

---

(1) Alios locos libri Ioannis Saresberiensis laudat Schaarschmidtius in commentatione, quae inscribitur *Iohannes Saresberiensis nach Leben und Studien, Schriften und Philosophie*, Lps. 1862.

succi pontificum corda iam sepelierat. « ecce, inquit satyricus, inter pocula quaerunt pontifices saturi quid dia poemata narrent » ' *apologet. contra b. Bernardum Claraeuall. abb. et al. qui condemnauerunt Petrum Abaelardum* p. 773, 12 sqq. t. II opp. P. Abaelardi, Par. 1859.

k) Fr. Petrarca, saec. XIV: 'nobis tamen eo tempore longe aliter uidebatur, quorum studii laborisque pretium erat conspici et, ut ait ille, « digito monstrari et dicier hic est»' *epist. de r. fam.* X 3 p. 70, 14 sqq. uol. II ed. l. 'uis audire quid hic adolescens poeta quidam dicat?' *seq. Pers.* 5, 66-72) *epist. de r. fam.* XXIII 2 p. 189, 11 sqq. uol. III ed. l.

l) Ioh. de Monsterolio praepos. Insulensis, saec. XIV-XV: ' sed pondere altiori (*sic*) Plato felicem eum uocat, cui Deus dedit ueras habere opiniones saltem in senectute, proque huiusmodi occupationibus atque sollicitudinibus ab illo poeta, ut omnia plene nosti, dictum est: « o curas hom., et quantum est in rebus inane » ' *epist.* XLIII *ad praeceptorem* c. 1405 *D*, 47 sqq. *ampliss. coll.* Martène et Durand.

I

INDEX NOMINVM

A) Accius 1, 76. Aegaeum 5, 142. Anticyra 4, 16. Antiopa 1, 78. Appenninus 1, 95. Apulus 1, 60. Arcadia 3, 9. Arcesilas 3, 79. Arretium 1, 130. Attis 1, 93; 105.

B) Bassaris 1, 101. Bassus 6, 1. Bathyllus 5, 123. Baucis 4, 21. Berecyntius 1, 93. Bestius 6, 37. Bouillae 6, 55. Brisaeus 1, 76. Bruttius 6, 27. Brutus 5, 85.

C) Caesar 6, 43. Caesonia 6, 47. Calaber 2, 65. Callirhoe 1, 134. Camena 5, 21. Cappadoces 6, 77. Cato 3, 45. Chaerestratus 5, 162. Chrysippus 6, 80. Chrysis 5, 165. Cleantheus 5, 64. Cornutus 5, 23; 37. Cous 5, 135. Crassus 2, 36. Craterus 3, 65. Cratinus 1, 123. Crispinus 5, 126. Cures 4, 26.

D) Dama 5, 76; 79. Dauus 5, 161; 168. Dinomache 4, 20.

E) Ennius 6, 10. Ergena 2, 26. Eupolis 1, 124.

F) Falernum 3, 3. Flaccus 1, 116. Floralia 5, 178.

G) Galli 5, 186. Gemini 5, 49. Germanus 6, 44. Glycon 5, 9. Graeci 5, 191. Grai 1, 127. 6, 38.

H) Helicon 5, 7. Heliconides *prooem.* 4. Hercules 2, 12. Herodes 5, 180. Hypsipyle 1, 34.

I) Ianus 1, 58. Ilias 1, 50; 123. Ionium (mare) 6, 29. Italus 1, 129. 5, 54. Iuppiter 2, 18; 21; 22; 23; 29; 40; 43. 5, 50; 114; 137; 139.

L) Labeo 1, 4. Lares 5, 31; (109). Latinus 6, 4. Libra 5, 47. Licinius 2, 36. Ligus 6, 6. Lucilius 1, 114. Luna 6, 9. Lupus 1, 115.

M) Macrinus 2, 1. Maenas 1, 101; 105. Maeonides 6, 11. Mannius 6, 56; 60. Marcus 5, 79; 80; 81. Marsus 3, 75. Masurius 5, 90. Medi 3, 53. Melicerta 5, 103. Mercurialis 5, 112. Mercurius 2, 44. 6, 62. Messala 2, 72. Mimalloneus 1, 99. Mucius 1, 115. Musa 1, 68. Mycenae 5, 17.

N) Natta 3, 31. Nereus 1, 94. Nerius 2, 14. Numa 2, 59.

O) Orestes 3, 118.

P) Pacuuius 1, 77. Palilia 1, 72. Parca 5, 48. Parnasus *prooem.* 2. Parthus 5, 4. Pedius 1, 85. Pegaseius *prooem.* 14. Pericles 4, 3. Phyllis 1, 34. Pirene *prooem.* 4. Polydamas 1, 4. Pontus 5, 134. Progne 5, 8. Publius 5, 74. Pulfenius 5, 190. Pythagoreus 6, 11.

Q) Quintius 1, 73. Quintus 6, 11. Quirites 3, 106. 4, 8. 5, 75 (*sing.*).

R) Remus 1, 73. Rhenus 6, 47. Roma 1, 5; 8. Romulidae 1, 31. Romulus 1, 87.

S) Sabinus 6, 1. Samius 3, 56. Saturnius 2, 59. Saturnus 5, 50. Siculus 3, 39. Socraticus 5, 37. Solon 3, 79. Staius 2, 19; 22. Subura 5, 32. Surrentinus 3, 93.

T) Tadius 6, 66. Thyestes 5, 8. Tiberinus 2, 15. Titus 1, 20. Troiades 1, 4. Tuscus 2, 60. 3, 28.

V) Veientanum (uinum) 5, 147. Velina 5, 73. Venus 2. 70. (5, 58). Vestales 2, 60. Vettidius 4, 25. Virbius 6, 56. Vmbri 3, 74.

INDEX II

scriptorum antiquorum et operum laudatorum in Persii saturarum testimoniis cet.

Numerus prior Persii saturam, posterior saturae uersum indicat.

Abbo Floriacensis, *quaestiones grammaticales* (A. Maius, *class. auct.* t. V, Romae typis Vaticanis 1833): 5, 12.

Adamantius siue Martyrius, *de B muta et V uocali* (Henricus Keil, *gramm. Lat.* uol. VII, Lps. Teubn. 1878 [1880]): 1, 33. 5, 77.

Adamus can. Bremensis, *gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum*, edente Ioanne Lappenberg reipublicae Hamburgensis tabulario (I. P. Migne, *patrologiae cursus completus* ser. II t. CXLVI, Parisiis 1853): 3, 118.

Aegidius Corboilensis, *liber de uirtutibus et laudibus compositorum medicaminum metrice compositus* (Leyser, *historia poetarum et poematum medii aeui decem* cet., Halae Magdeb. sumptu noui bibliopol. 1721): *prooem.* 2. 5, 91.

Aelius Lampridius, *Alexander Seuerus* (Hermannus Peter, *script. historiae Augustae* uol. I, Lps. Teubn. 1884): 2, 69.

Aelius Spartianus, *Pescennius Nig.* (H. Peter, *script. hist. Aug.* uol. I ed. 1.

Albertus Stadensis, *Troilus* primum ex unico Guelferbytano cod. editus a Th. Merzdorfio, Lps. Teubn. 1875 [1893]: 3, 87. 4, 13.

Alcuinus siue Albinus, *carmina* ex rec. Ernesti Duemmler *(mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. I, Berolini apud Weidmannos 1881): 4, 50. 5, 11.

Aldhelmus, *de septenario et de re grammatica ac metrica ad Acircium regem* (Maius, *class. auct.* t. V, Romae typis Vaticanis 1833): *prooem.* 1-3. 2, 75. 5, 19 sq.

Altmannus Patauiensis sedis pontifex, *rescriptum ad Adalberonem episcopum* in *uita Adalberonis episcopi Wirziburgensis*, ed. a Wattenbachio, *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIV (scriptorum

t. XII), Hannouerae, impens. bibliopol. aulici Hahniani 1856: 1, 110.

Amarcius Gallus Piosistratus, *sermonum libri IV*, e codice Dresdensi A. 167a nunc primum ed. Maximilianus Manitius, Lps. Teubn. 1888: 1, 58. 1, 77. 1, 102. 1, 118. 3, 98. 3, 99. 4, 51. 5, 12. 5, 108. 5, 150. 5. 176. 6, 50.

Annales Cameracenses auctore Lamberto Waterlos: mon. Germ. hist. Pertz t. XVI (scriptorum t. XVI) ed. l. Hannouerae 1859: 2, 1 sq.

Annales Quedlinburgenses: mon. Germ. hist. Pertz t. V (scriptorum t. III) ed. l. Hannouerae 1839: 3, 56.

Apollinaris Sidonius, *epistulae et carmina,* rec. et em. Christianus Luetjohann *(mon. Germ. hist., auct. antiquiss.* t. VIII, Berolini apud Weidmannos 1887): *prooem.* 1. 1, 43. 1, 47. 1, 63-65. 1, 74 sq. 1, 104. 1, 133. 2, 1. 3, 30. 3, 99. 4, 13. 6, 80.

Aurelius Augustinus Hipponensis episcopus, *opp.* t. I opera et studio monachorum ordinis s. Benedicti e congregatione s. Mauri (Parisiis excudebat Fr. Muguet 1689-90, II ed. Venetiis 1756 ex typographia I. B. Albritii Hier. fil.): *de magistro liber unus,* 3, 32. 3, 35-38; *confessionum libri tredecim,* prooem. 10 sq. 3, 60; *epist.* 1, 27. 1, 47. 5, 25; *contra Iulianum haeresis Pelagianae defensorem,* 5, 103 sq. *de ciuitate Dei libri XXII,* rec. B. Dombart, Lps. Teubn. 1877: 3, 37. 3, 66-72.

Ausonius (D. Magnus) Burdigalensis, *opera* ad optimas editiones collata.... studiis societatis Bipontinae, Biponti ex typ. societatis 1785: 3, 1. 3, 9. 5, 34. 5, 86.

Baco Rogerus, *compend. studii philos.* edited by J. S. Brewer, M. A. Professor of english literature, King's College, London 1859: 1, 32.

Beda Anglosaxo presbyter, *de computo dialogus* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. XC, Parisiis 1850): 2, 1.—*Acta sancti Cuthberti Lindisfarnensis episcopi a uenerabili Beda heroico carmine conscripta* (H. Canisius et Iacobus Basnage, *thes. monumentorum ecclesiasticorum et historicorum* t. II, Amstelaedami apud Rud. et Gerh. Wetstenios 1725): 4, 50.

Berengarius scholasticus, *apologeticus contra beatum Bernardum Claraeuallensem abbatem et alios qui condemnauerunt Pe-*

trum Abaelardum (Victor Cousin et Carolus Jourdain, *Petri Abaelardi opera hactenus seorsim edita* cet. t. II, Parisiis apud Aug. Durand 1859): 1, 30 sq. 3, 82. 3, 87. 5, 56.

Bruno archiepiscopus, *uitą s. Adalberti: monum. Germ. hist.* Pertz t. VI (scriptorum t. IV) ed. l. Hannouerae 1841 : 1, 1.

Carmen de s. Lucia (nouem uitae sanctorum metricae: ex codicibus Monacensibus, Parisiensibus, Bruxellensi, Hagensi saec. IX-XII edidit Guilelmus Harster, Lps. Teubn. 1887) : 3, 34. 3, 38. 5, 149 sq.

Cassiodorius, *de orthographia* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. VII, Lps. Teubn. 1878 [1880]) : 1, 33. 5, 62. — *uariarum* lib. IX in *opp.* t. I opera et studio J. Garetii, Rotomagi impensis Antonii Dezallier 1679 : 5, 153.

Censorinus, *de die natali* rec. Fr. Hultsch, Lps. Teubn. 1867 : 2, 1.

Charisius (Flauius Sosipater), *artis grammaticae libri V* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. I, Lps. Teubn. 1857) : 1, 25. 4, 43. 6, 4. 6, 10 sq.

Charta quaedam coenobii « Saint-Pierre au Mont-Blandain de Gand » : 2, 61.

Claudianus (Claudius), *opera* curis secundis N. Heinsii et adnotat. P. Burmanni secundi, Amstelaedami ex off. Schouteniana 1760 : *de bello Gildonico, in Eutropium, de bello Getico:* 3, 39. 3, 80. 5, 61.

Collection of political poems and songs relating to english history, from the accession of Edward III to the reign of Henry VIII, edited by Thomas Wright, Lond. 1859-61 : 1, 1. 5, 52.

Consentius, *ars de nomine et uerbo, de barbarismis et metaplasmis* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. V ed. l.) : 2, 30.

Diomedes, *artis grammaticae libri III* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. I ed. l.) : 1, 56. 1, 58. 1, 99. 4, 43. 5, 75.

Donatus (Aelius), *comm. in Terenti Andr., Adelph.* (ex ed. comoed. Ter., Amstelodami 1686) : 4, 21. 5, 151 [in uol. I *commenti* Donati ex recens. Pauli Wessner, Lps. Teubn. 1902 solum laudatur *schol. Bern. in Pers.* 3, 20 : uid. appendicem p. 522, 43].

Dudo, *historia Normannorum*, ed. G. Waitz, *monum. Germ. hist.* t. VI (scriptorum t. IV) ed. l. Hannouerae 1841 : 5, 91.

Eberhardus Bethuniensis, *Graecismus* (Ioh. Wrobel, *corp. grammaticorum medii aeui* uol. I, Vratislauiae Koebner 1887) : 1, 23. 3, 84.

Ecbasis cuiusdam captiui per tropologiam, das aelteste Thierepos des Mittelalters herausgegeben von Ernst Voigt (Quellen und Forschungen zur Sprach- u. Culturgeschichte der germanischen Voelker, Strassburg Trübner 1875): 5, 55.

Einsidlense commentum in Donati artem maiorem (H. Keil, *gramm. Lat.* supplementum continens anecdota Heluetica ex recens. Hermanni Hageni, Lps. Teubn. 1870): 1, 27. 2, 1. — *Einsidlense commentum in Donati barbarismum* ed. l. : 1, 58.

Eugenius III episcopus Toletanus, *opusculorum pars prima miscellanea* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. LXXXVII, Parisiis 1851) : 5, 91.

Eutyches, *ars de uerbo* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. V ed. l.) : 1, 34. 1, 58. 3, 9. 3, 19 sq.

Excerpta ex Iuliani commentario in Donatum (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. V ed. l.) : 3, 11.

Excerpta ex Iuliani Toletani grammatici opere deperdito (H. Keil, *gramm. Lat.* supplementum continens anecdota Heluetica ex recens. Hermanni Hageni, Lps. Teubn. 1870) : 3, 84. 5, 79. 5, 81.

Exempla diuersorum auctorum, Keil in programmate Halensi a. 1872 (cf. Aem. Chatelain, *revue de philologie* VII 1883 ; et *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III, ex rec. Ludouici Traube, Berolini apud Weidmannos 1896) : 1, 35. 1, 56. 1, 66. 3, 74.

Gesta Ambasiensium dominorum (L. F. I. de La Barre, *spicilegium siue collectio ueterum aliquot scriptorum, qui in Galliae bibliothecis delituerant* t. III, Parisiis apud Montalant 1723): 5, 53.

Gesta consulum Andegauensium auctore monacho Benedictino Maioris-Monasterii (L. F. I. de La Barre, *spicilegium* laud.) : 5, 53.

Guarinus Veronensis, *epist.* (E. Martène et V. Durand,

ueterum scriptorum et monumentorum historicorum, dogmaticorum, moralium amplissima collectio t. III, Parisiis ap. Montalant 1724): 1, 58-60. de *commentariolis Persii Volaterani editis per Guarinum n. Veronensem* vide R. Sabbadinii librum, qui inscribitur *la scuola e gli studi di Guarino Guarini veronese, con 44 documenti*, Catinae Galati 1896.

Gunzo grammaticus diaconus Nouariensis, *epist. ad Augienses fratres* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CXXXVI, Lutetiae Parisiorum 1853): 1, 20 sq. 1, 45 sq. 1, 56 sq. 1, 98-101. 1, 106. 3, 29. 3, 63 sq. 5, 52. 5, 106. 5, 117.

Heiricus, *carmina: uit. s. Germani Autissioderensis (mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III laud.): 1, 46. 3, 80. 5, 1 sq. 5, 10. 5, 11 sq. 5, 30 sq. 5, 34 sq.

Heloissa, *epist. ad magistrum Petrum Abaelardum* (Victor Cousin, Carolus Jourdain, E. Despois: *Petri Abaelardi opera hactenus seorsim edita* cet. t. I Parisiis ap. Aug. Durand 1849); 1, 7.

Henricus Septimellensis, *elegia de diuersitate fortunae et philosophiae consolatione* (P. Leyser, *historia poetarum et poematum medii aeui decem cet.*, Halae Magdeb. 1721): 1, 58-60.

Herigerus, *gesta pontificum Tungrensium siue Leodiensium* edente Rudolfo Koepke (*mon. Germ. hist.* Pertz t. IX (scriptorum t. VII) ed. l., Hannouerae 1846): 1, 73. 1, 74 sq.

Herimannus, *liber de restauratione monasterii s. Martini Tornacensis* ed. G. Waitz, *mon. Germ. hist.*, scriptorum t. XIV, Hannouerae 1883: 2, 69.

Hieronymus (Eusebius) Stridonensis, *opera* .... studio ac labore Dominici Vallarsii, Veronae apud P. A. Bernum et I. Vallarsium t. I a. 1734, t. II et t. IV a. 1735 (inspexi etiam Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. XXII, Parisiis Vrayet 1845): 1, 29. 1, 32. 1, 32 sq. 1, 35. 1, 57. 1, 58-60. 1, 104. 1, 115. 1, 128. 2, 16. 2, 37 sq. 3, 23 sq. 3, 30. 3, 33 sq. 3, 80. 3, 82. 3, 117 sq. 4, 23 sq. 5, 12. 5, 111. 5, 153.

Hildebertus Cenomanensis episcopus, *moralis philosophia de honesto et utili* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CLXXI, Lutetiae Parisiorum 1854): 3, 21-24. 5, 52 sq. 5, 66-69.

Historia peregrinorum siue *Friderici I imperatoris cognomento*

Barbarossae expeditio Asiatica ad sepulchrum Domini, ab aequaeuo auctore conscripta (H. Canisius et Iac. Basnage, *thes. monum. eccles. et histor.* t. III pars II ed. l., Amstelaedami 1725) : *prooem.* 2.

Hugo de s. Victore can. reg. s. Victoris Parisiensis, *eruditionis didascalicae libri septem* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CLXXVI, Lutetiae Parisiorum 1854) : 3, 84.

Humbertus de Sylua Candida episcopus S. R. E. card., *aduersus calumnias Michaelis patriarchae Constantinopolitani* (H. Canisius et Iac. Basnage, *thes. monum. eccles. et histor.* t. III p. I ed. l., Amstelaedami 1725) : 1, 24 sq.

Idiomata generum (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. IV, Lps. Teubn. 1864) : 1, 37.

Interpretes ueteres Vergilii Maronis ex palimpsesto Veronensi (Maius, *class. auct.* t. VII, Romae typis Collegii Vrbani 1835) : 1, 112 sq.

Ioannes Cassianus, *de incarnatione Christi contra Nestorium haereticum,* in *opp.* omn. cum commentariis Alardi Gazaei, Lps. apud Wetstenios et Smith 1733 : 3, 118.

Ioannes Lydus, *de magistratibus populi Romani libri tres* ed. Ricardus Wuensch, Lps. Teubn. 1903 : 1, 20. 1, 73-75.

Ioannes de Monsterolio praepositus Insulensis, *epist. selectae* (E. Martène et V. Durand, *ueterum scriptorum et monum. hist., dogmaticorum, moralium amplissima collectio* t. II, Parisiis ap. Montalant 1724) : 1, 1.

Ioannes Saresberiensis, *policraticus siue de nugis curialium et uestigiis philosophorum libri octo,* Lugduni Batauorum ex officina Ioannis Maire, 1639 : *prooem.* 12. 1, 22. 1, 53 sq. 1, 74 sq. 1, 116 sq. 1, 121. 2, 73 sq. 3, 20-22. 3, 23 sq. 3, 60 sq. 3, 66-72. 3, 85. 4, 4 sq. 4, 13. 4, 20-22. 4, 46 sq. 4, 47 sq. 5, 47-51. 5, 60 sq. 5, 76-79. 5, 79-81. 5, 102-104. 5, 106. 5, 117. 5, 120 sq. 5, 191. 6, 18 sq.

Isidorus Hispalensis episcopus, *origines siue etymologiae (auctores Latinae linguae in unum redacti corpus,* adiectis notis Dionysii Gothofredi, ap. P. de la Rouière 1622) : 1, 113. 2, 52. 3, 10. 3, 11. 3, 56 sq. 3, 84. 3, 96. 4, 2. 4, 13. 5, 79. 5, 81. 5, 181.

Iuuenalis (D. Iunius), *saturarum libri quinque:* recognouit

Otto Iahn; editionis tertiae curam egit Franciscus Buecheler. Berol. ap. Weidmann. 1893: 1, 130. 4, 18. 6, 27.

Iuuencus (C. Vettius Aquilinus), *liber in Genesin* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. XIX, Parisiis 1846): 3, 87.

Lactantius (L. Caecilius Firmianus), *diuinae institutiones*, t. I *opp. omn.* ed. I. B. Le Brun et N. Lenglet Dufresnoy, Lutetiae Parisiorum ap. Io. de Bure 1748: 1, 1. 2, 29 sq. 2, 61. 2, 70. 2, 73 sq. 6, 38 sq.

Lipsius (Iustus), *opera omn.* postremum ab ipso aucta et recensita nunc primum copioso rerum indice illustrata, Vesaliae A. ab Hoogenhuysen 1675: 5, 180-181. 6, 48.

Liutprandus Cremonensis episcopus, *historia gestorum regum et imperatorum siue antapodosis* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CXXXVI, Lutetiae Parisiorum 1853): 3, 9. 3, 100. 3, 118. 5, 146. *legatio Liutprandi Cremonensis episcopi ad Nicephorum Phocam imperatorem Constantinopolitanum pro Ottonibus Augustis et Adelhaida* (Migne *p. c. c.* t. l.; et Muratori, *rer. Ital. script.* t. II, Mediolani 1723): 3, 69 sq.

Lucanus (M. Annaeus), *de bello ciuili libr. decem* ed. Carolus Hosius, Lps. Teubn. 1892: 4, 7.

Macrobius (Ambrosius Theodosius), *commentar. in somnium Scipionis* rec. Franc. Eyssenhardt, Lps. Teubn. 1868: 1, 7.

Map Walterus Lincolniensis (*the latin poems* commonly attributed to Walter Mapes, collected and edited by Thomas Wright etc., London by J. Bowyer Nichols and Son 1841): *prooem.* 1; 8; 10 sq.

Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos, *artium grammaticarum libri tres* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. VI, Lps. Teubn. 1874): 1, 87. 1, 101.

Martialis (M. Valerius) *epigrammaton libri:* rec. Walther Gilbert, Lps. Teubn. 1896: 2, 14.

Martianus Minneus Felix Capella, *de nuptiis philologiae et Mercurii* libri IX, rec. Franc. Eyssenhardt, Lps. Teubn. 1866: *prooem.* 14.

Matthaeus Parisiensis monachus sancti Albani, *chronica maiora*, edited by Henry Richards Luard, Cambridge 1872-74

(inspexi etiam Matthaei Paris *hist. m.* ed W. Wats, Londini impensis A. Mearne et aliorum 1684): 4, 24.

Meinhardus Babenbergensis, *epist.* (Giesebrecht, *Geschichte der deutschen Kaiserzeit* III 4. Aufl.): 1, 110.

Mico, *opus prosodiacum (carmina Centulensia: mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III rec. L. Traube, Berol. ap. Weidmann. 1896): 1, 32. 1, 35. 2, 57.

Orthographia Bernensis (H. Keil, *gramm. Lat.* supplementum continens anecdota Heluetica ex recens. Hermanni Hageni: XII. *auctores anonymi de orthographia,* Lps. Teubn. 1870): 5, 88.

Passio s. Arnulfi (nouem uitae sanctorum metricae: ex codicibus Monacensibus, Parisiensibus, Bruxellensi, Hagensi saec. IX-XII edidit Guilelmus Harster, Lps. Teubn. 1887): 3, 56. 3, 118. 4, 49. 4, 50. 5, 15. 5, 40. 5, 99. 5, 121.

Paulinus Nolanus episc., *poemata* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. LXI, Par. 1847): 5, 86.

Paulus diaconus, *carmina* rec. Ernestus Duemmler, *mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. I, Berol. ap. Weidmann. 1881: 3, 56.

Petrarca Franciscus, *epist. de rebus familiaribus et uariae* tum quae adhuc tum quae nondum editae cet., studio et cura I. Fracassetti, Florentiae typis F. Le Monnier 1859-63: 1, 1. 1, 28. 2, 61 sq. 2, 69. 2, 70. 2, 71 sq. 2, 73 sq. 5, 66-72. Id., *de s. ipsius et multorum ignorantia liber,* t. II opp.quae extant omn., Basileae per S. Henricpetr. 1526: 3, 83 sq.

Petrus Blesensis Bathoniensis in Anglia archidiaconus, *opera omnia* ad fidem manu scriptorum codicum emendata cet., Parisiis sumptibus S. Piget 1667: 1, 1. 1, 57. 1, 121. 2, 50 sq. 3, 23 sq. 4, 23 sq. 4, 52. 5, 47-49. 5, 51. 5, 58-61. 5, 92. 6, 18 sq.

Petrus Mauricius abbas Cluniacensis, *epistolarum libri sex* (M. Marrier et A. Quercetanus, *bibliotheca Cluniacensis* in qua ss. patrum abb. Clun. uitae, miracula, scripta, statuta, priuilegia, cet. Lutetiae Parisiorum ex officina Niuelliana sumpt. S. Cramoisy 1614): *prooem.* 2.

Phocas, *ars de nomine et uerbo* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. V ed. l.): 6, 70.

Politianus Angelus, *opera* quae quidem extitere hactenus omnia, longe emendatius quam usquam antehac expressa, cet. Basileae ap. N. Episcopium iun. 1553: *prooem.* 14. 1, 120. 4, 1. 4, 3. 4, 20. 4, 52. 5, 78 sq. 5, 175. 6, 56-59.

Pompeius, *commentum artis Donati* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. V ed. l.): 5, 63. 6, 5. 6, 24.

Pomponius Porphyrio, *commentarii in Q. Horatium Flaccum*, rec. Gulielmus Meyer Spirensis, Lps. Teubn. 1874: 1, 7. 1, 16 sq. 1, 97. 1, 106. 2, 11 sqq. 3, 65. 4, 21. 4, 24. 5, 10 sq. 5, 147. 5, 177 sq.

Priscianus grammaticus Caesariensis, *institutionum grammaticarum libri XVIII; de figuris numerorum; partitiones duodecim uersuum Aeneidos principalium; de accentibus liber*: ex recens. Martini Hertzii (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. II et uol. III, Lps. Teubn. 1855-59: praeterea inspexi *Prisciani Caesariensis grammatici opera*, rec. Augustus Krehl, Lps. in libraria Weidmannia 1819-20): 1, 22. 1, 24 sq. 1, 28. 1, 34 sq. 1, 49. 1, 56 sq. 1, 67 sq. 1, 112. 1, 113 sq. 2, 44 sq. 2, 52-54. 2, 71 sq. 3, 1. 3, 29. 3, 48. 3, 75. 4, 9. 4, 37. 5, 12. 5, 13. 5, 49. 5, 55. 5, 68. 5, 88. 5, 105 sq. 5, 106. 5, 191. 6, 10 sq. 6, 46. 6, 50 sq. 6, 70.

Probus, *catholica* et *appendix* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. IV, Lps. Teubn. 1864): 1, 87. 1, 101. 1, 109 sq. 5, 55. 6, 10. 6, 73.

Prudentius (Aurelius Clemens), *contra Symmachi orationem*, rec. Christophorus Cellarius, Halae Magdeburgicae 1703: 1, 14. 5, 90.

Quintilianus (M. Fabius), *institutionis oratoriae libri XII*, rec. Eduardus Bonnell, Lps. Teubn. 1882-83: 1, 9 sq. 1, 26 sq. 1, 45 sq. 1, 95. 1, 106. 1, 107 sq. 5, 71.

Rabanus Maurus Fuldensis abbas et Moguntinus archiepiscopus, *commentariorum in Ecclesiasticum libri X; de uniuerso; excerptio de arte grammatica Prisciani* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CIX et t. CXI, Lutetiae Parisiorum 1852): 1, 42. 1, 56. 1, 113. 2, 52. 2, 71 sq. 3, 56 sq. 4, 9. 5. 181.

Ratherius Veronensis episcopus, *praeloquiorum libri sex* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. II t. CXXXVI, Lutetiae Parisiorum 1853): 1, 7. 1, 26 sq. 3, 48-50. 5, 58 sq. 5, 148.

Rufinianus Iulius, *de figuris sententiarum et elocutionis liber (rhetores Latini minores,* ex codd. maximam partem primum adhibitis emendabat Carolus Halm, Lps. Teubn. 1863): 1, 61. 1, 122.

Rufinus grammaticus Antiochensis, *commentarium in metra Terentiana* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. VI, Lps. Teubn. 1874): *prooem.* 1 sq.

Rupertus s. Heriberti Tuitiensis abbas, *chronicon sancti Laurentii Leodiensis* ed. Wattenbach: *mon. Germ. hist.* Pertz t. X (scriptorum t. VIII) ed. l. Hannouerae 1848: 5, 57.

Scholia Horatiana quae feruntur Acronis et Porphyrionis post Georgium Fabricium nunc primum emendatiora ed. Franciscus Pauly, editio altera, Pragae, sumptibus formis et charta C. Bellmanni 1861: 1, 7. 1, 16 sq. 1, 27. 1, 53. 1, 64 sq. 1, 79. 1, 97. 1, 101 sq. 1, 106. 1, 108 sq. 1, 116 sq. 2, 1. 2, 11 sq. 2, 15 sq. 3, 8. 3, 65. 3, 93. 4, 21. 4, 24. 5, 10. 5, 76. 5, 108. 5, 147. 5, 177 sq.

Scholia in Heirici carmina (mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini t. III rec. Traube, Berol. ap. Weidmann. 1896): 1, 66. 3, 56 sq. 5, 1. 5, 12.

Scholia in Lucanum (C. Fr. Weber, *Marci Annaei Lucani Pharsalia cum notis selectis* cet. uol. III continens scholiastas, Lps. ap. Gerh. Fleischer 1831): 2, 5. 3, 103 sq. 4, 7 sq. 5, 41. 5, 103 sq.

Scholia in Statii Theb. (M. Cruceus, *Publii Papinii Statii opera* cum obseruationibus ac cum commentariis tam ueterum quam recentiorum interpretum, Parisiis sumptibus Th. Blaise 1618): *prooem.* 1 et 2 sq. 1, 99. 2, 73 sq. 3, 9. 3, 103.

Scholia uetera in Iuuenalem (D. Iunii Iuuenalis satirae cum commentariis Caroli Frid. Heinrichii: accedunt scholia uetera eiusdem Heinrichii et Ludouici Schopeni annotationibus criticis instructa uol. I, Bonnae ap. Ad. Marcum 1839): 1, 4. 1, 114 sq. 2, 31 sqq. 2, 36.

Scriptores rerum mythicarum Latini Romae nuper reperti,

ad fidem codicum mss. Guelferbytanorum, Gottingensis, Gothani et Parisiensis integriores edidit ac scholiis illustrauit G. H. Bode, uol. I mythographos continens, Cellis impensis E. H. C. Schulze 1834: 1, 101. 1, 113.

Sedulius (Caelius), *carmen Paschale* (Migne, *patrolog. c. c.* ser. I t. XIX, Parisiis 1846): 3, 87.

Sedulius Scottus, *carmina* (*mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. III rec. Traube, Berol. ap. Weidmann. 1896): 1, 47.

[Sergius], *explanationum in artem Donati liber I* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. IV, Lps. Teubn. 1864): 6, 24.

Seruius grammaticus, *qui feruntur in Vergilii Aen., buc., georg. commentarii* rec. G. Thilo, Lps. Teubn. 1881-87: *prooem.* 10 sq. 1, 12. 1, 18. 1, 42. 1, 54. 1, 56. 1, 58. 1, 79. 1, 97. 1, 110. 1, 113. 2, 9 sq. 2, 14. 2, 16. 2, 51. 3, 9. 3, 16 sq. 3, 28 sq. 3, 29. 3, 74. 3, 103 sq. 4, 9. 5, 35. 5, 45 sq. 5, 57 sq. 5, 68. 5, 151 sq. 5, 178 sq. 5, 179. 6, 5. 6, 73 sq.

Seruius [Sergius], *commentarius in artem Donati* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. IV, Lps. Teubn. 1864): 4, 30 sq. 5, 75.

Sigebertus Gemblacensis, *uita Deoderici episcopi Mettensis*: *mon. Germ. hist.* Pertz t. VI (scriptorum t. IV) ed. l., Hannouerae 1841: 3, 56 sq. 4, 13.

Statius (P. Papinius), *siluae* ex rec. Aemilii Baehrens, Lps. Teubn. 1876; *Thebais* ex rec. Philippi Kohlmann, Lps. Teubn. 1879: 2, 22 sq. 4, 7.

Tertullianus (Q. Septimius Florens), *opera* ed. Io. Lud. de La Cerda, Lutetiae Paris. 1630-1641: *apologeticus; de anima; de carne Christi; de resurrectione carnis*: 2, 31 sqq. 5, 73 sq. 5, 128 sq. 5, 181. 6, 10 sq.

Theodulfus, *carmina* rec. Ernestus Duemmler (*mon. Germ. hist., poet. Lat. aeui Carolini* t. I, Berol. ap. Weidmann. 1881): 5, 6.

Thesaurus nouus Latinitatis siue lexicon uetus e membranis nunc primum erutum, ap. A. Maium, *class. auct.* t. VIII, Romae typis Collegii Vrbani 1836: *prooem.* 1; 6 sq.; 13 sq. 1, 4 sq.; 12; 16; 17 sq.; 24 sq.; 29 sq.; 30 sq.; 32; 33; 35; 52 sq.; 53; 54; 56 sq.; 57; 62; 72; 73; 74; 76; 77; 80 sq.; 85 sq.; 87; 97; 100 sq.;

104 sq.; 106; 112; 115; 116 sq.; 119; 127; 130; 133. 2, 12 sq.; 20; 27; 30; 31; 33 sq.; 42; 47; 48; 50; 57; 63; 64. 3, 5 sq.; 8; 13; 14; 22; 25; 48 sq.; 50; 59; 80; 81 sq.; 93; 99; 100 sq.; 103 sq.; 104; 113 sq.; 114. 4, 5; 12; 15; 16; 21; 22; 29; 35; 36; 37; 38; 39; 40; 41; 49; 51; 52. 5, 12; 13; 31; 58 sq.; 71; 76 sq.; 77; 85 sq.; 102; 119; 121; 125; 146; 147 sq.; 148; 150; 176; 178 sq.; 184; 189; 191. 6, 18 sq.; 20; 26; 37 sq.; 50; 55; 72; 74.

Thietmarus, *chronicon* ed. Lappenberg, *mon. Germ. hist.* Pertz t. V (scriptorum t. III), Hannouerae 1839: 1, 3. 2, 1. 3, 1 sq. 3, 56 sq. 5, 34 sq. 5, 112.

Thiofridus Epternacensis, *uita Willibrordi metrica:* ex cod. Gothano ed. rec. prolegomenis commentario indicibus instruxit Konradus Rossberg, Lps. Teubn. 1883: *prooem.* 1. 3, 117. 3, 118. 5, 36.

Velius Longus, *liber de orthographia* (H. Keil, *gramm. Lat.* uol. VII, Lps. Teubn. 1878 [1880]): 5, 62.

Vincentius Pragensis, *annales* ed. Wattenbach, *mon. Germ. hist.* Pertz t. XVII, Hannouerae 1861: 5, 117.

Vita domni Lietberti episcopi Cameracensis (L. F. J. de La Barre, *spicilegium siue collectio ueterum aliquot scriptorum, qui in Galliae bibliothecis delituerant* t. II, Parisiis ap. Montalant 1723): 3, 1 sq.

Vita s. Gisleni (nouem uitae sanctorum metricae: ex codd. ll. ed. Guilelmus Harster, Lps. Teubn. 1887): 3, 56.

Vualtherus Spirensis, *uita et passio sancti Christophori martyris,* von Dr. W. Harster (Beigabe zum Jahresberichte 1877-78 der k. Studienanstalt Speier), München akademische Buchdruckerei von F. Straub 1878: 1, 10. 1, 35. 1, 118. 1, 131. 2, 3. 2, 9. 2, 35. 2, 61. 3, 4. 3, 21 sq. 3, 48-50. 3, 80. 3, 81. 3, 82. 4, 7 sq. 4, 10 sq. 5, 38. 5, 40. 5, 62. 5, 75. 5, 77. 5, 104. 5, 106. 6, 37. 6, 77.

Walsingham Thomas, *chronica monasterii s. Albani: ypodigma Neustriae,* edited by H. Th. Riley *(rerum Britannicarum medii aeui scriptores,* or chronicles and memorials of Great Britain and Ireland during the middle ages, London Longman cet. 1876): 3, 8. 5, 117.

Willelmus Malmesburiensis monachus, *de gestis regum*

Angliorum, mon. Germ. hist., Pertz t. X scriptorum, ed. l.: uid. etiam ed. Hardy: 1, 85 sq.

Wipo, *uita Chuonradi imperatoris* et *tetralogus*: *mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (scriptorum t. XI), Hannouerae 1854: 3, 49. 5, 90.

Wolfherius Saxo, *uita Godehardi episcopi Hildenesheimensis: mon. Germ. hist.* Pertz t. XIII (scriptorum t. XI), Hannouerae 1854: 1, 62. 1, 106. 3, 56.

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. 7, 33 *lege* adnotationibus *pro* notis — p. 12, 29 *lege* Parisiacus *pro* Parisiensis—p. 16, 33; p. 115, 29 *lege* omnes uiri docti, qui *pro* omn. qui—p. 18, 32 *lege* qui scripsit 'imprimet' ex codd. Monac. no. 83 saec. XII, Paris. no. 8050 saec. XIV, Sangall. no. 203 saec. XV *pro* qui coniecit ..... sat. 1, 37—p. 25, 15 *lege* sed Acci *pro* sed. Acci — p. 27, 20 et 33; p. 32, 25; p. 65, 28; p. 87, 32; p. 96, 20; p. 114, 30; p. 117, 24; p. 121, 10; p. 145, 21; *adde* edd. *ad uoc.* omnes — p. 52, 1 *adde:* **101** 'Bassaris, et Lynce, Maenas flexura corymbis' *mythograph. Vat.* III 12, 2 p. 244, 33 uol. I ed. Bode, Cellis 1834 — p. 62, 23 *lege* 'haut' — p. 63, 26 *omitte exemplum de fin.* V 27, 80 — p. 73, 3; p. 80, 11 *l.* pol. V 16—p. 75, 11 *ante n.* 65 *adde:* **63** 'dicere' pro 'ducere' Marklandus, *ad. Stat.* p. 133: uid. Weberi ed. 1826 p. 36 — p. 89, 3 *describendum erat* archidiaconum—p. 97, 20 *emenda* Naeuium *pro* Neuium (sed in libro Nonii Marcelli edito Basiliae a. 1842 a Gerlachio et Rothio, p. 142 *a,* 23 legitur 'Neuius') — p. 120, 16 *lege* in *pro* iu; *et* 1861 *pro* 1661 — p. 120, 24 *adde* uiris doctis *ad uoc.* omnibus — p. 123, 20 *l.* 371 *pro* 372 — p. 137, 20 *lege* uu. dd., qui — 141, 28 *dele* recensendam — p. 158, 25 *l.* receperant *pro* receperunt — p. 163, 13 *l.* posuerunt *pro* posuerun — p. 171, 35 *erige lineolam ante u.* cannabe — p. 182, 34 *l.* uirorum *pro* uirrorum — p. 184, 23 *l.* omnes fere edd. — p. 204, 8 *emenda* Pr.b *pro* Pr.d—p. 216, 20 *corrige* inscriptis *pro* in-criptis—p. 235, 25 *include signis uerba* (seq. Pers. 3, 83-84)

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Lp 15.9.04
Saturarum liber.
Widener Library
006475572
3 2044 085 215 606